

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ(ΠΑΤΡΑΣ)

*Τίτλος Εργασίας ...Η επιχειρηματικότητα σε Ελλάδα και Ευρώπη. Καλές
πρακτικές, προγράμματα και εργαλεία χρηματοδότησης...*

Πτυχιακή Εργασία

των

Παύλου Κωνσταντίνα – Σχοινοχωρίτη Αναστασία

Επιβλέπων : Μιχοπούλου Μαρία

ΠΑΤΡΑ, 2014

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	2
ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ.....	6
Εισαγωγή.....	9
Κεφάλαιο 1 ^ο : Επιχειρηματικότητα.....	12
1.1 Η έννοια της επιχειρηματικότητας	12
1.2 ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ.....	14
1.3 Κοινωνική Επιχειρηματικότητα	15
1.3.1 Η Κοινωνική Επιχειρηματικότητα σε Άλλες Χώρες	16
1.3.2 Η Κοινωνική Επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα	17
1.3.3 Το θεσμικό πλαίσιο των Κοινωνικών Επιχειρήσεων.....	18
1.3.4 Κοινωνικά οφέλη από την Κοινωνική Επιχειρηματικότητα.....	18
1.4 ΤΑ ΣΤΑΔΙΑ ΖΩΗΣ ΜΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ.....	19
1.5 Χαρακτηριστικά επιχειρηματία (ηγέτη).....	22
1.6 Παράγοντες επηρεασμού των επιχειρηματιών.....	25
Κεφάλαιο 2 ^ο : ΕΠΑΝ	30
2.1 Ορισμός.....	30
2.2 Καλές Πρακτικές (ΕΠΑΝ II)	31
2.3 Καλές Πρακτικές (ΕΠΑΝ I).....	40
2.4 Καλές Πρακτικές στην Ευρωπαϊκή Ένωση.....	57
Κεφάλαιο 3 ^ο : Προγράμματα.....	73
3.1 Τι είναι το ΕΣΠΑ.....	73
3.2 Δικαιούχοι.....	75
3.3 Η διάρθρωση του ΕΣΠΑ σε Επιχειρησιακά Προγράμματα	75
3.3.1 Τομεακά ΕΠ.....	76
3.3.2 Περιφερειακά ΕΠ	79
3.4 Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας	83

3.4.1 Διασυνοριακά Προγράμματα	83
3.5 Εθνικός Αναπτυξιακός Σχεδιασμός.....	96
3.6 Πώς υλοποιείται το ΕΣΠΑ.....	97
3.7 ΟΑΕΔ- Επιχειρήσεις.....	106
3.8 Γυναικεία Επιχειρηματικότητα.....	106
3.8.1 Εισαγωγή- Όρος	106
3.8.2 Η Γυναικεία Επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα.....	107
3.8.3 Η γυναικεία επιχειρηματικότητα στην Ευρώπη	109
3.9 Νεανική Επιχειρηματικότητα	112
3.9.1 Εισαγωγή.....	112
3.9.2 Πρόγραμμα "Επιταγή Εισόδου στην αγορά εργασίας για άνεργους νέους έως 29 ετών"	112
3.9.3 Επιδοτούμενο πρόγραμμα για 10.000 νέους άνεργους στον τουρισμό	114
3.9.4 Επιδοτούμενο πρόγραμμα για 2.200 νέους πτυχιούχους έως 35 ετών.....	115
Κεφάλαιο 4 ^ο : Χρηματοδοτήσεις.....	117
4.1 Εσωτερική Χρηματοδότηση	117
4.2 Εξωτερική Χρηματοδότηση	118
4.2.1 Τραπεζικός Δανεισμός.....	118
4.2.2 Είδη Δανείων.....	118
4.2.3 Χρηματοδοτική Μίσθωση	120
4.2.4 Πρακτόρευση Απαιτήσεων (Factoring)	122
4.2.5 Κεφάλαια Επιχειρηματικών Συμμετοχών (Venture Capital).....	127
4.2.6 Επιχειρηματικοί Επενδυτές (Business Angels).....	129
4.2.7 Χρηματιστηριακή Αγορά	131
4.2.8 Θερμοκοιτίδες Επιχειρήσεων (Business Incubators).....	132
4.2.9 Ταμείο Εγγυοδοτήσεων (Ε.Τ.Ε.ΑΝ.).....	132
4.2.10 ΤΕΠΙΧ.....	133

4.2.11 Οι 11 Δράσεις Μέσω του Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕΠ)	136
4.2.12 JEREMIE	139
Κεφάλαιο 5 ^ο : Οικονομική Κρίση	144
5.1 Εισαγωγή	144
5.2 Οι φάσεις του οικονομικού κύκλου	145
5.3 Η Μαρξιστική Θεωρία των Κρίσεων	147
5.4 Αίτια της οικονομικής κρίσης	148
5.5 Επιπτώσεις στην κοινωνική και οικονομική ζωή	151
5.6 Το χρέος ως μοχλός αναδιάρθρωσης	152
5.7 Η περίπτωση της Ελλάδας	153
5.7.1 Η κρίσιμη περίοδος	154
5.7.2 Χρηματοδότηση από τον Μηχανισμό Στήριξης	155
5.7.3 Πρώτο πακέτο οικονομικών μέτρων	156
5.7.4 Δεύτερο πακέτο οικονομικών μέτρων	156
5.7.5 Μνημόνιο και τρίτο πακέτο οικονομικών μέτρων	157
5.7.6 Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015	158
5.7.7 Πακέτο μέτρων	159
5.7.8 Αποκλίσεις από τους στόχους και νέα μέτρα	160
5.7.9 Η πορεία προς το δεύτερο μνημόνιο	161
5.7.10 Νέα μέτρα	162
5.7.11 Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016	163
5.8 Η οικονομική κρίση στην Ευρώπη	164
5.9 Τα αποτελέσματα της οικονομικής κρίσης	167
5.10 Αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης	167
5.11 Η λύση στην οικονομική κρίση	169
Κεφάλαιο 6 ^ο : Έρευνα	172

6.1: Είδη έρευνας.....	172
6.1.1 Ποσοτική έρευνα	172
6.1.2 Ποιοτική έρευνα	172
6.1.3 Σε βάθος συνέντευξη	172
6.1.4 Ομάδα εστίασης ενδιαφέροντος (focus group)	173
6.1.5 Συγκεκαλυμμένες τεχνικές.....	173
6.1.6 Παρατήρηση.....	173
6.2 Τι είναι δείγμα	174
6.2.1 Δείγμα/Συμμετέχοντες.....	174
6.3 Στατιστική Ανάλυση	177
6.3.1 Συμπεράσματα από την έρευνα.....	198
Επίλογος - Προτάσεις.....	200
Βιβλιογραφία	202
Παράρτημα 1.....	207
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ:.....	207

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

Η συγγραφή της παρούσας εργασίας πραγματοποιείται σε μια πολύ δύσκολη περίοδο για την Ελλάδα. Η πολύ σημαντική και συνεχόμενη οικονομική κρίση που ταλανίζει, όχι μόνο την Ελλάδα, αλλά και ολόκληρο το παγκόσμιο στερέωμα, αποτέλεσε την ανάλυση και ενδελεχή εξέταση ενός τόσο γενικού, αλλά και συνάμα τόσο επίκαιρου και σημαντικού θέματος, όπως είναι και το ζήτημα της επιχειρηματικότητας. Στην υπόψη μελέτη θα αναπτυχθούν μια σειρά από θέματα, που αφορούν την επιχειρηματικότητα γενικά, αλλά και ειδικά, στην Ελλάδα και σε σύγκριση με άλλες χώρες της Ευρώπης.

Στο πρώτο κεφάλαιο της υπόψη εργασίας παρουσιάζεται η έννοια της επιχειρηματικότητας, ενώ σημαντική θεωρείται, για την καλύτερη κατανόηση και η μελέτη των τεσσάρων ειδών της επιχειρηματικότητας, τα οποία είναι: οι μικρές επιχειρήσεις, οι start ups, entrepreneurship και η κοινωνική επιχειρηματικότητα. Ένα σημαντικό τμήμα του πρώτου κεφαλαίου είναι η ανάλυση των σταδίων ζωής της επιχείρησης. Το πρώτο κεφάλαιο κλείνει με τα χαρακτηριστικά του επιχειρηματία-ηγέτη και γενικά το προφίλ του, καθώς και από τους εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες που επηρεάζεται.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, η μελέτη αναλύει σε βάθος τις διάφορες και αξιολογικές πρακτικές του προγράμματος επιχειρησιακής ανταγωνιστικότητας και επιχειρηματικότητας (ΕΠΑΝ), οι οποίες αξιολογήθηκαν ως καλές πρακτικές. Στην συνέχεια, αναφέρονται διάφορες πρακτικές που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα και κατάφεραν ορισμένες από αυτές να έχουν το συγκριτικό πλεονέκτημα και άλλες να έχουν πρωτότυπες ιδέες χρηματοδότησης του ΕΠΑΝ.

Το τρίτο κεφάλαιο, είναι αφιερωμένο εξολοκλήρου στο τι είναι ΕΣΠΑ και στη διάρθρωσή του σε επιχειρησιακά προγράμματα τόσο σε τομεακά όσο και σε περιφερειακά και αναλύονται με βάση τις διάφορες χωρικές ενότητες που έχει χωριστεί η χώρα μας. Εν συνεχεία, παρουσιάζονται τα προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας, τα οποία έχουν να κάνουν με της γειτονικές χώρες της Ελλάδας και αφορούν την ανάπτυξη της περιοχής καθώς και την βελτίωσή της. Επίσης, γίνεται αναφορά στο πώς παρακολουθούνται και αξιολογούνται τα προγράμματα του ΕΣΠΑ καθώς και η Πολιτική Συνοχή της Ευρώπης και οι στόχοι

της. Το κεφάλαιο αυτό κλείνει με το ποιοί δικαιούνται να λάβουν μέρος στα διάφορα προγράμματα του ΕΣΠΑ, όπως επίσης και η συνεργασία του ΕΣΠΑ με τον ΟΑΕΔ που βοηθούν τις επιχειρήσεις με επιχορηγήσεις, αλλά και η προκύριξη προγραμμάτων τόσο για την γυναικεία επιχειρηματικότητα, όσο και η εισαγωγή στην αγορά εργασίας για άνεργους νέους.

Στο τέταρτο κεφάλαιο της υπόψη εργασίας, γίνεται αναφορά στη χρηματοδότηση, εσωτερική και εξωτερική. Με άλλα λόγια, αναφέρεται στην εύρεση πόρων του επιχειρηματία, τόσο από το οικείο περιβάλλον του όσο και από τις ίδιες τις τράπεζες. Άλλες πηγές χρηματοδοτήσεων είναι η χρηματοδοτική μίσθωση (leasing), η πρακτόρευση απαιτήσεων (factoring), τα κεφάλια επιχειρηματικών συμμετοχών ή καινοτόμα κεφάλια ή κεφάλια επιχειρηματικού κινδύνου τα οποία αφορούν επένδυσης σε μικρές επιχειρήσεις, οι επιχειρηματικοί επενδυτές, το χρηματιστήριο, οι θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων καθώς και το ταμείο εγγυοδοτήσεων. Επιπρόσθετα, για να αντιμετωπισθεί το πρόβλημα της ρευστότητας, από διάφορους κλάδους υπουργεία εκδίδουν δάνεια σε συνεργασία με τις τράπεζες για να βοηθήσουν τις επιχειρήσεις. Το κεφάλαιο αυτό κλείνει το πρόγραμμα JEREMIE το οποίο ενισχύει οικονομικά τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και επιτρέπει την ενίσχυσή τους.

Το πέμπτο κεφάλαιο αναλύει την οικονομική κρίση στην Ελλάδα αλλά και στην Ευρώπη. Αναφέρονται τα χαρακτηριστικά των φάσεων του οικονομικού κύκλου, τα αίτια που δημιούργησαν αυτή την κατάσταση, καθώς και τις επιπτώσεις στην κοινωνική και οικονομική ζωή των ανθρώπων. Εν συνεχεία, αναγράφεται η πορεία της Ελλάδας από τον Μηχανισμό Στήριξης μέχρι και την πορεία της στο δεύτερο μνημόνιο αλλά και την κατάρτιση του μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής 2013-2016. Η αναφορά στην κατάσταση που επικρατεί στην Ευρώπη, καθώς και τα αποτελέσματα, η αντιμετώπιση και η λύση της δυσμενούς οικονομικής κατάστασης έρχονται να κλείσουν αυτό το κεφάλαιο.

Η μελέτη κλείνει με την αποτύπωση μελλοντικών προτάσεων για το ζήτημα της επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα. Με άλλα λόγια, το πώς μπορεί ο θεσμός αυτός να βελτιωθεί προς όφελος της ελληνικής οικονομίας και κυρίως των

Ελλήνων πολιτών, όπως επίσης και η υπάρξει μίας συλλογικής προσπάθειας τόσο από το κράτος όσο και από τις τράπεζες.

Εισαγωγή

Οι άνθρωποι από τη φύση τους είναι κοινωνικά όντα, τα οποία ζουν και αλληλεπιδρούν με τους συνανθρώπους τους σε όλες τις δραστηριότητες που εκτελούν. Θεωρώντας λοιπόν ότι μπορεί να επιτύχει καλύτερα αποτελέσματα, αποφασίζει να συνεργαστεί με άλλους ανθρώπους, ενώνοντας τις δυνάμεις του. Σύμφωνα με τον γενικό ορισμό που αποδίδεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Κοινοτήτων, «επιχείρηση θεωρείται κάθε μονάδα, ανεξάρτητα από τη νομική της μορφή, που ασκεί οικονομική δραστηριότητα»¹.

Κατά το παρελθόν δεν υπήρχε ένας σαφής ορισμός που να αποτύπωνε την έννοια της επιχείρησης, είτε αυτή ήταν μικρή, είτε μεσαία σε μέγεθος. Όταν όμως οι άνθρωποι άρχισαν να αντιλαμβάνονται το πόσο σημαντικές για τη λειτουργία της αγοράς, έγιναν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, τότε μόνο ξεκίνησαν να αποτυπώνονται ορισμένες προσπάθειες απόδοσης ορισμού, ο οποίος να γίνει κοινά αποδεκτός, αλλά και λειτουργικός. Ο λόγος που έκανε αυτή την προσπάθεια προσδιορισμού των μικρομεσαίων επιχειρήσεων σε ένα τολμηρό εγχείρημα είναι, η πολύ μεγάλη δυσκολία να συμπεριληφθούν σε έναν και μόνον ορισμό οι πάρα πολλές και διαφορετικές δραστηριότητες που φέρει εις πέρας ο επιχειρηματικός αυτός κλάδος.

Έτσι λοιπόν, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στις 6 Μαΐου του 2003, ενέκρινε και δημοσίευσε, ένα νέο ορισμό για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Οι μεσαίες επιχειρήσεις διαθέτουν από 50 έως και 249 άτομα ως προσωπικό. Το όριο του κύκλου των εργασιών της ανέρχεται μέχρι του ποσού των 50 εκατομμυρίων ευρώ και εκείνο του συνόλου του ισολογισμού μέχρι του ποσού των 43 εκατομμυρίων ευρώ. Οι μικρές επιχειρήσεις απασχολούν προσωπικό που κυμαίνεται από 10 έως και 49 άτομα, ενώ το όριο του κύκλου των εργασιών της και του συνόλου του ισολογισμού της φθάνει μέχρι τα 10 εκατομμύρια ευρώ. Οι πολύ μικρές επιχειρήσεις έχουν αριθμό προσωπικού λιγότερο των 10 ατόμων, ενώ το όριο του

¹ <http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship>

κύκλου εργασιών τους, αλλά και αυτό του ισολογισμού τους είναι τα δυο εκατομμύρια ευρώ.

Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, τόσο στην Ελλάδα και την Ευρώπη, όσο και στον υπόλοιπο κόσμο, αποτελούν ένα πολύ σημαντικό και κρίσιμο στοιχείο των οικονομιών τους και επιδρούν ως μια δύναμη προόδου και ανάπτυξης, παραγωγής, καταπολέμησης της ανεργίας, δημιουργία καινοτομίας, αποκέντρωσης αλλά και ισορροπίας και συνοχής. Σύμφωνα με στοιχεία που παρουσιάζει η Eurostat, το 99% των Ευρωπαϊκών είναι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες δημιουργούν περίπου 75 εκατομμύρια θέσεις εργασίας. Ταυτόχρονα, η δημιουργία νέων μικρομεσαίων επιχειρήσεων, αποτελεί ένα πολύ σημαντικό ζήτημα, υψίστης σημασίας για την Ελλάδα αλλά και την Ευρώπη².

Οι νέες και μικρές επιχειρήσεις δημιουργούν ολοένα και περισσότερο νέες θέσεις εργασίας, έναντι των μεγάλων επιχειρήσεων, ενώ ταυτόχρονα, οι χώρες που παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη αύξηση, ποσοστιαία, στην επιχειρηματικότητα και στη δημιουργία επιχειρήσεων, τείνουν να παρουσιάζουν και τη μεγαλύτερη μείωση ανεργίας. Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990, οι ταχέως αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις, συνέβαλαν αποφασιστικά στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Η επιχειρηματικότητα συμβάλει σημαντικά στην οικονομική ανάπτυξη, παρά το γεγονός ότι η αύξηση του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος επηρεάζεται από πολλούς άλλους παράγοντες³.

Τόσο στην Ελλάδα όσο και σε άλλες χώρες της Ευρώπης και του κόσμου, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, παρουσιάζουν δυσκολίες στην εξεύρεση και εξοικονόμηση πόρων, ενώ παράλληλα δεν δείχνουν διατεθειμένες να χρησιμοποιήσουν κάποιον στρατηγικό προγραμματισμό ή κάποιες άλλες τεχνικές άσκησης σύγχρονης διοίκησης, όπως είναι οι στρατηγικές συμμαχίες, η διοίκηση ολικής ποιότητας, μετρήσεις ικανοποίησης των πελατών, κλπ. Γενικά, οι

² I.O.B.E., 2005, *Το Δημοσιονομικό Πρόβλημα στην Ελλάδα σήμερα*, Μελέτη.

³ David B. Audretsch, 2002, *Entrepreneurship: A survey of the Literature*, European Commission.

μικρομεσαίες επιχειρήσεις δεν μπορούν να έχουν συχνή πρόσβαση στο τραπεζικό σύστημα, λόγω του υψηλότερου κινδύνου που τις χαρακτηρίζει, λόγω της έλλειψης επαρκών εγγυήσεων, αλλά και λόγω του οικογενειακού χαρακτήρα που τις διακρίνει. Ειδικότερα στα πρώτα στάδια ανάπτυξής τους, το πρόβλημα της χρηματοδότησης είναι τεράστιο, μιας και εναλλακτικές πηγές ανεύρεσης κεφαλαίων (venture capital κλπ.), είναι έννοιες σχετικά άγνωστες ή μη προσβάσιμες. Αυτό συνεπάγεται τη δυσκολία ανάπτυξης επενδυτικών προγραμμάτων από τις επιχειρήσεις της μορφής αυτής⁴.

⁴ I.O.B.E., 2005, *Το Δημοσιονομικό Πρόβλημα στην Ελλάδα σήμερα*, Μελέτη.

Κεφάλαιο 1^ο: Επιχειρηματικότητα

1.1 Η έννοια της επιχειρηματικότητας

Η έννοια της επιχειρηματικότητας έχει τις ρίζες της από την αρχαιότητα έως και σήμερα. Είναι ένα είδος νοοτροπίας, το οποίο λειτουργεί και εφαρμόζεται στην καθημερινότητα σε διάφορους τομείς (οικονομικούς ή μη) και σε διάφορα είδη οργάνωσης (σε προσωπικό επίπεδο αλλά και δημόσιο). Η επιχειρηματικότητα πηγάζει από την ικανότητα ενός ατόμου ή μίας ομάδας ατόμων να διαβλέπουν το οικονομικό όφελος (κέρδος) ή οποιαδήποτε άλλη προστιθέμενη αξία μέσα από διάφορες δραστηριότητες και ευκαιρίες που παρουσιάζονται. Η έννοια της επιχειρηματικότητας είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την καινοτομία, ώστε να ανταποκρίνεται και να συμβαδίζει μία επιχείρηση με τις σύγχρονες επιταγές. Γενικά είναι μία έννοια, ένας όρος, η οποία ταλανίζει εδώ και χρόνια τους οικονομολόγους χωρίς να έχει δοθεί μία σαφή έννοια –ορισμός ή να μπορεί να περιγράψει πλήρως την έννοια αυτή⁵.

Σύμφωνα με το ΥΠΕΠΘ (Παιδαγωγικό Ινστιτούτο 2003) η έννοια της επιχειρηματικότητας εμπεριέχει και τις διαδικασίες ανακάλυψης των ευκαιριών καθώς και αξιοποίησης των διαθέσιμων πόρων.

Ενώ, σύμφωνα με τη ΒΙΚΗΠΑΙΔΕΙΑ επιχειρηματικότητα είναι η προσπάθεια μετατροπής της πρωτοβουλίας σε αποτέλεσμα και από αυτή τη διαδικασία να προκύψει και οικονομικό κέρδος. Περιλαμβάνει σαν βήματα την καινοτομία, την ηγεσία, τη διαχείριση και την ανάπτυξη πρωτοβουλίας.

Η επιχειρηματικότητα συνδυάζει αποτελεσματικά πολλά οικονομικά και διοικητικά πεδία όπως μάρκετινγκ, γενική λογιστική, συμπεριφορά καταναλωτή, μάνατζμεντ, διοίκηση παραγωγής και επιχειρησιακή έρευνα.

Ορισμένοι οικονομολόγοι συμπεριλαμβάνουν την επιχειρηματικότητα ως τον τέταρτο συντελεστή παραγωγής, ο οποίος αναλαμβάνει να συνδυάσει τους

⁵<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CF%80%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%B7%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1> , 07/2012

υπόλοιπους τρεις συντελεστές, δηλαδή το έδαφος, το κεφάλαιο και την εργασία, για να γίνει η παραγωγή. Πιο συγκεκριμένα η επιχειρηματικότητα ως 4ος συντελεστής αναφέρεται στην ορθολογική διάθεση των προϊόντων, στη ανάληψη του επιχειρηματικού κινδύνου, στην παραγωγή αξιών για άλλες παραγωγικές μονάδες, σε διάφορους συνδυασμούς μεταξύ των Παραγωγικών Συντελεστών για οικονομική ανάπτυξη της επιχείρησης και στη μετατροπή των Παραγωγικών Συντελεστών σε προϊόντα.

Αναμφίβολα, όμως, η επιχειρηματικότητα σχετίζεται άμεσα με την οικονομική πρόοδο, την κοινωνική ευημερία και την ανάπτυξη μίας επιχείρησης και γενικότερα μίας ολόκληρης χώρας. Είναι σημαντική, διότι μπορεί να βοηθήσει στη μείωση της ανεργίας με τη δημιουργία θέσεων εργασίας για νέα άτομα που ψάχνουν για εργασία, για ανέργους ή και για μειονεκτούν άτομα όπως άτομα με ειδικές ανάγκες, πρώην φυλακισμένους ακόμη και γυναίκες. Γενικότερα έχει παρατηρηθεί από οικονομολόγους ότι η δημιουργία νέων επιχειρήσεων οι οποίες απασχολούν άτομα είναι αποτέλεσμα της αύξησης των ποσοστών της επιχειρηματικότητας. Έτσι, η επιχειρηματικότητα μπορεί να συμβάλλει στην οικονομική και κοινωνική συνοχή διάφορων περιφερειών που χρήζονται βοήθειας για την απασχόληση ατόμων.

Επίσης, η επιχειρηματικότητα αποτελεί ένα σημαντικό παράγοντα της αύξησης της παραγωγικότητας, της καλύτερης ποιότητας και της καινοτομίας, αφού αφήνει να αναπτυχθεί η ευγενής άμιλλα μεταξύ των επιχειρήσεων. Η δημιουργία όλο και περισσότερων επιχειρήσεων βοηθάει στο να υπάρχει ανταγωνιστικότητα μεταξύ των νέων επιχειρήσεων και όσων υπάρχουν, καθώς εφαρμόζονται νέες μέθοδοι παραγωγής, εισάγονται νέα τεχνολογικά μέσα και υπάρχει όλο και μεγαλύτερη εξειδίκευση.

Παράλληλα, με την ανάπτυξη των επιχειρήσεων και τη δημιουργία των θέσεων εργασίας η επιχειρηματικότητα συντελεί στην απελευθέρωση του ίδιου του ατόμου με το να του προσφέρει η θέση του εκτός από χρήματα και κοινωνική καταξίωση, τη δυνατότητα να είναι ο ίδιος επιχειρηματίας. Το άτομο, δηλαδή, να μπορεί να δρα και να λειτουργεί, όπως εκείνο πιστεύει ότι είναι καλύτερα ελεύθερα και ανεξάρτητα.

Η λέξη «επιχειρηματικότητα» προέρχεται από το ρήμα «επιχειρώ» το οποίο στην ελληνική γλώσσα σημαίνει «δικομάζω», «αρχίζω κάποιο έργο», «καταπιάνομαι με κάποια δραστηριότητα», «ενεργώ με συγκεκριμένο στόχο και τρόπο», «προσπαθώ να επιτύχω κάτι»⁶. Εξάλλου, ο διεθνώς επικρατών όρος (entrepreneurship) θα μπορούσε να μεταφραστεί κυριολεκτικά ως «παρεμβολή» ή ως «διοίκηση στρατευμάτων στη μάχη». Συνεπώς, ο όρος της επιχειρηματικότητας υποδηλώνει την τάση για ανάληψη πρωτοβουλιών, λήψη αποφάσεων, μεθόδευση-στρατολόγηση των κινήσεων ή πρακτικών που θα ακολουθήσει μία “επιχείρηση”, η υποβολή ενός στόχου- σκοπού και η επίτευξη αυτού.

1.2 ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Τα είδη της επιχειρηματικότητας είναι τέσσερα:

Των μικρών επιχειρήσεων

Η επιχειρηματικότητα στις μικρές επιχειρήσεις δεν εφαρμόζεται στον ίδιο βαθμό που εμφανίζεται στις start ups επιχειρήσεις ή στις ήδη υπάρχουσες επιχειρήσεις. Απασχολεί ελάχιστα άτομα ως προσωπικό, η επιχειρηματικότητα του επιχειρηματία δε μπορεί να αναπτυχθεί πλήρως σε σχέση με τη στάση του απέναντι στους εργαζομένους. Επίσης, οι προμηθευτές είναι ελάχιστοι έως και μηδαμικοί και οι πελάτες δε είναι τόσο όσοι να εφαρμοστεί ολοκληρωμένα η έννοια της επιχειρηματικότητας. Ωστόσο, υπάρχει σχεδόν ο ίδιος βαθμός δυσκολίας ώστε να δημιουργηθεί και να αναπτυχθεί μία μικρή επιχείρηση όσο και μία μεγάλη.

Start ups

Είναι η επιχειρηματικότητα που αποσκοπεί στη δημιουργία μίας νέας επιχείρησης όπου άλλοτε πρόκειται για επιχειρηματικότητα ευκαιρίας, δηλαδή εντοπισμός και αξιοποίησης της ευκαιρίας προς όφελος της επιχείρησης, και άλλοτε για επιχειρηματικότητα ανάγκης, δηλαδή υποχρεωτική επιλογή

⁶ Ελληνικό Λεξικό Τεγόπουλος- Φυτράκης

επιχειρηματικότητας ως διαβίωση της επιχείρησης. Η επιχειρηματικότητα στις start ups επιχειρήσεις έχει άμεση σχέση με την τεχνολογία, καινοτομία που ακολουθεί, ανταγωνιστικότητα σε μεγάλο βαθμό αφού βρίσκεται στα αρχικά στάδια δημιουργίας.

Intrapreneurship

Η ενδοεπιχειρηματικότητα που εφαρμόζεται σε μεγάλες υφιστάμενες επιχειρήσεις, η οποία αναπτύσσεται κυρίως από τα στελέχη της. Μπορεί να χαρακτηριστεί και ως μικτή επιχειρηματικότητα αφού οι ρόλοι τους οποίους αναλαμβάνει ο επιχειρηματίας μπορούν να αναληφθούν και να υλοποιηθούν και από άλλα άτομα, όπως τα διοικητικά στελέχη. Εδώ παρατηρείται η ικανότητα των στελεχών και του επιχειρηματία να ανταπεξέλθουν στους διάφορους κινδύνους, αλλά και να αξιοποιήσουν διάφορες ευκαιρίες που παρουσιάζονται για τη βιωσιμότητα της επιχείρησης.

1.3 Κοινωνική Επιχειρηματικότητα

Είναι ένα είδος σύγχρονης επιχειρηματικότητας, η οποία έχει αρχίσει να αναπτύσσεται και να είναι πιο διαδεδομένη στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια ενώ υπάρχει και εφαρμόζεται σε διάφορες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η κοινωνική επιχειρηματικότητα είναι ο συνδυασμός κρίκος μεταξύ του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα της οικονομίας στον οποίο πραγματοποιούνται οικονομικές δραστηριότητες με κοινωνικούς σκοπούς και στόχους. Είναι ένας τρίτος τομέας, ο οποίος έχει αρχίσει και αναπτύσσεται ανάμεσα στο Κράτος και την Αγορά σε αναπτυγμένες αλλά και σε αναπτυσσόμενες χώρες, η Κοινωνική Επιχειρηματικότητα, η Κοινωνική Οικονομία. Ο τομέας αυτός έρχεται για να εισάγει μία καινοτόμο παράμετρο στις σχέσεις Κράτους- κοινωνίας- ιδιωτικού τομέα.

Η Κοινωνική Επιχειρηματικότητα είναι όλες εκείνες οι οικονομικές και επιχειρηματικές δραστηριότητες, οι οποίες αναλαμβάνονται από Μη Κερδοσκοπικούς Οργανισμούς, ιδρύματα, νομικά πρόσωπα, κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις με στόχο την εξασφάλιση του συλλογικού, οικονομικού και κοινωνικού συμφέροντος των ιδίων των μελών που έχουν αναλάβει τις δραστηριότητες αυτές.

Η εφαρμογή της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας βασίζεται στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας μέσα από την επανεπένδυση των κερδών σε σκοπούς της ίδιας της επιχείρησης, στον κοινωνικό χαρακτήρα, στην απασχόληση κοινωνικών ομάδων που χρήζονται βοήθειας και στη συμβολή των εργαζομένων στο έργο και τις υπηρεσίες της κοινωνικής επιχείρησης μέσω της μειωμένης κατανομής των κερδών⁷.

1.3.1 Η Κοινωνική Επιχειρηματικότητα σε Άλλες Χώρες

Η Κοινωνική Επιχειρηματικότητα είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένη στις Ευρωπαϊκές Χώρες με εμφανή αποτελέσματα στη μείωση της ανεργίας μέσω της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας και στην παροχή ποιοτικών και ποσοτικών υπηρεσιών. Μάλιστα αντιπροσωπεύει το 10% των Ευρωπαϊκών επιχειρήσεων, το 5,9% της συνολικής απασχόλησης και το 6,7% της μισθωτής απασχόλησης και απασχολεί περίπου 11 εκατομμύρια εργαζόμενους.

Ειδικότερα, στην Ισπανία από το 1990 έως το 2000 υπήρξε αύξηση της απασχόλησης στον τομέα της κοινωνικής επιχείρησης περίπου 57,95%, δηλαδή από 224.000 θέσεις απασχόλησης σε 354.000 το 2000.

Στην Ιταλία από 1991 έως το 2001 η αύξηση της απασχόλησης στους κοινωνικούς συνεταιρισμούς ήταν από 27.000 θέσεις σε 149.000 το 2001, δηλαδή περίπου 400% αύξηση.

Πλέον στην Ευρώπη θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους φορείς για την ανάπτυξη της οικονομίας, την καταπολέμηση της ανεργίας και της φτώχειας, την τοπική ανάπτυξη, την καταπολέμηση του κοινωνικού ρατσισμού και αποκλεισμού αφού δημιουργεί όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις για επένδυση στο «κοινωνικό κεφάλαιο» και στην κοινωνική καινοτομία. Με πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να δώσει έμφαση στην κοινωνική καινοτομία για τη συλλογή όλων των φορέων της κοινωνίας των πολιτών καθώς και την αξιοποίησή

⁷ <http://www.keko.gr/el/Pages/page2.aspx> 09/07/2013

τους για μία δυναμική, καινοτόμο και επιχειρηματική Ευρώπη, την «Ευρώπη 2020».

1.3.2 Η Κοινωνική Επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα

Μέχρι πριν από λίγα χρόνια στην Ελλάδα, λόγω έλλειψης κυρίως θεσμικού πλαισίου δημιουργούνται προβλήματα στη δημιουργία και ανάπτυξη της Κοινωνικής επιχείρησης και Κοινωνικής Οικονομίας. Σίγουρα, βασικό ρόλο στη μη ανάπτυξη και βιωσιμότητα αυτού του μοντέλου διαδραμάτισε η έλλειψη της απαραίτητης τεχνογνωσίας και εκπαίδευσης των στελεχών τους, η δυσκολία δικτύωσης και προώθησης των προϊόντων ή των υπηρεσιών τους. Επίσης, η μη αναγνωρισιμότητα του μοντέλου αυτού από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα καθιστούσε αδύνατη την ανάπτυξή τους. Άρα, η λειτουργία αυτού του μοντέλου εξαρτάται όχι μόνο από την κρατική χρηματοδότηση αλλά και από την προθυμία των πολιτών του ιδιωτικού τομέα.

Η Ελλάδα παρουσιάζει πολύ χαμηλά ποσοστά όσον αφορά την απασχόληση στον τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας και Επιχειρηματικότητας σε σχέση με τα 15 κράτη- μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν σχετική εμπειρία. Μάλιστα τα ποσοστά είναι 1,8% της συνολικής απασχόλησης και 2,9% της μισθωτής εργασίας.

Στην Ελλάδα υπολογίζονται 8.400 συνεταιρισμοί με 950.000 μέλη, 1.500-2.000 οργανώσεις εθελοντισμού (από τις οποίες οι 200- 300 έχουν ενεργό δράση εκ των οποίων οι 115- 200 ασχολούνται με το χώρο του περιβάλλοντος και της οικολογίας). Επιπλέον, 71 γυναικείοι συνεταιρισμοί με 1.903 μέλη, 68 συνεταιριστικές θεραπευτικές μονάδες στα ψυχιατρικά νοσοκομεία, 15 ΚΟΙ.Σ.Π.Ε. με αντικείμενο ένταξης των ψυχικά ασθενών στην αγορά εργασίας αλλά και την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών. Μικτές οργανώσεις, εθελοντικές οργανώσεις, σωματείων ειδικώς αναγνωρισμένων ως φιλανθρωπικών, αστικών, μη κερδοσκοπικών οργανισμών, ιδρυμάτων και ενώσεων προσώπων ή και εταιρικά

σχήματα που αναπτύσσουν δραστηριότητες ένταξης αποκλεισμένων ομάδων του πληθυσμού στην αγορά εργασίας⁸.

1.3.3 Το θεσμικό πλαίσιο των Κοινωνικών Επιχειρήσεων

A) Θεσμοθέτηση του χώρου της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας και της Οικονομίας καθώς και των φορέων της.

B) Θεσμοθέτηση μίας νέας μορφής κοινωνικής επιχείρησης, η οποία μπορεί να χρηματοδοτηθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο βασιζόμενη στον αστικό συνεταιρισμό και την Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση. Η κοινωνική επιχείρηση διέπεται από ορισμένες αρχές, όπως την αλληλεγγύη, την ελεύθερη συμμετοχή, τη δημοκρατική διοίκηση: «ένα πρόσωπο, μία ψήφος», τη δίκαιη κατανομή των κερδών και έμφαση στην επανεπένδυση τους, την ανεξαρτησία από τις κρατικές δομές και το αδιαίρετο (ολικός ή μερικώς) του ιδίου κεφαλαίου.

Γ) Αναγνώριση των υφιστάμενων φορέων κοινωνικής οικονομίας υπό το βασικό περιορισμό ότι είναι πάροχοι υπηρεσιών ή αγαθών προς το κοινωνικό σύνολο και δεν επιδιώκουν πρωτίστως το κέρδος.

1.3.4 Κοινωνικά οφέλη από την Κοινωνική Επιχειρηματικότητα

Τα κοινωνικά οφέλη τα οποία προέρχονται από την Κοινωνική Επιχειρηματικότητα είναι αρκετά και με σημαντικό ρόλο στην οικονομία αλλά και στους εργαζόμενους- πολίτες, όπως η κοινωνική και οικονομική επανένταξη αποκλεισμένων κοινωνικών ομάδων και στην καταπολέμηση του ρατσισμού. Επίσης, έχει συμβάλει στην αναχαίτιση της ανεργίας μέσω της δημιουργίας νέων θέσεων απασχόλησης, στην απασχόληση ευπαθών ομάδων του κοινωνικού συνόλου, παροχή σύγχρονων, ποιοτικών κοινωνικών υπηρεσιών και προώθηση και ενίσχυση των εναλλακτικών μορφών επιχειρηματικότητας και τοπικής ανάπτυξης.

Τα κέρδη των Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων δε διανέμονται στα μέλη αλλά και στους εργαζομένους σε αυτήν, κατά ποσοστό 5% για το σχηματισμό αποθεματικού, 60% για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και

⁸ <http://news.in.gr/economy/article/?aid=1231273316> 14/11/2013

δραστηριοτήτων της επιχείρησης και 35% στους εργαζόμενους αυτής για τη δημιουργία κινήτρου και αύξηση της παραγωγικότητας.

Κίνητρα για τη δραστηριοποίηση στην Κοινωνική Επιχειρηματικότητα είναι οι φορολογικές ελαφρύνσεις, μέσω της διανομής επιδομάτων και συντάξεων για τις ευπαθείς ομάδες που συμμετέχουν σε αυτές καθώς και στην αναδιανομή των κερδών.

Χρηματοδοτικά Εργαλεία

- Χρηματοδότηση από το Ταμείο Κοινωνικής Οικονομίας
- Πρόσβαση στο ΕΤΕΑΝ (Εθνικό Ταμείο Επιχειρήσεων και Ανάπτυξης, καινοτόμες επιχειρήσεις) και στον Αναπτυξιακό Νόμο.

1.4 ΤΑ ΣΤΑΔΙΑ ΖΩΗΣ ΜΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

1ο Στάδιο: Σύλληψη της ιδέας- συγκεκριμενοποίηση

Ο επιχειρηματίας σε αυτό το στάδιο θα πρέπει να έχει ένα όραμα, ένα στόχο για τη δημιουργία της επιχείρησης και να προχωρήσει στη σύλληψη μίας καινοτόμας ιδέας ή μίας υπάρχουσας, η οποία όμως να διαφοροποιείται σε κάτι από τις υπόλοιπες για να πετύχει η εισαγωγή της στην αγορά. Επίσης, θα πρέπει να γίνει συγκεκριμενοποίηση ως προς το είδος και τη μορφή που θα έχει η επιχείρηση, όπως το αν θα είναι Ομόρρυθμη Εταιρεία, Ανώνυμη Εταιρεία, Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης, Ετερόρρυθμη Εταιρεία ή Ατομική επιχείρηση, ώστε να κατανεμηθούν εξ αρχής οι ευθύνες.

2ο Στάδιο: Εξέταση της δυνατότητας υλοποίησης

Ο επιχειρηματίας σε αυτό το στάδιο θα πρέπει να ελέγξει και να ερευνήσει όλες τις παραμέτρους πριν προχωρήσει στην υλοποίηση της. Αυτό που θα πρέπει να κάνει ο επιχειρηματίας είναι να έχει μία Στρατηγική για την πορεία της επιχείρησης. Στρατηγική είναι η κατεύθυνση και το εύρος των δραστηριοτήτων μίας επιχείρησης μακροπρόθεσμα, η οποία εξασφαλίζει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για την επιχείρηση, μέσω της διάταξης των πόρων της μέσα σε ένα

εναλλασόμενο περιβάλλον, με στόχο να ανταποκριθεί στις ανάγκες των αγορών και να ικανοποιήσει τις προσδοκίες των βασικών ομάδων ενδιαφερομένων. Επιπλέον, ο επιχειρηματίας θα πρέπει ο ίδιος ή να βάλει κάποιο εξειδικευμένο άτομο να κάνει μία SWOT ANALYSIS, δηλαδή πριν προβεί σε οποιαδήποτε ενέργεια που αφορά την επιχείρηση να έχει ερευνήσει το εσωτερικό και το εξωτερικό περιβάλλον.

Όταν αναφέρεται στο εσωτερικό περιβάλλον εννοεί τις δυνάμεις και τις αδυναμίες που έχει η επιχείρηση π.χ. η τεχνογνωσία, ικανότητες προσωπικού και στελεχών. Αναφερόμενοι στις δυνάμεις της επιχείρησης πρέπει να απαντηθούν ολοκληρωμένα και τεκμηριωμένα ερωτήματα όπως: “Ποια είναι τα πλεονεκτήματα της επιχείρησης;”, “Ποιο είναι το πιο ανταγωνιστικό προϊόν/ υπηρεσία;”, “Ποιοι είναι οι διαθέσιμοι πόροι ή το παραγωγικό κόστος;”, “Ποιο είναι το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της επιχείρησης;”. Αναφερόμενοι στις αδυναμίες πρέπει να απαιτούνται τα εξής ερωτήματα: “Τι θα μπορούσε να βελτιωθεί;”, “Τι θα μπορούσε να αποφύγει η επιχείρηση;”, “Τι θεωρούν οι ανταγωνιστές μειονέκτημα της επιχείρησης;”. Έτσι, ο επιχειρηματίας θα έχει μία τεκμηριωμένη εικόνα για το ποιες είναι οι δυνάμεις και οι αδυναμίες της επιχείρησης του.

Όταν αναφέρεται στο εξωτερικό περιβάλλον εννοεί τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται ή που υπάρχουν καθώς και τις απειλές για την επιχείρηση. Αναφερόμενοι στις ευκαιρίες, ο επιχειρηματίας πρέπει να εντοπίσει τις καλές ευκαιρίες που προβάλλουν καθώς και να ερευνήσει τις ενδιαφέρουσες τάσεις που αφορούν την αγορά, όπως κάποια μείωση επιτοκίου ή κάποια φοροαπαλλαγή. Αναφερόμενοι στις απειλές από την άλλη, ο επιχειρηματίας θα πρέπει να ελέγξει τι κάνουν οι ανταγωνιστές του, τι εμπόδια του εμφανίζονται ή προβλήματα έναντι των χρηματοδοτήσεων ή των προμηθευτών. Ευκαιρίες και απειλές θα μπορούσαν να θεωρηθούν οι αλλαγές στην τεχνολογία ή όσον αφορά την κρατική πολιτική. Έτσι, ο επιχειρηματίας θα γνωρίζει τις απειλές, όμως θα εντοπίζει άμεσα και τις ευκαιρίες.

3ο Στάδιο: Ανεύρεση πηγών χρηματοδότησης

Ο επιχειρηματίας εάν δε διαθέτει ο ίδιος το κεφάλαιο ή σε περίπτωση που έχει συνεταιίρους και δε διαθέτουν και αυτοί το κεφάλαιο για τη δημιουργία της

επιχείρησης θα πρέπει να προχωρήσουν στην ανεύρεση νέων πηγών χρηματοδότησης. Η χρηματοδότηση αυτή μπορεί να προέρχεται από διάφορους παράγοντες, όπως κάποιο δάνειο από την τράπεζα, αγορά του εξοπλισμού που θα χρειαστεί η επιχείρηση μέσω leasing ή μέσω κάποιας κρατική επιχορήγησης ή χρηματοδότησης.

4ο Στάδιο: Το προϊόν ή η υπηρεσία

Στο στάδιο αυτό του στρατηγικού σχεδιασμού ο επιχειρηματίας θα πρέπει να τμηματοποιήσει την αγορά, να επιλέξει την αγορά- στόχο που έχει να απευθυνθεί με το προϊόν ή την υπηρεσία και να διαμορφώσει το κατάλληλο μίγμα marketing για να προσελκύσει την αγορά-στόχο. Στο marketing mix λαμβάνονται υπόψη ότι αφορά το προϊόν, όπως τη συσκευασία ή την ποιότητα, την τιμή που θα τεθεί στην αγορά, τα μέσα προώθησης που θα χρησιμοποιηθούν καθώς και τα κανάλια διανομής που θα χρησιμοποιηθούν για τη διανομή του προϊόντος ή της υπηρεσίας. Επίσης, ο επιχειρηματίας θα πρέπει να θέσει μία στρατηγική όσον αφορά την προώθηση του προϊόντος ή της υπηρεσίας όπως αν θα ακολουθήσει Στρατηγική Εστίασης, δηλαδή τοποθετείται το προϊόν/ υπηρεσία σε μικρά και σε συγκεκριμένα τμήματα της αγοράς τα οποία δε θα έχουν καλυφθεί από τον ανταγωνισμό ή Στρατηγική της Διαφοροποίησης η οποία βασίζεται στην τοποθέτηση ενός διαφοροποιημένου- καινοτόμου προϊόντος ή Στρατηγική Ηγεσίας Κόστους η οποία βασίζεται στην τοποθέτηση του προϊόντος με πολύ χαμηλή τιμή σε σχέση με τον ανταγωνισμό.

5ο Στάδιο: Εφαρμογή- Ανάπτυξη της επιχείρησης

Τίθεται σε εφαρμογή η λειτουργία της επιχείρησης, υλοποιείται το όραμα του επιχειρηματία. Στο στάδιο αυτό αφού έχουν μελετηθεί όλοι οι παράγοντες τίθεται σε λειτουργία η επιχείρηση και ο επιχειρηματίας περιμένει να δει τα προσδοκώμενα αποτελέσματα και την ανταπόκριση της στην αγορά.

6ο Στάδιο: Έλεγχος της λειτουργίας της επιχείρησης

Ο επιχειρηματίας ελέγχει την πορεία της επιχείρησης και πράττει ανάλογα αν θα συνεχίσει να λειτουργεί, αν προχωρήσει στο κλείσιμο αυτής ή αν θα πρέπει να διαφοροποιήσει τίποτα για να γίνει πιο “ελκυστική” στην αγορά. Έτσι, ο

επιχειρηματίας θα αποφύγει τον κίνδυνο της ζημίας σε μεγάλο βαθμό ή θα έχει κέρδος.

Πριν τη δημιουργία μίας επιχείρησης ο κάθε επιχειρηματίας θα πρέπει να έχει στο μυαλό του ένα συγκεκριμένο project ή οργανόγραμμα.

1.5 Χαρακτηριστικά επιχειρηματία (ηγέτη)

Ορισμένοι συγγραφείς αναφέρουν ότι η ηγεσία είναι συνώνυμη της Οργανώσεως και Διοικήσεως. Ωστόσο, είναι δυνατό να υπάρχουν ηγέτες και έξω από τη διοικητική ιεραρχία, ακόμη και σε ανοργάνωτες ομάδες⁹.

*«**Ηγεσία (Leadership)** είναι η διαδικασία επηρεασμού των δράσεων μιας οργανωμένης ομάδας ατόμων, έτσι ώστε να εργαστούν πρόθυμα για την επίτευξη των ομαδικών στόχων».* (Stogdill,1950; Koontz and O'Donnell, 1982)

Η ηγεσία μπορεί να είναι φυσική ή τυπική. **Φυσική** είναι όταν μέσα σε μια ομάδα ανθρώπων ξεχωρίζει κάποιος από τα μέλη της και γίνεται επικεφαλής της, ο οποίος επιβάλλεται στους άλλους και τους κατευθύνει. **Τυπική** είναι όταν ασκείται λόγω θέσης που κατέχει κάποιος σε μια υπηρεσία ή σε έναν οργανισμό. Η ικανότητα κατεύθυνσης και διεύθυνσης, με την έννοια του χειρισμού του ανθρώπινου παράγοντα, είναι ένα βασικό χαρακτηριστικό της τυπικής ηγεσίας. Με άλλα λόγια, αυτός ο χειρισμός παρακινεί-παροτρύνει τους εργαζομένους, ώστε να αυξηθεί η παραγωγικότητα της εργασίας τους.

Εμφανίζονται λοιπόν, ορισμένα κοινά συστατικά στοιχεία του φαινομένου της ηγεσίας σαν μια διαδικασία επιρροής:

- Ο *ηγέτης (leader)* το πρόσωπο που ασκεί την ηγεσία και παρακινεί άλλους ανθρώπους να τον ακολουθήσουν και να συνεργασθούν μαζί του για την πραγματοποίηση των κοινών στόχων.

⁹ Δρ Ευάγγελου Φ. Θεοδωράτου, 2004, *Διοίκηση & Οργανωτική Συμπεριφορά*, Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα, σελ. 223.

- Η ομάδα και τα μέλη της –υφιστάμενοι, συνεργάτες, οπαδοί- (followers) δηλαδή τα άτομα που θα υλοποιήσουν τους στόχους της οργάνωσης.
- Το έργο (task) που επιδιώκει τελικά ο ηγέτης.
- Η πηγή ισχύος (source of power) του ηγέτη.
- Η κουλτούρα της οργάνωσης, όπως ενσωματώνονται οι παραδοχές, οι αξίες και τα οράματα, που συνδέουν τον ηγέτη με τους συνεργάτες του και τον ωθούν στην καθημερινή του δράση, για να επιτύχει το έργο του.
- Το περιβάλλον (situation) μέσα στο οποίο δρα ο ηγέτης.

Τα βασικά χαρακτηριστικά που κάνουν έναν ηγέτη ικανό είναι:

- ✓ **Να καινοτομεί**, δηλαδή την ικανότητα ενός ηγέτη να παρουσιάζει κάτι για 1^η φορά, κάτι το καινούργιο. Είναι η εισαγωγή νέων μεθόδων, η αλλαγή και ο νεωτερισμός, είναι κάτι που έρχεται να αντικαταστήσει κάτι το όμοιο στο είδος, κάτι νέο που θα χρησιμοποιείται για πρώτη φορά, κάτι το ασυνήθιστο.
- ✓ **Να εστιάζει στα «τι» και «γιατί»**. Ο ικανός ηγέτης είναι πρακτικός, λογικός και «εστιασμένος». Τι είναι συμφέρον για την επιχείρηση; Γιατί γίνεται με αυτόν τον τρόπο;
- ✓ **Εστίαση στους ανθρώπους**. Οι επιχειρηματικοί ηγέτες του σήμερα δίνουν μεγάλη έμφαση στην ομαδική εργασία. Αντί να προωθούν μια σχέση ενήλικου/παιδιού με τους υπαλλήλους τους, οι ηγέτες αναπτύσσουν μια σχέση ενήλικος-προς-ενήλικο, η οποία και ευνοεί τη συνεκτικότητα της ομάδας. Να είναι, δηλαδή σε θέση να πλησιάζει τους συνεργάτες του και να συμβάλλει στην επίλυση των εκάστοτε παρουσιαζομένων προβλημάτων, είτε επιχειρηματικής είτε ατομικής φύσεως.
- ✓ **Do the right things**. Ένας ηγέτης θα πρέπει να βρίσκεται σε συναισθηματική σταθερότητα, θα πρέπει να είναι ισορροπημένος και ψυχολογικά ώριμος σε

τέτοιο βαθμό, ώστε να είναι σε θέση να διαχωρίζει και στο τέλος να επιλέγει το σωστό.

- ✓ **Να αναπτύσσει ιδέες.** Σήμερα που οι αλλαγές επέρχονται ραγδαία και στην κυριολεξία κατακλυζόμαστε από πληροφορίες, ένας ικανός ηγέτης οραματίζεται και πολλές φορές ακολουθεί την διαίσθησή του για να λαμβάνει αποφάσεις.
- ✓ **Να εμπνέει εμπιστοσύνη.** Να υπάρχει δηλαδή πίστη στην ικανότητα ή εντιμότητά του ώστε να υπάρξει σωστή επικοινωνία στην εκτέλεση των καθηκόντων. Όντας έμπιστος ένας ηγέτης, μπορεί να προσελκύει την προσοχή των άλλων, να προκαλεί το ενδιαφέρον τους και να τους δημιουργεί την επιθυμία να δράσουν προς τον επιδιωκόμενο σκοπό.
- ✓ **Να έχει πιο μακροπρόθεσμο ορίζοντα.** Με άλλα λόγια να είναι διορατικός. Να έχει την ικανότητα να διακρίνει, να βλέπει καλά το μέλλον, τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα, να είναι οξυδερκής και να έχει οξύτατη αντίληψη.
- ✓ **Να επιδιώκει την αλλαγή.** Να μεταβάλλει ιδέες και καταστάσεις στην προσπάθειά του να αποκτήσει ίσως κάτι καλύτερο. Οι ηγέτες του σήμερα πρέπει να αναπτύξουν ιδιότητες, οι οποίες θα τους βοηθήσουν να παροτρύνουν τους άλλους και να τους οδηγήσουν προς νέες κατευθύνσεις.
- ✓ **Να πρωτοτυπεί,** δηλαδή να είναι ο πρώτος που θα βρίσκει τον αρχικό τύπο άλλων πραγμάτων. Να μην μιμείται ακόμα και παλιές επιτυχημένες πρακτικές, αλλά να δημιουργεί νέες και να ρισκάρει¹⁰.

Μεταξύ άλλων, ένας ικανός ηγέτης έχει την ευθύνη για την ύπαρξη καλού κλίματος στο εργασιακό περιβάλλον, την σωστή τοποθέτηση του ανθρώπινου δυναμικού στις διάφορες αρμοδιότητες καθώς και την υποκίνησή τους για μια σωστή άμιλλα. Παράλληλα, να αντιλαμβάνεται τα προβλήματα και να μπορεί να επεμβαίνει και να τα προλαβαίνει.

¹⁰ http://liverichlr.blogspot.gr/2010/08/blog-post_10.html , 20/2/2013

Για να αντιμετωπισθούν με επιτυχία όλα αυτά τα δύσκολα καθήκοντα θα πρέπει ο ηγέτης να έχει πολλά προσόντα, τα οποία βέβαια δεν αποκτώνται ούτε αυτομάτως, αλλά ούτε από την μία στιγμή στην άλλη. Υπάρχουν πολλοί συγγραφείς, οι οποίοι έχουν ασχοληθεί για το ποια είναι τα προσόντα, που πρέπει να έχουν οι ηγέτες. Στην σύγχρονη εποχή ο Fayol (1916) είχε διατυπώσει την άποψη, ότι ο ηγέτης, για να εκτελέσει το δύσκολο έργο του και να επιτύχει την πραγματοποίησή του, πρέπει να διαθέτει ευφυΐα και διανοητική δύναμη, ισχυρή θέληση και επιμονή, θάρρος να αναλαμβάνει ευθύνες, αίσθημα καθήκοντος και προσφοράς προς τα άλλα άτομα και επιθυμία να συμβάλλει στην ευημερία του συνόλου, όπως επίσης και γενική μόρφωση με ειδικές γνώσεις Οργανώσεως και Διοικήσεως.

Τι είναι, ωστόσο, αυτό που καθορίζει έναν ηγέτη;

Ο ηγέτης, καθορίζεται από τρεις κατηγορίες προσόντων. Πρώτον, από τις ηγετικές ικανότητές του ώστε να εμπνέει τους πολίτες μέσω ενός εφικτού οράματος, να κερδίζει την εμπιστοσύνη τους, να τους κινητοποιεί, να τους καθοδηγεί, να τους διδάσκει, να επιτυγχάνει αποτελέσματα για το «κοινό καλό» κατά τον Αριστοτέλη και να οδηγεί τους οργανισμούς και τη κοινωνία σε πρόοδο μέσω της συνεχούς βελτιωτικής αλλαγής. Δεύτερον, πρέπει να διαθέτει στρατηγική σκέψη και διοικητικές ικανότητες όπως προγραμματισμού, οργάνωσης, συντονισμού, ελέγχου και λήψης αποφάσεων. Τρίτον, πρέπει να διαθέτει αξίες και αρετές, όπως η ακεραιότητα, η δικαιοσύνη, η συναίνεση, η αξιοκρατία, η εντιμότητα, η υπευθυνότητα, η ειλικρίνεια, η ταπεινότητα, η ανθρωπιά¹¹.

1.6 Παράγοντες επηρεασμού των επιχειρηματιών

Οι παράγοντες που θα πρέπει να εξετάσουν σε βάθος τα στελέχη των επιχειρήσεων, για να διαμορφώσουν την στρατηγική της επιχείρησής τους, είναι το εξωτερικό και το εσωτερικό περιβάλλον τους. Το εξωτερικό περιβάλλον χωρίζεται

¹¹ Δημήτρης Μπουραντάς, http://sigxroniekfrasi.blogspot.gr/2011/01/blog-post_24.html, 20/2/2013

σε: α) το ευρύτερο-μάκρο περιβάλλον, το οποίο επηρεάζει την επιχείρηση αλλά και κάθε άλλη επιχείρηση που λειτουργεί στην ίδια π.χ. χώρα και β) το μικρό περιβάλλον, δηλαδή το άμεσο κλαδικό περιβάλλον της επιχείρησης¹².

Στο εξωτερικό περιβάλλον και συγκεκριμένα στο ευρύτερο-μάκρο περιβάλλον διακρίνεται η *πολιτική/νομική διάσταση*. Σε αυτήν αναφέρονται οι νόμοι, οι κυβερνητικοί φορείς και οι διάφορες ομάδες πίεσης που επηρεάζουν τους σύγχρονους οργανισμούς είτε άμεσα είτε έμμεσα. Υπάρχει νομοθεσία κατά του μονοπωλίων και της φορολογίας, ώστε να υπάρχει μια κυρβενική σταθερότητα, καθώς και για την προστασία του περιβάλλοντος. Η μελέτη του πολιτικού περιβάλλοντος είναι απαραίτητη γιατί οι επιχειρήσεις θα πρέπει να είναι ενήμερες για το σύνολο των διεθνών πολιτικών εξελίξεων, κάτι εξαιρετικά δύσκολο.

Οι επιχειρηματίες θα πρέπει να εστιάζουν και στην *οικονομική διάσταση*, στην οποία βρίσκονται τα οικονομικά μεγέθη της χώρας όπως: το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν, το επιτόκιο, οι πληθωριστικές τάσεις, η υποτίμηση και η ανατίμηση όπως επίσης και η προσφορά χρήματος και η διάθεση του εισοδήματος.

Η *κοινωνικό-πολιτιστική διάσταση* περιλαμβάνει το ευρύτερο περιβάλλον της επιχείρησης¹³. Οι σημαντικότεροι παράγοντες που επηρεάζουν έναν επιχειρηματία και συνάμα την επιχείρηση είναι: η διανομή του εισοδήματος, οι αλλαγές που συμβαίνουν στον τρόπο ζωής του σύγχρονου ανθρώπου, ο καταναλωτισμός, η θέση της γυναίκας στην εργασία, το επίπεδο μόρφωσης των καταναλωτών και η στάση τους απέναντι στην εργασία και στον ελεύθερο χρόνο. Όλα αυτά μπορούν να αποτελέσουν τόσο επικείμενες απειλές όσο και ευκαιρίες για περαιτέρω ανάπτυξη για την επιχείρηση.

Η *δημογραφική διάσταση* αφορά, μεταξύ άλλων, το ρυθμό αύξησης του πληθυσμού, την κατανομή του πληθυσμού κατά ηλικία καθώς και τον ρυθμό των γεννήσεων και την εκτιμώμενη διάρκεια ζωής.

¹² Βασίλης Μ. Παπαδάκης, 2007, *Στρατηγική των Επιχειρήσεων: Ελληνική και Διεθνής εμπειρία*, Εκδόσεις Ε. Μπένου, Αθήνα, σελ. 59-66.

¹³ Ιωαννίδης Σ., Τσακανίκας Α., Χατζηχρήστου Σ., *Η Επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα 2009 – 2010 – Αναζητώντας Διέξοδο από την Κρίση*. Ινστιτούτο Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών (Ι.Ο.Β.Ε.), 2010.

Η διάσταση της περιβαλλοντικής ανάλυσης αφορά τις *τεχνολογικές τάσεις ή τεχνολογικά επιτεύγματα*, τα οποία μπορούν να αποτελέσουν ευκαιρίες για την επιχείρηση. Αφορά την εθνική δαπάνη για έρευνα και ανάπτυξη και την ικανότητα καινοτομίας. Μπορεί να βελτιώσει την παραγωγικότητα με αυτοματισμό και το νομοθετικό πλαίσιο που υπάρχει γύρω από την τεχνολογία καθοδηγεί τους επιχειρηματίες.

Η *παγκόσμια διάσταση* περιλαμβάνει όλους τους παράγοντες που αφορούν τις νέες αγορές διεθνώς, τις ήδη υπάρχουσες διεθνείς αγορές που αλλάζουν, τα διεθνή πολιτικά και πολιτιστικά δρώμενα, όπως επίσης και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της κάθε αγοράς. Ένας σωστός επιχειρηματίας θα πρέπει να μελετά τις αλλαγές σε παγκόσμιο επίπεδο και να προσπαθεί να προσαρμόζεται σε αυτές.

Όσον αφορά το μικρο περιβάλλον, θα πρέπει να γίνεται ανάλυση του υποδείγματος των πέντε δυνάμεων του Porter, οι οποίες είναι¹⁴:

1. *Η απειλή εισόδου νέων επιχειρήσεων.* Σε κάποιους κλάδους η αποτελεσματικότητα των επιχειρήσεων εξαρτάται από τον όγκο της παραγωγής. Δηλαδή, όσο μεγαλύτερη ποσότητα προϊόντων παράγεται, τόσο μικρότερα είναι τα ανά μονάδα κόστη παραγωγής. Παράλληλα, θα πρέπει να δίνεται έμφαση στην διαφοροποίηση του προϊόντος και να υπάρχει πρόσβαση στα κανάλια διανομής.
2. *Η διαπραγματευτική δύναμη των προμηθευτών της επιχείρησης.* Δηλαδή ο αριθμός των προμηθευτών. Όσο λιγότεροι και μεγαλύτεροι προμηθευτές υπάρχουν τόσο μεγαλύτεροι διαπραγματευτική δύναμη έχουν.
3. *Η διαπραγματευτική δύναμη των αγοραστών της επιχείρησης.* Οι πελάτες μιας εταιρείας μπορούν να την αναγκάσουν να μειώσει τις τιμές ή να απαιτήσουν καλύτερη ποιότητα με τις ίδιες τιμές.

¹⁴ Βασίλης Μ. Παπαδάκης, 2007, *Στρατηγική των Επιχειρήσεων: Ελληνική και Διεθνής εμπειρία*, Εκδόσεις Ε. Μπένου, Αθήνα, σελ. 71-81.

4. *Η απειλή από τα υποκατάστατα προϊόντα.* Η ύπαρξη υποκατάστατων προϊόντων έχει άμεση επίδραση στη ζήτηση των προϊόντων μιας επιχείρησης και συνήθως οι επιχειρήσεις που παράγουν υποκατάστατα προϊόντα ανταγωνίζονται η μια την άλλη. Επίσης, μπορούν να επιδράσουν τις τιμές και την τάση των καταναλωτών προς τα υποκατάστατα.
5. *Η ένταση του ανταγωνισμού ανάμεσα στις ήδη υπάρχουσες επιχειρήσεις του κλάδου.* Αυτή η ένταση είναι αποτέλεσμα των κινήσεων των επιχειρήσεων να βελτιώσουν τη θέση τους στην αγορά. Να επιτύχουν υψηλά σταθερά κόστη και να γίνουν προσπάθειες για αύξηση μεριδίου αγοράς.

Εντούτοις, τελευταία υποστηρίζεται και μια έκτη δύναμη, η οποία αφορά την *ζήτηση για τα συμπληρωματικά προϊόντα και την επίδραση της τεχνολογίας.* Όταν η ζήτηση για το προϊόν μιας επιχείρησης αυξάνει, αυξάνει και η ζήτηση για τα συμπληρωματικά. Κατά συνέπεια μπορούμε να ισχυρισθούμε ότι οι επιχειρήσεις που τα παράγουν έχουν κοινά συμφέροντα. Πολλές φορές οι τεχνολογικές επιδράσεις έχουν ως αποτέλεσμα σημαντικές αλλαγές και την ανατροπή των υφιστάμενων σχέσεων ανάμεσα στα υπάρχοντα προϊόντα, οδηγώντας έτσι τον επιχειρηματία στη λεγόμενη δημιουργική καταστροφή.

Στο εσωτερικό περιβάλλον η επιτυχία των επιχειρηματιών στο συνεχώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον της επιχείρησης μπορεί να δοθεί από την *θεωρία των πόρων και των ικανοτήτων* (resource based view), η οποία έχει αναπτυχθεί κυρίως την τελευταία εικοσαετία. Υποστηρίζει ότι κάθε επιχείρηση διαφέρει από τους ανταγωνιστές της ως προς τους πόρους και τις ικανότητες που διαθέτει, καθώς επίσης και ως προς τον τρόπο με τον οποίο τους εκμεταλλεύεται.

Μια ακόμα προσέγγιση των επιχειρηματιών είναι η *Αλυσίδα Αξίας* (Value Chain). Σύμφωνα με αυτήν, αναλύει την επιχείρηση στις στρατηγικά κύριες δραστηριότητές της, ούτως ώστε να εξετάζει την πορεία του κόστους που αντιμετωπίζει η επιχείρηση, καθώς και τις υπάρχουσες πηγές διαφοροποίησής της.

Η *συγκριτική προτυποποίηση* (benchmarking) θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη από τους επιχειρηματίες, και αυτό γιατί συγκρίνει συνεχώς και συστηματικά μια ή περισσότερες επιχειρησιακές στρατηγικές, λειτουργίες, διαδικασίες ή πρακτικές με αυτές των καλύτερων ανταγωνιστών ή αυτών των επιχειρήσεων που θεωρούνται “άριστες” στο συγκεκριμένο αντικείμενο.

Η λεγόμενη *εκχώρηση λειτουργιών-δραστηριοτήτων* (outsourcing) δίνει την επιλογή στους επιχειρηματίες να αναθέσουν κάποιες από τις δραστηριότητες της αλυσίδας αξίας τους σε εξωτερικούς συνεργάτες¹⁵.

Έτσι, συνδυάζοντας όλα τα παραπάνω ένας επιχειρηματίας μπορεί να γίνει αρωγός στην ομαλή λειτουργία και την ανάπτυξη μιας επιχείρησης. Η επιχείρηση αυτή μπορεί να εξασφαλίσει την διάρκεια ζωής της δίνοντας έμφαση στο συγκριτικό της πλεονέκτημα έναντι των υπόλοιπων επιχειρήσεων.

¹⁵ Βασίλης Μ. Παπαδάκης, 2007, *Στρατηγική των Επιχειρήσεων: Ελληνική και Διεθνής εμπειρία*, Εκδόσεις Ε. Μπένου, Αθήνα, σελ. 118,133,142

Κεφάλαιο 2^ο: ΕΠΑΝ

2.1 Ορισμός

Το ΕΠΑΝ ΙΙ σημαίνει Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα και είναι ένα πρόγραμμα του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. Λαμβάνει μέρος στην Ελλάδα για την περίοδο 2007 έως 2013, συνεχίζοντας το επιτυχημένο έργο του ΕΠΑΝ για την περίοδο 2000 έως 2006.

Ο κύριος στόχος αυτού του αναπτυξιακού προγράμματος είναι η βελτίωση της ευγενούς άμιλλας καθώς και την εξωστρέφεια του παραγωγικού συστήματος και των επιχειρήσεων, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην καινοτομία. Οι στόχοι του ΕΠΑΝ ΙΙ θα επιτευχθούν μέσω διαφόρων δράσεων που υποστηρίζουν την Ελλάδα ως ένα χώρο δελεαστικό για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας δίνοντας την απαραίτητη προσοχή στο περιβάλλον. Η επιχειρηματική αυτή δραστηριότητα πρέπει να είναι υγιής και έτοιμη να διαρκέσει στο χρόνο αλλά και να βασίζεται πάνω στη γνώση.

Τα σημεία στα οποία δίνει έμφαση το πρόγραμμα ΕΠΑΝ για την περίοδο 2007-2013 είναι η προώθηση της διάστασης της καινοτομικότητας λειτουργώντας κάτω από συνεχή έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη, με σκοπό την βελτίωση της κατάστασης της ελληνικής οικονομίας καθώς και τη βελτίωση της οικονομίας αυτής στηριζόμενης στη γνώση. Με άλλα λόγια να αναπτυχθεί ή ακόμα και να εγκαθιδρυθεί ο τομέας της έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων στην Ελλάδα και να τοποθετηθεί όλη αυτή η γνώση στα προϊόντα ή τις υπηρεσίες της κάθε επιχείρησης, ώστε να μη οδηγηθεί η ίδια από μόνη της στη λεγόμενη δημιουργική καταστροφή. Επιπλέον, ένα ακόμη σημείο στο οποίο δίνεται έμφαση μέσω αυτού του προγράμματος είναι η βελτίωση της επιχειρηματικότητας καθώς και στην προώθηση αυτής στην εγχώρια αλλά και στη διεθνή αγορά. Με τη βελτίωση της επιχειρηματικότητας θα μπορέσουν οι ελληνικές επιχειρήσεις να διαμορφώσουν κατάλληλα τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες τους, διαφοροποιώντας αυτά από τα υπόλοιπα αλλά και να τα προωθήσουν στην παγκόσμια αγορά εργασίας. Επίσης, δίνεται έμφαση στην αναβάθμιση του περιβάλλοντος της επιχείρησης προστατεύοντας τα δικαιώματα του καταναλωτή,

τη μείωση των κινδύνων που ελλοχεύουν καθημερινά και την ανάπτυξη του συγκριτικού πλεονεκτήματος έναντι των υπολοίπων επιχειρήσεων. Τέλος, προσπαθεί να βοηθήσει τη χώρα, ώστε να χρησιμοποιεί τους φυσικούς της πόρους ως πηγές ενέργειες οι οποίες θα είναι ανανεώσιμες και θα μπορέσουν να χρησιμοποιηθούν σε διάφορους τομείς μειώνοντας έτσι και το κόστος αλλά και προστατεύοντας το περιβάλλον.

Στα πλαίσια του προγράμματος αυτού οι τομείς οι οποίοι χρηματοδοτούνται είναι η βιομηχανία, ο τουρισμός, το εμπόριο, ο πολιτισμός, το ανθρώπινο δυναμικό, η έρευνα και η τεχνολογία και η προστασία του καταναλωτή.

Το σύνολο της δημόσιας δαπάνης του προγράμματος ΕΠΑΝ II ανέρχεται στα 2.409 εκατομμύρια ευρώ. Αναλυτικότερα 890 εκατομμύρια ευρώ για τις 5 περιφέρειες μεταβατικής στήριξης, δηλαδή στην Αττική, τη Στερεά Ελλάδα, Δυτική και Κεντρική Μακεδονία και στο Νότιο Αιγαίο, και 1.519 εκατομμύρια ευρώ για τις υπόλοιπες 8 περιφέρειες παρέμβασης του Επιχειρησιακού προγράμματος. Τα ποσά που διατίθενται για το πρόγραμμα προέρχονται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και από πόρους του Ελληνικού Δημοσίου. Το πρόγραμμα του ΕΠΑΝ II απευθύνεται σε όλη την ελληνική επικράτεια γενικά και οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ενημερώνονται από την ιστοσελίδα www.antagonistikotita.gr, www.espa.gr και την www.startupgreece.gr καθώς και στο γραφείο πληροφόρησης που βρίσκεται στην Αθήνα, παρέχοντας και τηλεφωνική ενημέρωση. Οι ενδιαφερόμενοι που θέλουν να υποβάλλουν αίτηση θα πρέπει να διαμένουν νόμιμα στην χώρα και στη συνέχεια οι υπόλοιπες προϋποθέσεις εξαρτώνται από την εκάστοτε προκήρυξη.¹⁶

2.2 Καλές Πρακτικές (ΕΠΑΝ II)

Μία καλή πρακτική μέσω του ΕΠΑΝ II για τα έτη 2007 έως 2013 είναι το Κέντρο Καινοτομίας Πάτρας (Patras Innovation Hub – Patras InnoHub), δηλαδή η δημιουργία και η λειτουργία δομής ανάπτυξης ελληνικών τεχνολογικών

¹⁶ <http://www.antagonistikotita.gr/greek/programme.asp> 10/06/2013

συνεργατικών σχηματισμών (clusters) στην Πάτρα. Σκοπό έχει την συνένωση των μελών των Συστημάτων και Εφαρμογών Νάνο/Μικροηλεκτρονικής (mi-Cluster) τόσο θεματικά αλλά και γεωγραφικά με έδρα στη Δυτική Ελλάδα και τη δημιουργία αλυσίδων αξίας με οικονομικές δραστηριότητες σε όλη την Ελλάδα και στο εξωτερικό. Συγκεκριμένα, επιδιώκει τη υιοθέτηση μίας κοινής πολιτικής εξυπηρέτησης σε έναν ενιαίο χώρο με τις κατάλληλες υποδομές, μέσω του οποίου θα αναπτυχθεί σημαντικά η Περιφέρεια της Δυτικής Ελλάδας.

Το Κέντρο Καινοτομίας Πάτρας θα βοηθήσει σημαντικά στην ανάπτυξη δημιουργώντας δίκτυα πιο ισχυρά ανάμεσα σε ανθρώπους και επιχειρήσεις ή φορείς. Στην προσέλκυση ατόμων ή επιχειρήσεων για επενδύσεις από το εξωτερικό καθώς και στην ενίσχυση της βιομηχανικής δραστηριότητας και των εξαγωγών. Ακόμη, θα ωθήσει τις διάφορες επιχειρήσεις ή φορείς να δώσουν έμφαση στους τομείς της έρευνας, της καινοτομίας και της τεχνολογίας. Έτσι, θα αυξήσει την ανταγωνιστικότητα των ίδιων των επιχειρήσεων αλλά και των προϊόντων που διαθέτουν. Επιπλέον, θα αναβαθμίσει την παραγωγική διαδικασία και θα προσπαθήσει να δημιουργήσει ένα μοντέλο υπηρεσιών «υψηλής προστιθέμενης αξίας», ώστε να είναι ανταγωνιστικό και αντάξιο της παγκόσμιας αγοράς.

Η δημιουργία του κέντρου αυτού έγινε με έναν καινοτόμο τρόπο, μέσω της σύμπραξης του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα ώστε το ποσό της επένδυσης του δημοσίου τομέα να διατεθεί για την ανάπτυξη του ανθρώπινου παράγοντα και όχι τόσο για την κατασκευή της υποδομής. Μέσα στο Κέντρο Καινοτομίας Πάτρας υπάρχει ένας εκθεσιακός χώρος όλων των προϊόντων των επιχειρήσεων που υπάγονται στο Κέντρο και πλήρως σύγχρονα τεχνολογικά εξοπλισμένοι χώροι για συνεδριάσεις και εκδηλώσεις. Επίσης, στο Κέντρο λειτουργούν έξι επιχειρήσεις, οι οποίες είναι παγκοσμίως αναγνωρισμένες (Samsung, Citrix, Analogies) και τρεις νεοϊδρυόμενες επιχειρήσεις υψηλής τεχνολογίας (start-ups). Ο αριθμός των μελών που εξυπηρετεί το Κέντρο ξεπερνά τα 130 και συμπεριλαμβάνει μεγάλες και μικρές επιχειρήσεις, πανεπιστημιακά εργαστήρια, ΤΕΙ, ερευνητικά ινστιτούτα, τεχνολογικά πάρκα, δίκτυα, ενώσεις, συνδέσμους, παρόχους υπηρεσιών, οργανισμούς μεταφοράς τεχνογνωσίας, χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, εθνικές και περιφερειακές αρχές και υπηρεσίες που ασχολούνται με τη βιομηχανική,

περιφερειακή, ερευνητική ή τεχνολογική ανάπτυξη και πολιτική και μέσα μαζικής επικοινωνίας. Κύριο ρόλο στη δημιουργία της καινοτομίας αυτής διαδραμάτισε το Corallia ως συντονιστής όσο και η ΕΝΕΒΗ ως βιομηχανική ένωση του κλάδου, καθώς και η Πολιτεία (ΥΠΑΝ/ΥΠΟΙΑΝ, ΕΥΔ ΕΠΑΝ/ΕΠΑΕ, ΓΓΕΤ, Περιφέρειες Αττικής, Δυτικής Ελλάδος, Κεντρικής Μακεδονίας) και λοιποί φορείς στήριξης της καινοτομίας.

Η δημιουργία και η λειτουργία της υποδομής αυτής απέφερε αρκετά οφέλη για την Περιφέρεια της Δυτικής Ελλάδας και ειδικά για την Πάτρα, αφού θεωρείται κατάλληλο μέρος για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας υψηλής τεχνολογίας. Ακόμη, οι εταιρείες αυτές και τα μέλη τα οποία απαρτίζουν το Κέντρο Καινοτομίας βοήθησαν στην βελτίωση της αλυσίδας αξίας, καθώς και στη δημιουργία και ανάπτυξη εμπορικών σχέσεων μεταξύ τους και στην προώθηση κοινών ερευνητικών και αναπτυξιακών δραστηριοτήτων.

Δράση: ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΔΟΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΩΝ ΠΑΤΡΑΣ¹⁷

Προϋ/σμος: 2.776.328,00euro

Κοινот. Συμμετοχή: 2.359.878,80 euro

Μέσα στις καλές πρακτικές του ΕΠΑΝ II συγκαταλέγεται και η ΘΥΡΑΤΡΟΝ Ηλεκτρονικές Εφαρμογές η οποία εδρεύει στο νομό Αχαΐας από το 1992 και έχει ως στόχο της τη μελέτη, ανάπτυξη, κατασκευή και εμπορία ηλεκτρονικών συσκευών και συστημάτων.

Η εταιρεία από τον Ιούλιο του 2012 πιστοποιήθηκε κατά το Πρότυπο ISO 9001:2008 και εντάχθηκε στο διεθνές δίκτυο -IQN-et-, χάρις το οποίο το 96% των προϊόντων της είναι εξαγώγιμα σε 24 χώρες.

Επίσης, η εταιρεία δραστηριοποιείται:

- συστήματα ελέγχου και αυτοματισμού,
- συστήματα ασφαλείας, πυρανίχνευσης και προειδοποίησης,

¹⁷ <http://www.antagonistikotita.gr/greek/worksResultsFull.asp?id=71> 10/06/2013

- ασύρματα συστήματα ελέγχου παγίων,
- επιτηρητές τάσης και συχνότητας, καταγραφικά όργανα (επιταχύνσεων, θερμοκρασιών, πιέσεων, στροφών, ήχου, στρέψης),
- όργανα ελέγχου ψυκτικών θαλάμων, σταθεροποιητές - επιτηρητές τάσης,
- διαγνωστικά όργανα μηχανών εσωτερικής καύσης πλοίων,
- αυτόματους τηλεφωνητές ανελκυστήρων,
- αυτόματους τηλεφωνητές συστημάτων ασφαλείας.

Η εταιρεία με την ενίσχυση που της χορηγήθηκε τόσο στην προμήθεια βασικού μηχανολογικού εξοπλισμού και συστημάτων ελέγχου, για την ενίσχυση και υποστήριξη του εξωστρεφούς προσανατολισμού της επιχείρησης όσο και σε δαπάνες πληροφορικής, προβολής-προώθησης και συμβουλευτικών υπηρεσιών, για την αποτελεσματικότερη προώθηση και αναγνωρισιμότητα των νέων προϊόντων. Έτσι, κατάφερε να ανταπεξέλθει στον διεθνή ανταγωνισμό και γενικότερα στην οικονομική κρίση εκμεταλλευόμενη όχι μόνο τους πόρους της αλλά συγχρόνως βελτιστοποιώντας τις ήδη υπάρχουσες συνεργασίες τους.

Ανάπτυξη συστημάτων ελέγχου και ενέργειες προβολής για την προώθηση νέων προϊόντων σε διεθνείς αγορές	
Τομέας	Βιομηχανία
Παρέμβασης:	
Περιφέρεια:	Δυτικής Ελλάδας
Επιχ. Πρόγραμμα:	Ανταγωνιστικότητα & Επιχειρηματικότητα
Δράση:	Εξωστρέφεια – Ανταγωνιστικότητα Επιχειρήσεων
Ταμείο:	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
Εταιρεία:	ΘΥΡΑΤΡΟΝ Ηλεκτρονικές Εφαρμογές ΕΠΕ
Π/Υ:	126.310 ευρώ
Δημόσια Δαπάνη:	56.839,50 ευρώ
Κοινοτική Συμμετοχή:	85%
Φορέας	ΕΦΕΠΑΕ

Ίδρυση Ζυθοποιίας στο Νομό Χίου

Το έργο αυτό ξεκίνησε το Σεπτέμβριο του 2012 και είναι η μοναδική επιχείρηση ζυθοποιίας στη Χίο αλλά και μία από τις ολιγάριθμες που υπάρχουν στην Ελλάδα. Με τη βοήθεια την οποία εξέλαβε είχε ως στόχο της την αύξηση της παραγωγικότητας της, την πρόσληψη προσωπικού καθώς και την εξαγωγή της σε άλλες μεγάλες πόλεις της Ελλάδας αλλά και στο εξωτερικό όπως Τουρκία.

Ίδρυση Ζυθοποιίας στο Νομό Χίου	
Τομέας	Βιομηχανία
Παρέμβασης:	
Περιφέρεια:	Βορείου Αιγαίου
Επιχ. Πρόγραμμα:	Ανταγωνιστικότητα & Επιχειρηματικότητα
Δράση:	Ενίσχυση Επιχειρηματικότητας Νέων
Ταμείο:	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
Εταιρεία:	ΖΥΘΟΠΟΙΑ ΧΙΟΥ Α.Ε. (Μπύρα Χίου)
Π/Υ:	200.000 ευρώ
Δημόσια Δαπάνη:	100.000 ευρώ
Κοινοτική Συμμετοχή:	85%
Φορέας Υλοποίησης:	ΕΦΕΠΑΕ

¹⁸ <http://www.antagonistikotita.gr/greek/worksResultsFull.asp?id=74> 20/12/2013

¹⁹ <http://www.antagonistikotita.gr/greek/worksResultsFull.asp?id=79> 20/12/2013

Ανάπτυξη νέων, καινοτόμων σε παγκόσμιο επίπεδο, κυβικών λογικών παιχνιδιών

Μία εταιρεία η οποία είναι παγκοσμίως διαδεδομένη για τη σειρά με κυβικά-λογικά παιχνίδια που διαθέτει- mind games η «Καινοτομίες Βερδέ-Κυβικά- Λογικά Παιχνίδια ΑΕΒΕ» εδρεύει στην Κορινθία. Η σειρά των παιχνιδιών που διαθέτει είναι εδραιωμένη σε 52 χώρες (trade mark) και προστατεύεται από διπλώματα ευρεσιτεχνίας. Η συγκεκριμένη εταιρεία κατάφερε και έσπασε το μονοπώλιο επί 35 έτη που υπήρχε στον «κύβο του Ρούμπικ» και συνεργάστηκε με μεγάλες αλυσίδες καταστημάτων παγκοσμίου φήμης όπως τα Barneys NY και την Lady Gaga.

Οι πυλώνες στους οποίους παρέμβει με την εν λόγω δράση η εταιρεία ήταν:

- 1ος πυλώνας - Παραγωγή: Ανάπτυξη οκτώ (8) νέων προϊόντων, πλήρως καινοτομικών σε παγκόσμιο επίπεδο.
- 2ος πυλώνας - Αναγνώριση: Ενίσχυση της διεθνούς παρουσίας της εταιρίας και στην επωνυμοποίηση των νέων προϊόντων.
- 3ος πυλώνας – Προστασία: Κατοχύρωση των αποτελεσμάτων του έργου και στη διεθνή προστασία των νέων προϊόντων.

Βασικό επίτευγμα της εταιρείας ήταν να διαθέσει τα προϊόντα της στις διεθνείς αγορές πριν ολοκληρωθεί το έργο. Πράγμα με το οποίο κατάφερε το 2012 το 95% ποσοστό επί των πωλήσεων να αφορά τις εξαγωγές σε τρίτες χώρες ενώ, το 75% αφορούσε τις πωλήσεις των νέων προϊόντων που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του έργου. Επιπλέον η επιχείρηση κατάφερε μέσω της δράσης αυτής να:

- η προνομιακή τοποθέτηση της εταιρίας στον παγκόσμιο χάρτη των κυβικών λογικών παιχνιδιών, ως κορυφαία παραγωγός εταιρία παγκοσμίως σε ότι αφορά την ποιότητα των προϊόντων,
- η προστασία των νέων προϊόντων από κλεψίτυπες παραγωγές που ήδη έχουν κάνει την εμφάνισή τους στις παγκόσμιες αγορές.²⁰

²⁰ <http://www.antagonistikotita.gr/greek/worksResultsFull.asp?id=77> 21/12/2013

Ανάπτυξη νέων, καινοτόμων σε παγκόσμιο επίπεδο, κυβικών λογικών παιχνιδιών	
Τομέας Παρέμβασης:	Έρευνα & Τεχνολογία
Περιφέρεια:	Πελοποννήσου
Επιχ. Πρόγραμμα:	Ανταγωνιστικότητα & Επιχειρηματικότητα
Δράση:	Δημιουργία - Υποστήριξη Νέων Καινοτόμων Επιχειρήσεων, κυρίως Υψηλής Έντασης Γνώσης (Spin-Off Και Spin-Out)
Ταμείο:	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
Εταιρεία:	ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ ΒΕΡΔΕ ΚΥΒΙΚΑ ΛΟΓΙΚΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΑΕΒΕ
Π/Υ:	900.000 ευρώ
Δημόσια Δαπάνη:	600.000 ευρώ
Κοινοτική Συμμετοχή:	85%
Φορέας Υλοποίησης:	ΕΦΕΠΑΕ

Καινοτόμες Φαρμακευτικές Ουσίες για την Αρθρίτιδα

Σκοπός του έργου TheRAlead είναι η ανάπτυξη νέων φαρμάκων για τη ρευματοειδή αρθρίτιδα μέσω μιας διαδικασίας “hit to lead”, η οποία στοχεύει στο σχεδιασμό, τη σύνθεση και την αξιολόγηση αναστολέων για μια σειρά παθογενετικών παραγόντων (όπως ο Παράγοντας Νέκρωσης Όγκων TNF και η κυτταροκίνη RANKL) που αποτελούν μόρια-κλειδιά για την ανάπτυξη της ασθένειας²¹.

ΑΠΟ ΜΟΡΙΑ-ΣΤΟΧΟΥΣ ΣΕ ΜΟΡΙΑ-ΟΔΗΓΟΥΣ: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ

²¹ <http://www.antagonistikotita.gr/greek/worksResultsFull.asp?id=82> 21/12/2013

ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΕΣ ΟΥΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΘΡΙΤΙΔΑ	
Τομέας Παρέμβασης:	Έρευνα & Τεχνολογία
Περιφέρεια:	Αττικής
Επιχ. Πρόγραμμα:	Ανταγωνιστικότητα & Επιχειρηματικότητα
Δράση:	ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ 2009
Ταμείο:	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
Συντονιστής Έργου:	Ερευνητικό Κέντρο Βιοϊατρικών Επιστημών «Αλέξανδρος Φλέμιγκ»
Π/Υ:	2.445.750 ευρώ
Δημόσια Δαπάνη:	1.878.750 ευρώ
Κοινοτική Συμμετοχή:	85%
Φορέας Υλοποίησης:	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης & Εφαρμογής Δράσεων στους Τομείς της Έρευνας, της Τεχνολογικής Ανάπτυξης και της Καινοτομίας

Ανάπτυξη Καινοτόμων Νανοφορέων ΙΞΑΜΠΕΠΠΙΛΟΝΗΣ και Μελέτη της Δυνατότητας Εφαρμογής τους στην Αντιμετώπιση του Καρκίνου του Μαστού

Σημαντικότατο έργο είναι και το συγκεκριμένο το οποίο αφορά την ανάπτυξη προηγμένων φαρμακευτικών προϊόντων με τη βοήθεια της νανοτεχνολογίας για τη εκλεκτική χορήγηση αντικαρκινικών φαρμάκων, όπως η ιζαμπεπιλόνη, στους καρκινικούς όγκους.²²

Ανάπτυξη Καινοτόμων Νανοφορέων ΙΞΑΜΠΕΠΠΙΛΟΝΗΣ και Μελέτη της Δυνατότητας Εφαρμογής τους στην Αντιμετώπιση του Καρκίνου του Μαστού	
Τομέας Παρέμβασης:	Έρευνα & Τεχνολογία
Περιφέρεια:	Αττικής
Επιχ. Πρόγραμμα:	Ανταγωνιστικότητα & Επιχειρηματικότητα

²² <http://www.antagonistikotita.gr/greek/worksResultsFull.asp?id=83> 21/12/2013

Δράση:	ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ 2009
Ταμείο:	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
Συντονιστής Έργου:	ΦΑΡΜΑΤΕΝ Α.Β.Ε.Ε.
Π/Υ:	1.000.000,00 ευρώ
Δημόσια Δαπάνη:	788.000,00 ευρώ
Κοινοτική Συμμετοχή:	85%
Φορέας Υλοποίησης:	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης & Εφαρμογής Δράσεων στους Τομείς της Έρευνας, της Τεχνολογικής Ανάπτυξης και της Καινοτομίας

Οικοτουριστικές Διαδρομές Νήσου Σκοπέλου

Η δράση αυτή έχει ως βασικό της σκοπό την αποκατάσταση των ζημιών και τη βελτίωση των συνθηκών βατότητας διαδρομών που συνδέουν τους οικισμούς του νησιού με τοποθεσίες φυσικού, αρχαιολογικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος.²³

ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΝΗΣΟΥ ΣΚΟΠΕΛΟΥ	
Τομέας	Τουρισμός
Παρέμβασης:	
Περιφέρεια:	Θεσσαλίας
Επιχ. Πρόγραμμα:	Ανταγωνιστικότητα & Επιχειρηματικότητα
Ταμείο:	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
Π/Υ:	425.197,78 ευρώ
Κοινοτική Συμμετοχή:	85%
Φορέας Υλοποίησης:	ΕΟΤ

²³ <http://www.antagonistikotita.gr/greek/worksResultsFull.asp?id=80> 21/12/2013

“Next Generation Intelligent Gateway platform –NGIG”: Ανάπτυξη «έξυπνης» πλατφόρμας για τον έλεγχο δεδομένων σε δίκτυα κινητής τηλεφωνίας

Η εταιρεία Bytemobile έχει ως στόχο- έργο της την αποσυμφόρηση της κίνησης δεδομένων μέσω των κινητών τηλεφώνων. Ιδρύθηκε το 2000 και σύμφωνα με στοιχεία του 2012 κατέχει την πρώτη θέση διεθνώς στο χώρο²⁴.

“Next Generation Intelligent Gateway platform –NGIG”: Ανάπτυξη «έξυπνης» πλατφόρμας για τον έλεγχο δεδομένων σε δίκτυα κινητής τηλεφωνίας	
Τομέας Παρέμβασης:	Έρευνα & Τεχνολογία
Περιφέρεια:	Δυτικής Ελλάδας
Επιχ. Πρόγραμμα:	Ανταγωνιστικότητα & Επιχειρηματικότητα
Δράση:	ΦΑΣΗ-2 Ενίσχυσης Ελληνικών Τεχνολογικών Συνεργατικών Σχηματισμών στη Μικροηλεκτρονική / ΜΙΚΡΟ2-08
Ταμείο:	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
Εταιρεία:	BYTEMOBILE ΕΠΕ
Π/Υ:	5.895.665,31 ευρώ
Δημόσια Δαπάνη:	2.649.138.94 ευρώ
Κοινοτική Συμμετοχή:	85%
Φορέας Υλοποίησης:	ΑΘΗΝΑ- Ερευνητικό Κέντρο Καινοτομίας στις Τεχνολογίες Πληροφορίας, Επικοινωνιών, Γνώσης

2.3 Καλές Πρακτικές (ΕΠΑΝ Ι)

Από την έναρξη της εφαρμογής του προγράμματος επιχειρησιακής ανταγωνιστικότητας και επιχειρηματικότητας (ΕΠΑΝ) στην Ελλάδα σημειώθηκαν αξιόλογες πρακτικές του προγράμματος αυτού. Μερικές από τις καλές πρακτικές είναι οι ακόλουθες:

²⁴ <http://www.antagonistikotita.gr/greek/worksResultsFull.asp?id=75> 21/12/2013

Εφαρμογή Τεχνολογίας Αξιολόγησης Καταλυτών για την Πετρελαϊκή Βιομηχανία (Πρόγραμμα «ΑΚΜΩΝ»)

Το πρόγραμμα «ΑΚΜΩΝ» αναφέρεται και έχει ως στόχο την βελτίωση των υποδομών, την διεύρυνση των δραστηριοτήτων και την καλύτερη λειτουργία των ερευνητικών φορέων του δημόσιου τομέα. Όλα αυτά θα αποφέρουν την ανέλιξη της συνεργασίας μεταξύ ιδιωτικών επιχειρήσεων, ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και ερευνητικών κέντρων στους τομείς της έρευνας και άλλων σχετικών δραστηριοτήτων.

Μέσα από αυτό το έργο, το Εργαστήριο Περιβαλλοντικών Καυσίμων και Υδρογονανθράκων (ΕΠΚΥ) είναι από τα πλέον πιο ανταγωνιστικό, καινοτόμο και μοναδικό στον τομέα του εργαστήρια σε παγκόσμιο επίπεδο. Αυτό οφείλεται χάρης στην κατάλληλη τεχνογνωσία που αποκόμισε μέσω της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης. Τα οφέλη που προήλθαν από την εφαρμογή του προγράμματος «ΑΚΜΩΝ» ήταν η απασχόληση ατόμων και η δημιουργία 35 νέων θέσεων εργασίας, καθώς και η βελτίωση της εκπαίδευσης δίνοντας την ευκαιρία δημιουργίας διδακτορικών διατριβών και διπλωματικών εργασιών πάνω σε αυτόν τον τομέα. Επιπλέον, προώθησε την ευγενή άμιλλα σε παγκόσμιο επίπεδο μέσω της σύστασης κέντρου αξιολόγησης καταλυτών και της έδωσε το συγκριτικό πλεονέκτημα, αφού κατέχει την μοναδική τεχνογνωσία στην παραγωγή καθαρών καυσίμων και πιο συγκεκριμένα στην προεπιλογή καταλυτών.

Προστασία του περιβάλλοντος με καινοτομία

Θερμοκήπια Δράμας - Εφαρμογή Συμπαραγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας

«Θερμοκήπια Δράμας» είναι μία καινοτόμα επένδυση συνδυασμού της εφαρμογής συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και της θερμότητας εγκατεστημένης ηλεκτρικής ισχύος 4,05 Mw σε υαλόφρακτο θερμοκήπιο 100 στρεμμάτων για την παραγωγή κηπευτικών. Η περιφερειακή μονάδα Συμπαραγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας (ΣΗΘ), ισχύος 4.05 MW και θερμικής ισχύος 4.8 MW θα παράγει υψηλές ποσότητες θερμότητας για την θέρμανση και αφύγρανση των 100 στρεμμάτων του θερμοκηπίου, καθώς ακόμη θα γίνεται καθαρισμός των

καυσαερίων του φυσικού αερίου για την παραγωγή CO₂ που θα διοχετεύεται στα φυτά του θερμοκηπίου προκειμένου να αυξηθεί η παραγωγικότητα.

Το έργο έχει ολοκληρωθεί και λειτουργεί με επιτυχία συμμετέχοντας στην πρωτογενή εξοικονόμηση καυσίμων αλλά και στην παραγωγή CO₂. Επίσης, το έργο αυτό είναι αρκετά ανταγωνιστικό, αφού αυξάνει τις ποσότητες του παραγόμενου προϊόντος και μειώνει το κόστος το οποίο απαιτείται για την παραγωγή του. Ειδικότερα, οι πιπεριές Δράμας είναι ένα από τα πιο γνωστά προϊόντα στην Ευρωπαϊκή Ένωση λόγω της ποιότητας του (100% χωρίς χημικά και φάρμακα).

Περιοχή Υλοποίησης Υποέργου:

Περιφέρεια: Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης

Νομός: Δράμας

Δήμος / κοινότητα: Δράμας

Περίοδος Υλοποίησης: 30/04/2004 – 31/12/2007

Χρηματοδότηση:

Προϋπολογισμός Υποέργου: 18.598.500€

Ποσοστό Κοινοτικής Συμμετοχής: 50%

Ταινιοπλεκτική Α.Ε. –Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων ΜΜΕ

Το ΕΠΑΝ μέσα από τη δράση του βοήθησε και στην ενίσχυση μικρομεσαίων μεταποιητικών επιχειρήσεων για προβολή και προώθηση των προϊόντων που παράγουν, καθώς και στην ανάπτυξη τεχνολογιών φιλικών για το περιβάλλον που συμβάλλουν στην καλύτερη περιβαλλοντική διαχείριση. Επιπλέον, βοήθησε στη βελτίωση και στον εκσυγχρονισμό των επιχειρήσεων και των μέσων των οποίων παράγονται τα προϊόντα. Αναπτύχθηκαν μέσα για τη διασφάλιση της ποιότητας και της πιστοποίησης των προϊόντων και άρχισαν να εφαρμόζονται πληροφοριακά συστήματα. Τέλος, ενισχύθηκε η προμήθεια εξοπλισμού ποιοτικού ελέγχου και εργαστηριακού εξοπλισμού.

Μια από τις επιχειρήσεις που επωφελήθηκαν από αυτές τις ενέργειες του ΕΠΑΝ ήταν και η Ταινιοπλεκτική ΑΕ, η οποία έχει εφαρμόσει μία πρωτοποριακή σχεδίαση παραγωγικής διαδικασίας και ηλεκτρονικού συστήματος παρακολούθησης καταγραφής, επεξεργασίας και απεικόνισης στοιχείων καταγραφής. Ακόμη έχει προχωρήσει και στην αγορά κατάλληλου μηχανολογικού εξοπλισμού για την αύξηση της ανάπτυξης της επιχείρησης.

Περιοχή Υλοποίησης Υποέργου:

Περιφέρεια: Ανατολικής Μακεδονίας Και Θράκης

Νομός: Καβάλας

Δήμος / Κοινότητα: Καβάλας

Περίοδος Υλοποίησης: 28/04/2006 – 12/05/2007

Χρηματοδότηση:

Προϋπολογισμός Υποέργου: 165.938,19€

Ποσοστό Κοινοτικής Συμμετοχής: 54,89%

Άξονας Προτεραιότητας: 2 - Στήριξη και Ενθάρρυνση Επιχειρηματικότητας

ΑΚΡΙΤΑΣ Α.Ε.- Εξοικονόμηση Ενέργειας

Στην εταιρεία ΑΚΡΙΤΑΣ Α.Ε. πραγματοποιήθηκαν δύο σημαντικές ενεργειακές επεμβάσεις, οι οποίες βοήθησαν στη μείωση της ενέργειας που καταναλώνει μειώνοντας έτσι το κόστος που δαπανούσε για την παραγωγή και με το να την κάνει πιο φιλική προς το περιβάλλον. Οι επεμβάσεις αυτές ήταν η επένδυση για εξοικονόμηση θερμικής ενέργειας και η επένδυση για την εγκατάσταση συστημάτων αντιστάθμισης τάσης με ίδια κεφάλαια από την επιχείρηση. Πιο συγκεκριμένα για να μειωθεί η χρήση των συμβατικών καυσίμων στη νέα μονάδα της μοριοσανίδας, τα αντικατέστησαν με δύο άλλα παραπλήσια καύσιμα, όπως παραπροϊόντα κατεργασίας ξύλου (φλοιοί) και επεξεργασίας του ίδιου (σκόνη ξύλου).

Με βάση αυτές τις πληροφορίες σχετικά με την εταιρεία, κατατάσσεται στην κατηγορία επενδύσεων «ανανεώσιμων πηγών ενέργειας» στην «αξιοποίηση βιομάζας» καθώς και στην «παραγωγή θερμότητας σε μεμονωμένη κεντρική εγκατάσταση και διανομή σε ευρύτερο χώρο». Επίσης, παρατηρούμε ότι η εταιρεία ΑΚΡΙΤΑΣ Α.Ε. δίνει μεγάλη έμφαση στον εκσυγχρονισμό του εξοπλισμού που γίνεται χρήση, να εξαπλωθεί στην αγορά εργασίας, αλλά και να είναι καλός εταιρικός πολίτης ασχέτως από τους στόχους που κατέχει κάθε επιχείρηση, όπως χαμηλό κόστος παραγωγής, ανταγωνιστικότητα, προστασία του περιβάλλοντος.

Περιοχή Υλοποίησης: Ανατολική Μακεδονία και Θράκη /Νομός Έβρου / Κοινότητα Σουφλίου

Περίοδος Υλοποίησης: Τέλη Μαρτίου 2003 – Ιούνιος 2005

Χρηματοδότηση: Προϋπολογισμός Υποέργου 341.429,98€

Άξονας Προτεραιότητας: 2 - Στήριξη και Ενθάρρυνση Επιχειρηματικότητας

Αριθμός Μέτρου: 1 - Ενίσχυση επενδύσεων σε συστήματα συμπαραγωγής / εξοικονόμησης και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας

Ταμείο Συγχρηματοδότησης: ΕΤΠΑ (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης)

Αγωγοί Ενέργειας

Ένας από τους τομείς, τους οποίους έχει χρηματοδοτήσει το ΕΠΑΝ είναι και ο Ελληνοτουρκικός αγωγός φυσικού αερίου μέσω της Δράσης «Σύνδεση του ελληνικού συστήματος με νέες πηγές τροφοδοσίας στην Ασία». Ο αγωγός αυτός φυσικού αερίου συνδέει τα Εθνικά Συστήματα Μεταφοράς Φυσικού Αερίου μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας και είναι το σημείο εκκίνησης για τη δημιουργία του Νοτίου Ευρωπαϊκού Διαδρόμου Μεταφοράς Φυσικού Αερίου που θα ενώνει τις χώρες που παράγουν φυσικό αέριο στην Κασπία θάλασσα και της Μέσης Ανατολής μέσω της Ελλάδας, της Τουρκίας και της Ιταλίας. Τα δύο πιο σημαντικά μέρη που απαρτίζουν τον Ελληνοτουρκικό Αγωγό Φυσικού Αερίου είναι ο Αγωγός Μεταφοράς Φυσικού Αερίου Υψηλής Πίεσης σε ελληνικό και τουρκικό έδαφος και τον Μετρητικό Σταθμό Συνόρων στους Κήπους Έβρου.

Μέσα στα πλαίσια αυτής της Δράσης η Ελλάδα εξασφαλίζει την ανάγκη της για εφοδιασμό από ενέργεια καθώς ευνοεί και την απελευθέρωση της αγοράς ενέργειας στη χώρα καθοδηγούμενη από τις Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έτσι, εκτός από τα οφέλη που εισπράττει η χώρα μας ευνοείται κ η Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω της προέκτασης του Αγωγού στα Βαλκάνια.

Επενδύοντας στις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας

Στα πλαίσια της Δράσης του ΕΠΑΝ σχετικά με τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) χρηματοδοτήθηκε η εταιρεία Ρόκας Αιολική Θράκη Π ΑΕΒΕ, η οποία έχει κατασκευάσει το μεγαλύτερο αιολικό πάρκο στην Ελλάδα με συνολική ισχύ 40,3 MW. Το πάρκο αυτό βρίσκεται στο νομό Ροδόπης σε υψόμετρο 1.300 μέτρα και τροφοδοτεί το δίκτυο με ηλεκτρική ενέργεια εφόσον είναι συνδεδεμένο μέσω ενός υποσταθμού ανύψωσης τάσης. Αρκετά οφέλη έχουν προέλθει από αυτό το έργο καθώς έχει ελαχιστοποιήσει της εισαγωγή πρωτογενούς ενέργειας στη χώρα μας και έχει λάβει μέρος στη διεύρυνση του όρου ΑΠΕ στην Ελλάδα, μετά την ολοκλήρωση του έργου τον Δεκέμβριο του 2004. Επιπλέον, το έργο αυτό έχει βοηθήσει στην ανέλιξη της ελληνικής βιομηχανίας, στη τεχνογνωσία της Θράκης, αλλά και στην δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας- Θράκης και στην εκπαίδευση των σπουδαστών και φοιτητών που επιθυμούν να ασχοληθούν με τον τομέα της αιολικής ενέργειας.

Μέσα στα 40 έτη της λειτουργίας της εταιρείας έχει ασχοληθεί με ένα μεγάλο μέρος των επιχειρήσεων στην Ελλάδα, όπως ΔΕΗ, ΟΛΠ, ΟΛΘ, ΟΣΕ, ΕΑΒ, ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΝΑΥΠΗΓΕΙΑ, ΝΑΥΠΗΓΕΙΑ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ, ΤΙΤΑΝ, ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, ΒΙΟΧΑΛΚΟ, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ, HOCHTIEF AG. Επίσης, στην Ολλανδία και τη Γερμανία στην περιοχή της Ευρώπης, ενώ παγκοσμίως στη Σαουδική Αραβία, Ιορδανία, Συρία, Ινδία, Κίνα. Μερικά παραδείγματα από τη δράση της στην Ελλάδα εκτός του αιολικού πάρκου είναι μεταλλικό τριώροφο κτίριο επιβατών/passenger terminal building για το αεροδρόμιο Ελευθέριος Βενιζέλος στα Σπάτα, 12 γερανογέφυρες για τη ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ.

Δημιουργία νέας επιχείρησης έντασης γνώσης (spin-off) για ανάπτυξη πρωτοποριακών λύσεων λογισμικού, μέσω του Προγράμματος Ενίσχυσης Επιχείρημα

Είναι ένα πρωτοποριακό πρόγραμμα «Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας ατόμων με αναπηρία» που επιδίδεται στη δημιουργία μικρομεσαίων επιχειρήσεων, οι οποίες θα ενθαρρύνονται να απασχολούν άτομα από ευπαθής κοινωνικές ομάδες, όπως άτομα με ειδικές ανάγκες. Το έργο αυτό έχει ως σκοπό την αξιοποίηση ατόμων με αναπηρίες σε θέσεις εργασίας ανάλογα με τις δεξιότητές τους και στο να αισθανθούν τα άτομα αυτά ενεργά κοινωνικά μέλη, ξεκινώντας έτσι την επιχειρηματική τους δραστηριότητα. Έτσι, συστάθηκε μία επιχείρηση στα πλαίσια του προγράμματος που αφορά τη δημιουργία κινουμένων σχεδίων οπτικοακουστικού υλικού για τη χρήση τους σε διάφορα οπτικοακουστικά μέσα, όπως τηλεόραση. Η επιχείρηση αυτή είναι μία πρωτότυπη ιδέα και έχει διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην κοινωνία και κυρίως την τοπική, αφού έχει αυξήσει την οικονομία μέσω των κερδών από ευρωπαϊκές χώρες κυρίως. Επίσης, χρησιμοποιεί σύγχρονα τεχνολογικά μέσα για την παραγωγή των ταινιών κινουμένων σχεδίων, αξιοποιεί κάθε πληροφορία που δέχεται και προσπαθεί να δημιουργεί ευχάριστα συναισθήματα.

Περιοχή Υλοποίησης: Περιφέρεια Αττικής/Αττική/Περιστέρη

Περίοδος Υλοποίησης: 17/3/2005-3/7/2006

Χρηματοδότηση: Προϋπολογισμός έργου: € 11.760.000,00

Ποσοστό κοινοτικής συμμετοχής: 65%

Ταμείο Συγχρηματοδότησης: ΕΤΠΑ (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης)

Μεταφορά Βιολογικού Υλικού

Στα πλαίσια του προγράμματος της «Επιχειρηματικής Ανταγωνιστικότητας» χρηματοδοτήθηκε η Δράση της «Ενίσχυση Επιχειρηματικότητας των Γυναικών» του ΕΠΑΝ. Η Δράση αυτή απευθύνεται σε γυναίκες έως 55 ετών, οι οποίες πληρούν όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις όπως μία καινοτόμα ιδέα, την ικανότητα αλλά και τη θέληση προκειμένου να δημιουργήσουν μία επιχείρηση. Στον τομέα της γυναικείας επιχειρηματικότητας υπήρξαν αρκετές αξιόλογες επιχειρήσεις που δημιουργήθηκαν και πέτυχαν στον κλάδο με τον οποίο ασχολούνταν. Μία από αυτές είναι και η Biotrans, η οποία ιδρύθηκε το 2003 και είναι η μοναδική επιχείρηση στην Ελλάδα που ασχολείται με την μεταφορά βιολογικών ουσιών με πελάτες αποκλειστικά τα νοσοκομεία και άλλες μονάδες υγείας. Η εταιρεία διαθέτει τον κατάλληλο εξειδικευμένο εξοπλισμό για την μεταφορά του βιολογικού υλικού και αυτός είναι οχήματα τα οποία μπορούν να εξασφαλίσουν την μεταφορά σε διάφορα νοσοκομεία ταυτόχρονα, όπως της Αττικής, της Κρήτης, της Θράκης, της Πελοποννήσου, της Θεσσαλίας καθώς και της Ηπείρου. Τα οχήματα μπορούν να μεταφέρουν τα υλικά σε τέσσερις διαφορετικές θερμοκρασίες από -70 έως +37 βαθμούς Κελσίου. Πέρα, όμως, από τα οχήματα η επιχείρηση διαθέτει ένα καταρτισμένο προσωπικό με τις απαραίτητες γνώσεις, ειδικές συσκευασίες αλλά και διασφαλίζει την ποιότητα. Η Biotrans είναι μία επιχείρηση προς μίμηση όσον αφορά την γυναικεία επιχειρηματικότητα αφού παίζει καταλυτικό ρόλο στον τομέα της Δημόσιας Υγείας και γενικότερα της υγείας από τη στιγμή που διασφαλίζει την ποιότητα των μεταγγίσεων αλλά και τη διάθεση σύγχρονων εξειδικευμένων ποιοτικών εργαστηρίων για εξετάσεις χωρίς να είναι πλέον απαραίτητη η αποστολή των εξετάσεων στο εξωτερικό. Επιπλέον, σέβεται το περιβάλλον και αξιοποιεί κάθε πληροφορία και γνώση η οποία αποσκοπεί στη βελτίωση της.

Περιοχή Υλοποίησης: Περιφέρεια Αττικής/Αττική/Αθήνα

Περίοδος Υλοποίησης: 21/05/2003-14/10/2004

Χρηματοδότηση: Προϋπολογισμός έργου: € 82.321,68 (έργου: €30.415.558,76)

Ποσοστό κοινοτικής συμμετοχής: 65% (της Δημόσιας Δαπάνης)

Ταμείο Συγχρηματοδότησης: ΕΤΠΑ (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης)

Studio Επεξεργασίας Εικόνας

Στα πλαίσια της Δράσης «Ενίσχυση νεανικής επιχειρηματικότητας» που έχει ως στόχο τη δημιουργία μικρομεσαίων καινοτόμων επιχειρήσεων από νέους, οι οποίες θα αποφέρουν θέσεις εργασίας. Μία τέτοια επιχείρηση που επιχορηγήθηκε ασχολείται με την σύλληψη της κίνησης και έχει ως σκοπό τη δημιουργία studio επεξεργασίας εικόνας. Η επιχείρηση αυτή απευθύνεται στη βιομηχανία της ψυχαγωγίας- τέχνης και διαφήμισης, αλλά και σε άλλους τομείς όπως η εκπαίδευση, η μηχανική, η ορθοπεδική ιατρική, η αθλητική επιστήμη. Ακόμη, η επιχείρηση έχει καταφέρει την ανεξαρτησία των ελληνικών επιχειρήσεων στον τομέα αυτόν από ξένες επιχειρήσεις καθώς και την πλήρη και ακριβή αναπαράσταση της φυσικής ανθρώπινης κίνησης. Επίσης, αξιοποιεί όλα τα σύγχρονα τεχνολογικά μέσα που τις διατίθενται, όπως οι Η/Υ και όλα αυτά με χαμηλό κόστος σε σύγκριση με τις συμβατικές μεθόδους animation.

Περιοχή Υλοποίησης: Περιφέρεια Αττικής/Αττική/Κηφισιά

Περίοδος Υλοποίησης: 12/07/2004-12/04/2005

Χρηματοδότηση: Προϋπολογισμός έργου: € 79.204,50 (έργου: €42.409.949,75)

Ποσοστό κοινοτικής συμμετοχής: 65% (της Δημόσιας Δαπάνης)

Ταμείο Συγχρηματοδότησης: ΕΤΠΑ (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης)

Ελληνική Πρωτοβουλία Τεχνολογικών Συνεργατικών Σχηματισμών Corallia

Το πρόγραμμα το οποίο λειτουργεί στα πλαίσια της «Ανταγωνιστικότητα-Επιχειρηματικότητα» και κατέχει σημαντικό ρόλο στην επίτευξη των στόχων της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας έχει καταφέρει να υλοποιήσει τους στόχους του σε πρώτη φάση το 2008 που είναι η «Ενίσχυση Ελληνικών Τεχνολογικών Συνεργατικών Σχηματισμών στην Μικροηλεκτρονική». Το Corallia κατάφερε να δημιουργήσει το πρώτο mi- Cluster, δηλαδή το πρώτο σύμπλεγμα καινοτομίας στην Ελλάδα και συγκεκριμένα στην Αθήνα και την Πάτρα στον

τομέα της Μικροηλεκτρονικής και των Ενσωματωμένων Συστημάτων. Επίσης, κατάφερε να δημιουργήσει οικονομία κλίμακας, να ενισχύσει την αλυσίδα παραγωγής και να ενδυναμώσει τις συνεργασίες μεταξύ των επιχειρήσεων. Η δράση Corallia έχει ως βασικό της σκοπό τη δημιουργία και την ανάδειξη της καινοτομίας «Made in Greece» στους τομείς της εκπαίδευσης, των εξαγωγών αλλά και της υψηλής τεχνολογίας, μέσω των συνεργατικών πρωτοποριακών σχηματισμών, την έρευνα και την ανάπτυξη. Πέρα όμως από το βασικό σκοπό της δράσης αυτής, η Corallia επιδιώκει να κάνει τη χώρα μας την πλέον ανταγωνιστική σε παγκόσμιο επίπεδο σε τομείς υπηρεσιών και προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας, μέσα από την προσπάθειά τους να λειτουργήσουν ομαδικά διάφοροι τομείς, όπως η βιομηχανία, της έρευνας και της εκπαίδευσης.

Μέχρι στιγμής η Corallia έχει καταφέρει να αυξήσει τον αριθμό των συμμετεχόντων επιχειρήσεων από 13 σε 60 και πάνω καθώς και να εντάξει δύο νέα ερευνητικά τμήματα πολυεθνικών και 25 πανεπιστημιακά εργαστήρια, ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα. Ακόμη, αυξήθηκε το ποσοστό των εξαγωγών κατά 109,67%, των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας 137,5%, ο κύκλος εργασιών 59,56% και ο αριθμός των εργαζομένων κατά 92,63%. Το Κέντρο Καινοτομίας Μικροηλεκτρονικής στο Μαρούσι αναδείχθηκε ως σημείο σταθμός για την μικροηλεκτρονική στη χώρα μας και τόπος έναρξης αρκετών συνεργασιών και σύλληψης ιδεών, αφού αποτέλεσε σημείο συνάντησης επενδυτών με επιχειρηματίες, καθηγητές με διάφορους ερευνητές.

Το Corallia έχει αναδειχθεί ως μία από 40 καλύτερες στις 151 που συμμετείχαν ευρωπαϊκές πρακτικές για το 2008. Επιπλέον, θεωρείται “Καλή πρακτική του ΕΠΑΝ- Γ” διοργανώνοντας ημέρες καριέρες για την ένταξη νέου ικανού προσωπικού σε επιχειρήσεις υψηλής τεχνολογίας. Μία ακόμη διάκριση για το Corallia είναι και εκείνη που απέσπασε από τα European Excellence Awards 2007 στο πρόγραμμα Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων.

Σιγά σιγά το Corallia πραγματοποιεί έναν έναν τους στόχους του για αναβάθμιση των παραγωγικών διαδικασιών, την εξάπλωση της τεχνολογίας, τη βελτίωση του περιβάλλοντος των επιχειρήσεων και την ανάπτυξη ισχυρών δεσμών

σε διάφορους τομείς. Έτσι, η Ελλάδα θα καταφέρει να έχει το συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι της παγκόσμιας αγοράς.

Περιοχή Υλοποίησης: Περιφέρεια Αττικής / Αθήνα / Δήμος Αμαρούσιου

Περίοδος Υλοποίησης: Μάιος 2006 – Νοέμβριος 2008

Χρηματοδότηση: Προϋπολογισμός Υποέργου 8,6 εκ. €

Ποσοστό Κοινοτικής Συμμετοχής: 50%

Ταμείο Συγχρηματοδότησης: ΕΤΠΑ (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης)

Μελέτη και Κατασκευή Αγωγού Μεταφοράς Αεροπορικού Καυσίμου

Η κατασκευή του Αγωγού αυτού πραγματοποιήθηκε για τη μεταφορά Αεροπορικού Καυσίμου από τις Βιομηχανικές Εγκαταστάσεις Ασπροπύργου (ΒΕΑ) των Ελληνικών Πετρελαίων στις εγκαταστάσεις του αεροδρομίου Ελευθέριος Βενιζέλος. Ο αγωγός έχει μήκος 53 χιλιόμετρα. Το έργο αυτό έχει ως στόχο την προστασία του περιβάλλοντος αλλά και των πολιτών με τη μείωση των βυτιοφόρων σε πυκνοκατοιμένες περιοχές και την ταχύτερη και ευέλικτη μεταφορά του καυσίμου. Τέλος το έργο αυτό ανήκει στη δράση «Ενέργεια και Αειφόρος Ανάπτυξη» καθώς προωθεί την αειφόρο ανάπτυξη.

Περιοχή Υλοποίησης: Περιφέρεια Αττικής/Αττική/Όλοι οι δήμοι

Περίοδος Υλοποίησης: Φεβρουάριος 2004- Νοέμβριος 2006

Χρηματοδότηση: Προϋπολογισμός έργου: € 22.227.186

Ποσοστό κοινοτικής συμμετοχής: 50% ως προς τη δημόσια επιχορήγηση

Ταμείο Συγχρηματοδότησης: ΕΤΠΑ (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης)

«ΕΛΑΙΑ Συνεδριακή και Εκθεσιακές Επιχειρήσεις Α.Ε.» (ΕΛΑΙΑ ΣΕΕ Α.Ε.)

Η ΕΛΑΙΑ ΣΕΕ Α.Ε. είναι μία από τις επιχειρήσεις, η οποία δραστηριοποιήθηκε στον κλάδο διοργάνωσης εκδηλώσεων επαγγελματικού, κοινωνικού, πολιτισμικού χαρακτήρα μέσα από μία διαφορετική οπτική γωνία. Η δράση έχει σχέση με την ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων αλλά και τη νεανική επιχειρηματικότητα, αφού ήταν ιδέα δύο νέων ατόμων με σκοπό να κάνουν μία βιώσιμη και σύγχρονη επιχείρηση.

Η επιχείρηση ιδρύθηκε το 2004 και από τότε έχει εξελιχθεί αρκετά καθώς μία αρχική χρηματοδότηση €42.000,00 έχει καταφέρει να την κάνει σε μία επένδυση ύψους €500.000,00 και έκτος από την Αθήνα που ξεκίνησε να έχει επεκταθεί και στη Σαντορίνη.

Περιοχή Υλοποίησης: Περιφέρεια: Αττικής Νομός: Αττικής Δήμος : Αθήνας

Περίοδος Υλοποίησης: 12/2004– 25 /10/2008

Άξονας Προτεραιότητας: 2 - Στήριξη και Ενθάρρυνση Επιχειρηματικότητας

Αριθμός Μέτρου: 2.8 – Ενθάρρυνση Επιχειρηματικότητας Ομάδων Πληθυσμού

Αριθμός δράσης: 2.8.2- Ενίσχυση της Επιχειρηματικότητας των Γυναϊκών

Εθνικό Δίκτυο Σεισμογράφων

Στη δράση 4.5 «Κοινοπραξίες έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης σε τομείς εθνικής προτεραιότητας» του προγράμματος ΕΠΑΝ χρηματοδοτήθηκαν αρκετά έργα έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης που είχαν ως σκοπό τη συνεργασία διάφορων τομέων αλλά και τη βιομηχανική ανταγωνιστικότητα της χώρας μας. Η δημιουργία του Εθνικού Δικτύου Σεισμογράφων ήταν ένα από αυτά τα έργα. Ειδικότερα, διασυνδέθηκε το Αστεροσκοπείο Αθηνών (22 σταθμοί), το Εργαστήριο Σεισμολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών (17 σταθμοί), του Πανεπιστημίου Πατρών (14 σταθμοί) και το Εργαστήριο Γεωφυσικής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (15 σταθμοί). Η ένωση αυτή είχε ως στόχο την έκδοση κοινών ανακοινωθέντων, την πιο συγκεκριμένη και ακριβή καταγραφή της σεισμικής δραστηριότητας της Ελλάδας, τη σύνταξη εθνικού καταλόγου σεισμών και γενικότερα την βελτίωση της σεισμολογικής έρευνας.

Το έργο αυτό κατάφερε τα “ενώσει” όλα στο Γεωδυναμικό Ινστιτούτο του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών και να προσκομίζονται εκεί όλες οι πληροφορίες σχετικά με τις τοπικές εξάρσεις ή μετασεισμικών ακολουθιών. Επίσης, έγινε χρήση της τεχνολογίας σχετικά με την δημιουργία ενός νέου αυτοματοποιημένου συστήματος καταγραφής, επεξεργασίας και παρουσίασης της σεισμικότητας σε πραγματικό χρόνο στην Ελλάδα. Έτσι, το Εθνικό Δίκτυο Σεισμογράφων έχει πετύχει άμεση, έγκυρη, εγκυρότερη και ταχύτερη πληροφόρηση.

ΣΤΗΛΜΕΤ ΑΕ- επενδύσεις σε Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ)

Η ΣΤΗΛΜΕΤ ΑΕ ασχολείται με την εμπορία χαλύβων και λοιπών μετάλλων. Η χρηματοδότηση της επιχείρησης αυτής έχει σχέση με τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ) και ειδικότερα με την σύνδεση του δικτύου της ΔΕΗ με φωτοβολταϊκό σύστημα παραγωγής ενέργειας. Σκοπός του έργου αυτού είναι η ελαχιστοποίηση της εξάρτησης της Ελλάδας από την εισαγωγή διάφορων μορφών πρωτογενούς ενέργειας αλλά και να προωθηθούν οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, αφού στο δίκτυο της ΔΕΗ διατίθενται περίπου 11.140 kWh ηλεκτρική ενέργεια. Επίσης, το έργο προωθεί τη γνώση της τεχνολογίας και της επιχειρηματικότητας γύρω από τις ΑΠΕ και τα φωτοβολταϊκά συστήματα.

Η ΣΤΗΛΜΕΤ ΑΕ συνδύασε τα συστήματα αλουμινίου με φωτοβολταϊκά πλαίσια και η εισαγωγή τους σε στέγαστρο ή άλλες κατασκευές. Έτσι, εκτός από όλα αυτά κατάφερε να περιορίσει την εκπομπή αέριων ρύπων στο περιβάλλον σε σχέση με τα παλαιότερα συμβατικά καύσιμα.

Περιοχή Υλοποίησης: Περιφέρεια: Αττικής, Νομός: Αττικής, Δήμος : Αμαρουσίου

Περίοδος Υλοποίησης: 01/01/2003– 31/12/2004

Χρηματοδότηση: Προϋπολογισμός Υποέργου:59.586,0€

Ποσοστό κοινοτικής συμμετοχής: 35%

Αξονας Προτεραιότητας: 2- Στήριξη και Ενθάρρυνση Επιχειρηματικότητας

Αριθμός Μέτρου: 2.1 - Ενίσχυση Επενδύσεων σε Συστήματα Συμπαραγωγής, ΑΠΕ – Εξοικονόμησης Ενέργειας

Αριθμός δράσης: 2.1.3 - Οικονομικά Κίνητρα για την Ενίσχυση Μεμονωμένων Ιδιωτικών Ενεργειακών Επενδύσεων

ΕΤΠΑ (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης)

Υποστήριξη Ερευνητικών Μονάδων για την προτυποποίηση και την εμπορική εκμετάλλευση ερευνητικών αποτελεσμάτων

Το ΕΠΑΝ έχει χρηματοδοτήσει πολλές επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν λάβει τις απαραίτητες γνώσεις και έχουν αναπτυχθεί μέσω των ΚΕΤΑ. Τα ΚΕΤΑ είναι Κέντρα Επιχειρηματικής και Τεχνολογικής Ανάπτυξης που έχουν σκοπό την δημιουργία ενός δικτύου για την στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και στις 13 περιφέρειες της χώρας. Η πλειοψηφία των επιχειρήσεων είτε έχει προέλθει από τα ΚΕΤΑ η έχει ενημερωθεί μέσω αυτού. Επίσης, λόγω του δικτύου αυτού έχει αναπτυχθεί η ανταγωνιστικότητα αλλά συγχρόνως ενημερώνονται οι επιχειρηματίες σχετικά με πεδία των επιχειρήσεων που δεν έχει εκδηλωθεί ακόμα ενδιαφέρον, όπως το ηλεκτρονικό εμπόριο, καινοτομία.

Γενικότερα, τα ΚΕΤΑ και στις 13 περιφέρειες ελέγχονται και οργανώνονται από την Κεντρική Δομή Υποστήριξης (ΚΕΔΥ) και προσπαθεί να μην παρεκκλίνουν από τον στόχο τους. Επιδιώκουν την πληροφόρηση, ενημέρωση, καλλιέργεια επιχειρηματικού πνεύματος, ώστε να τονωθεί η επιχειρηματικότητα στις περιφέρειες της χώρας. Μία καλή πρακτική που δημιουργήθηκε και χρηματοδοτήθηκε ήταν η βιβλιοθήκη- κέντρο ενημέρωσης στις εγκαταστάσεις των ΚΕΤΑ.

Περιοχή Υλοποίησης: 13 Περιφέρειες Αττικής/ όλοι οι νομοί/ όλοι οι δήμοι

Περίοδος Υλοποίησης: 10/4/2003- 30/6/2008

Χρηματοδότηση: Προϋπολογισμός έργου: € 36.265.462,67

Ποσοστό κοινοτικής συμμετοχής: 70%

Ταμείο Συγχρηματοδότησης: ΕΤΠΑ (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης)

Ενίσχυση Ανταγωνιστικότητας- Mastic Spa ΣΟΔΗΣ Α.Ε.

Μία ακόμη καλή πρακτική, η οποία χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα ΕΠΑΝ και αύξησε την ανταγωνιστικότητά της είναι η εταιρεία Mastic Spa ΣΟΔΗΣ Α.Ε.. Η εταιρεία έχει ως κύριο συστατικό της την πώληση προϊόντων από μαστίχα που προέρχεται από την Χίο. Η επιχείρηση κατάφερε μέσω της χρηματοδότησης να εκσυγχρονίσει τον εξοπλισμό της, με αποτέλεσμα να μειωθεί ο ανθρώπινος παράγοντας κατά την διάρκεια της παράγωγης και έτσι μειώθηκε το κόστος παραγωγής. Συγχρόνως, όμως, βελτιώθηκε η παραγωγική διαδικασία ανά μονάδα προϊόντος βελτιώνοντας με τη σειρά του την ποιότητα. Η εταιρεία Mastic Spa ΣΟΔΗΣ Α.Ε. έχει 27 καταστήματα σε όλη την Ελλάδα και άλλα 7 σε Αμερική, Ευρώπη και Ασία, ενώ παράλληλα έχει συμμετάσχει σε εκθέσεις στην Αμερική και την Ισπανία.

Θαλασσοθεραπεία και Ιαματική Λουτροθεραπεία

Ένα από τα φυσικά πλούτη της Ελλάδας που δεν είχε εκμεταλλευθεί και δε του είχε δοθεί η απαραίτητη προσοχή ήταν ο τομέας της θαλασσοθεραπείας. Ο τομέας αυτός έχει αρχίσει να αναπτύσσεται τα τελευταία χρόνια, μέσω του Οργανισμού Τουριστικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΟΤΕΚ), ο οποίος οργανισμός προσφέρει καινοτόμα προγράμματα για την εκπαίδευση και την κατάρτιση των ατόμων. Τα άτομα αυτά σε συνδυασμό με τις νέες τεχνολογίες που προσφέρονται καθημερινά έχουν καταφέρει να στελεχώσουν και να βοηθήσουν αρκετές μονάδες του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού (ΕΟΤ).

Ενίσχυση Επιχειρηματικότητας Νέων- Geoservices

Η εταιρεία Geoservices- Διαχείριση Γεωγραφικών Υπηρεσιών είναι μία ακόμη καλή πρακτική που χρηματοδοτήθηκε από το ΕΠΑΝ. Κύριος στόχος της είναι η απασχόληση νέων ατόμων με πανεπιστημιακές γνώσεις στη Γεωγραφία και να επιθυμούν να τις εφαρμόσουν πάνω στην εταιρεία. Για το λόγο αυτό η επιχείρηση συστάθηκε στην Μυτιλήνη. Η Geoservices παρέχει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με την με τη γεωγραφική αξιοποίηση και ανάλυση με ακριβή στοιχεία και επιστημονική εγκυρότητα καλύπτοντας έτσι τις πιθανές ανάγκες κάθε πιθανής επιχείρησης ή οργανισμού σε δημόσιο ή ιδιωτικό επίπεδο. Επιπλέον, η εταιρεία προσφέρει επιστημονικά τεκμηριωμένη γεωγραφική ανάλυση δεδομένων μέσα από τη συνεργασία- συμμετοχή γεωγράφων και

επιστημόνων με διαφορετικές ειδικότητες. Σημαντικό ρόλο έχει και η συνεργασία διάφορων γεωγράφων από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του e-working, χάρις των δυνατοτήτων που δίνονται από την τεχνολογία.

Πλωτή Οικολογική Μονάδα Αφαλάτωσης

Μία από τις πρωτότυπες ιδέες χρηματοδότησης του ΕΠΑΝ είναι και η δράση 4.5.1 με ονομασία «Κοινοπραξίες Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης σε τομείς εθνικής προτεραιότητας». Πρέπει να σημειωθεί ότι είναι η πρώτη πλωτή μονάδα παγκοσμίως αφαλάτωσης και κυρίως με τον πλέον πιο οικολογικό τρόπο, η οποία ονομάζεται «Υδριάδα» και έχει ως έδρα της το νησί Ηρακλεία. Η πλωτή αυτή μονάδα αφαλάτωσης μετατρέπει το θαλασσινό νερό (προέρχεται από το πέλαγος) σε πόσιμο με τη μόνη της πηγή ενέργειας για να λειτουργήσει τον άνεμο. Αυτό φυσικά μειώνει και την έλλειψη νερού που υπάρχει τους καλοκαιρινούς μήνες στα νησιά της Ελλάδας.

Η «Υδριάδα» έχει διακριθεί σε διαγωνισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την καινοτομία, τον «Regio Stars». Επίσης, έγινε ειδική αναφορά στην πλωτή αυτή μονάδα αφαλάτωσης από την επίτροπο Περιφερειακής Πολιτικής Danuta Hubner και της δόθηκε ακόμη ειδικό βραβείο στο πλαίσιο της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης των περιφερειών.

Περιοχή Υλοποίησης:

- Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου / Κυκλάδων / Δήμος Ερμούπολεως
- Περιφέρεια Αττικής / Ανατολική Αττική / Δήμος Μαραθώνος
- Περιφέρεια Αττικής / Αθηνών / Δήμος Ζωγράφου
- Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου / Λέσβου / Δήμος Μυτιλήνης
- Περιφέρεια Αττικής / Αθηνών / Δήμος Καλλιθέας
- Περιφέρεια Δυτικής Αττικής / Αθηνών / Δήμος Ελευσίνας
- Περιφέρεια Αττικής / Πειραιώς / Δήμος Πειραιώς

Περίοδος Υλοποίησης: 20/11/2003 – 30/09/2008

Χρηματοδότηση: Προϋπολογισμός Υποέργου 2.872.312€

Δημόσια δαπάνη: 1.741.417€

Άξονας Προτεραιότητας: 4 – Τεχνολογική Καινοτομία και Έρευνα

Αριθμός Μέτρου: 5 - Κοινοπραξίες Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης σε τομείς Εθνικής Προτεραιότητας

Ταμείο Συγχρηματοδότησης: ΕΤΠΑ (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης)

ΤΥΠΟΚΥΚΛΑΔΙΚΗ ΑΕ - Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων ΜΜΕ

Μία ακόμη δράση του ΕΠΑΝ με τίτλο «Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων ΜΜΕ» κατάφερε να χρηματοδοτηθεί. Η εταιρεία αυτή είναι η ΤΥΠΟΚΥΚΛΑΔΙΚΗ ΑΕ που εδρεύει στη Σύρο αλλά εξυπηρετεί και άλλα νησιά, η οποία αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες επενδύσεις του ΕΠΑΝ και αφορά τον τομέα των εκδόσεων στην περιφέρεια του νοτίου Αιγαίου. Η εταιρεία αυτή αφορά την έκδοση διαφημιστικών εντύπων καθώς και την έκδοση βιβλίων. Έχει ως στόχο μέσα από τη χρηματοδότηση να εισάγει ένα σύγχρονο τεχνολογικά πιστό και μία κοπτική μηχανή, τα οποία λειτουργούν μέσω ενός αυτοματοποιημένου λογισμικού, με αποτέλεσμα να γίνει καλύτερος έλεγχος της όλης διαδικασίας. Το προσωπικό θα λάβει τις απαραίτητες γνώσεις για τη λειτουργία αυτών των μέσων και θα πραγματοποιηθεί μία έρευνα αγοράς, η οποία θα της δείξει τις ευκαιρίες που υπάρχουν στην αγορά εργασίας και θα της δώσουν τη δυνατότητα να επεκταθεί και σε άλλες αγορές, όπως της Αθήνας. Αυτό είναι ένα μεγάλο επίτευγμα για μία εταιρεία στη νησιωτική Ελλάδα.

Περιοχή Υλοποίησης: Περιφέρεια: Νοτίου Αιγαίου Νομός: Κυκλάδων Δήμος / κοινότητα: Δήμος Ερμούπολης

Περίοδος Υλοποίησης: 13/6/2005– 12/12/2006

Χρηματοδότηση: Συμβατικός π/υ Υποέργου: 986.380,00€ – Πιστοποιημένος π/υ Υποέργου: 986.380,00€

Ποσοστό Κοινοτικής Συμμετοχής: 75% της Δημόσιας δαπάνης

Άξονας Προτεραιότητας: 2 - Στήριξη και Ενθάρρυνση της Επιχειρηματικότητας

Αριθμός Μέτρου: 2.7 - Ενίσχυση Ανταγωνιστικότητας ΜΜΕ & ΠΜΕ

Ταμείο Συγχρηματοδότησης: ΕΤΠΑ (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης)²⁵

2.4 Καλές Πρακτικές στην Ευρωπαϊκή Ένωση²⁶

Οι 6 νικητές των European Enterprise Promotion Awards 2012 είναι:

Grand Jury's Prize: Οικονομική Ανάπτυξη και Οργάνωση Επιχειρήσεων Υποστήριξης ΥΤΚΟ (Outset)

Ηνωμένο Βασίλειο

Προώθηση και ανάπτυξη της επιθυμίας για δημιουργία επιχείρησης μεταξύ των ομάδων που είναι δύσκολο να επιτευχθούν.

Το έργο Outset(αρχή, έναρξη) έχει σχεδιαστεί προκειμένου να δείξει στους ανέργους ότι μπορούν να καταπολεμήσουν την ανεργία μέσω της αυτοαπασχόλησης και της δημιουργίας μίας επιχείρησης. Συγκεκριμένα, το πρόγραμμα έχει μία μοναδική προσέγγιση στην στήριξη στο νεοσύστατων επιχειρήσεων, βοηθώντας κυρίως τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες περιλαμβάνοντας τους μακροχρόνια άνεργους, τους πρόσφατα απολυμένους και άτομα με ειδικές ανάγκες. Επιδιώκει να αλλάξει τις πεποιθήσεις καθώς και τους φόβους σχετικά με την ικανότητα που κατέχουν για να δημιουργήσουν μία επιχείρηση. Από την αρχή του προγράμματος Outset έχουν λάβει μέρος 6.000 άτομα εκ των οποίων τα 673

²⁵ <http://www.antagonistikotita.gr/greek/works1.asp> 11/06/2013

²⁶ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/best-practices/european-enterprise-awards/2012/index_en.htm 12/02/2013

έχουν ξεκινήσει δική τους επιχείρηση και συγχρόνως έχουν δημιουργήσει 890 θέσεις εργασίας.

Προωθώντας την Κατηγορία Επιχειρηματικού Πνεύματος

Κύπρος

Ενίσχυση της γυναικείας επιχειρηματικότητας παρέχοντας εύκολη πρόσβαση στη χρηματοδότηση.

Η Γυναικεία Συνεταιριστική Τράπεζα στηρίζει τη γυναικεία επιχειρηματικότητα παρέχοντας στις γυναίκες εύκολη πρόσβαση στη χρηματοδότηση. Ο οργανισμός εντοπίζει τα κενά στην οικονομία, προωθεί τα υποστηρικτικά προγράμματα για την γυναικεία επιχειρηματικότητα και παρέχει δωρεάν συμβουλές και καθοδήγηση όσον αφορά τα δάνεια, τα οποία είναι προσαρμοσμένα και έχουν δημιουργηθεί με βάση τις ανάγκες των ιδιοκτητών των μικρών επιχειρήσεων. Το πρόγραμμα αυτό λειτουργεί εδώ και 11 χρόνια στην Κύπρο και έχει αυξήσει την γυναικεία επιχειρηματικότητα από 12% που ήταν το 2001 στο 28% σήμερα.

2^{ος} επιλαχών

Υποστήριξη πριν τη σύστασή τους επιχειρήσεις στο Βέλγιο (BRYO)

Η καινοτόμα πρωτοβουλία BRYO στηρίζει τις εταιρείες που δεν έχουν συσταθεί ακόμα στη Flanders και έχει αφοσιωθεί στη δημιουργία των καλύτερων συνθηκών για μία επιτυχή επιχειρηματικότητα. Το έργο αυτό έχει συμβάλει στη δημιουργία 200 νέων επιχειρήσεων.

Επένδυση στην Κατηγορία Δεξιότητες

Σουηδία

Προώθηση της μεταφοράς γνώσης και ψηφιακή απεικόνιση

Το πάρκο οπτικοποίησης στη Σουηδία επικεντρώνεται στην εμπορική εφαρμογή της ψηφιακής τεχνολογίας απεικόνισης. Θέτοντας σε χρήση το πρότυπο

επιχειρηματικό πάρκο, στην Eksjö προσφέρει ένα σπίτι σε έναν σύνδεσμο από επιχειρήσεις με εμπειρία στον αναδυόμενο αυτό τομέα. Συγκεντρώνονται γύρω από την Πανεπιστημιούπολη I12, η οποία προσφέρει μία σειρά από μαθήματα επαγγελματικής κατάρτισης. Το εκπαιδευτικό αυτό πρόγραμμα υποστηρίζεται από 50 συνεργαζόμενες εταιρείες και το Πάρκο παρέχει μέρος συγκέντρωσης για το εκπαιδευτικό περιβάλλον και τη βιομηχανία για να προσδιορίσει και να αναπτύξει σχέδια. Από την ίδρυσή του το 2009 ο αριθμός των συνεργαζόμενων εταιρειών έχει υπερδιπλασιαστεί πάνω από 100 και οι περισσότεροι σπουδαστές τείνουν να γίνουν επιχειρηματίες οι ίδιοι δημιουργώντας τη δική τους επιχείρηση.

Βελτίωση του επιχειρησιακού περιβάλλοντος

Ιταλία

Η αντιμετώπιση των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν οι ΜΜΕ σε αστικές περιοχές

Ένα μέτρο που λήφθηκε στην περιοχή του Δήμου του Τορίνο ονομάζεται FaciliTO και δημιουργήθηκε για την αντιμετώπιση των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν οι μικρές επιχειρήσεις έναντι των επιχειρήσεων στις αστικές περιοχές. Οι μικρές αυτές επιχειρήσεις έχουν τη δυνατότητα να τους παρέχονται συμβουλές και να χρηματοδοτούνται. Στο μέτρο αυτό έλαβαν μέρος 200 επιχειρήσεις εκ των οποίων οι 93 από αυτές έλαβαν χρηματοδοτική στήριξη.

Υποστήριξη στη Διεθνοποίηση της κατηγορίας Business

Πορτογαλία

Συνεργασία για να φέρει Douro κρασιά στον κόσμο

Το μέτρο που λήφθηκε στην περιοχή Douro είχε ως στόχο οι οινοπαραγωγοί να ανταλλάσουν πληροφορίες και να υποστηρίξουν ο ένας τον άλλον για να βελτιωθεί η ποιότητα των κρασιών που παράγουν. Οι οινοπαραγωγοί μέσω του μέτρου κατάφεραν να συνεργαστούν για την ανάπτυξη μίας συγκεκριμένης μάρκας κρασιού την Douro και την αύξηση (134%) των εξαγωγών οίνου από τους παραγωγούς.

Υπεύθυνης και Συνολικής Επιχειρηματικότητας

Τουρκία

Στήριξη ατόμων με αναπηρία στο χώρο εργασίας

Ένα κοινό τουρκο-ολλανδικό σχέδιο εφαρμόστηκε στον Δήμο Ντενιζλί για την προστασία των ατόμων με ειδικές ανάγκες στο χώρο της εργασίας με την παροχή επαγγελματικής κατάρτισης και ένα πρόγραμμα μέντορα. Τα αποτελέσματα του σχεδίου αυτού ήταν 194 άτομα να εκπαιδεύονται και 65 απασχολούνται.

Πρόγραμμα Ανάπτυξης του ΟΗΕ

Λιθουανία

Καθιέρωση μια ενιαία προσέγγιση για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη

Μέσω του προγράμματος Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών στη Λιθουανία δημιουργήθηκαν GATES με σκοπό την ενιαία προσέγγιση για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη (ΕΚΕ) προσφέροντας κατάρτιση και υποστήριξη για πάνω από 500 ΜΜΕ. Επιτεύχθηκε μέχρι στιγμής πάνω από 2.500 άτομα από πάνω από 500 ΜΜΕ στη Λιθουανία να λάβουν μέρος στο πρόγραμμα αυτό.

Αυστρία

Το έτος υποβολής του έργου είναι το 2012, με ημερομηνία έναρξης 01/04/2009 και ημερομηνία λήξης 31/03/2011, με τίτλο μέτρου «GO-International» και με υπεύθυνο οργάνωσης την Wirtschaftskammer Österreich (WKÖ). Ο στρατηγικός στόχος του Go International είναι να διασφαλίσει τη θέση της Αυστρίας μεταξύ των κορυφαίων πέντε εξαγωγέων της ΕΕ-15 και να προσπαθήσει να αποκτήσει μια θέση μεταξύ των τριών πρώτων. Το μέτρο αυτό ασχολείται με τον τομέα των εξαγωγών που έχει αποτελέσει σημαντικό παράγοντα για σταθερή οικονομική ανάπτυξη στην Αυστρία και, επομένως, αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την ευημερία. Για να διατηρήσει και να διευρύνει εξαιρετική θέση του σε ένα όλο και πιο ανταγωνιστικό διεθνές περιβάλλον, το

Εμπορικό Επιμελητήριο της Αυστρίας (WKÖ) και το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομίας, Οικογένειας και Νεολαίας (BMWFJ) συμφώνησαν σε ένα τίτλο ολοκληρωμένης δέσμης μέτρων «Go- International» για την ενίσχυση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ (και, επομένως, την οικονομική θέση της Αυστρίας). Αυτή η δέσμη μέτρων αποτελείται από έξι μέτρα στήριξης (κίνητρα των εξαγωγών, ο τομέας και με την επιφύλαξη προσανατολισμένη ανάλυση, διεθνή δικτύωση της τεχνολογίας, της ανταγωνιστικότητας μέσω της κατάρτισης, την προώθηση των εξαγωγών των υπηρεσιών και των διεθνών επιχειρήσεων έργου και σε μια εκστρατεία επικοινωνίας) και υλοποιήθηκε από την WKÖ εκτός από την τα δικά της μέτρα για τη στήριξη της αυστριακής οικονομίας εξαγωγής. Τα άτομα στα οποία απευθυνόταν το μέτρο είναι τα μέλη του Αυστριακού Εμπορικού Επιμελητηρίου (ΜΜΕ και μεγάλες επιχειρήσεις), των οποίων τα προϊόντα και τις υπηρεσίες τους καθιστούν κατάλληλους υποψηφίους για τη διεθνοποίηση ή που ήδη δραστηριοποιούνται στις διεθνείς επιχειρήσεις και να βοηθηθούν στην πρόσβαση σε νέες αγορές.

Εσθονία

Το μέτρο αυτό λαμβάνει χώρα στην Εσθονία από τις 15/09/1996 με αόριστη την ημερομηνία λήξης του. Η ονομασία του μέτρου είναι «Job Shadow Day» και Κατά τη διάρκεια του μέτρου μια μέρα οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να ακολουθήσουν έναν επιχειρηματία, διαχειριστή ή έναν ειδικό και να λάβει μια ματιά στην πραγματική καθημερινή ζωή εργασίας τους. Η ημέρα περιλαμβάνει, όπως πολλά σχολεία σε όλη τη χώρα όσο το δυνατόν, βοηθώντας τους να προετοιμάσουν τους μαθητές και τις επιχειρήσεις για την ημέρα. Όλοι οι μαθητές μπορούν υποψήφιος να ακολουθήσει μία από τις περίπου είκοσι κορυφαίες επιδόσεις στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, αρχής γενομένης με τον πρωθυπουργό, τα μέλη του κοινοβουλίου και συμπεριλαμβανομένων πολλών από τις managres από τις μεγαλύτερες εταιρείες. Ο στόχος του μέτρου είναι να κάνει τους μαθητές ενεργούς στον τομέα της επιχειρηματικότητας και της οικονομίας, για να τους βοηθήσει να κατανοήσουν τη σύνδεση της εκπαίδευσής τους και τις ευκαιρίες σταδιοδρομίας για να εξασφαλίσει το επιθυμητό πρότυπο ζωής.

Κάτω Χώρες

Το μέτρο αυτό πραγματοποιείται στις Κάτω Χώρες με τίτλο «Κέντρο για τα Σχολεία στο Άμστερνταμ για την Επιχειρηματικότητα». Η διάρκεια του έργου ήταν από τις 01/04/2008 έως τις 31/12/2011. Το πρόγραμμα επιδίωκε την ανάπτυξη της επιχειρηματικής εκπαίδευσης με στόχο τη βελτίωση των επιχειρηματικών δεξιοτήτων μεταξύ όλων των μαθητών του Άμστερνταμ. Το κέντρο αυτό ιδρύθηκε μετά τη διαπίστωση ότι ένα ποσοστό 90 τοις εκατό των φοιτητών δεν έχουν επαφή με την επιχειρηματικότητα, και ως εκ τούτου δεν το θεωρούν ως επιλογή καριέρας. Επιπλέον, επιδιώκει να δημιουργήσει νέους τύπους στην εκπαίδευση, με ιδιαίτερη έμφαση στις επιχειρηματικές δεξιότητες. Το έργο αναπτύσσει διεπιστημονική εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα για όλες τις σχολές και όλες τις φάσεις της μελέτης. Το πρόγραμμα επιτρέπει στους μαθητές να δημιουργήσουν νέες επιχειρήσεις ως συστατικό της κατάρτισης, είτε κατά τη διάρκεια του εξαμήνου ή κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού το σχολείο, κερδίζοντας έτσι από πρώτο χέρι επιχειρηματική εμπειρία. Ακόμη, κάνει τις σπουδές σε θέματα επιχειρηματικότητας δυνατή για όλους τους μαθητές στο Άμστερνταμ: μαθήματα επιχειρηματικότητας, των ανηλίκων, ένα πρόγραμμα τιμά και η κοινή MSc επιχειρηματικότητα είναι διαθέσιμα για τους φοιτητές.

Βουλγαρία

Το μέτρο που λαμβάνει χώρα στη Βουλγαρία ονομάζεται «Best Young Plovdiv Entrepreneur» και η διάρκειά του ξεκίνησε από τις 01/06/2008 έως αόριστο χρόνο. Ο ανταγωνισμός έκανε την εμφανισή του το 2009 και επαναλήφθηκε το 2010. Δικαίωμα συμμετοχής έχουν όλοι οι νέοι από το Δήμο Plovdiv μεταξύ της ηλικίας των 18 και 33. Ένα επιχειρηματικό σχέδιο 5 με 25 σελίδες και ένα βιογραφικό σημείωμα είναι τα υποχρεωτικά που χρειάζονται. Δεν έχει σημασία αν η επιχείρηση έχει ήδη ξεκινήσει ή είναι μόνο μια επιχειρηματική ιδέα για ένα ξεκίνημα. Η πρώτη επιλαχούσα επιχείρηση παίρνει το ποσό των 2.000 ευρώ και υπάρχουν δύο τρίτες θέσεις που παίρνουν 1.000 ευρώ. Υπάρχει μια συνεργασία με το Σώμα των Οικονομικών και Διοίκησης της Φιλιπούπολης που παρέχει ένα άλλο έπαθλο των 500 ευρώ. Ένας άλλος εταίρος είναι το Κέντρο για την Επιστήμη και την Εκπαίδευση που το βραβείο είναι ένα δωρεάν μαθήματα

ξένων γλωσσών της επιλογής του νικητή. Όμιλος παρέχει στους νικητές με το χρόνο δυνατότητα για 50 διαφημίσεις σε κάθε μία από 3 ραδιοφωνικούς σταθμούς της. Ο Δήμος του Plovdiv χορηγεί επίσης σε κάθε συμμετέχοντα με ένα μικρό αναμνηστικό βραβείο. Ο διαγωνισμός ανακοινώθηκε κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους και το Νοέμβριο, οι διαγωνιζόμενοι θα πρέπει να υποβάλουν τα επιχειρηματικά τους σχέδια. Η τελετή απονομής των βραβείων πραγματοποιείται κάθε Ιανουάριο του επόμενου έτους σε ένα από τα πολυτελή ξενοδοχεία του Plovdiv.

Τσεχική Δημοκρατία

Το μέτρο ονομάζεται «Σύστημα στήριξης για τη γυναικεία επιχειρηματικότητα» και διήρκησε από τις 28/04/2005 έως τις 30/06/2008. Στόχος του μέτρου αυτού ήταν να βοηθήσει τις ομάδες-στόχους να ξεπεράσουν διάφορα εμπόδια στη φάση εκκίνησης της επιχείρησης και να προσφέρουν εξειδικευμένη κατάρτιση. Ακόμη να προσφέρει υποστήριξη για τη δημιουργία νέων βιώσιμων επιχειρήσεων που ανήκουν σε γυναίκες και να βοηθήσει με τον κίνδυνο εξάλειψης στη φάση εκκίνησης. Επιπλέον, επιδιώκει να δημιουργήσει ένα πλήρες σύστημα υποστήριξης για τις γυναίκες επιχειρηματίες στην Τσεχική Δημοκρατία. Για να συμβάλουν στην ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών στην αγορά εργασίας. Για να δημιουργήσει ένα δίκτυο εμπειρογνομόνων και των εκπαιδευτών. Για την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου συστήματος υποστήριξης για τις γυναίκες επιχειρηματίες για την εφαρμογή από τους φορείς πολιτικής σε εθνικό επίπεδο. Για να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση των θεμάτων για τις γυναίκες επιχειρηματίες σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Η ομάδα στόχος που απευθύνεται το μέτρο είναι οι γυναίκες στη φάση εκκίνησης των επιχειρήσεων (3 πρώτα έτη) που χρειάζονται εξειδικευμένη εκπαίδευση ή καθοδήγηση άνεργες γυναίκες - αυτοαπασχόληση ως μια πιθανή λύση για γυναίκες με άδεια μητρότητας που αναζητούν νέες ευκαιρίες απασχόλησης λόγω των εμποδίων φροντίδας των παιδιών. Οι γυναίκες απόφοιτοι των γυναικών με αναπηρία.

Δανία

Στη Δανία μία καλή πρακτική είναι «Το Ταμείο Επιχειρηματικής Καινοτομίας» που ξεκίνησε στις 01/01/2010 και έληξε στις 31/12/2012. Στόχος

του μέτρου είναι η αύξηση του Κύκλου Εργασιών, να δημιουργηθούν περισσότερες θέσεις εργασίας, η αύξηση των εξαγωγών, η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και βελτίωση του περιβάλλοντος. Το Ταμείο Επιχειρηματικής Καινοτομίας είναι μια επίσημη κυβερνητική πρωτοβουλία ιδρύθηκε στο πλαίσιο του δανικού Υπουργείου Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων, με βάση μια ευρεία πολιτική πλειοψηφία στο Κοινοβούλιο. Το Ταμείο Επιχειρηματικής Καινοτομίας εξυπηρετείται από τη γραμματεία της δανικής Αρχής Επιχειρήσεων και Κατασκευών. Επιπλέον, ο σκοπός του Ταμείου Επιχειρηματικής Καινοτομίας είναι η προώθηση της ανάπτυξης, της απασχόλησης και των εξαγωγών με τη στήριξη επιχειρηματικών ευκαιριών στο πλαίσιο της πράσινης ανάπτυξης και της πρόνοιας, καθώς και η παροχή στήριξης για την μετάβαση να αξιοποιήσουν τις νέες επιχειρήσεις και ευκαιρίες ανάπτυξης σε λιγότερο ευνοημένες περιοχές της χώρας. Περίπου 100 εκατ. ευρώ έχουν διατεθεί στο ταμείο για την περίοδο 2010-2012. Ιδιωτικές επιχειρήσεις που λειτουργούν στο πλαίσιο της πράσινης επιχειρηματικότητας ή τομέα της καλής μεταχείρισης μπορούν να υποβάλουν αίτηση για επιχορηγήσεις σε τρεις τομείς εστίασης: την καινοτομία, την ωρίμανση της αγοράς και την αλλαγή. Δημόσιοι παίκτες μπορούν να εισέλθουν σε κοινοπραξίες με ιδιωτικές επιχειρήσεις και ως εκ τούτου υποβάλουν αίτηση για επιχορηγήσεις από το Ταμείο. Πράσινες καινοτόμες λύσεις καλύπτουν όλα τα είδη των προϊόντων και υπηρεσιών που μειώνουν την επιβάρυνση στο περιβάλλον και είναι κερδοφόρες. Έτσι, θα πρέπει να είναι οικονομικά βιώσιμες, ώστε να αναπτυχθούν και να τα χρησιμοποιούν.

Ιρλανδία

Στην Ιρλανδία το μέτρο «Innovation Voucher Programme» ξεκίνησε στις 01/04/2007 με άοριστο χρόνο λήξης και έχει ως στόχο να οικοδομήσει δεσμούς μεταξύ των δημόσιων φορέων παροχής γνώσης της Ιρλανδίας και των μικρών επιχειρήσεων και να δημιουργήσει μια πολιτιστική μετατόπιση στην προσέγγιση της κοινότητα των μικρών επιχειρήσεων στην καινοτομία. Στο μέτρο αυτό η μικρή επιχείρηση μπορεί να χρησιμοποιεί τη νέα γνώση για να καινοτομήσουν ένα προϊόν, διαδικασία ή υπηρεσία. Τους τελευταίους μήνες έχουν εισαγάγει δύο νέα δρομολόγια εφαρμογής 1. η FAST TRACK εφαρμογή που επιτρέπει στις επιχειρήσεις να υποβάλουν αίτηση για ένα κουπόνι εκτός των συνήθων

προσκλήσεων. Η εταιρεία πρέπει να έχουν προσδιορίσει τον πάροχο της γνώσης με τους οποίους θα συνεργαστούν και το έργο πρέπει να ολοκληρωθεί εντός 6 μηνών. 2. το Pooled Voucher που επιτρέπει μέχρι και σε 10 εταιρείες να συγκεντρώσουν ή να συνδυάσουν τα κουπόνια τους σε ένα ενιαίο έργο.

Λετονία

Ο τίτλος του μέτρου είναι «Ανάπτυξη των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών», το οποίο ξεκίνησε στις 28/11/2005 και έληξε στις 12/05/2008. Στόχος του μέτρου είναι η ανάπτυξη των συνθηκών για ανταγωνισμό αλλά και την εξάλειψη του κοινωνικού αποκλεισμού από την τεχνολογική πληροφόρηση και την επικοινωνία, δημιουργώντας έτσι τη βάση για ανάπτυξη της πληροφόρησης στην κοινωνία. Ακόμη, τη δημιουργία δημόσιων σημείων πρόσβασης στο διαδίκτυο στα δημόσια ιδρύματα η οποία χρηματοδοτήθηκε για να γίνουν οι κυριότεροι προμηθευτές όλων των ειδών πληροφοριών προκειμένου να αυξηθεί η ποιότητα των δημόσιων υπηρεσιών, την υποστήριξη για την ψηφιοποίηση των τηλεπικοινωνιακών γραμμών υποστηρίζονται σε περιφερειακές περιοχές τη στιγμή που δεν καλύπτονται από δίκτυα ΤΠΕ. Τα σχέδια που καλύπτει τις δραστηριότητες για να συνδέσει την ανάπτυξη των υποδομών για τους στόχους της περιφερειακής οικονομικής ανάπτυξης, με βάση τις περιφερειακές ανάγκες και τις ευκαιρίες. Τα έργα έδωσαν μια λύση για τα ζητήματα της ιδιοκτησίας των υποδομών, δίκαιη απόδοση των επενδύσεων, την παροχή υπηρεσιών σε προσιτές τιμές.

Λουξεμβούργο

Μία από τις καλές πρακτικές του Λουξεμβούργου ονομάζεται «VaccinAntiCrise» και είχε διάρκεια από τις 20/05/2009 έως τις 31/12/2011. Το VaccinAntiCrise έχει ως στόχο να επιτρέψει στις επιχειρήσεις που έχουν επηρεαστεί από την κρίση να επωφεληθούν από τη στήριξη που παρέχεται από ειδικούς εμπειρογνώμονες και ταυτόχρονα λαμβάνουν τραπεζική χρηματοδότηση. Αναλυτικότερα, το Εμπορικό Επιμελητήριο ξεκίνησε την VaccinAntiCrise πρωτοβουλία για την καταπολέμηση των επιπτώσεων της κρίσης και να προετοιμαστούν για την περίοδο μετά την κρίση. Ειδικότερα, παρέχει υποστήριξη για τις επιχειρήσεις που υποφέρουν από τις συνέπειες της κρίσης, ή είναι πιθανόν να επηρεαστεί από την κρίση, αν και χωρίς να είναι "προβληματική". Η

VaccinAntiCrise περιλαμβάνει την παροχή στήριξης και καθοδήγησης από διαπιστευμένους εμπειρογνώμονες (σύμβουλοι). Οι επιλεγμένες επιχειρήσεις για στήριξη VaccinAntiCrise είναι ελεύθεροι να επιλέξουν έναν σύμβουλο από μια ομάδα εμπειρογνομένων που θα συσταθεί από το Εμπορικό Επιμελητήριο. Οι σύμβουλοι προσφέρουν για πρώτη φορά σε βάθος διάγνωση της επιχείρησης. Στη συνέχεια, παρέχουν εξειδικευμένες συμβουλές, σύμφωνα με έμπειρους ανάλογα με το βαθμό δυσκολίας και τις ιδιαιτερότητες της επιχείρησης, η στήριξη για την εφαρμογή των διορθωτικών μέτρων, καθώς και την παρακολούθηση και την τελική αξιολόγηση των μέτρων. Η στήριξη παρέχεται με τη μορφή μιας σειράς πακέτων υπηρεσιών που δημιουργήθηκε από διάφορες ενότητες οι οποίες μπορούν να προσαρμοστούν στην κατάσταση κάθε επιχείρησης. Οι τιμές έχουν τυποποιηθεί και κυμαίνονται από 4 000 ευρώ σε 20 000 ευρώ, ανάλογα με τον αριθμό των εβδομάδων. Εφόσον είναι αναγκαίο, οι τράπεζες προσφέρουν χρηματοδότηση για τα πακέτα υπηρεσιών με ευνοϊκούς όρους. Επιπλέον, οι Mutualité de Cautionnement et d'Aides Commerçants του Εμπορικού Επιμελητηρίου μπορεί να είναι εγγυητής έναντι των αναληφθεισών. Τέλος, η Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου μπορεί να προσφέρει έως και επιδότηση 50% για υπηρεσίες εμπειρογνώμονα.

Μάλτα

Το μέτρο ονομάζεται «Απελευθέρωση του δυναμικού- B2B εκδήλωση παντρολογήματα» και ξεκίνησε στις 28/05/20011 και έληξε στις 19/05/2011. Στόχος του συγκεκριμένου προγράμματος ήταν να φέρει σε επαφή 50 τοπικές εταιρείες με 50 ξένες στους τομείς επεξεργασίας τροφίμων και ποτών, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, εκπαίδευσης, δημιουργικές βιομηχανίες, οπτικοακουστικά μέσα και εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον τομέα των ΤΠΕ.

Νορβηγία

Μία καλή πρακτική της Νορβηγίας ονομάζεται «Νορβηγική Βιομηχανική Έρευνα και Ανάπτυξη Συμβάσεων» και είχε διάρκεια από τις 01/01/1994 με αόριστο τέλος λήξης. Το μέτρο έχει ως στόχο μέσω του συστήματος IRD να προσφέρει ένα συνδυασμό της τεχνολογίας και της αγοράς, με γνώμονα τη διαδικασία της καινοτομίας με την υποστήριξη της τεχνολογικής ανάπτυξης με

αποδεδειγμένη διεθνή δυναμική της αγοράς. Αναλυτικότερα, η Innovation Norway, μια εταιρεία που ιδρύθηκε από την κυβέρνηση υποστήριξε την ανάπτυξη, την καινοτομία και τη διεθνοποίηση των νορβηγικών μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (MME), που έχουν δημιουργήσει ένα σύστημα στήριξης που ονομάζεται Βιομηχανικής Έρευνας και Συμβάσεις Ανάπτυξη (IRD). Επιτρέπει MME με υψηλό αναπτυξιακό δυναμικό να διεκδύσουν στις διεθνείς αγορές, με νέες και καινοτόμες λύσεις. Το καθεστώς IRD παρέχει επιχορηγήσεις σε έργα έρευνας και ανάπτυξης, όπου ένας MME προμηθευτής συνεργάζεται με ένα απαιτητικό, μεγαλύτερο και κατά προτίμηση διεθνή πελάτη. Οι καινοτόμοι υποστηρίζονται από την τεχνολογία με γνώμονα τις πολιτικές καινοτομίας. Αυτό μπορεί να τους οδηγήσει να αναπτύξουν προϊόντα που δεν είναι αναγκαστικά προσαρμοσμένα στην αγορά εκείνη τη στιγμή. Επιπλέον, οι μεταβαλλόμενες συνθήκες σε μια παγκόσμια οικονομία απαιτούν MME να γίνουν ηγέτες της αγοράς από την αλίευση των διεθνών ευκαιριών. Η πρωτοτυπία της IRD στηρίζεται στο γεγονός ότι επιτρέπει στις MME να ταιριάζει με την τεχνολογία και την αγορά με γνώμονα τις διαδικασίες καινοτομίας με την υποστήριξη της τεχνολογικής ανάπτυξης με σαφή διεθνή δυναμική της αγοράς.

Πολωνία

Ένα από τα μέτρα της Πολωνίας ονομάζεται «Ωριμος Επιχειρηματίας» και ξεκίνησε στις 01/01/2009 και ο χρόνος λήξης του είναι αόριστος. Ο στόχος της καλής αυτής πρακτικής είναι να ενθαρρύνουν τους ανθρώπους να εξετάσουν το ενδεχόμενο της αυτοαπασχόλησης και να “σπάσουν” τα αρνητικά στερεότυπα γύρω από την κερδοφορία των ατόμων άνω των 50 ετών στην αγορά εργασίας. Συγκεκριμένα, αναπτύχθηκε από το Gdansk Δημοτικό Γραφείο Εργασίας που επιδιώκει να παρέχει καθοδήγηση και οικονομική στήριξη σε άτομα ηλικίας μεταξύ 50 και 64 ετών που απασχολούνται, ανέργους και συνταξιούχους, για να μπορέσουν να παραμείνουν ή να επανέλθουν στην αγορά εργασίας. Η πρωτοβουλία αποσκοπεί επίσης να δημιουργήσει ένα περιβάλλον που υποστηρίζει τη δημιουργία μικρών επιχειρήσεων. Οι συμμετέχοντες στο έργο τους παρέχονται επιχειρηματικές δεξιότητες κατάρτισης, καθώς και ατομική και επιχειρηματική συμβούλευση. Ωριμος Επιχειρηματίας προώθησε τη δημιουργία 33 νέων εταιρειών στην πόλη του Γκντανσκ και στο Γκντανσκ υπο-επαρχία, η οποία επηρέασε θετικά

την τοπική οικονομία. Όλες οι νεοσύστατες επιχειρήσεις είναι ακόμα ενεργές, με κάποια αυξάνεται τόσο πολύ που ακόμη πλήρους απασχόλησης θέσεις δημιουργήθηκαν.

Ρουμανία

Το μέτρο ονομάζεται «Junior Achievement România National Entrepreneurship Program» το οποίο ξεκίνησε στις 15/09/2007 και το τέλος είναι ακόμα ανοιχτό. Το πρόγραμμα αυτό είναι μια εθνική ΣΔΙΤ για την επιχειρηματική εκπαίδευση, που ενσωματώνεται στο ρουμανικό δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα σύμφωνα με το Υπουργείο Παιδείας Έρευνας και Καινοτομίας. Το έργο περιλαμβάνει 12 learning by doing προγράμματα: Our Community, It's my business, Global Marketplace, Company Program, Business in Tourism, Business in Technology, Enterprise without Borders, IT in Business, Math for business, Business Ethics, Innovate Program, Business simulation program (Titan). Τα προγράμματα τρέχουν σε όλη τη χώρα σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης (Δημοτικό, Γυμνάσιο, Λύκειο και στο Πανεπιστήμιο) και περιλαμβάνεται στο προαιρετικό προγράμματα σπουδών στα Ρουμάνικα δημόσια σχολεία. Οι μαθητές λαμβάνουν εγχειρίδια δωρεάν και επίσης ηλεκτρονική υποστήριξη. Ο στόχος του μέτρου είναι πριν το 2010 το ένα τέταρτο των Ρουμάνικων σχολείων να επωφεληθούν από το πρόγραμμα με συγκεκριμένα αντικείμενα την προσφορά γνώσης και πληροφόρησης σχετικά με τη δράση του οικονομικού μηχανισμού της δράσης, και την ανάπτυξη των επιχειρηματικών ικανοτήτων και του ανταγωνιστικού πνεύματος. Τέλος, το πρόγραμμα απευθύνεται σε άτομα ηλικίας από 8 έως 24.

Σλοβακία

Το μέτρο ονομάζεται «First- rate schooling- successful living», ξεκίνησε στις 01/01/2007 και τελείωσε στις 30/11/2008, με ομάδα στόχο τους καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και μαθητές. Στόχος του προγράμματος είναι η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου περιεχομένου σχετικά με την επιχειρηματική εκπαίδευση που είναι διαθέσιμα για όλους τους τύπους των σχολείων

δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Η δημιουργία ενός βιώσιμου συστήματος που συνδέει τις ανάγκες της εταιρείας και το πρόγραμμα σπουδών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε όλες τις περιφέρειες της Σλοβακίας. Αναλυτικότερα, ο Σύνδεσμος Επιχειρηματιών της Σλοβακίας σε συνεργασία με οργανισμούς-εταίρους της έχουν καταφέρει το εθνικό σχέδιο που συγχρηματοδοτείται από ΕΕ και από την ΕΚΤ. Αποτελεί μια σημαντική πρωτοβουλία του τομέα των επιχειρηματιών να συμμετάσχουν στη δημιουργία ενός σύγχρονου εκπαιδευτικού συστήματος που είναι ευέλικτο και να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις και τις ανάγκες του πραγματικού κόσμου. Ο στόχος του έργου είναι να τονώσει τη συνεργασία μεταξύ του ιδιωτικού τομέα, τα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και περιφερειακές αυτοδιοικήσεις, καθώς και να ενθαρρύνει την ανάπτυξη των επιχειρηματικών δεξιοτήτων των μαθητών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Σλοβενία

Μία ακόμη καλή πρακτική στη Σλοβενία είναι το «Πρόγραμμα παροχής στήριξης σε επιχειρηματίες με στόχο τη μείωση του ποσοστού κλεισίματος των επιχειρήσεων», με ημερομηνία έναρξης στις 01/01/2007 και ημερομηνία λήξης αόριστη. Ο στόχος αυτού του προγράμματος, που υποστηρίζεται από μια δημόσια-ιδιωτική συνεργασία με έναν ετήσιο προϋπολογισμό € 174.000, είναι να δημιουργήσει ένα καλύτερο επιχειρηματικό περιβάλλον, όχι μόνο για τις νέες εταιρείες που θα δημιουργηθούν αλλά και να μειωθεί το ποσοστό τους πρόωρου κλεισίματος. Το έργο αυτό απευθύνεται σε νέους και σε νεοϊδρυόμενες μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Συγκεκριμένα, ανάλογα με το πόσο προηγμένο είναι το επιχειρηματικό σχέδιο, προσφέρεται στους επιχειρηματίες υποστήριξη που κυμαίνεται από πρακτική εκπαίδευση σε εξειδικευμένες συμβουλευτικές υπηρεσίες. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στους νέους και τους φοιτητές και για τη συνεργασία με τους τοπικούς φορείς. Περισσότερα από 5.300 υπάρχοντες και δυνητικούς επιχειρηματίες έχουν συμμετάσχει σε αυτό το έργο μέχρι σήμερα, ή το 5,6% του συνόλου των αυτοαπασχολουμένων στη Σλοβενία. Μέσα σε δύο χρόνια, το ποσοστό κλεισίματος μεταξύ των επιχειρήσεων που συμμετέχουν μειώθηκε σε 9%, σε αντίθεση με το αρχικό 57%. Το πρόγραμμα είχε αρχικά σχεδιαστεί για την περιοχή της Λιουμπλιάνα και μόνο, αλλά έχει ενταθεί σταδιακά να καλύψει το σύνολο της χώρας.

Γαλλία

Ο τίτλος μίας καλής πρακτικής στη Γαλλία είναι «Implantis», η οποία ξεκίνησε στις 01/01/1997 και ημερομηνία λήξης της είναι αόριστη. Ο στόχος της πρακτικής αυτής είναι να προσφέρει ένα απλό και συγκεκριμένο σύστημα που επιτρέπει στις εταιρείες να επιτύχουν άμεσα και αποτελεσματικά στην ανάπτυξη των επιχειρήσεών τους στο εξωτερικό. Συγκεκριμένα, η ERAI (περιφέρεια Rhône-Alpes) προσφέρει ένα σύστημα (Implantis ®), που επιτρέπει στις εταιρείες να εγγραφούν στο εξωτερικό και να επωφεληθούν από μια μοναδική ευκαιρία, η οποία διευκολύνει την ενσωμάτωση σε νέες αγορές και επιτρέπει στις εταιρείες να αναπτύξουν την διαδικτυακή τους οικονομία για να δημιουργήσουν γρήγορα έσοδα. Οι τρεις διαφορετικές φάσεις της Implantis ® (επικύρωση, η αναζήτηση και η εφαρμογή) εξασφαλίζουν την επιτυχία της εγκατάστασης των εταιρειών στο εξωτερικό. Πρώτον, μια συνάντηση που πραγματοποιήθηκε με διεθνή σύμβουλο ανάπτυξης της ERAI για την οικονομική κατάσταση της εταιρείας και βραχυπρόθεσμες και μεσοπρόθεσμες στρατηγικές για τη διεθνή ανάπτυξη. Μετά την υπογραφή της σύμβασης Implantis ®, η ERAI εξασφαλίζει την εγκατάσταση των εταιρειών η οποία γίνεται με ευνοϊκούς όρους και εγγυημένες προνομιακές επαφές από την εταιρεία. Όσον αφορά την εφαρμογή, υπάρχουν τρεις διαφορετικές παραλλαγές του Implantis ® με βάση τις ανάγκες των εταιρειών: Light Implantis, Junior Implantis και Senior Implantis. Η Implantis ® εφαρμογή μπορεί εύκολα να αναπαραχθεί σε άλλες ευρωπαϊκές περιφέρειες. Το έργο έχει προϋπολογισμό € 1.100.000 και δεν έχει λάβει κοινοτική χρηματοδότηση.

Γερμανία

Ένα από τα μέτρα που εφαρμόστηκαν στη Γερμανία είναι το «Getting people into work», το οποίο ξεκίνησε στις 01/01/1999 και η ημερομηνία λήξης του είναι αορίστου χρόνου. Το πρόγραμμα αυτό λειτουργεί μέσω της WABE η οποία είναι μια μη κερδοσκοπική σύμπραξη δημόσιου-ιδιωτικού τομέα που ιδρύθηκε το 2004 για την καταπολέμηση της ανεργίας στην WALDRICH στη Βάδη-Βυρτεμβέργη. Απασχολεί 50 άτομα, 40 από τους οποίους ήταν προηγουμένως άνεργοι, αλλά ωφελήθηκαν από προγράμματα κατάρτισης του οργανισμού. Η WABE βασίζεται σε ένα τοπικό δίκτυο πολιτών, ιδιωτικών επιχειρήσεων και

κρατικών υπηρεσιών που συμβάλλουν στην ένταξη των ανέργων με ειδικά προβλήματα τοποθέτησης. Μια ολιστική προσέγγιση της εκπαίδευσης, της κοινωνικό-παιδαγωγικής καθοδήγησης και προσωρινών τοποθετήσεων έχει οδηγήσει στην τοποθέτηση 300 ανέργων σε τοπικές επιχειρήσεις. Ανά πάσα στιγμή, περίπου 165 άνεργοι που εκπαιδεύονται.

Φιλανδία

Μία από τις καλές πρακτικές της ονομάζεται «The Women's Enterprise Agency- Entrepreneurial Mentoring» και έχει ξεκινήσει από τις 01/01/2007. Ο στόχος του προγράμματος είναι η προώθηση της επιχειρηματικότητας και του καθοδηγούμενου. Ο μέντορας οδηγεί και συμβουλεύει το καθοδηγούμενο υπό το φως της εμπειρίας του, αλλά ο μέντορας παίρνει τις αποφάσεις και πράττει επάνω τους. Οι μέντορες θα επωφεληθούν από τις νέες επαφές και ιδέες. Αναλυτικότερα, το μοντέλο καθοδήγησης του οργανισμού επιχειρήσεων γυναικών χτίζει πάνω στις πρακτικές ανάγκες των νεοσύστατων επιχειρήσεων όπου ο μέντορας υποστηρίζει τον καθοδηγούμενο με γνώση, εμπειρία και επαφές. Με αυτή τη βοήθεια αυτή ο επιχειρηματίας που πρόσφατα ξεκίνησε θα αποφύγει τα τυπικά προβλήματα της εκκίνησης. Ο μέντορας και ο καθοδηγούμενος συνεδριάζουν τακτικά για να συζητήσουν σχετικά με την επιχείρηση του καθοδηγούμενου του. Για να είναι σε θέση να μετρήσει την πρόοδο των εργασιών του καθοδηγούμενου, η διαδικασία καθοδήγησης ξεκινά πάντα με τον καθορισμό των στόχων των συζητήσεων. Μια διαδικασία καθοδήγησης απαιτεί ανοιχτό μυαλό και εμπιστευτικότητα από τα εμπλεκόμενα μέρη. Τέλος, οι μέντορες δεν πληρώνονται.

Ουγγαρία

Μία από τις καλές πρακτικές της Ουγγαρίας είναι η «Anti- bureau», η οποία ξεκίνησε στις 06/07/2006 και η ημερομηνία λήξης της είναι αόριστη. Ο στόχος του μέτρου αυτού είναι η μείωση της γραφειοκρατίας με ομάδα στόχο την τοπική αυτοδιοίκηση, τις εταιρείες παροχής δημόσιας υπηρεσίας και οι πελάτες για τη βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών και το υψηλότερο επίπεδο ικανοποίησης. Αναλυτικότερα, η Miskolc Holding Zrt ιδρύθηκε το 2006 ως μια απλούστερη, συγκεντρωτική υπηρεσία για τη διαχείριση των ακινήτων και τις υπηρεσίες της τοπικής αυτοδιοίκησης του Miskolc. Οι ευθύνες κυμαίνονται από τη

λειτουργία θέρμανσης, αποχέτευσης και ύδρευσης, για την επεξεργασία απορριμμάτων, ακόμα και τις δημόσιες μεταφορές και τη στάθμευση. Ο στόχος είναι να λειτουργεί ως μια πραγματική οργάνωση παροχής υπηρεσιών, καλύπτοντας τις καθημερινές ανάγκες και την αντιμετώπιση καθημερινών προβλημάτων, ενώ τη διοίκηση που σχετίζονται με το έργο και τις υπηρεσίες όλου του ομίλου εταιρειών σαφέστερη για τους κατοίκους της περιοχής. Ως αποτέλεσμα, τα προηγούμενα γραφειοκρατικά συστήματα έχουν εξαλειφθεί, και τις λειτουργίες του ομίλου έχουν γίνει πιο αποδοτικές. Αυτό συνεπικουρείται από συγκεντρωτικές υπηρεσίες πελατών, όπου τα ζητήματα που σχετίζονται με το ήμισυ των εταιρειών μελών μπορούν να αντιμετωπιστούν σε ένα μέρος.

Βέλγιο

Ένα από τα μέτρα καλής πρακτικής του Βελγίου είναι το «Public Procurement of Innovation (PoI) (Innovatief Aanbesteden) within Flanders». Η ημερομηνία έναρξης του ήταν στις 25/09/2008 και η ημερομηνία λήξης του είναι αόριστη. Ο στόχος του προγράμματος είναι οι Δημόσιες συμβάσεις της καινοτομίας να αποτελούν τη ζήτηση εργαλείο που επιχειρεί να φέρει τις επιχειρήσεις και την κυβέρνηση από κοινού να συνεργαστούν για καινοτόμες λύσεις για τις μεγάλες κοινωνικές προκλήσεις, όπως π.χ. η γήρανση της κοινωνίας, τα περιβαλλοντικά θέματα, ψηφιοποίηση, κλπ. Συγκεκριμένα, Δημόσιες προμήθειες καινοτομίας μπορούν να οριστούν ως η αγορά καινοτόμων προϊόντων, υπηρεσιών ή διαδικασιών μέσω της ζήτησης του κοινού με στόχο τη βελτίωση των επιδόσεων και της λειτουργικότητας των δημόσιων υπηρεσιών ή για την επίλυση σημαντικών κοινωνικό-οικονομικών προκλήσεων. Η αγορά μπορεί να περιλαμβάνει την έρευνα και την ανάπτυξη, προκειμένου να προετοιμάσει μια μελλοντική εμπορική αγορά: αυτή η διερευνητική φάση ονομάζεται προ-εμπορικές δημόσιες συμβάσεις.

Κεφάλαιο 3^ο: Προγράμματα

«Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (2007-2013) αποτελεί το έγγραφο αναφοράς για τον προγραμματισμό των Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε εθνικό επίπεδο για την περίοδο 2007-2013»²⁷.

3.1 Τι είναι το ΕΣΠΑ

Το ΕΣΠΑ δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της νέας στρατηγικής προσέγγισης για την Πολιτική Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για να διαμορφωθεί, ωστόσο, αυτό το έγγραφο προγραμματισμού –ΕΣΠΑ 2007-2013 – τέθηκε υπόψη ένας σημαντικός αριθμός από προτάσεις, οι οποίες υπεβλήθησαν στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο καθώς και ποσοτικών δεδομένων και μελετών.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποτελείται από τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων όλων των χωρών της Ε.Ε., καθώς και από τον πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το οποίο το Δεκέμβριο του 2005 πήρε κάποιες αποφάσεις. Σύμφωνα λοιπόν με αυτές τις αποφάσεις διασφαλίστηκαν έως το 2013 οι πόροι της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Συνοχής για τη χώρα, οι νέοι Κανονισμοί των Ταμείων της Ε.Ε., καθώς και οι Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές για την Πολιτική Συνοχής, αποτέλεσαν το πλαίσιο στο οποίο βασίστηκαν, μεταξύ των άλλων, οι εθνικές αρχές προκειμένου να προσεγγίσουν τις βασικές παραμέτρους του αναπτυξιακού προγραμματισμού και να καταρτίσουν το ΕΣΠΑ. Όσον αφορά την Πολιτική Συνοχής, διατίθενται 308δισ. ευρώ για εθνικά και περιφερειακά προγράμματα ενισχύσεων κατά την επόμενη επταετία.

Επιπλέον, κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας (Μάρτιος 2000), οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων θέσπισαν μία στρατηγική, τη λεγόμενη «στρατηγική της Λισσαβόνας», με σκοπό να καταστεί η Ευρωπαϊκή Ένωση η πιο ανταγωνιστική οικονομία στον κόσμο και να επιτευχθεί ο στόχος της πλήρους απασχόλησης πριν από το έτος 2010.

²⁷ <http://www.espa.gr/el/Pages/staticWhatIsESPA.aspx> ,22/05/2013.

Η στρατηγική αυτή βασίζεται σε τρεις πυλώνες:

- Τον οικονομικό πυλώνα για την προετοιμασία της μετάβασης προς μια ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία της γνώσης.
- Τον κοινωνικό πυλώνα για τον εκσυγχρονισμό του κοινωνικού μοντέλου μέσω επενδύσεων σε ανθρώπινους πόρους και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού.
- Τον περιβαλλοντικό πυλώνα ο οποίος προστέθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Γκέτεμποργκ τον Ιούνιο του 2001 και ο οποίος επικεντρώνεται στο γεγονός ότι η οικονομική ανάπτυξη πρέπει να διαχωρίζεται από τη χρήση των φυσικών πόρων.

Η *στοχοθεσία* του ΕΣΠΑ διατυπώθηκε σε 4 επίπεδα σύμφωνα με την αναθεωρημένη στρατηγική της Λισσαβόνας και το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων:

- ❖ στο επίπεδο των στρατηγικών στόχων του ΕΣΠΑ,
- ❖ στο επίπεδο των θεματικών (5) και χωρικών (3) προτεραιοτήτων, όπως απαιτείται από το Γενικό Κανονισμό των Ταμείων,
- ❖ στο επίπεδο των Γενικών Στόχων (17), στους οποίους αναλύεται κάθε θεματική προτεραιότητα,
- ❖ στο επίπεδο των ειδικών στόχων και των κύριων μέσων επίτευξης.

Παράλληλα, η αναπτυξιακή στρατηγική διαμορφώθηκε και με γνώμονα εθνικές πολιτικές που διατυπώνονται σε στρατηγικά έγγραφα όπως η Εθνική Έκθεση Στρατηγικής για την Κοινωνική Προστασία και την Κοινωνική Ένταξη 2006-2008, η Ψηφιακή Στρατηγική 2006-2013, το «Σχέδιο Ανάπτυξης Μεταφορών 2007-2013 και εικοσαετίας», Εθνική Λιμενική Πολιτική, το Εθνικό Σχέδιο Στρατηγικής Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2007-2013.

Οι βασικές αρχές που περιλαμβάνονται στο πλαίσιο διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) της περιόδου 2007-2013 μελετήθηκαν και αποτυπώθηκαν σε κείμενα θέσεων των

συμμετεχόντων φορέων. Συμπληρώθηκαν από τα πορίσματα συστηματικής ανάλυσης των απαιτήσεων των νέων Κανονισμών της ΕΕ, ώστε να βελτιωθούν και να ελέγχουν τα ΕΠ, οι Κοινοτικές Πρωτοβουλίες και το Ταμείο Συνοχής με την προοπτική να προωθηθεί μία βιώσιμη ανάπτυξη κατά την περίοδο 2007-2013.

3.2 Δικαιούχοι

Οι δικαιούχοι για την έναρξη ή την έναρξη και υλοποίηση πράξεων του ΕΣΠΑ 2007-2013 είναι αρμόδιες επιχειρήσεις ή φορείς και δημόσιοι ή ιδιωτικοί οργανισμοί. Σύμφωνα με το άρθρο 87 της Συνθήκης οι δικαιούχοι είναι οι δημόσιες ή οι ιδιωτικές επιχειρήσεις που εκτελούν μεμονωμένο έργο και λαμβάνουν δημόσια ενίσχυση. Επίσης, σύμφωνα με τον Κανονισμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με αριθμό 1828/2006 της 8ης Δεκεμβρίου 2006 παρουσιάζονται το ποσό για τη χορήγηση της δημόσιας χρηματοδότησης, οι τίτλοι των έργων/ πράξεων καθώς και οι δικαιούχοι, οι οποίοι έχουν αναλάβει τα έργα/ πράξεις που έχουν εγκριθεί από τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το ΕΣΠΑ κατά τη διάρκεια της περιόδου 2007- 2013 επιδιώκει την ενίσχυση της διοικητικής αποτελεσματικότητας των δικαιούχων που έχουν αναλάβει τα έργα, μέσω της θέσπισης ορισμένων κανόνων επιβεβαίωσης της διαχειριστικής τους ικανότητας πριν από την ανάληψη του έργου/ πράξης.

3.3 Η διάρθρωση του ΕΣΠΑ σε Επιχειρησιακά Προγράμματα

Η δομή των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) του ΕΣΠΑ 2007-2013 έχει φτιαχτεί έτσι ώστε να πραγματοποιούνται με το βέλτιστο τρόπο οι στρατηγικές επιλογές της χώρας. Αυτή η νέα δομή χαρακτηρίζεται από μικρότερο πλήθος Επιχειρησιακών Προγραμμάτων σε σύγκριση με την προηγούμενη περίοδο 2000-2006, κάνοντάς την πιο ευέλικτη. Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα χωρίζονται σε Τομεακά ΕΠ όπου ο στρατηγικός σχεδιασμός της χώρας για την περίοδο 2007-2013 θα υλοποιηθεί μέσα από 8 Τομεακά ΕΠ, 5 Περιφερειακά ΕΠ και 14 Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας.

3.3.1 Τομεακά ΕΠ

Τα ακόλουθα προγράμματα αποτελούν τα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα της προγραμματικής περιόδου 2007-2013, όπως αυτά εγκρίθηκαν επίσημα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το διάστημα Οκτωβρίου - Νοεμβρίου 2007²⁸.

1. **ΕΠ Περιβάλλον - Αειφόρος Ανάπτυξης:** Κύρια αναπτυξιακή επιδίωξη του προγράμματος είναι η προστασία, η αναβάθμιση και η αειφορική διαχείριση του περιβάλλοντος. Έτσι, θα προστατευτεί η δημόσια υγεία, θα υπάρξει άνοδος στην ποιότητα ζωής των πολιτών καθώς θα συμβάλει στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας. Μερικές από τις κυριότερες παρεμβάσεις που θα πραγματοποιηθούν είναι η ολοκληρωμένη διαχείριση στερεών και επικίνδυνων αποβλήτων και η προστασία των εδαφών, η διαχείριση αστικών λυμάτων, η εφαρμογή σχεδίων δράσης για τον περιορισμό της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, της ρύπανσης του θαλάσσιου περιβάλλοντος και των ακτών. Στοχεύει επίσης στην ολοκληρωμένη προστασία και διαχείριση των βιότοπων, στις υποδομές αντιπλημμυρικής προστασίας μεγάλης κλίμακας, στην πρόληψη και στην αποτελεσματική αντιμετώπιση των φυσικών και τεχνολογικών καταστροφών.
2. **ΕΠ Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας:** Αφορά την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό των υποδομών μεταφορών της χώρας, τόσο την ολοκλήρωση της κατασκευής και αναβάθμισης των οδικών αξόνων, του σιδηροδρομικού δικτύου, των λιμενικών υποδομών και των αεροδρομίων, όσο και την ολοκλήρωση της κατασκευής των εργασιών του Μετρό Αθηνών και τα οδικά αστικά έργα στην Περιφέρεια της Αττικής και στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας. Επίσης, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στον τομέα της ασφάλειας των μεταφορών.
3. **ΕΠ Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα:** Εδώ διαγράφεται η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων και του παραγωγικού συστήματος της χώρας, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στη καινοτομία. Επιπλέον, η προώθηση του συστήματος Έρευνας, Ανάπτυξης και Καινοτομίας (ΕΑΚ) της χώρας και η σύνδεσή του με τον παραγωγικό ιστό καθώς και η ποιοτική αναβάθμιση των προϊόντων, η προώθηση της επιχειρηματικής δικτύωσης,

²⁸ <http://www.espa.gr/el/Pages/staticSectoralOP.aspx> , 22/05/2013.

η βελτίωση των μηχανισμών εποπτείας της αγοράς και φυσικά η εξασφάλιση ενεργειακής επάρκειας της χώρας.

4. **ΕΠ Ψηφιακή Σύγκλιση:** Περιγράφονται η προώθηση των Τεχνολογιών Πληροφορικής & Επικοινωνιών σε επιχειρήσεις, ο ανασχεδιασμός διαδικασιών του Δημόσιου Τομέα, η προώθηση της επιχειρηματικότητας σε τομείς που χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ, η ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών της δημόσιας διοίκησης για τον πολίτη καθώς και η βελτίωση της καθημερινής ζωής μέσω των ΤΠΕ.
5. **ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού:** Σε αυτό το ΕΠ καταγράφονται η ενίσχυση της προσαρμοστικότητας του ανθρώπινου δυναμικού και των επιχειρήσεων, η διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση και η εδραίωση της μεταρρύθμισης στον τομέα της Ψυχικής Υγείας, όπως επίσης και η ανάπτυξη της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και προάσπιση της Δημόσιας Υγείας του πληθυσμού. Μεταξύ άλλων αναφέρεται και η ενίσχυση της απασχόλησης των γυναικών, των νέων, των εργαζόμενων μεγαλύτερης ηλικίας και των ευάλωτων ομάδων. Η προώθηση της ισότιμης πρόσβασης στην αγορά εργασίας, καθώς και μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού και η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής αναλύονται μέσα σε αυτό το ΕΠ.
6. **ΕΠ Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση:** Το ΕΠ σχετικά με την εκπαίδευση καταστά την αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης και την προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης. Αναβαθμίζει τα συστήματα της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης και της επαγγελματικής εκπαίδευσης και συνδέει την εκπαίδευση με την αγορά εργασίας. Επιπλέον, μπορεί να βοηθήσει στην ενίσχυση του ανθρώπινου κεφαλαίου για την προαγωγή της έρευνας και της καινοτομίας. Οι μεταρρυθμίσεις στο εκπαιδευτικό σύστημα μπορούν να γίνουν πραγματικότητα, ώστε να υπάρχει η δια βίου μάθηση για όλους με την βοήθεια της αναμορφώσεως των προγραμμάτων σπουδών, της επιτάχυνσης των ρυθμών ένταξης των νέων τεχνολογιών, της αναδόμησης της επαγγελματικής κατάρτισης σε διάφορους τομείς, συμπεριλαμβανομένου του τομέα των ναυτικών επαγγελμάτων κλπ. της επέκταση των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας, των Κέντρων Εκπαίδευσης Ενηλίκων και του Ανοικτού Πανεπιστημίου και της ενίσχυσης των Ινστιτούτων Δια Βίου Εκπαίδευσης, της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών και της ενισχυμένης διδασκαλίας των μειονοτήτων.

7. **ΕΠ Διοικητική Μεταρρύθμιση:** Αφορά την δημιουργία μιας πολιτο-κεντρικής, αποτελεσματικής, ανοιχτής και ευέλικτης διακυβέρνησης για τη μετάβαση από τη διαχείριση αρμοδιοτήτων και διαδικασιών στη διοίκηση πολιτικών αποτελεσμάτων και υπηρεσιών. Έχει να κάνει με την διαμόρφωση, την εφαρμογή και την αξιολόγηση δημόσιων πολιτικών και προγραμμάτων, την απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών, τον οργανωτικό και λειτουργικό ανασχεδιασμό και την διοικητική ανασυγκρότηση. Καλύπτει τις ανάγκες της δημόσιας διοίκησης σε εκπαίδευση και αναβαθμίζει την ποιότητα της παρεχόμενης ποιότητας στην πράξη.
8. **ΕΠ Τεχνική Υποστήριξης Εφαρμογής:** Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής 2007-2013" σχεδιάστηκε με σκοπό την ενίσχυση των επιτελικών φορέων και των υποστηρικτικών δομών του συστήματος διοίκησης και συντονισμού των ΕΠ, καθώς και των δικαιούχων φορέων, μέσω της χρηματοδότησης των δράσεων προπαρασκευής, διαχείρισης, παρακολούθησης, αξιολόγησης, πληροφόρησης και ελέγχου των επιχειρησιακών προγραμμάτων, καθώς και δραστηριότητες για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας για την υλοποίηση των δράσεων των Ταμείων.
9. **ΕΠ Εθνικό Αποθεματικό Απρόβλεπτων:** Το ΕΠ «Εθνικό Αποθεματικό Απρόβλεπτων» που συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ διαμορφώθηκε βάσει της δυνατότητας που παρέχει ο Γενικός Κανονισμός 1083/2006 του Συμβουλίου για τα Διαρθρωτικά Ταμεία, όπου στο άρθρο 51 προβλέπει ότι: «ένα κράτος μέλος μπορεί να διατηρεί αποθεματικό ύψους ίσου προς το 1% της ετήσιας συνεισφοράς των διαρθρωτικών ταμείων για το στόχο “Σύγκλιση”, για να καλύπτει απρόβλεπτες τοπικές ή τομεακές κρίσεις που συνδέονται με την οικονομική και κοινωνική αναδιάρθρωση ή με τις συνέπειες της απελευθέρωσης του εμπορίου».

Ο στόχος του προγράμματος αυτού είναι η προώθηση του ανθρώπινου δυναμικού στην απασχόληση και επανένταξη του στην αγορά εργασίας. Η συμβολή στην αποκατάσταση του κοινωνικό-οικονομικού ιστού και η δημιουργία προϋποθέσεων για τη συγκράτηση του τοπικού πληθυσμού καθώς επίσης και η διατήρηση της κοινωνικής συνοχής και η ανάπτυξη και βιωσιμότητα της τοπικής οικονομίας σε περιοχές που πλήττονται από απρόβλεπτες τοπικές ή τομεακές κρίσεις που συνδέονται με οικονομική και κοινωνική αναδιάρθρωση,

συμπεριλαμβανομένης τυχόν αναδιάρθρωσης που προκαλείται από φυσικές καταστροφές, ή με τις συνέπειες της απελευθέρωσης του εμπορίου.

Η *στρατηγική* του προγράμματος έχει βραχυπρόθεσμο και μέσο-μακροπρόθεσμο, ολοκληρωμένο χαρακτήρα. Σε πρώτο επίπεδο επιδιώκει την άμεση στήριξη και αντιμετώπιση των αναγκών του ανθρώπινου δυναμικού και των πληθυσμών που πλήττονται από την κρίση και σε δεύτερο επίπεδο την κοινωνική και παραγωγική ενσωμάτωση τους σε μία προσπάθεια αναστροφής των δυσμενών τάσεων.

3.3.2 Περιφερειακά ΕΠ

Η Ελλάδα χωρίστηκε σε πέντε χωρικές ενότητες, στις οποίες αντιστοιχούν πέντε Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ). Τα ΠΕΠ θα βοηθήσουν στην κάλυψη των εθνικών στρατηγικών στόχων συμπληρωματικά με τα τομεακά προγράμματα, με ιδιαίτερη προσοχή στις ανάγκες κάθε χωρικής ενότητας-περιφέρειας²⁹.

ΠΕΠ Μακεδονίας – Θράκης

Το περιφερειακό επιχειρησιακό πρόγραμμα Μακεδονίας-Θράκης προβλέπει αναπτυξιακές παρεμβάσεις στη χωρική ενότητα των διοικητικών περιφερειών: α) Την Κεντρική και Δυτική Μακεδονία, οι οποίες είναι Περιφέρειες στατιστικής σύγκλισης (phasing out) και β) την Ανατολική Μακεδονία που είναι αμιγώς Περιφέρεια σύγκλισης. Πιο αναλυτικά, η Κεντρική και η Δυτική Μακεδονία χρηματοδοτούν όλες τις αναπτυξιακές της παρεμβάσεις μέσω του συγκεκριμένου προγράμματος Μακεδονίας-Θράκης 2007-2013 και έχουν τη δυνατότητα να χρηματοδοτούνται επιπλέον μόνο μέσω του Ταμείου Συνοχής. Ενώ, η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας χρηματοδοτείται μέσω του συγκεκριμένου προγράμματος Μακεδονίας-Θράκης 2007-2013, αλλά και μέσω των τομεακών προγραμμάτων που αναπτύσσονται στο σύνολο της χώρας.

²⁹ <http://www.espa.gr/el/Pages/staticRegionalOP.aspx> , 22/05/2013.

Στόχοι του Προγράμματος είναι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του παραγωγικού συστήματος, η αξιοποίηση της θέσης της χωρικής ενότητας στο χώρο της Ν.Α. Ευρώπης και η ισόρροπη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη στο πλαίσιο της αειφορίας.

Η χρηματοδότηση του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Μακεδονίας - Θράκης για την προγραμματική περίοδο 2007-2013 ανέρχεται σε 4,2 δις. ευρώ (ποσό συνολικής δημόσιας δαπάνης) εκ των οποίου τα 2,7 δις. ευρώ είναι η Κοινοτική Συμμετοχή.

ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας - Πελοποννήσου - Ιονίων Νήσων

Η χωρική ενότητα εφαρμογής του περιλαμβάνει τρεις περιφέρειες και παρουσιάζουν και οι τρεις ΑΕΠ μικρότερο του 75% του μέσου κοινοτικού όρου.

Οι δράσεις του ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας- Πελοποννήσου - Ιονίων Νήσων έχουν σαν στόχους: την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό των υποδομών προσπελασιμότητας, την ψηφιακή σύγκλιση με την αξιοποίηση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών και τόνωση της επιχειρηματικότητας και την αειφόρος ανάπτυξη και ποιότητα ζωής.

Η χρηματοδότηση του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Δυτικής Ελλάδος – Πελοποννήσου – Ιονίων Νήσων για την προγραμματική περίοδο 2007-2013 ανέρχεται σε 1,14 δις Ευρώ (ποσό συνολικής δημόσιας δαπάνης) εκ των οποίων τα 914 εκατ. ευρώ είναι η Κοινοτική Συμμετοχή και χρηματοδοτείται αποκλειστικά από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

ΠΕΠ Κρήτης και Νήσων Αιγαίου

Το περιφερειακό επιχειρησιακό πρόγραμμα προβλέπει αναπτυξιακές παρεμβάσεις στη χωρική ενότητα 3 διοικητικών περιφερειών: της Κρήτης, του Νοτίου και του Βορείου Αιγαίου. Η χωρική αυτή ενότητα διαμορφώνει λειτουργικά ένα νησιώτικο χώρο που αποτελείται από 90 και πλέον νησιά (μικρά, μεσαία, μεγάλα), χαρακτηρίζεται από προβλήματα - ιδιαιτερότητες και ευκαιρίες -

δυνατότητες που διαμορφώνουν ένα σύνθετο αναπτυξιακό περιβάλλον σε ευρωπαϊκό και μεσογειακό επίπεδο.

Οι στόχοι αυτής της αναπτυξιακής στρατηγικής είναι μεταξύ άλλων η βελτίωση της προσπελασιμότητας (ενδοπεριφερειακής και διαπεριφερειακής), η διασφάλιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων καθώς και η ενσωμάτωση της αειφορίας για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Παράλληλα, συμβάλλει στην ανάπτυξη της κοινωνίας, της γνώσης και στην ενδυνάμωση των εξωστρεφών συνεργασιών. Ενισχύει την επιχειρηματικότητα και καλλιεργεί την καινοτομία, προσελκύνοντας επενδύσεις υψηλής προστιθέμενης αξίας και δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας. Δίνεται έμφαση στην αξιοποίηση των τουριστικών και πολιτισμικών πόρων, όπως επίσης και στην αντιμετώπιση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων και των αναπτυξιακών ιδιαιτεροτήτων. Τέλος, θα πρέπει να ενισχυθούν οι τάσεις δικτύωσης μεταξύ αστικών κέντρων της χωρικής ενότητας και να αναδειχθούν.

Η χρηματοδότηση του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Κρήτης – Νήσων Αιγίου για την προγραμματική περίοδο 2007-2013 ανέρχεται σε 1.325.000.178 ευρώ (ποσό συνολικής δημόσιας δαπάνης) εκ του οποίου τα 871.300.178 ευρώ αντιπροσωπεύουν την Κοινοτική Συνδρομή.

ΠΕΠ Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας – Ηπείρου

Η χωρική αυτή ενότητα, στην κεντρική ζώνη του ηπειρωτικού τμήματος της Ελλάδας, περιλαμβάνει 3 Περιφέρειες: Θεσσαλίας, Στερεάς Ελλάδας και, Ηπείρου.

Οι στρατηγικές παρεμβάσεις αυτής της περιφέρειας στοχεύουν στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, της εξωστρέφειας, της ποιότητας και της καινοτομικής ικανότητας των επιχειρήσεων και στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού. Στο πλησίασμα μίας αναβάθμισης υποδομών και ενδο-περιφερειακών και διαπεριφερειακών μεταφορικών δικτύων. Στόχος επίσης είναι και η αειφορική διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων και η αξιοποίηση του τουρισμού και του πολιτισμού για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Η ενίσχυση της ενδοπεριφερειακής οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, όπου θα ενισχυθεί η συνεργασία και θα προωθηθεί η ψηφιακή σύγκλιση.

Η χρηματοδότηση του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Θεσσαλίας -Στερεάς Ελλάδας - Ηπείρου για την προγραμματική περίοδο 2007-2013 ανέρχεται σε 1,8 δις. ευρώ (ποσό συνολικής δημόσιας δαπάνης) εκ των οποίου τα 1,1 δις. ευρώ είναι η Κοινοτική Συμμετοχή.

ΠΕΠ Αττικής

«Ενίσχυση του διεθνούς ρόλου της Περιφέρειας Αττικής ως Ευρωπαϊκής Μητρόπολης στο χώρο της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και της Μεσογείου». Με την αξιοποίηση της Ολυμπιακής κληρονομιάς, αλλά και τις παρεμβάσεις και άλλων τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, θα βελτιωθεί η ελκυστικότητα της Αθήνας και θα την επανατοποθετήσει στον κατάλογο των πόλεων που αποτελούν διεθνή επιχειρηματικά κέντρα.

Στόχοι του προγράμματος είναι η βελτίωση της ελκυστικότητας της Περιφέρειας ως Διεθνές Επιχειρηματικό κέντρο και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας μέσω της ενθάρρυνσης της καινοτομίας, της επιχειρηματικότητας, της έρευνας και τεχνολογίας και της διάδοσης και αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών πληροφόρησης. Ακόμα, στοχεύει στην βελτίωση της ποιότητας ζωής και προστασία του περιβάλλοντος, καθώς και στην δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας.

Η χρηματοδότηση του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Αττικής για την προγραμματική περίοδο 2007-2013 ανέρχεται σε 3,561 δις. ευρώ ενώ η Κοινοτική Συμμετοχή σε 2,438 δις. ευρώ και χρηματοδοτείται αποκλειστικά από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

Σε κάθε περίπτωση, τα ΠΕΠ θα προωθήσουν έναν κοινό στόχο για όλες τις Περιφέρειες μεριμνώντας: τις κοινωνικές υποδομές, την υγεία και κοινωνική αλληλεγγύη (υποδομές νοσοκομείων και δομών κοινωνικής φροντίδας, ειδικών μονάδων, κέντρων υγείας και ανοιχτής φροντίδας, εξειδικευμένος εξοπλισμός, μέτρα ανάπτυξης και προστασίας της Δημόσιας Υγείας), τον πολιτισμό (ενίσχυση των βασικών πολιτιστικών υποδομών, προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς). Καθώς και έργα προσπελασιμότητας και περιβάλλοντος τοπικής

κλίμακας, πολιτικές βιώσιμης αστικής ανάπτυξης και πολιτικές ενίσχυσης ορεινών, μειονεκτικών, νησιωτικών περιοχών.

3.4 Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας

Τα προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας έχουν να κάνουν με της γειτονικές χώρες της Ελλάδας. Η συνεργασία δηλαδή των δύο χωρών για την ανάπτυξη της περιοχής καθώς και την βελτίωσή της³⁰.

3.4.1 Διασυνοριακά Προγράμματα

Στο πλαίσιο αυτό και όσον αφορά στα Προγράμματα Διασυνοριακής Συνεργασίας, η Ελλάδα συμμετέχει σε έξι προγράμματα, συνολικού προϋπολογισμού, που ξεπερνά τα 320.000.000 ευρώ.

Τα προγράμματα είναι τα εξής:

Πρόγραμμα «Ελλάδα-Βουλγαρία»

Η επιλέξιμη περιοχή του προγράμματος περιλαμβάνει 7 διοικητικές περιφέρειες στην Ελληνική πλευρά (Εβρος, Καβάλα, Ξάνθη, Ροδόπη, Δράμα, Θεσσαλονίκη και Σέρρες) και 4 στη Βουλγαρική πλευρά (Μπλαγκόεφγκραντ, Σμόλυαν, Κούρτζαλι, Χάσκοβο), ενώ καλύπτει μία περιοχή 40.202 τετρ.χλμ. και 2.812.236 κατοίκων.

Ο *στρατηγικός στόχος* του προγράμματος καθορίζει την προώθηση της διασυνοριακής περιοχής, διασφαλίζοντας την περιφερειακή συνοχή και ενισχύοντας την ανταγωνιστικότητα. Επίσης ενισχύει την ελκυστικότητα της περιοχής με την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής, την βελτίωση

³⁰ <http://www.espa.gr/el/Pages/staticEuropeanTerritorialCooperationProgrammes.aspx> , 23/05/2013.

των δομών προσβασιμότητας και την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας με την προώθηση της επιχειρηματικότητας, την εγκαθίδρυση δικτύων συνεργασίας και τις επενδύσεις σε ανθρώπινους πόρους.

Για την υλοποίηση του προγράμματος δόθηκαν κάποιες προτεραιότητες που αφορούν την ποιότητα ζωής, αναβαθμίζοντας και διαχειρίζοντας τα περιβαλλοντικά και πολιτιστικά στοιχεία, τα ιατροφαρμακευτικά και κοινωνικά ζητήματα των κατοίκων, καθώς και την προσβασιμότητα, βελτιώνοντας έτσι τα δίκτυα μεταφορών και επικοινωνιών διασφαλίζοντας την εύκολη και ασφαλή διακίνηση αγαθών, υπηρεσιών και ανθρώπων. Επίσης, η ανταγωνιστικότητα και οι άνθρωποι πόροι δίνουν μια τόνωση στην επιχειρηματικότητα, στις επενδύσεις σε ανθρώπινο δυναμικό και προώθησης της έρευνας και της καινοτομίας, ώστε να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα και να βελτιωθεί η οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της διασυνοριακής περιοχής. Τέλος, η τεχνική βοήθεια, η οποία υποστηρίζει την συνολική διαχείριση και την ομαλή υλοποίηση του προγράμματος.

Ο συνολικός προϋπολογισμός του προγράμματος είναι 110.735.958 ευρώ και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

Πρόγραμμα «Ελλάδα-Ιταλία»

Οι περιοχές που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα Ελλάδα-Ιταλία είναι από την Ελληνική πλευρά οι νομοί Αιτωλοακαρνανίας, Ηλείας και Αχαΐας (περιφέρεια δυτικής Ελλάδας), Κέρκυρας, Λευκάδας, Κεφαλληνίας και Ζακύνθου (περιφέρεια Ιονίων νήσων), Ιωαννίνων, Πρεβέζης, Άρτας και Θεσπρωτίας (περιφέρεια Ηπείρου) και από την Ιταλική πλευρά τις επαρχίες Μπάρι, Μπρίντζι, Τάραντα, Φότζια και Λέτσε.

Ο στρατηγικός στόχος του προγράμματος ενισχύει την ανταγωνιστικότητα και την εδαφική συνοχή στην περιοχή προς την κατεύθυνση της αειφόρου ανάπτυξης

μέσω της σύνδεσης του δυναμικού από αμφότερες τις πλευρές της θαλάσσιας συνοριακής γραμμής.

Όσον αφορά την *υλοποίηση* του προγράμματος έχουν τεθεί ως άξονες προτεραιότητας η ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας. Με αυτόν τον τρόπο δίνεται έμφαση στην ενίσχυση της εφαρμοσμένης έρευνας, η οποία μπορεί να συμβάλει στην αειφόρο ανάπτυξη της περιοχής του προγράμματος. Η βελτίωση της προσπελασιμότητας σε βιώσιμα δίκτυα και υπηρεσίες αυξάνει την ανταγωνιστικότητα και την αποτελεσματικότητα των συστημάτων μεταφορών και επικοινωνιών και μπορεί να βελτιώσει την ποιότητα ζωής των πολιτών προωθώντας την πολιτιστική κληρονομιά. Ωστόσο, θα πρέπει να αναφερθεί και η προστασία του περιβάλλοντος και η ενίσχυση της κοινωνικής και πολιτιστικής συνοχής, οι οποίες αναπτύσσουν έναν καλύτερο τρόπο προστασίας και διαχείρισης των περιβαλλοντικών πόρων και κοινωνικής ενσωμάτωσης.

Ο *προϋπολογισμός* του προγράμματος είναι 88.955.170 Ευρώ, και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

Πρόγραμμα «Ελλάδα-Κύπρος»

Οι περιοχές του προγράμματος περιλαμβάνουν οκτώ (8) διοικητικές περιφέρειες στην ελληνική πλευρά (Σάμο, Λέσβο, Χίο, Δωδεκάνησα, Ηράκλειο, Λασιθί, Ρέθυμνο και Χανιά) και όλη την Κύπρο.

Όσον αφορά τον *στρατηγικό στόχο* του προγράμματος λαμβάνεται υπόψη η ανάδειξη της περιοχής ως μέτρου αειφόρου ανάπτυξης στην ευρύτερη ΝΑ Μεσόγειο. Έτσι, δημιουργείται μία άρση στη γεωγραφική και επικοινωνιακή απομόνωση της διασυνοριακής περιοχής, αναβαθμίζοντας την περιοχή στον τομέα του πολιτισμού και του περιβάλλοντος και δίνοντας μια ώθηση για οικονομική ανάπτυξη και προώθηση της απασχόλησης αντιμετωπίζοντας τα κοινωνικά θέματα.

Η υλοποίηση του προγράμματος συμβάλλει στην ανταγωνιστικότητα, την υποστήριξη δηλαδή της επιχειρηματικότητας, την ενίσχυση της έρευνας και της τεχνολογίας και την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού. Ακόμα, διαφυλάσσει το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον διαχειρίζοντας τους κινδύνους και αναδεικνύοντας τις πολιτιστικές αξίες της περιοχής. Η ενίσχυση της ασφάλειας της περιοχής και των συστημάτων μεταφορών και επικοινωνιών καθώς και η ενθάρρυνση της κατάρτισης στελεχών δημόσιου και ιδιωτικού τομέα μπορούν να αυξήσουν την προσβασιμότητα της περιοχής.

Ο αρχικός προϋπολογισμός του προγράμματος ήταν 41.633.290 Ευρώ και μετά την αναθεώρηση ο προϋπολογισμός ανέρχεται στα 44.593.923 Ευρώ. Συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)

Πρόγραμμα «Ελλάδα-Αλβανία»

Η επιλέξιμη περιοχή του προγράμματος περιλαμβάνει 6 περιοχές NUTS III στην Ελληνική πλευρά (Φλώρινα, Ιωάννινα, Καστοριά, Κέρκυρα, Θεσπρωτία, Γρεβενά) και 3 στην Αλβανική πλευρά (Αργυρόκαστρο, Κορυτσά, Vlorë).

Η αύξηση του βιοτικού επιπέδου του πολιτισμού είναι ο στρατηγικός στόχος του προγράμματος, ο οποίος αναδεικνύεται μέσα από την προώθηση της βιώσιμης τοπικής ανάπτυξης στη διασυνοριακή περιοχή του προγράμματος. Αυτό επιτυγχάνεται με την υποστήριξη των τοπικών οικονομικών δραστηριοτήτων και την αειφόρο ανάπτυξη των τοπικών ανθρώπινων πόρων, σύμφωνα με τις ανάγκες της επιλέξιμης διασυνοριακής περιοχής και με την προώθηση των περιβαλλοντικών και πολιτιστικών δράσεων ως μέσου για τη βιώσιμη τοπική ανάπτυξη.

Η υλοποίηση του προγράμματος γίνεται με την ενίσχυση της διασυνοριακής οικονομικής ανάπτυξης. Προωθείται η βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη μέσω κοινών παρεμβάσεων, η οποία θα υλοποιηθεί μέσω τεσσάρων μέτρων με επίκεντρο την προώθηση της επιχειρηματικότητας, την ανάπτυξη του τουρισμού, την προώθηση

διασυνοριακών δράσεων και τη βελτίωση της προσβασιμότητας των συνόρων διευκολύνοντας έτσι τις διασυνοριακές σχέσεις. Παράλληλα, η προώθηση και ανάπτυξη του περιβάλλοντος, των φυσικών και πολιτιστικών πόρων δρουν από κοινού για την προστασία του περιβάλλοντος και τη βελτίωση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και για την αειφόρο ανάπτυξη. Θα υλοποιηθεί μέσω δύο μέτρων που θα επικεντρώνονται στην προώθηση και την προστασία, αφενός των περιβαλλοντικών πόρων και αφετέρου της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής.

Το πρόγραμμα *συγχρηματοδοτείται* από το Όργανο Προενταξιακής Βοήθειας (IPA) με 22.143.015 Ευρώ.

Πρόγραμμα «Ελλάδα-ΠΓΔΜ»

Οι περιοχές που περιλαμβάνει το πρόγραμμα αυτό είναι 5 στην Ελληνική πλευρά (Φλώρινα, Πέλλας, Κιλκίς, Θεσσαλονίκη και Σέρρες) και 3 στην πλευρά της ΠΓΔΜ (Pelagonia, Vardar και όλο το νοτιοδυτικό τμήμα της χώρας).

Ο *στρατηγικός στόχος* του προγράμματος είναι η προώθηση της βιώσιμης τοπικής ανάπτυξης, υποστηρίζοντας τις τοπικές οικονομικές δραστηριότητες και αναπτύσσοντας τον ανθρώπινο παράγοντα. Ένας ακόμα στόχος είναι η προώθηση των περιβαλλοντικών και πολιτιστικών δράσεων της επιλέξιμης διασυνοριακής περιοχής ως μέσου για τη βιώσιμη τοπική ανάπτυξη.

Για να *υλοποιηθεί* το πρόγραμμα θα πρέπει να ενισχυθεί η διασυνοριακή οικονομική ανάπτυξη με κοινές παρεμβάσεις. Αυτή η υλοποίηση έχει ως επίκεντρο την ενίσχυση των ανθρώπινων πόρων, την προώθηση της επιχειρηματικότητας, την ανάπτυξη του τουρισμού, την προστασία της δημόσιας υγείας. Συμπεριλαμβάνεται επίσης, η βελτίωση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.

Το πρόγραμμα *συγχρηματοδοτείται* από το Όργανο Προενταξιακής Βοήθειας με 24.810.005 Ευρώ.

Πρόγραμμα Αδριατικής

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει επιλέξιμες περιοχές από τρία κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ιταλία, Σλοβενία και Ελλάδα) και τέσσερις ανατολικές χώρες της Αδριατικής (Κροατία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Μαυροβούνιο και Αλβανία). Για την Ελλάδα επιλέξιμοι είναι οι νομοί Κέρκυρας και Θεσπρωτίας. Συνολικά καλύπτεται περιοχή 115.714 km² με πληθυσμό 15.074 εκατ.

Ο *στρατηγικός στόχος* του προγράμματος καθορίζεται ως η ενίσχυση των δυνατοτήτων βιώσιμης ανάπτυξης στην περιοχή της Αδριατικής, μέσω μιας συντονισμένης στρατηγικής μεταξύ των εταίρων των επιλέξιμων περιοχών.

Όσον αφορά την *υλοποίηση* του προγράμματος έχει τεθεί ως προτεραιότητα η οικονομική, κοινωνική και θεσμική συνεργασία. Αυτή η συνεργασία είναι απαραίτητη λόγω της έλλειψης ανταγωνιστικότητας ορισμένων χωρών, την ενδεχόμενη μείωση ανταγωνιστικότητας άλλων χωρών και λόγω του χαμηλού ποσού επένδυσης στους τομείς της έρευνας και της καινοτομίας. Επίσης, διαφυλάσσονται οι φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι και γίνεται πρόληψη κινδύνων και αυτό για να διατηρήσει τα τοπικά χαρακτηριστικά της, το πλούσιο φυσικό περιβάλλον της, η Αδριατική. Ωστόσο, για να υλοποιηθεί το πρόγραμμα θα πρέπει η συμμετοχή σε δίκτυα έρευνας και καινοτομίας και η προσβασιμότητα σε αυτά να αποτελούν στοιχεία που επηρεάζουν το βαθμό ανταγωνιστικότητας της περιοχής της Αδριατικής.

Το Πρόγραμμα *συγχρηματοδοτείται* από το Μηχανισμό Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ), ενώ η Ελλάδα συνεισφέρει 5.659.992 Ευρώ.

Πρόγραμμα Θαλάσσια Λεκάνη της Μεσογείου

Οι επιλέξιμες περιοχές για το πρόγραμμα προέρχονται από όλες τις χώρες που βρέχονται από τη Μεσόγειο Θάλασσα.

Ο *στρατηγικός στόχος* του προγράμματος έχει να κάνει με την προώθηση της βιώσιμης και αρμονικής διεθνικής συνεργασίας των χωρών της Λεκάνης της

Μεσογείου για να αντιμετωπισθούν κοινές προκλήσεις και για να ενισχυθεί η ενδογενής προοπτική ανάπτυξης.

Η υλοποίηση του προγράμματος θα γίνει με την επικέντρωση στην καινοτομία και την έρευνα σε βασικούς τομείς για την περιοχή. Παράλληλα, θα διατηρηθεί η φυσική κληρονομιά με μείωση των παραγόντων κινδύνου για το περιβάλλον και βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και προώθηση της χρήσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Η προώθηση των καλύτερων όρων και προϋποθέσεων για την εξασφάλιση της κινητικότητας των προσώπων, αγαθών και κεφαλαίων θα βοηθήσει στην ομαλή ροή των ατόμων μεταξύ των εδαφών ως ένα πολιτιστικό, κοινωνικό και οικονομικό πλεονέκτημα και στη βελτίωση των όρων και προϋποθέσεων της διακρατικής κυκλοφορίας αγαθών και κεφαλαίων. Αυτό θα έχει σαν αποτέλεσμα την ανταλλαγή ιδεών, κουλτούρας και τρόπο ζωής, καθώς και τη βελτίωση της διαδικασίας διακυβέρνησης σε τοπικό επίπεδο.

Η συνολική οικονομική συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το πρόγραμμα θα είναι 173.607.324 Ευρώ.

Μαύρη Θάλασσα

Οι περιοχές που έχουν συμπεριληφθεί είναι δέκα χώρες, για ορισμένες από τις οποίες περιλαμβάνεται το σύνολο του εθνικού εδάφους τους (Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν, Μολδαβία και Γεωργία), ενώ για χώρες κοντά στη λεκάνη απορροής (Βουλγαρία, Ελλάδα, Ρουμανία, Ρωσία, Τουρκία και Ουκρανία) κάποιες περιφέρειες.

Οι τέσσερις από τις δέκα χώρες που περιλαμβάνονται (Ελλάδα, Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν και Μολδαβία) δε βρίσκονται παρά τις ακτές της Μαύρης Θάλασσας, αλλά συνδέονται με τη Λεκάνη λόγω ιστορικών, οικονομικών, πολιτιστικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών παραγόντων. Οι άλλες έξι χώρες (Βουλγαρία, Ρουμανία, Ρωσία, Τουρκία, Γεωργία και Ουκρανία) έχουν άμεση πρόσβαση στη Μαύρη Θάλασσα. Η επιλέξιμη έκταση κατέχει έδαφος των 834.719 τετραγωνικά χιλιόμετρα και περιλαμβάνει πληθυσμό 74,2 εκατομμυρίων ανθρώπων.

Η ισχυρότερη και βιώσιμη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των περιοχών της Λεκάνης της Μαύρης Θάλασσας αποτελούν έναν από τους στρατηγικούς στόχους του προγράμματος. Ειδικότεροι στόχοι έχουν να κάνουν με την προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης στις παραμεθόριες περιοχές, την συνεργασία για την αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων και την προώθηση της συνεργασίας.

Για να υλοποιηθεί το πρόγραμμα θα πρέπει να υπάρξει διασυνοριακή συνεργασία για την οικονομική ανάπτυξη, αξιοποίηση των πόρων και διαμοιρασμός των αρμοδιοτήτων για την προστασία και διατήρηση του περιβάλλοντος καθώς και ανάπτυξη πολιτιστικών και εκπαιδευτικών πρωτοβουλιών για τη δημιουργία ενός κοινού πολιτιστικού περιβάλλοντος στη λεκάνη.

Η Ελλάδα συνεισφέρει με 1.132.000 Ευρώ και θα έχει ενισχυμένο ρόλο, καθώς έχει αποφασιστεί να ορίσει τον Πρώτο Σύμβουλο της Διαχειριστικής Αρχής του προγράμματος, που φιλοξενείται στη Ρουμανία.

Μεσογειακός Χώρος

Περιλαμβάνονται 11 επιλέξιμες χώρες, (Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Γαλλία, Πορτογαλία, Ηνωμένο Βασίλειο-Γιβραλτάρ, Μάλτα, Κύπρος, Σλοβενία, Κροατία, Βοσνία και Ερζεγοβίνη) και προήλθε από τη συγχώνευση των Προγραμμάτων INTERREG ARCHIMED και MEDOCC. Στη Θεσσαλονίκη θα φιλοξενηθεί το ένα από τα δύο Γραφεία Διασύνδεσης (Liaison Office) του προγράμματος, στις αρμοδιότητες του οποίου εντάσσεται και η υποστήριξη υποψήφιων εταίρων και τελικών δικαιούχων από τις υποψήφιες και δυνητικά υποψήφιες προς ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση χώρες, οι οποίες συμμετέχουν στο πρόγραμμα.

Ο στρατηγικός στόχος του προγράμματος καθορίζεται ως η ενίσχυση της οικονομίας της εν λόγω περιφέρειας, ούτως ώστε να εξασφαλιστεί η ανάπτυξη και η απασχόληση για τις μελλοντικές γενιές.

Το πρόγραμμα για να υλοποιηθεί θα πρέπει να υπάρξει η ικανότητα για καινοτομία. Οι τεχνολογικές, οικονομικές και οργανωτικές δυνατότητες της

περιφέρειας της Μεσογείου πρέπει να αξιοποιηθούν πλήρως, για να εξασφαλιστεί υψηλότερο επίπεδο ανταγωνιστικότητας, ανάπτυξης και μεγέθυνσης κατά τα επόμενα έτη. Η προστασία του περιβάλλοντος στην περιφέρεια αυτή δέχεται μεγάλο αριθμό περιβαλλοντικών πιέσεων που απειλούν τη βιοποικιλότητα, τους θαλάσσιους οικότοπους, τους υδάτινους πόρους και την πολιτιστική κληρονομιά της. Ακόμα στο πρόγραμμα αυτό θα πρέπει να αναφερθεί και η βελτίωση των μεταφορικών συνδέσεων, ούτως ώστε να υπάρξει σύνδεση με τις απομονωμένες περιοχές με την υπόλοιπη κοινωνία. Έτσι λοιπόν, θα υπάρξει μια ενίσχυση των δεσμών μεταξύ των αστικών και των αγροτικών περιοχών και βελτίωση της διακυβέρνησης σε διάφορα ζητήματα που έχουν σημασία για την ανάπτυξη. Οι δραστηριότητες αυτές θα συμβάλουν στην τόνωση της ανταγωνιστικότητας και θα εμποδίσουν τη διεύρυνση των εδαφικών ανισοτήτων.

Ο προϋπολογισμός του προγράμματος που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) ανέρχεται σε 193.191.331 Ευρώ.

Χώρος Νοτιοανατολικής Ευρώπης

Οι περιοχές που έχουν επιλεγεί είναι οκτώ κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ιταλία, Αυστρία, Ουγγαρία, Σλοβακία, Σλοβενία, Ρουμανία, Βουλγαρία, Ελλάδα), τη Μολδαβία, την Κροατία, τη Σερβία, το Μαυροβούνιο, τη Βοσνία - Ερζεγοβίνη, την Αλβανία, την ΠΓΔΜ και την Ουκρανία.

Η κοινή δράση των χωρών για οικονομική και κοινωνική βελτίωση από την μία και από την άλλη η σταθερότητα και η ανταγωνιστικότητα αποτελούν τον *στρατηγικό στόχο* του προγράμματος για την ανάπτυξη των διακρατικών εταιρικών σχέσεων και της κοινής δράσης σε θέματα στρατηγικής σημασίας για την περιοχή.

Η *υλοποίηση* του προγράμματος θα γίνει με την ανάπτυξη δικτύων τεχνολογίας και καινοτομίας, ώστε να αναβαθμιστεί η επιχειρηματικότητα. Η προστασία και η βελτίωση του περιβάλλοντος θα προωθήσει την ενεργειακή απόδοση και θα κάνει πρόληψη στην διαχείριση των περιβαλλοντικών κινδύνων. Ακόμα, θα δημιουργηθεί μία σύνδεση των τοπικών και των περιφερειακών φορέων

με τα ευρωπαϊκά δίκτυα συμπεριλαμβανομένων των οδικών, σιδηροδρομικών, εσωτερικών και θαλάσσιων μεταφορών. Περιλαμβάνονται εντούτοις, η ανάπτυξη διακρατικών συνεργασιών για τις περιοχές βιώσιμης ανάπτυξης.

Ο προϋπολογισμός του προγράμματος ανέρχεται σε 206.691.645 Ευρώ.

INTERREG IV C

Η Ελλάδα συμμετέχει στο διαπεριφερειακό πρόγραμμα INTERREG IV C, στο οποίο συμμετέχουν όλα τα κράτη-μέλη της ΕΕ πλην της Γερμανίας, η Νορβηγία και η Ελβετία.

Ο στρατηγικός στόχος αυτού του προγράμματος έχει να κάνει με την βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των χωρών στους τομείς της οικονομίας, του περιβάλλοντος για πρόληψη των κινδύνων, καθώς και για τον οικονομικό εκσυγχρονισμό και την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης. Ειδικότερα, ασχολείται με την υποστήριξη της επιχειρηματικότητας των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, την στήριξη για την ανάπτυξη πρωτοβουλιών καινοτομίας, την προώθηση της χρήσης των τεχνολογιών πληροφορία και επικοινωνίας, την υποστήριξη στην απασχόληση, το ανθρώπινο κεφάλαιο και την εκπαίδευση. Επίσης, γίνονται δράσεις που αφορούν το περιβάλλον για τη διαχείριση των υδάτων και των ακτών, τη διαχείριση των αποβλήτων, της βιοποικιλότητας, τη διατήρηση της φυσικής κληρονομιάς, τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τη διαχείριση καθαρών και βιώσιμων δημόσιων συγκοινωνιών και τη διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Παράλληλα, θα πρέπει να αναφερθούν και οι *επιχειρησιακοί στόχοι* του προγράμματος. Μέσα από αυτό το πρόγραμμα οι χώρες της ΕΕ ανταλλάσσουν εμπειρίες και γνώσεις, συμπορεύονται οι χώρες με μικρότερη πείρα σε συγκεκριμένους τομείς πολιτικής με τις περιφέρειες που διαθέτουν περισσότερη πείρα στον τομέα αυτό, με σκοπό την από κοινού βελτίωση των ικανοτήτων και των γνώσεων των περιφερειακών και τοπικών φορέων. Εξασφαλίζονται οι καλές πρακτικές που έχουν εντοπιστεί στο πλαίσιο διαπεριφερειακής συνεργασίας μεταφέρονται στις περιφερειακές πολιτικές.

Το πρόγραμμα αυτό για να υλοποιηθεί θα επικεντρωθεί στην καινοτομία και στην οικονομία γνώσης. Δηλαδή, στην ικανότητα της καινοτομίας και στην ανάπτυξη νέων πολιτικών προσεγγίσεων καθώς και στην μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων και αύξηση της ανταγωνιστικότητας των περιφερειών. Η προστασία του περιβάλλοντος και πρόληψη κινδύνων παίζει καθοριστικό παράγοντα για την συνέργεια του πλαισίου περιβαλλοντικής στήριξης με την οικονομία ώστε οι περιβαλλοντικές δαπάνες να συμβάλλουν στην οικονομία, κυρίως με την εξασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας της οικονομικής ανάπτυξης και τη μείωση των περιβαλλοντικού κόστους.

Ο προϋπολογισμός του προγράμματος ανέρχεται σε 321.321.762 Ευρώ.

INTERACT

Η Ελλάδα συμμετέχει στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο INTERACT 2007-13, στο οποίο συμμετέχουν όλα τα κράτη της ΕΕ, η Νορβηγία και η Ελβετία.

Το πρόγραμμα αυτό καθορίζει ως στρατηγικό στόχο την συνεργασία των μεταξύ κρατών για την ορθή διακυβέρνηση των κοινοτικών προγραμμάτων που χρηματοδοτεί το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ). Ειδικότερα, ασχολείται με την διασφάλιση της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων εδαφικής συνεργασίας και των έργων που σχετίζονται με συγκεκριμένους γεωγραφικούς χώρους ή θεματικά πεδία. Η ποιότητα και η απόκτηση τεχνογνωσίας παίζει καθοριστικό ρόλο σε αυτή την συνεργασία.

Για την υλοποίηση του προγράμματος θα πρέπει να παρθούν μέτρα που θα αφορούν την παραγωγή, την παροχή και διάδοση των υπηρεσιών και των προϊόντων που βασίζονται στις βέλτιστες πρακτικές, γνώσεις και εμπειρίες των φορέων που εργάζονται για την εδαφική συνεργασία.

Η χρηματοδότηση του προγράμματος από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) ανέρχεται σε περίπου 34 εκατ. Ευρώ.

ESPON

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει την κοινοτική στήριξη για όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας. Τα επιλέξιμα κράτη μέλη είναι τα παρακάτω: Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Κύπρος, Τσεχική Δημοκρατία, Δανία, Εσθονία, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Ιρλανδία, Ιταλία, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Ολλανδία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία, Σλοβενία, Ισπανία, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο.

Ο βασικός στρατηγικός στόχος του προγράμματος καθορίζεται ως η ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα, με την βοήθεια της εδαφικής συνεργασίας και της βιώσιμης και ισόρροπης ανάπτυξης. Με άλλα λόγια, στοχεύει στην συνολική μελέτη της περιφερειακής πολιτικής για βελτίωση των συνεργιών και της προστιθέμενης αξίας, ώστε να συντονιστεί η τομεακή πολιτική. Αυτά θα γίνουν με την συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων με θέματα της ζήτησης της πολιτικής αυτής καθώς και με ειδική χρήση της κοινοτικής πρωτοβουλίας GMES (παγκόσμια παρακολούθηση του περιβάλλοντος και της ασφάλειας), η οποία θα παρέχει σε ευρωπαϊκό επίπεδο πληροφορίες σχετικά με την κάλυψη της γης / χρήση γης, τις ιδιότητες των ωκεανών, καθώς και χάρτες γεγονότων σε περίπτωση καταστροφών και ατυχημάτων. Με αυτόν τον τρόπο θα γίνει μια ομαλή υλοποίηση του προγράμματος μέσω της δημιουργίας ενός διαλόγου για την πολιτική και την δικτύωσή του.

Για να υλοποιηθεί αυτό το πρόγραμμα απαραίτητη είναι η έρευνα για την εδαφική ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα και τη συνοχή με βάση τη ζήτηση των χρηστών. Έτσι λοιπόν, χρήσιμη είναι μία επιστημονική πλατφόρμα και εργαλεία που θα διευκολύνουν την πρόσβαση στα δεδομένα και στους χάρτες μέσω μιας πύλης του διαδικτύου και θα δημιουργούνται εργαλεία για την οπτικοποίηση των δεδομένων και των περιφερειακών δυναμικών. Ακόμα, η κεφαλαιοποίηση, ιδιοκτησία και συμμετοχή αποσκοπούν στην ευαισθητοποίηση της ευρωπαϊκής διάστασης της εδαφικής ανάπτυξης και την τόνωση των διακρατικών δραστηριοτήτων

Ο συνολικός προϋπολογισμός του προγράμματος είναι περίπου 45 εκατ. Ευρώ, εκ των οποίων 34 εκατ. Ευρώ από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

URBACT

Η περιοχή του προγράμματος αποτελείται από τα 27 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τη Νορβηγία, την Ελβετία, τις χώρες προενταξιακής βοήθειας (IPA) και άλλες χώρες.

Η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των πολιτικών αστικής ανάπτυξης και η ενίσχυση της κοινής αντίληψης της ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης αποτελούν τον βασικό *στρατηγικό στόχο* του προγράμματος. Ειδικοί στρατηγικοί στόχοι είναι η ανταλλαγή εμπειριών και μάθησης μεταξύ των χωρών, η εξασφάλιση ευρείας διάδοσης των εμπειριών και ορθών πρακτικών που συλλέγονται από τις πόλεις, και ιδιαίτερα τα διδάγματα από αυτά τα έργα και τις πολιτικές, καθώς επίσης και η υποστήριξη των φορέων των επαγγελματιών και των διαχειριστικών αρχών των επιχειρησιακών προγραμμάτων στο πλαίσιο του στόχου «Σύγκλιση» και «Ανταγωνιστικότητα».

Η *υλοποίηση* του προγράμματος έχει να κάνει με τις πόλεις και τους μοχλούς ανάπτυξης και απασχόλησης. Εστιάζει δηλαδή, στην προώθηση της επιχειρηματικότητας, στη βελτίωση της καινοτομίας και της οικονομίας της γνώσης και στην απασχόληση και στο ανθρώπινο δυναμικό. Παράλληλα, επικεντρώνεται στις ελκυστικές και συνεκτικές πόλεις δηλαδή, στην ολοκληρωμένη ανάπτυξη των μειονεκτικών περιοχών και των περιοχών σε κίνδυνο στέρησης, (όπως εγκαταλειμμένοι βιομηχανικοί χώροι, κέντρα πόλεων, μειονεκτικές περιοχές της περιφέρειας), στην κοινωνική ένταξη, σε περιβαλλοντικά θέματα, στη διακυβέρνηση και πολεοδομία.

Ο συνολικός *προϋπολογισμός* για το πρόγραμμα είναι 68.890.739 Ευρώ. Η συνολική επιλέξιμη δαπάνη είναι 67.817.875 Ευρώ η οποία αποτελείται από 53.319.170 Ευρώ από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), 5.173.880 Ευρώ από την εθνική συνεισφορά και 9.324.825,00 Ευρώ από την

τοπική συμμετοχή. Εκτός από αυτό, υπάρχει και μη επιλέξιμος προϋπολογισμός που εκπροσωπείται από την συνεισφορά της Νορβηγίας που αντιστοιχεί σε 350.000 Ευρώ και τη συνεισφορά της Ελβετίας που αντιστοιχεί σε 230.000 Ευρώ.

3.5 Εθνικός Αναπτυξιακός Σχεδιασμός

«Ο εθνικός αναπτυξιακός σχεδιασμός είναι αποτέλεσμα μίας απαιτητικής προσπάθειας σύνθεσης προτάσεων και συγκερασμού προτεραιοτήτων και καλύπτει μια πολυεπίπεδη προσέγγιση που αγγίζει τις συνολικές αναπτυξιακές επιλογές της οικονομίας και της κοινωνίας της χώρας, τις κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την οικονομική συγκυρία και τις αντικειμενικές δυνατότητες αποτελεσματικής και αποδοτικής υλοποίησης των έργων»³¹.

Ο Εθνικός Αναπτυξιακός Σχεδιασμός επιδιώκει τη μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή και συναίνεση στη διαμόρφωση των στρατηγικών επιλογών που θα οδηγήσουν στην επίτευξη ενός μακροπρόθεσμου αναπτυξιακού οράματος για τη χώρα.

Τα κυριότερα ορόσημα στο πλαίσιο της διαβούλευσης και του αναπτυξιακού προγραμματισμού ήταν:

- η αποστολή της 1ης Εγκυκλίου,
- ο προσδιορισμός των οργάνων και τα επίπεδα κατάρτισης του ΕΣΠΑ,
- η 2η Εγκύκλιος,
- η υποβολή 34 αναλυτικών προτάσεων Υπουργείων και Περιφερειών με τις βασικές αναπτυξιακές επιλογές τους,
- οι ειδικές θεματικές συναντήσεις με τα Υπουργεία, τις Περιφέρειες και με τους οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους,
- τα Περιφερειακά Αναπτυξιακά Συνέδρια,
- η 3η Εγκύκλιος με την οποία εξειδικεύονταν οι αρχές που διέπουν τη δομή και το περιεχόμενο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων,

³¹ <http://www.espa.gr/el/Pages/staticNationalDevelopmentPlanning.aspx> , 23/05/2013.

- η ειδική Τεχνική Οδηγία με τη δομή, το περιεχόμενο και τη μεθοδολογία κατάρτισης των ΕΠ,
- η 4η Εγκύκλιος και
- τα Εθνικά Αναπτυξιακά Συνέδρια.

Διάφοροι εμπλεκόμενοι, φορείς και εταίροι συνεργάστηκαν και εξεργάστηκαν τα παραπάνω για να τα ενσωματώσουν στο υπό διαμόρφωση ΕΣΠΑ. Στην πλειονότητα των ανωτέρω ενεργειών συμμετείχαν ως παρατηρητές ή εισηγητές εκπρόσωποι των Υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με τους οποίους περιοδικά οργανώνονταν και επιμέρους άτυπες συναντήσεις εργασίας.

3.6 Πώς υλοποιείται το ΕΣΠΑ

Ο στρατηγικός σχεδιασμός της χώρας για την περίοδο 2007-2013 υλοποιείται μέσω Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και Προγραμμάτων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας³².

Πορεία Υλοποίησης ΕΣΠΑ

Για να υλοποιηθεί το ΕΣΠΑ 2007-2013 αποτελεσματικά, δημιουργήθηκε και λειτουργεί το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ), στο οποίο καταχωρούνται τα δεδομένα που αφορούν τα προγράμματα, τις επενδύσεις του επενδυτικού νόμου και το Πρόγραμμα Δημοσίων επενδύσεων. Η χρήση του επιβάλλεται από την απαίτηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για ομοίμορφη ηλεκτρονική ανταλλαγή δεδομένων με τα κράτη-μέλη, όπως επίσης και η παρακολούθηση της προόδου των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, η τήρηση των δεσμεύσεων και η αξιολόγηση των επιπτώσεων και των αποτελεσμάτων που προκύπτουν από τις παρεμβάσεις των ταμείων στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Παρακολούθηση

³² <http://www.espa.gr/el/Pages/staticImplemented.aspx> , 23/05/2013.

Τα επιχειρησιακά προγράμματα παρακολουθούνται από την επιτροπή παρακολούθησης, για την αποτελεσματικότητάς τους καθώς και για την ποιότητα υλοποίησης και εκπλήρωσης των στόχων τους. Η διαχειριστική αρχή συντάσσει ετήσια έκθεση υλοποίησης του προγράμματος την οποία αποστέλλει στην Επιτροπή μετά την έγκρισή της από την επιτροπή παρακολούθησης.

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση που γίνεται στα προγράμματα εξετάζει την εξέλιξή τους και κατά πόσο μπορούν να συνεχιστούν. Για την διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των κοινοτικών και εθνικών πόρων, προβλέπεται η διεξαγωγή αξιολογήσεων: *εκ των προτέρων αξιολόγηση* (ex-ante), η οποία συνιστά την διαδικασία αποτίμησης της ορθότητας και καταλληλότητας του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς με απώτερο σκοπό τη βελτίωση της τελικής ποιότητας, *η ενδιάμεση αξιολόγηση* (on going), η οποία έχει ως σκοπό την υποστήριξη για το συνολικό συντονισμό και την παρακολούθηση του έργου, *εκ των υστέρων αξιολόγηση* (ex post), η οποία εξετάζει την έκταση χρήσης των πόρων, την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα του προγραμματισμού των Ταμείων και τις κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις. Προσδιορίζει επίσης τους παράγοντες που συνέβαλαν στην επιτυχία ή την αποτυχία της υλοποίησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων και εντοπίζει τις ορθές πρακτικές.

Ευρωπαϊκή Περιφερειακή Πολιτική – Πολιτική της Συνοχής

Η Ευρωπαϊκή Περιφερειακή Πολιτική - Πολιτική της Συνοχής απορροφά την τρέχουσα περίοδο (2007-2013) €350 δις (περίπου το 36%) του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης και είναι μαζί με την Κοινή Γεωργική Πολιτική και την Κοινωνική Πολιτική οι πιο σημαντικές ευρωπαϊκές πολιτικές.

Στην Ελλάδα η πολιτική της συνοχής υλοποιήθηκε, αρχικά με τα Ολοκληρωμένα Μεσογειακά Προγράμματα (ΜΟΠ), στη συνέχεια με τα τρία Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης (ΚΠΣ) Α' ΚΠΣ 1988-1993, Β' ΚΠΣ 1994-1999, Γ' ΚΠΣ 2000-2006, ενώ στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο υλοποιείται με το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007-2013.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο έχει ήδη ξεκινήσει η συζήτηση για το μέλλον της πολιτικής της συνοχής για την περίοδο 2014-2020 η οποία αφορά στο ύψος των πόρων, στην επιλογή των Περιφερειών στους στόχους της Συνοχής και στις πολιτικές που θα εφαρμοστούν. Συνεπώς, η περίοδος 2012-2013 που διανύουμε είναι περίοδος έντονων διαπραγματευτικών διαδικασιών σε ευρωπαϊκό επίπεδο³³.

Πολιτική Συνοχής και Στρατηγική Ευρώπη 2020

Η συζήτηση για το μέλλον της Πολιτικής Συνοχής, αποκτά ιδιαίτερο ενδιαφέρον λόγω της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης και των προκλήσεων που αντιμετωπίζει η Ευρώπη εξαιτίας της. Η νέα ευρωπαϊκή **Στρατηγική Ευρώπη 2020** (διάδοχος της Στρατηγικής Λισσαβόνας), καθορίζει τις προτεραιότητες και τους στόχους μέσω των οποίων η Ε.Ε εκτιμά ότι θα ανταπεξέλθει της κρίσης, και θα υλοποιηθεί εν μέρει μέσω της Πολιτικής της Συνοχής.

Χωρική Συνοχή

Η πολιτική της συνοχής θα εξετάσει και το θέμα της χωρικής διάστασης - σε συνέχεια της συμπερίληψης της έννοιας της χωρικής συνοχής στη Συνθήκη της Λισσαβόνας (άρθρο 174) ως στόχου της ΕΕ. Το θέμα αφορά στην ανάγκη να λαμβάνονται υπόψη οι χωρικές επιπτώσεις των πολιτικών, να επιδιώκεται η ισόρροπη ανάπτυξη στο χώρο, και να αναζητούνται τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα κάθε περιοχής κατά το σχεδιασμό των πολιτικών, με στόχο την επίτευξη του βέλτιστου αποτελέσματος. Για την Ελλάδα η χωρική συνοχή έχει ιδιαίτερη σημασία, διότι επιτρέπει την ανάδειξη των γεωγραφικών ιδιαιτεροτήτων μας, λόγω των πολλών νησιών και ορεινών όγκων. Άλλες χωρικές προτεραιότητες είναι η αστική ανάπτυξη και η σχέση της πόλης με την άμεση ύπαιθρό της.

Χωρική Ανάπτυξη

Δίνεται μεγάλη σημασία στη **βιώσιμη αστική ανάπτυξη** α) με την παρακολούθηση του ευρωπαϊκού διαλόγου στο πεδίο της αστικής ανάπτυξης και β) με τη διαμόρφωση των βασικών κατευθύνσεων για το σχεδιασμό και εφαρμογή

³³ <http://www.espa.gr/el/Pages/staticEuropeanRegionalPolicy.aspx>, 23/05/2013.

των προτεραιοτήτων για παρεμβάσεις σχετικά με την ολοκληρωμένη αστική ανάπτυξη στα περιφερειακά προγράμματα.

Στο πλαίσιο της χωρικής ανάπτυξης εκπονήθηκε ειδική μελέτη, που ανατέθηκε από το Πρόγραμμα, με πρωτοβουλία της Ελλάδας και επικεφαλής εταίρο το ΥΠΑΑΝ, για τα Ευρωπαϊκά Νησιά (Euroislands), η οποία κάνει πολιτικές συστάσεις που αφορούν στο σύνολο των ευρωπαϊκών νησιών, στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής πολιτικής για τη χωρική συνοχή.

Η σύνδεση της πολιτικής της συνοχής με το χώρο διαμορφώνεται και από τις συστηματικές εργασίες Επιτροπών και Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων στις οποίες συμμετέχουμε (και σε ορισμένες περιπτώσεις η Ελλάδα είναι επικεφαλής πρωτοβουλιών), όπως: α) στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα ESPON (Ευρωπαϊκό Δίκτυο Παρακολούθησης για τη Χωρική Ανάπτυξη και Συνοχή) επικεφαλής στην Ομάδα Εργασίας της Ε.Ε. για την εκπόνηση έκθεσης με θέμα «ενέργεια - αποδοτικότητα και εναλλακτικές μορφές ενέργειας» και οι επιπτώσεις στις Περιφέρειες και β) στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα δικτύωσης πόλεων URBACT II (Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα για την αειφόρο αστική ανάπτυξη) για τη στρατηγική και τις πολιτικές σχετικά με το μέλλον των ευρωπαϊκών πόλεων.

Παράλληλα, τα θέματα της περιφερειακής ανάπτυξης, της οικονομικής ζωτικότητας και ανταγωνιστικότητας των ελληνικών πόλεων και της διαμόρφωσης αναπτυξιακών δεικτών εξετάζονται, με την ενεργό συμμετοχή της χώρας, σε αρμόδια όργανα με διεθνή συμμετοχή, όπως στην Επιτροπή για την Πολιτική Χωρικής Ανάπτυξης (Territorial Development Policy Committee – TDPC) και στις ομάδες εργασίας για τους Δείκτες, τις Αστικές Περιοχές και τις Αγροτικές Περιοχές του ΟΟΣΑ.

Εξέλιξη των Διαρθρωτικών πολιτικών

Οι συζητήσεις και οι αποφάσεις για το περιεχόμενο της πολιτικής της συνοχής και τη διαχείριση των Διαρθρωτικών Ταμείων πραγματοποιούνται κυρίως σε δύο Επιτροπές στις οποίες τη χώρα εκπροσωπεί, ή είναι αρμόδια, η Ειδική

Υπηρεσία Στρατηγικής Σχεδιασμού και Αξιολόγησης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (ΕΥΣΣΑΑΠ):

1.Την Ομάδα Διαρθρωτικών Δράσεων του Συμβουλίου (SAWP), που αποτελεί όργανο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στην οποία συμμετέχουν με δικαίωμα ψήφου όλα τα Κ-Μ και συντονίζεται από την εκάστοτε Προεδρία

2.Την Επιτροπή για το Συντονισμό των Ταμείων (COCOF) -άρθρο 103 καν. 1083/06. Επίσης συμμετέχει στην Υπο-επιτροπή για τα Αστικά Ζητήματα και Χωρική Συνοχή (TCUM) της ως άνω Επιτροπής.

Στόχοι της Πολιτικής Συνοχής

Η Πολιτική Συνοχή έχει σαν σκοπό να επιτύχει πραγματική αλληλεγγύη στην Ευρωπαϊκή Ένωση με τη διασφάλιση οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, προϋπόθεση της οποίας είναι η μείωση των αναπτυξιακών ανισοτήτων μεταξύ των διαφόρων περιφερειών.

Χάρη στην προσέγγιση που ακολουθεί, η περιφερειακή πολιτική προσδίδει προστιθέμενη αξία στα προγράμματα που υλοποιούνται στις διάφορες περιφέρειες. Συνεισφέρει στη χρηματοδότηση συγκεκριμένων έργων προς όφελος των περιφερειών, των πόλεων και των κατοίκων τους. Απώτερος στόχος είναι να αποκτήσουν οι περιφέρειες τη δυνατότητα να συμβάλλουν στην ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα και να ανταλλάσσουν ιδέες και καλύτερες πρακτικές. Αυτός είναι άλλωστε ο στόχος της νέας πρωτοβουλίας με τίτλο *«Οι περιφέρειες, κινητήρια δύναμη της οικονομικής μεταρρύθμισης»*. Ολόκληρη η περιφερειακή πολιτική ακολουθεί τις προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της οικονομικής ανάπτυξης και της απασχόλησης.

Η ευρωπαϊκή περιφερειακή πολιτική υλοποιείται μέσω τριών ταμείων, του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) και του Ταμείου Συνοχής. Τα ταμεία αυτά συμβάλλουν στην επίτευξη των τριών στόχων, *«σύγκλιση»*, *«περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση»* και *«ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία»*.

Στόχος της «σύγκλισης» είναι η προώθηση των συνθηκών που ευνοούν την ανάπτυξη καθώς και των παραγόντων που οδηγούν σε πραγματική σύγκλιση των λιγότερο αναπτυγμένων Κρατών-Μελών και περιφερειών. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 27 Κρατών-Μελών, ο στόχος αυτός αφορά –εντός 18 Κρατών-Μελών– 84 περιφέρειες με πληθυσμό 154 εκατομμυρίων, των οποίων το κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι μικρότερο του 75% του κοινοτικού μέσου όρου και –σε σταδιακά μικρότερη βάση– 16 άλλες περιφέρειες με 16,4 εκατομμύρια κατοίκους των οποίων το ΑΕΠ υπερβαίνει ελάχιστα το σχετικό όριο, λόγω των στατιστικών αλλαγών που έφερε η διεύρυνση της ΕΕ. Τα κονδύλια που διατίθενται με βάση το στόχο «σύγκλιση» ανέρχονται σε 282,8 δις ευρώ, κάτι που αντιπροσωπεύει το 81,5% του συνόλου και κατανέμονται ως εξής: 199,3 δις ευρώ για τις περιφέρειες σύγκλισης, από τα οποία 14 δις ευρώ για τις περιφέρειες «σταδιακής εξόδου» και 69,5 δις ευρώ για το Ταμείο Συνοχής που καλύπτει 15 Κράτη-Μέλη.

Ο στόχος της «περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης» αποσκοπεί στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της ελκυστικότητας των περιφερειών καθώς και της απασχόλησης μέσω μιας διττής προσέγγισης. Πρώτον, τα προγράμματα ανάπτυξης θα βοηθήσουν τις περιφέρειες να προβλέπουν και να προωθούν τις οικονομικές αλλαγές μέσω της καινοτομίας και της προαγωγής της κοινωνίας της γνώσης, της επιχειρηματικότητας, της προστασίας του περιβάλλοντος και της βελτίωσης της προσβασιμότητας στις περιφέρειες. Δεύτερον, θα στηριχτεί η δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας με την προσαρμογή του εργατικού δυναμικού και με τις επενδύσεις στους ανθρώπινους πόρους. Στην ΕΕ των 27 θα είναι επιλέξιμες συνολικά 168 περιφέρειες, οι οποίες αριθμούν 314 εκατομμύρια κατοίκους. Από τις περιφέρειες αυτές, 13 περιφέρειες που φιλοξενούν 19 εκατομμύρια κατοίκους αποτελούν τις λεγόμενες περιοχές «σταδιακής εξόδου» και υπόκεινται σε ειδικά κονδύλια χρηματοδότησης, καθώς ανήκαν στην παρελθούσα κατηγορία των περιφερειών του Στόχου 1. Το ποσό των 55 δις ευρώ –εκ των οποίων τα 11,4 δις προορίζονται για τις περιφέρειες σταδιακής εξόδου– αντιπροσωπεύει ποσοστό ελάχιστα μικρότερο του 16% των συνολικών κονδυλίων. Ο στόχος αυτός καλύπτει περιφέρειες σε 19 Κράτη-Μέλη.

Ο στόχος για την «ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» θα ενισχύσει τη διασυνοριακή συνεργασία με την ανάπτυξη κοινών τοπικών και περιφερειακών πρωτοβουλιών, με τη διεθνική συνεργασία που αποσκοπεί στην επίτευξη ολοκληρωμένης εδαφικής ανάπτυξης, καθώς και με τη διαπεριφερειακή συνεργασία και την ανταλλαγή εμπειριών. Ο πληθυσμός που ζει σε διασυνοριακές περιοχές ανέρχεται σε 181,7 εκατομμύρια (37,5% του συνολικού πληθυσμού της ΕΕ), ενώ όλες οι περιφέρειες και οι πολίτες της ΕΕ καλύπτονται από μία από τις υπάρχουσες 13 περιοχές διεθνικής συνεργασίας. Τα 8,7 δις ευρώ (2,5% του συνόλου) που είναι διαθέσιμα στο πλαίσιο του στόχου αυτού, κατανομούνται ως εξής: 6,44 δις ευρώ για τη διασυνοριακή συνεργασία, 1,83 δις ευρώ για τη διεθνική και 445 εκατ. ευρώ για τη διαπεριφερειακή συνεργασία.

Στόχοι της Στρατηγικής Ευρώπης 2020

Η στρατηγική Ευρώπη 2020 είναι η απάντηση της Ευρώπης στην παγκόσμια οικονομική κρίση, η οποία την επηρέασε σημαντικά αλλάζοντας άρδην τα οικονομικά και κοινωνικά δεδομένα. Η στρατηγική ΕΕ 2020 θέτει τρεις προτεραιότητες: 1) την έξυπνη ανάπτυξη, 2) την βιώσιμη ανάπτυξη και 3) την ανάπτυξη χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς.

Οι στόχοι που θέτει η Ευρώπη έως το 2020 καθώς και η επίτευξή τους, αντανακλούν τις τρεις αυτές προτεραιότητες και οι οποίοι συμφωνήθηκαν στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Ιούνιο του 2010. Οι ευρωπαϊκοί στόχοι είναι:

Το 75 % του πληθυσμού μεταξύ 20-64 ετών θα πρέπει να απασχολείται με τη μεγαλύτερη συμμετοχή των νέων, των μεγαλύτερης ηλικίας εργαζομένων, των χαμηλής ειδίκευσης εργαζομένων και την καλύτερη ενσωμάτωση των νόμιμων μεταναστών.

Το 3% του ΑΕΠ τόσο με συμμετοχή δημοσίων όσο και ιδιωτικών κεφαλαίων θα πρέπει να επενδύεται σε Έρευνα και Ανάπτυξη. Η Επιτροπή θα επεξεργαστεί έναν δείκτη ο οποίος θα αντανακλά και την ένταση της Έρευνας και Ανάπτυξης.

Η επίτευξη των στόχων "20/20/20" για το περιβάλλον και την ενέργεια θα πρέπει να πραγματοποιηθεί. Οι στόχοι περιλαμβάνουν τη μείωση των εκπομπών

θερμοκηπίου κατά 20% (σε σύγκριση με τα επίπεδα το 1990), την αύξηση του ποσοστού της συμμετοχής των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην τελική κατανάλωση ενέργειας στο 20% και την αύξηση κατά 20% της ενεργειακής αποτελεσματικότητας.

Το ποσοστό ατόμων που εγκαταλείπει πρόωρα το σχολείο θα πρέπει να είναι κάτω από 10% και τουλάχιστον 40% των ατόμων μεταξύ 30 και 34 ετών θα πρέπει να έχει πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

20 εκατομμύρια λιγότερα άτομα θα πρέπει να βρίσκονται στον κίνδυνο φτώχειας. Ο στόχος αυτός αναφέρεται στο κίνδυνο της φτώχειας και του αποκλεισμού σε σχέση με τρεις δείκτες : Τον κίνδυνο της φτώχειας, την υστέρηση σε υλικά αγαθά και τα νοικοκυριά που τα μέλη του είναι άνεργα. Τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα στο να θέσουν τους εθνικούς τους στόχους, με αναφορά στους πιο κατάλληλους δείκτες με βάση τα εθνικά τους χαρακτηριστικά και τις προτεραιότητές τους.

Οι ευρωπαϊκοί στόχοι μεταφράστηκαν σε αντίστοιχους εθνικούς, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες εθνικές συνθήκες και τις διαφορετικές θέσεις εκκίνησης κάθε χώρας. Οι εθνικοί στόχοι παρουσιάζονται στα Εθνικά Προγράμματα Μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ) κάθε χώρας.

Στόχοι της Χωρικής Συνοχής

Κύριοι στόχοι της χωρικής συνοχής για την Ευρώπη είναι να αξιοποιήσουμε τα πλεονεκτήματα όλων των εδαφών ώστε να συμβάλουν καλύτερα στη βιώσιμη και ισόρροπη ανάπτυξη της ΕΕ στο σύνολό της. Επίσης, το θέμα της συγκέντρωσης σε πόλεις έχουν θετικές και αρνητικές συνέπειες όπως εντατικοποίηση της καινοτομίας και της παραγωγικότητας αλλά και μόλυνση και κοινωνικό αποκλεισμό και να βελτιωθεί η σύνδεση των περιοχών, ώστε οι πολίτες να μπορούν να ζήσουν όπου θέλουν, έχοντας πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες, αποτελεσματικές μεταφορές και αξιόπιστα ενεργειακά δίκτυα. Ένας ακόμη στόχος είναι να αναπτυχθεί η συνεργασία. Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και της κυκλοφοριακής συμφόρησης υπερβαίνουν τα παραδοσιακά διοικητικά σύνορα και, ως εκ τούτου, απαιτούνται νέες μορφές συνεργασίας μεταξύ των χωρών και των περιφερειών.

Στόχοι για τα Ευρωπαϊκά Νησιά (EUROISLANDS)

Το έργο EUROISLANDS υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του Προγράμματος ESPON 2013 και ο πλήρης τίτλος του είναι: «*Η ανάπτυξη των Νησιών – Ευρωπαϊκά Νησιά και Πολιτική Συνοχής*». Στόχοι του έργου αυτού είναι η ανάλυση της κατάστασης των ευρωπαϊκών νησιών από οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής πλευράς, καθώς και η ανάλυση των επιπτώσεων των εφαρμοζόμενων πολιτικών στην αναπτυξιακή διαδικασία των νησιωτικών περιοχών. Ακόμη, η διερεύνηση των αιτιών για την ύπαρξη ανισοτήτων εκφρασμένο σε όρους ελκυστικότητας και η διατύπωση στρατηγικών κατευθύνσεων και προτάσεων πολιτικής για την υιοθέτηση πιθανών αλλαγών ή προσαρμογών στις περιφερειακές αναπτυξιακές πολιτικές, έτσι ώστε οι ιδιαιτερότητες των νησιών να λαμβάνονται υπόψη στο αντίστοιχο κανονιστικό επίπεδο, προκειμένου να επιτευχθεί μια πιο αποτελεσματική και ισότιμη πολιτική συνοχής στα ευρωπαϊκά νησιά.

Αγροτική Ανάπτυξη

Η Αγροτική Ανάπτυξη υπήρξε σκέλος της πολιτικής συνοχής έως το 2006 και χρηματοδοτούνταν από το διαρθρωτικό ταμείο του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων –Προσανατολισμός. Από το 2007 η Αγροτική Ανάπτυξη χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης, που δεν υπάγεται πλέον στα διαρθρωτικά ταμεία αλλά εξακολουθεί να έχει ανάλογες δράσεις με αυτές που είχε στο παρελθόν.

Στην Ελλάδα, για την περίοδο 2007-2013, υπάρχει ένα ενιαίο για όλη τη χώρα Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης, ενώ στην προηγούμενη περίοδο 2000-2006 είχαν εφαρμοστεί 13 Περιφερειακά Προγράμματα και 3 Εθνικά. Στο πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 Αλέξανδρος Μπαλτατζής (ΠΑΑ), ενσωματώνεται το σύνολο των δράσεων που υλοποιήθηκαν την περίοδο 2000-2006, τόσο από τα Περιφερειακά όσο και από τα Εθνικά Προγράμματα. Πολλές δράσεις του ΠΑΑ είναι παρόμοιες με δράσεις των διαρθρωτικών ταμείων και για την αποφυγή επικαλύψεων έχουν οριστεί κριτήρια διαχωρισμού που αφορούν είτε στην επιλεξιμότητα στο χώρο είτε στο ύψος και το είδος της επένδυσης.

3.7 ΟΑΕΔ- Επιχειρήσεις

Οι επιχειρήσεις στην Ελλάδα έχουν την δυνατότητα να λαμβάνουν «βοήθεια» από διάφορους φορείς. Ένας από αυτούς τους φορείς είναι και ο ΟΑΕΔ, ο οποίος μέσω διάφορων επιχορηγήσεων συμβάλει στην συνεχή καλή λειτουργία των επιχειρήσεων καθώς επίσης και στην επιβίωση ορισμένων από αυτών.

Οι επιχορηγήσεις αυτές αφορούν κυρίως την οικονομική βοήθεια των επιχειρήσεων, ώστε να έχουν τη δυνατότητα να προσλάβουν άτομα, όπως άτομα που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση στην κοινωνία, άνεργους, άνεργους πτυχιούχους. Ακόμη δίνεται η δυνατότητα στους επιχειρηματίες να λαμβάνουν ορισμένες επιχορηγήσεις για την κατάρτιση των εργαζομένων που έχουν στην επιχείρησή τους καθώς και την κάλυψη των ασφαλιστικών εισφορών τους.

Επιπλέον, οι επιχορηγήσεις αυτές δίνουν τη δυνατότητα στη δημιουργία, στη διατήρηση και στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας των νέων ελεύθερων επαγγελματιών γυναικών. Η συγκεκριμένη επιχορήγηση αφορά τις άνεργες γυναίκες ηλικίας 22-64 ετών.

Σημαντικές είναι ακόμη και οι επιχορηγήσεις που αφορούν την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας των νέων. Υπάρχουν διάφορα προγράμματα που αφορούν την επαγγελματική κατάρτιση των νεοεισερχόμενων στην αγορά εργασίας ηλικίας 16-24, την επιχορήγηση νέων στην αγορά εργασίας καθώς επίσης και των νέων πτυχιούχων στην ένταξή τους στην αγορά.³⁴

3.8 Γυναικεία Επιχειρηματικότητα

3.8.1 Εισαγωγή- Όρος

Ο όρος της γυναικείας επιχειρηματικότητας έχει ξεκινήσει τα τελευταία χρόνια να κάνει την εμφάνισή του, να εδραιώνεται σιγά σιγά και να γίνεται αντικείμενο συζήτησης σε πολλές επιστημονικές μελέτες αλλά και να σχολιάζεται από οργανώσεις και οργανισμούς σε εθνικό, διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι λόγοι

³⁴ <http://www.oaed.gr/index.php?lang=el> 15/03/2013

για τους οποίους αναφέρεται καθημερινά όλο και περισσότερο ο όρος της γυναικείας επιχειρηματικότητας είναι η βελτίωση του μορφωτικού επιπέδου των γυναικών αλλά και τα οφέλη που προκύπτουν από αυτό στην οικονομική ανάπτυξη και την αύξηση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας της κάθε εργασίας.

Η στρατηγική της παρέμβασης έχει βραχυπρόθεσμο και μέσο-μακροπρόθεσμο, ολοκληρωμένο χαρακτήρα, επιδιώκοντας σε πρώτο χρόνο την άμεση στήριξη και αντιμετώπιση των αναγκών του ανθρώπινου δυναμικού και των πληθυσμών που πλήττονται από την κρίση και σε δεύτερο χρόνο την κοινωνική και παραγωγική ενσωμάτωση τους σε μία προσπάθεια αναστροφής των δυσμενών τάσεων. Έτσι λοιπόν, η προσπάθεια αυτή περιλαμβάνει την προώθηση δυνατοτήτων πολυαπασχόλησης, την αντιστροφή του φαινομένου της ανεργίας, τη διασφάλιση ίσων ευκαιριών μεταξύ των φύλων και των κοινωνικών ομάδων, τη δημιουργία συνθηκών και προϋποθέσεων για την αναστροφή των δυσμενών δημογραφικών τάσεων και την αξιοποίηση των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων και δυνατοτήτων του πληττόμενου ανθρώπινου δυναμικού³⁵.

3.8.2 Η Γυναικεία Επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα

Το πρόγραμμα «Ενίσχυσης της γυναικείας επιχειρηματικότητας» αφορά την επιδότηση σε ποσοστό 100% επενδυτικών σχεδίων (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)). Η περιοχή εφαρμογής του προγράμματος ισχύει στις περιφέρειες όπως: Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου, Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, Περιφέρεια Ηπείρου, Περιφέρεια Θεσσαλίας, Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, Περιφέρεια Κρήτης και Περιφέρεια Πελοποννήσου.

Ο τομέας δραστηριότητας στον οποίο θα πρέπει να ανήκει η επιχείρηση είναι: Υπηρεσίες-Εμπόριο, Βιομηχανία-Μεταποίηση, Τουρισμός, Πληροφορική-Τηλεπικοινωνίες, Έρευνα-Τεχνολογία-Καινοτομία και οι δικαιούχοι αυτών θα πρέπει να είναι γυναίκες.

³⁵ Ιωαννίδης Σ., Τσακανίκας Α., Χατζηχρήστου Σ., 2010, *Η Επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα 2009 – 2010 – Αναζητώντας Διέξοδο από την Κρίση*, Ινστιτούτο Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών (Ι.Ο.Β.Ε.).

Το πρόγραμμα αυτό απευθύνεται σε Έλληνες πολίτες ή πολίτες άλλου κράτους μέλους της ΕΕ ή να είναι ομογενείς ή υπήκοοι τρίτων χωρών που έχουν δικαίωμα διαμονής και απασχόλησης στη χώρα μας. Δικαιούχοι της δράσης είναι γυναίκες ηλικίας 18-64 ετών άνεργες ή απειλούμενες από ανεργία που προσδιορίζονται ως εξής:

- έχουν την ιδιότητα της ανέργου, ή
- έχουν απολυθεί την τελευταία τριετία και βρίσκονται σε αναζήτηση εργασίας, ή
- έχουν κλείσει την ατομική ή προσωπική τους επιχείρηση κατά την τελευταία τριετία, δεν ασκούν άλλη επιχειρηματική δραστηριότητα και δεν απασχολούνται με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας, ή
- απειλούνται από ανεργία, π.χ. εργαζόμενες σε επιχειρήσεις που βρίσκονται σε επίσχεση εργασίας ή έχουν υπαχθεί στο άρθρο 99 κατά τη διάρκεια της τελευταίας τριετίας κλπ.
- αυτοαπασχολούμενες ασφαλισμένες σε οικείους ασφαλιστικούς φορείς με εισόδημα χαμηλότερο από το εισοδηματικό όριο φτώχειας, όπως αυτό ορίζεται από την ΕΛΣΤΑΤ.

Από τις παραπάνω περιπτώσεις εξαιρούνται απολυμένες γυναίκες, των οποίων η σύμβαση καταγγέλθηκε από υπαιτιότητά τους, καθώς και απολυμένες, των οποίων ο εργοδότης είναι σύζυγος ή συγγενής Α' βαθμού, εκτός από τις περιπτώσεις κατά τις οποίες απολύθηκαν λόγω διακοπής λειτουργίας της επιχείρησης.

Οι επιλέξιμες δαπάνες που χρηματοδοτούνται για τα επιχειρηματικά σχέδια είναι:

- Λειτουργικές δαπάνες επιχείρησης (ενοίκια, λογαριασμοί ΔΕΚΟ, δαπάνες ίδρυσης, δαπάνες παροχής υπηρεσιών νομικής και λογιστικής υποστήριξης, έξοδα προβολής κλπ.).

- Ασφαλιστικές εισφορές του επιχειρηματία (στον κύριο φορέα υποχρεωτικής ασφάλισης).
- Δαπάνη παροχής υπηρεσιών συμβούλου για την σύνταξη και παρακολούθηση επιχειρηματικού σχεδίου.
- Δαπάνες για την παροχή υπηρεσιών mentoring / coaching από συμβούλους με σκοπό την υποστήριξη των ωφελούμενων στην ανάπτυξη της επιχειρηματικής ιδέας και την υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου για διάστημα έξι (6) μηνών από την έναρξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας.
- Δαπάνες κατάρτισης του δικαιούχου επιχειρηματία ή / και του νεοπροσλαμβανόμενου (ανέργου / άνεργης ή απειλούμενου / -ης από ανεργία) σε πιστοποιημένο φορέα επαγγελματικής κατάρτισης.
- Ετήσιο μισθολογικό κόστος (συμπεριλαμβανομένων των ασφαλιστικών εισφορών) που θα προκύψει από τη δημιουργία νέας θέσης εργασίας.

Ο συνολικός προϋπολογισμός του προγράμματος ανέρχεται στα 40.000.000 ευρώ με περίοδο υποβολής από 1/3/2013 έως 5/4/2013³⁶.

3.8.3 Η γυναικεία επιχειρηματικότητα στην Ευρώπη

Οι γυναίκες εισέρχονται δυναμικά στον χώρο εργασίας κατά την διάρκεια του 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα και από εκεί και έπειτα έχουν κάνει μεγάλες προόδους. Τα αυξανόμενα ποσοστά των γυναικών που συμβάλλουν στο εργατικό δυναμικό, έχουν οδηγήσει σε μια πιο ισότιμη εκταμίευση των ωρών εργασίας σε όλες τις περιοχές του κόσμου. Ωστόσο, σε χώρες της Δυτικής Ευρώπης η συμμετοχή στην απασχόληση των γυναικών παραμένει σημαντικά διαφορετική από εκείνη των ανδρών. Για παράδειγμα, λίγες γυναίκες βρίσκονται σε συνεχή πλήρους απασχόλησης μετά τη γέννηση του πρώτου παιδιού. Περιορισμοί επίσης υπάρχουν, στον μισθό και στην εκπαίδευσή τους.

³⁶ <http://www.espa.gr/el/Pages/Proclamationsfs.aspx?item=2329> , 24/05/2013.

Παρά το γεγονός ότι υπήρξε μια ενθαρρυντική ανάκαμψη στις γυναίκες για εργασία κατά την τελευταία δεκαετία, πρέπει να ξεπεραστούν τα συγκεκριμένα στοιχεία που αποθαρρύνουν τις γυναίκες, ιδίως από την έναρξη ή την ανάληψη μικρών επιχειρήσεων. Σήμερα, οι γυναίκες επιχειρηματίες στην Ευρώπη είναι μόνο το 30% του συνόλου των επιχειρηματιών.

Πέρα ταύτα, η Ευρωπαϊκή Ένωση προσπαθεί να αυξήσει το ποσοστό των γυναικών δίνοντας εργασιακές ευκαιρίες. Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μεντόρων για γυναίκες επιχειρηματίες (European Network of Mentors for Women Entrepreneurs) ενισχύει και συμπληρώνει τις δράσεις για την προώθηση, την υποστήριξη και την ενθάρρυνση της γυναικείας επιχειρηματικότητας που ξεκίνησε με τη δημιουργία του ευρωπαϊκού δικτύου πρεσβειών γυναικείας επιχειρηματικότητας (ENFEA) το 2009 και αναφέρεται σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες. Το Δίκτυο μέντορες (Mentors Network) παρέχει συμβουλές και υποστήριξη στις γυναίκες επιχειρηματίες για την έναρξη λειτουργίας, τη λειτουργία και την ανάπτυξη των επιχειρήσεών τους στην πρώιμη φάση της ζωής τους.

Ωστόσο, τα διάφορα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν πολλά και διαφορετικά προβλήματα, πέρα από τη νομοθεσία. Ένα βασικό πρόβλημα είναι η πρόσβαση στη χρηματοδότηση. Όλοι οι επιχειρηματίες δυσκολεύονται να βρουν τους επενδυτές που χρειάζονται για να εξασφαλίσουν την επιχείρησή τους. Και ενώ η νομοθετική δράση είναι κατάλληλη σε ορισμένες περιοχές, σε άλλες η κύρια ανάγκη είναι να μπορέσουν οι γυναίκες να αποκτήσουν καλύτερη πληροφόρηση. Μία από τις κύριες πρωτοβουλίες που αναλαμβάνει η Επιτροπή είναι να στηρίξει τη δικτύωση μεταξύ των γυναικών επιχειρηματιών, μεταξύ των δυνητικών γυναικών επιχειρηματιών, καθώς και μεταξύ των κυβερνητικών υπηρεσιών και άλλων οργανισμών στήριξης που μπορούν να παίξουν ρόλο στην ενθάρρυνση των γυναικών επιχειρηματιών.

Μια μελέτη που πραγματοποιήθηκε από την Επιτροπή το 2008 σχετικά με τις καινοτομίες για την γυναικεία επιχειρηματικότητα είχε ως σκοπό την ενημέρωση των νέων πολιτικών και δράσεων για την προώθηση της καινοτομίας των γυναικών / εφευρέτες της επιχειρηματικότητας . Επιπλέον, η μελέτη παρείχε συστάσεις πολιτικής με στόχο την προώθηση της επιχειρηματικότητας των γυναικών

καινοτόμοι / εφευρέτες ως ένας τρόπος για την επίτευξη των στόχων της ατζέντας της Λισαβόνας.

Η μελέτη δείχνει ότι τα εμπόδια των γυναικών στην καινοτόμο επιχειρηματικότητα είναι 3 τύπων³⁷:

1. Συμφραζόμενα εμπόδια: εκπαιδευτικές επιλογές, παραδοσιακές απόψεις και στερεότυπα για τις γυναίκες, την επιστήμη και την καινοτομία,
2. Οικονομικά εμπόδια: στον τομέα της καινοτομίας, που απαιτεί σημαντικές επενδύσεις και τις γυναίκες να είναι λιγότερο αξιόπιστες οικονομικά από τους άντρες,
3. Τεχνικά εμπόδια: έλλειψη πρόσβασης σε επιστημονικές τεχνικές και γενικών επιχειρηματικών δικτύων, η έλλειψη επιχειρηματικής κατάρτισης, πρότυπα και δεξιότητες επιχειρηματικότητας.

Η Επιτροπή έχει ήδη ανοίξει μια πύλη γυναικείας επιχειρηματικότητας για συμβουλές και υποστήριξη, με τις συνδέσεις με τις επαφές, τα γεγονότα και τις ευκαιρίες δικτύωσης εντός και μεταξύ των κρατών μελών. Ενώ το Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Προώθηση της Γυναικείας Επιχειρηματικότητας (WES), συγκεντρώνει εκπροσώπους των κυβερνήσεων από 30 χώρες της Ευρώπης να παρέχει συμβουλές, υποστήριξη και πληροφόρηση για γυναίκες επιχειρηματίες, βοηθώντας τις να αναβαθμίσουν το προφίλ τους και να επεκτείνουν τις επιχειρήσεις τους. Ακόμα, δημοσιεύει ετήσια έκθεση των δραστηριοτήτων από τις εθνικές κυβερνήσεις³⁸.

³⁷<http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/promoting-entrepreneurship/women/>, 24/05/2013.

³⁸ http://en.wikipedia.org/wiki/Women_in_the_workforce, 24/05/2013.

3.9 Νεανική Επιχειρηματικότητα

3.9.1 Εισαγωγή

Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης έχει παρουσιάσει 20 προγράμματα - εκ των οποίων τα 13 ήδη υλοποιούνται – με προϋπολογισμό 600 εκατ. ευρώ με 350.000 ωφελούμενους, για την απασχόληση των νέων, ώστε να καταπολεμηθεί η ανεργία.

Τα επτά νέα προγράμματα απευθύνονται σε νέους κάτω των 29 ετών, έχουν προϋπολογισμό 390 εκατ. ευρώ και θα ωφελήσουν συνολικά 63.000 άνεργους νέους. Βασικός στόχος του «σχεδίου δράσης» της κυβέρνησης είναι ο περιορισμός της ανεργίας των νέων, η οποία έφτασε το 56,6% τον προηγούμενο Οκτώβριο, δίνοντας στη χώρα μας μια θλιβερή ευρωπαϊκή πρωτιά³⁹.

3.9.2 Πρόγραμμα "Επιταγή Εισόδου στην αγορά εργασίας για άνεργους νέους έως 29 ετών"

Το μεγαλύτερο από τα προγράμματα αφορά την επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για άνεργους νέους έως 29 ετών. Αυτοί που οφείλονται είναι άνεργοι πτυχιούχοι ΑΕΙ /ΤΕΙ έως 29 ετών και άνεργοι απόφοιτοι υποχρεωτικής, δευτεροβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης έως 29 ετών, οι οποίοι έχουν ολοκληρώσει τις σπουδές τους κατά προτεραιότητα το αργότερο 36 μήνες πριν από την υποβολή αίτησής τους στο πρόγραμμα.

Το πρόγραμμα αυτό περιλαμβάνει ολοκληρωμένη δέσμη παρεμβάσεων μέσω χορήγησης voucher. Τα λεγόμενα κουπόνια εισόδου επιτρέπουν την κατάρτιση έως 100 ώρες (οριζόντιες και εξειδικευμένες δεξιότητες) σε συνδυασμό με καθοδήγηση / εκπαιδευτικό mentoring, την πρακτική άσκηση, δηλαδή την εργασιακή εμπειρία πέντε μηνών και την επιχορήγηση των επιχειρήσεων που θα μετατρέψουν την πρακτική άσκηση σε σύμβαση εργασίας, με κάλυψη των εργοδοτικών εισφορών για ένα έτος.

Επιπρόσθετα, τα χρηματικά ωφελεί του προγράμματος είναι 2400 ή 2700€ για αποφοίτους υποχρεωτικής, δευτεροβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

³⁹ <http://www.agelioforos.gr/default.asp?pid=7&ct=8&artid=165975>, 14/01/2013.

και για αποφοίτους ΑΕΙ/ΤΕΙ αντιστοίχως. Όπως επίσης και, ιατροφαρμακευτική κάλυψη και επιπλέον ασφαλιστική κάλυψη έναντι κινδύνου, ατυχήματος κ.λπ. για όλη τη διάρκεια της εκπαιδευτικής πρακτικής άσκησης. Όσον αφορά τις επιχειρήσεις, οι οποίες θα δεχθούν το νέο εργατικό δυναμικό θα έχουν κάλυψη εργοδοτικών εισφορών για ένα έτος, εφόσον μετατρέψουν την πρακτική άσκηση σε σύμβαση εργασίας.

Στο πρόγραμμα μπορούν να συμμετέχουν επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα που δραστηριοποιούνται κατά προτεραιότητα σε αγροδιατροφικό τομέα, τουρισμό - πολιτισμό, νέες τεχνολογίες, ενέργεια (παραγωγή ενέργειας, εξοικονόμηση ενέργειας), ναυτιλία, υπηρεσίες υγείας - κοινωνικής φροντίδας. Επιπλέον, για να υπαχθεί μια επιχείρηση στο πρόγραμμα, δε θα πρέπει να έχει προβεί, κατά τη διάρκεια του τριμήνου πριν από την αίτηση υπαγωγής στο πρόγραμμα, σε μείωση προσωπικού, ενώ αναλαμβάνει τη δέσμευση να μην απολύσει προσωπικό καθ' όλη τη διάρκεια της εκπαιδευτικής πρακτικής.

Ακόμα, στο σχέδιο περιλαμβάνονται προγράμματα επιδότησης της νεανικής επιχειρηματικότητας, στοχευμένα σε καινοτόμους κλάδους, στην αγροτική παραγωγή και στην υποβοήθηση των νέων που επιλέγουν επιστροφή στην ύπαιθρο, στο χώρο της κοινωνικής επιχειρηματικότητας. Στους νέους που θα επιλέξουν την επιχειρηματικότητα προσφέρεται για πρώτη φορά σειρά σημαντικών υποστηρικτικών υπηρεσιών, όπως: Οργανωτική τεχνογνωσία, συμβουλευτική για επιχειρηματικά πλάνα και δικτύωση στο εξωτερικό κ.λπ..

Το πρόγραμμα θα αρχίσει το πρώτο τρίμηνο του 2013.

Τα αποτελέσματα του προγράμματος "Επιταγή Εισόδου στην αγορά εργασίας για άνεργους νέους έως 29 ετών"

Σύμφωνα με τη γενική γραμματέα Διαχείρισης Κοινοτικών και Άλλων Πόρων, Άννα Δαλλαπόρτα, ο αριθμός των αιτήσεων για τους αποφοίτους Υποχρεωτικής, Δευτεροβάθμιας και Μεταδευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, έφτασε τις 76.276 και για τους αποφοίτους Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης τις 50.244.

Συνολικά υποβλήθηκαν 126.520 αιτήσεις, ενώ η μοριοδότηση και η έκδοση των αποτελεσμάτων, έγινε μέσω πληροφοριακού συστήματος, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η διαφάνεια και το αδιάβλητο της διαδικασίας.

Οι περισσότερες αιτήσεις, υποβλήθηκαν στην περιφέρεια Αττικής. Ακολουθούν οι περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας και Δυτικής Ελλάδας, ενώ τελευταία σε αριθμό αιτήσεων είναι η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου.

Το πρόγραμμα θα παρακολουθήσουν 35.000 άνεργοι νέοι, ηλικίας από 18 μέχρι 29 ετών και αφορά, τόσο σε θεωρητική κατάρτιση, όσο και σε πρακτική άσκηση σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα⁴⁰.

3.9.3 Επιδοτούμενο πρόγραμμα για 10.000 νέους ανέργους στον τουρισμό

Η «Επιταγή Κατάρτισης στον Τουρισμό» είναι το επόμενο πρόγραμμα του υπουργείου Εργασίας και αφορά 10.000 ανέργους νέους ηλικίας από 18 έως 29 ετών που είναι απόφοιτοι Πανεπιστημίων/ ΤΕΙ και απόφοιτοι υποχρεωτικής, δευτεροβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Το πρόγραμμα αυτό είναι για 5 μήνες και αφορά τον κλάδο του τουρισμού. Επίσης, προβλέπει θεωρητική κατάρτιση μέσω ΚΕΚ 80 – 100 ωρών έναντι αμοιβής 5 ευρώ την ώρα και η 5μηνη πρακτική άσκηση στις επιχειρήσεις θα ανέρχεται σε 460 ευρώ για τους πτυχιούχους ΑΕΙ-ΤΕΙ και 400 ευρώ το μήνα για απόφοιτους υποχρεωτικής, δευτεροβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Οι άνεργοι που θα επιλεγούν θα έχουν ιατροφαρμακευτική κάλυψη και επιπλέον κάλυψη έναντι κινδύνου, ατυχήματος κλπ ενώ προβλέπεται η επιδότηση για 1

⁴⁰<http://www.proson.gr/arthro/%CF%84%CE%B1-%CE%B1%CF%80%CE%BF%CF%84%CE%B5%CE%BB%CE%AD%CF%83%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CF%80%CF%81%CE%BF%CE%B3%CF%81%CE%AC%CE%BC%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%BF%CF%82-%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%84%CE%B1%CE%B3%CE%AE-%CE%B5%CE%B9%CF%83%CF%8C%CE%B4%CE%BF%CF%85-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B1%CE%B3%CE%BF%CF%81%CE%AC-%CE%B5%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1%CF%82-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CE%AC%CE%BD%CE%B5%CF%81%CE%B3%CE%BF%CF%85%CF%82-%CE%BD%CE%AD%CE%BF%CF%85%CF%82-%CE%AD%CF%89%CF%82, 02/09/2013>

χρόνο του 100% των ασφαλιστικών εισφορών ως κίνητρο για τις επιχειρήσεις οι οποίες θα προσλάβουν ασκούμενους με τη λήξη της πρακτικής.

Πριν και κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης, θα παρέχονται στον ωφελούμενο υπηρεσίες συμβουλευτικής υποστήριξης και καθοδήγησης (παρακολούθηση και εποπτεία).

Αντικείμενο της κατάρτισης είναι η απόκτηση δεξιοτήτων σε θεματικά αντικείμενα που σχετίζονται με τη θέση πρακτικής άσκησης, στην οποία θα τοποθετηθεί ο ωφελούμενος⁴¹.

3.9.4 Επιδοτούμενο πρόγραμμα για 2.200 νέους πτυχιούχους έως 35 ετών

Στις 19-9-2013 ξεκινά η υποβολή αιτήσεων για συμμετοχή στο πρόγραμμα του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού για την επιχορήγηση «επιχειρήσεων για την πρόσληψη ανέργων πτυχιούχων ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων πανεπιστημιακού και τεχνολογικού τομέα, έως 35 ετών».

Το πρόγραμμα αυτό έχει σαν σκοπό, την επιπλέον των 5.000 που είχαν αρχικά προκηρυχθεί, απασχόληση 2.200 νέων πτυχιούχων έως 35 ετών, ελληνικών ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων που είναι κάτοχοι πρώτου πτυχίου ή μεταπτυχιακού ή διδακτορικού ή ισότιμου τίτλου σχολών της αλλοδαπής, οι οποίοι αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην εύρεση εργασίας και διανύουν μεγάλα χρονικά διαστήματα σε δουλειές περιστασιακές και υποαμοιβώμενες.

Οι επιχειρήσεις που προσλαμβάνουν τους ανέργους, δεσμεύονται να διατηρήσουν τις θέσεις εργασίας τους για 27 μήνες, ενώ η επιχορήγηση διαρκεί για 24 μήνες. Η επιχορήγηση ανέρχεται στο ποσό των 20 ευρώ για κάθε ημέρα πλήρους απασχόλησης για ανέργους έως 24 ετών και 25 € την ημέρα για ανέργους άνω των 24 ετών.

⁴¹ <http://www.ethnos.gr/entheteta.asp?catid=23318&subid=2&pubid=63820941>, 02/09/2013.

Για να λάβουν μέρος σε αυτό το πρόγραμμα, οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να είναι πτυχιούχοι σχολών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων πανεπιστημιακού ή τεχνολογικού τομέα), έως και 35 ετών (να διανύουν δηλαδή έως και το 35ο έτος της ηλικίας τους κατά την ημερομηνία πρόσληψης τους), να διαθέτουν δελτίο ανεργίας σε ισχύ ή βεβαίωση συμμετοχής στο πρόγραμμα (από την αρμόδια Υπηρεσία του Ο.Α.Ε.Δ.) που θα προκύπτει από το ειδικό μητρώο για τις ανάγκες του προγράμματος.

Στο πρόγραμμα μπορούν να ενταχθούν, ιδιωτικές επιχειρήσεις και γενικά εργοδότες του ιδιωτικού τομέα που ασκούν οικονομική δραστηριότητα και δεν έχουν προβεί, κατά τη διάρκεια του τριμήνου πριν την αίτηση υπαγωγής στο πρόγραμμα, σε μείωση προσωπικού. Ως μείωση προσωπικού θεωρείται η καταγγελία της σύμβασης εργασίας, η αλλαγή του καθεστώτος απασχόλησης.

Τα άτομα για τα οποία δικαιούται να επιχορηγηθεί η επιχείρηση υποδεικνύονται από την Υπηρεσία του ΟΑΕΔ.

Η μέγιστη δαπάνη για την υλοποίηση του προγράμματος ανέρχεται στα 33 εκατ. ευρώ, και θα συγχρηματοδοτηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και το Ελληνικό Δημόσιο, στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού»⁴².

⁴²<http://www.proson.gr/arthro/%CE%BE%CE%B5%CE%BA%CE%B9%CE%BD%CE%AC-%CF%84%CE%BF-%CF%80%CF%81%CF%8C%CE%B3%CF%81%CE%B1%CE%BC%CE%BC%CE%B1-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%BF%CE%B1%CE%B5%CE%B4-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CF%80%CF%81%CF%8C%CF%83%CE%BB%CE%B7%CF%88%CE%B7-2200-%CE%B1%CE%BD%CE%AD%CF%81%CE%B3%CF%89%CE%BD-%CF%80%CF%84%CF%85%CF%87%CE%B9%CE%BF%CF%8D%CF%87%CF%89%CE%BD-%CE%B5%CF%89%CF%82-35-%CE%B5%CF%84%CF%8E%CE%BD>, 02/09/2013.

Κεφάλαιο 4^ο: Χρηματοδοτήσεις

Μία επιχείρηση χρειάζεται απαραίτητα να χρηματοδοτηθεί για την έναρξη λειτουργίας της έχοντας ο επιχειρηματίας εξασφαλίσει ένα κεφάλαιο εκκίνησης ή και στην πορεία λειτουργίας της επιχείρησης για την εξέλιξη της ή ακόμη και την επιβίωση της στην αγορά εργασίας. Γενικά σε οποιοδήποτε στάδιο ζωής και αν βρίσκεται η επιχείρηση υπάρχουν δύο ειδών χρηματοδοτήσεων, η εσωτερική και η εξωτερική χρηματοδότηση.

4.1 Εσωτερική Χρηματοδότηση

Η εσωτερική μορφή χρηματοδότησης είναι ένα είδος χρηματοδότησης, το οποίο προέρχεται από τον ίδιο τον επιχειρηματία ή από μία ομάδα επιχειρηματιών που συμμετέχουν σε αυτήν. Είναι η πιο ασφαλής μέθοδος χρηματοδότησης και η πιο εύκολη, διότι δε χρειάζεται κάποιο είδος εγγύησης, αφού το κεφάλαιο προέρχεται από την προσωπική περιουσία του επιχειρηματία είτε από παρακρατηθέντα κέρδη της επιχείρησης. Βέβαια, το ποσό, το οποίο θα διαθέσει ο επιχειρηματίας εξαρτάται κυρίως από το είδος της επιχείρησης καθώς και από το κεφάλαιο που μπορεί να διαθέσει ο επιχειρηματίας ή από τα εκάστοτε κέρδη του που μπορεί να έχει η επιχείρηση κατά τη διάρκεια της λειτουργίας της. Το κόστος αυτής της μορφής χρηματοδότησης είναι πολύ μικρό και συνήθως διατίθεται στο αρχικό στάδιο των νέων μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Οι πηγές χρηματοδότησης που υπάρχουν εκτός των εκάστοτε κερδών της επιχείρησης είναι οι:

Ιδρυτές-Επιχειρηματίες

Είναι εκείνα τα άτομα που έχουν δημιουργήσει την επιχείρηση και είτε σκοπεύουν να τη διευθύνουν οι ίδιοι (επιχειρηματίες), είτε να αναθέσουν τη διεύθυνση της επιχείρησης σε άλλα άτομα (ιδρυτές). Επιπλέον, είναι εκείνη η χρηματοδότηση, η οποία χρησιμοποιείται στα αρχικά στάδια της επιχείρησης και συνήθως εξαντλείται αμέσως. Αυτή μπορεί να είναι η προσωπική χρηματική περιουσία των ατόμων ή διάφορες μη χρηματικές εισφορές, όπως η προσωπική εργασία. Οι δυνητικοί επενδυτές προσμένουν τη συνεισφορά των ιδρυτών ή των επιχειρηματιών, διότι λειτουργεί ως μία μορφή προσωπικής δέσμευσης.

Φίλοι-Οικογένεια

Μία ακόμη μορφή χρηματοδότησης αποτελεί το οικογενειακό περιβάλλον καθώς επίσης και οι φίλοι, αλλά θεωρούνται περισσότερο ως μία μορφή οικονομικής ενίσχυσης παρά μία σοβαρή χρηματοδότηση. Η χρηματοδότηση αυτή δε θα βοηθήσει την επιχείρηση να εξελιχθεί στην αγορά αλλά να διευκολύνει κάποιες ενέργειές της ή και δυσκολίες που μπορεί να έχει.

4.2 Εξωτερική Χρηματοδότηση

Από την έναρξη λειτουργίας της επιχείρησης πρωταρχικό ρόλο κατέχει η εξεύρεση πηγών χρηματοδότης. Πέρα από το κεφάλαιο το οποίο μπορεί να διαθέτει ο επιχειρηματίας υπάρχουν και άλλες πιο επίσημες μορφές χρηματοδότησης, οι οποίες μπορούν να διαθέσουν μεγαλύτερο κεφάλαιο στην επιχείρηση ώστε να μπορέσει να αναπτυχθεί αλλά και να εδραιωθεί στην Αγορά.

4.2.1 Τραπεζικός Δανεισμός

Τα διάφορα είδη δανείων που κυκλοφορούν στην αγορά ανήκουν στις λεγόμενες «ενεργητικές τραπεζικές εργασίες», δηλαδή στις εργασίες εκείνες τις οποίες οι τράπεζες παίρνουν τις καταθέσεις και τις διανέμουν σε διάφορες παραγωγικές δραστηριότητες (τα δάνεια). Παρόλο όμως που υπάρχουν διάφορες μορφές χρηματοδότησης πέραν από τον τραπεζικό δανεισμό, μία στις τρεις επιχειρήσεις καταφεύγει σε αυτόν.

4.2.2 Είδη Δανείων

Ανάλογα με τη διάρκεια τους

Ανάλογα με τη διάρκειά τους τα δάνεια χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες τα βραχυπρόθεσμα, τα μεσοπρόθεσμα και τα μακροπρόθεσμα.

Τα βραχυπρόθεσμα είναι τα δάνεια διάρκειας μέχρι δεκαοχτώ μηνών, τα οποία συνήθως είναι καταναλωτικά δάνεια, προεξοφλήσεις συναλλαγματικών.

Τα μεσοπρόθεσμα είναι δάνεια διάρκειας μέχρι από τρία έως οχτώ έτη και χορηγούνται συνήθως για την αγορά μηχανημάτων και εμπορευμάτων.

Τα μακροπρόθεσμα είναι δάνεια μέχρι από οχτώ έως είκοσι πέντε και τριάντα έτη και χορηγούνται συνήθως για την απόκτηση επαγγελματικής στέγης.

Ανάλογα με τον τρόπο διασφάλισης της τράπεζας

Τα δάνεια χορηγούνται ανάλογα με τον τρόπο τον οποίο διασφαλίζεται και η Τράπεζα.

Υπάρχουν τα δάνεια με προσωπική ασφάλεια, τα οποία συνήθως τα αποκαλούν «καταναλωτικά», γιατί έχουν να κάνουν με την αξιοπιστία του δανειολήπτη.

Υπάρχουν τα δάνεια με εγγύηση προσώπων, τα οποία σε περίπτωση που ο δανειολήπτης βρίσκεται ανεπαρκής για τη χορήγηση του δανείου η τράπεζα ζητά και ένα άλλο άτομο να υπογράψει ως εγγυητής και να καλύψει εκείνος το ποσό σε περίπτωση που δε μπορεί ο δανειζόμενος.

Υπάρχουν τα δάνεια με ενέχυρα εμπορεύματα ή χρεόγραφα, τα οποία χορηγούνται σε περίπτωση που ο δανειζόμενος ζητά τη χορήγηση δανείου για την παραγωγή προϊόντων ή την αγορά αυτών.

Υπάρχουν δάνεια με εμπράγματα ασφάλεια, τα οποία χορηγούνται όταν το ποσό του δανείου είναι μεγάλο και η τράπεζα δεν έχει ασφάλεια τότε ζητά κάποιο κινητό ή ακίνητο για υποθήκη.

Υπάρχουν και τα δάνεια με ανοιχτό λογαριασμό, τα οποία χορηγούνται για να έχουν οι επιχειρηματίες πάντοτε διαθέσιμο ένα χρηματικό ποσό για την αντιμετώπιση διαφόρων αναγκών. Η σύμβαση τους παρέχει ένα ανώτατο ποσό πίστωσης και ο πελάτης μπορεί να κάνει ανάληψη εφάπαξ.

Χαρακτηριστικά Δανείων

- Οι τράπεζες δίνουν μεγάλη σημασία στην εμπράγματα ασφάλεια. Για να χορηγήσουν ένα δάνειο οι τράπεζες, ο δανειολήπτης πρέπει να έχει κάποιο περιουσιακό στοιχείο ως εγγύηση, σε περίπτωση που δε μπορεί να καλύψει τις υποχρεώσεις του απέναντι στην τράπεζα. Σε περίπτωση που δεν έχει

κάποιο περιουσιακό στοιχείο ο δανειολήπτης πρέπει να έχει ο εγγυητής για να μπει ως εγγύηση για το δάνειο.

- Οι τράπεζες δε δανείζουν σε όλους τους ενδιαφερομένους με το ίδιο επιτόκιο αλλά ανάλογα με την πιστοληπτική ικανότητα του δανειολήπτη, δηλαδή αν είχε κάποια επιχειρηματική δραστηριότητα στο παρελθόν ή εάν η ιδέα για την ίδρυση της επιχείρησης είναι καινοτόμα.

Η Ευθύνη του Επιχειρηματία

Ο επιχειρηματίας κατά τη χορήγηση του δανείου έχει κάποιες ευθύνες, όσον αφορά την έρευνα της τράπεζας, δηλαδή να μην περιοριστεί μόνο σε μία τράπεζα αλλά να ελέγξει τι του προσφέρουν και οι υπόλοιπες. Επίσης, θα πρέπει ο επιχειρηματίας να γνωρίζει με ακρίβεια τους πραγματικούς όρους του δανείου, όπως τα έξοδα φακέλου, το πραγματικό επιτόκιο, συχνότητα πληρωμής δόσεων. Ο επιχειρηματίας θα πρέπει να συνδέει το ποσό του δανεισμού με τη διάρκειά του με τις πραγματικές ανάγκες της επιχείρησης. Ο ενδιαφερόμενος δανειολήπτης σε περίπτωση που βάλει κάτι υποθήκη ή προσημειώσει κάτι θα πρέπει να γνωρίζει το πραγματικό του ύψος καθώς και τα απαραίτητα δικαιολογητικά.

4.2.3 Χρηματοδοτική Μίσθωση

Η χρηματοδοτική μίσθωση αποτελεί την πιο αποτελεσματική και σύγχρονη λύση απόκτησης παγίων περιουσιακών στοιχείων. Η μέθοδος αυτή απευθύνεται σε ελεύθερους επαγγελματίες καθώς και σε επιχειρήσεις πάσης φύσεως και νομικής μορφής που επιθυμούν την απόκτηση λοιπού εξοπλισμού για την επιχείρηση αλλά και την απόκτηση ακινήτων, χωρίς οι επιχειρηματίες να δεσμεύουν τα κεφάλαιά τους. Μέσω της μεθόδου του leasing ο ελεύθερος επαγγελματίας και η επιχείρηση οδηγείται από την ενοικίαση στην ιδιοκτησία. Η χρηματοδοτική μίσθωση είναι μία σύμβαση μεταξύ της εταιρείας που χορηγεί το leasing και του μισθωτή. Στο leasing τα απαιτούμενα κεφάλαια χορηγούνται- διατίθενται από την εταιρεία χρηματοδοτικής μίσθωσης, η οποία αγοράζει το ακίνητο ή τον εξοπλισμό σύμφωνα με τις οδηγίες της επιχείρησης. Στη συνέχεια η εταιρεία εκμισθώνει –ενοικιάζει το

ακίνητο ή τον εξοπλισμό στην επιχείρηση για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα και μίσθωμα (για ακίνητα τουλάχιστον δέκα χρόνια και για εξοπλισμό τουλάχιστον 3 χρόνια). Με τη λήξη της σύμβασης μεταξύ της εταιρείας leasing και του μισθωτή τότε η εταιρεία χρηματοδοτικής μίσθωσης δίνει τη δυνατότητα στο μισθωτή να αγοράσει εάν επιθυμεί τον εξοπλισμό ή το ακίνητο καταβάλλοντας ένα μικρό ποσό, το οποίο δεν υπερβαίνει το 5% της συνολική αξίας του ακινήτου ή του εξοπλισμού. Οι δόσεις της μίσθωσης καταβάλλονται ανά μήνα, ανά τρίμηνο ή ανά εξάμηνο. Η χρηματοδοτική μίσθωση (leasing) καθιερώθηκε στην Ελλάδα με το Ν 1665/1986, ως μία σύγχρονη μέθοδος μεσομακροπρόθεσμης χρηματοδότησης επιχειρήσεων και επαγγελματιών για την απόκτηση πάγιων στοιχείων για επαγγελματική χρήση.

Πλεονεκτήματα Leasing

Με τη μέθοδο αυτή ο επιχειρηματίας δε χρειάζεται να παράσχει μεγάλες εγγυήσεις, διότι η διαδικασία του leasing όπως η αίτηση και η λήψη είναι απλούστερη και ταχύτερη σε σχέση με τον τραπεζικό δανεισμό. Επίσης, η μέθοδος αυτή χρηματοδοτεί το 100% της επένδυσης και παρέχει φορολογική έκπτωση των μισθωμάτων, αφού οι δόσεις αναγνωρίζονται σαν λειτουργικές δαπάνες. Ακόμη, ο μισθωτής –επιχειρηματίας έχει τη δυνατότητα να τερματίσει ή να ανανεώσει τη μίσθωση ή να έχει αγοράσει το ακίνητο ή τον εξοπλισμό μετά το πέρας της μίσθωσης –σύμβασης. Η χρηματοδοτική μίσθωση εμφανίζει καλύτερη εικόνα στις οικονομικές καταστάσεις της καθώς ο μισθωτής διατηρεί τα οφέλη των Αναπτυξιακών Νόμων, όπως αφορολόγητες εκπτώσεις και αυξημένες αποσβέσεις.

Είδη Χρηματοδοτικής Μίσθωσης

- **Απλή Χρηματοδοτική Μίσθωση (Direct Leasing)**

Είναι μία σύγχρονη μέθοδος, η οποία δίνει τη δυνατότητα στους ελεύθερους επαγγελματίες και στις επιχειρήσεις να αποκτήσουν κινητό εξοπλισμό για την επιχείρηση, καινούριο ή μεταχειρισμένο σε Ελλάδα και εξωτερικό όπως κλιματιστικά, οχήματα καθώς και ακίνητα για επαγγελματική χρήση, όπως γραφεία ή αποθήκες. Έτσι, οι μισθωτές του εξοπλισμού ή των ακινήτων απαιτούν αυτά που χρειάζονται για την ομαλή λειτουργία της επιχείρησής τους εκμεταλλευόμενοι όλα τα φορολογικά και

λοιπά πλεονεκτήματα της χρηματοδοτικής μίσθωσης χωρίς να δεσμεύουν κεφάλαια από την επιχείρηση που τους είναι απαραίτητα.

- **Πώληση και Επαναμίσθωση Πάγιων Στοιχείων (Sale and Lease Back)**

Η επιχείρηση προκειμένου να απαιτήσει ή να αυξήσει τη ρευστότητά της μετατρέπει σε κεφάλαιο κίνησης το κεφάλαιο που έχει διαθέσει για την απόκτηση εξοπλισμού ή ακινήτων. Αυτό το επιτυγχάνει με την πώληση των παγίων αυτών στοιχείων (εξοπλισμού, ακινήτων) στην εταιρεία leasing και στη συνέχεια να τα μισθώνει, κάνοντας χρήση του όρου του leasing. Με αυτό τον τρόπο δίνεται η δυνατότητα στην επιχείρηση να εξοφλήσει τυχόν βραχυχρόνιους δανεισμούς που χρησιμοποιήθηκαν για την απόκτηση των παγίων στοιχείων βελτιώνοντας έτσι και την εικόνα του ισολογισμού της. Οι ελεύθεροι επαγγελματίες δε μπορούν να μισθώσουν τα επαγγελματικά τους ακίνητα που τα έχουν ήδη πουλήσει στην εταιρεία Leasing, αλλά επιτρέπεται να πουλήσουν τον επαγγελματικό εξοπλισμό.

- **Συνεργασία Εταιρείας Leasing, Προμηθευτή και Μισθωτή**

Η συνεργασία μεταξύ της εταιρείας leasing και του προμηθευτή εξοπλισμού μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση των πωλήσεων και των δύο μερών. Ο προμηθευτής εξοπλισμού πουλάει στην εταιρεία χρηματοδοτικής μίσθωσης τον εξοπλισμό που επιθυμεί ο μισθωτής –επενδυτής, τοις μετρητοίς και έπειτα ο μισθωτής τον αποκτά κάνοντας χρήση του θεσμού leasing.

4.2.4 Πρακτόρευση Απαιτήσεων (Factoring)

Όλες οι επιχειρήσεις πωλούν τα προϊόντα και τις υπηρεσίες τους είτε τοις μετρητοίς είτε με πίστωση. Στην περίπτωση όμως που πωλούν με πίστωση αυξάνονται οι λογαριασμοί που έχει να εισπράξει η επιχείρηση. Η πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring) είναι μία σύμβαση μεταξύ ενός πράκτορα επιχειρηματικών απαιτήσεων, όπως οι τράπεζες, θυγατρικές εταιρείες τραπεζών και μίας επιχείρησης που πουλά τα προϊόντα που παράγει και τις υπηρεσίες της. Με τη σύμβαση αυτή η εταιρεία factoring αναλαμβάνει αντί του πελάτη της που

έχει την επιχείρηση για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα που έχει συμφωνηθεί μεταξύ τους έναντι αμοιβής η λογιστική και νομική παρακολούθηση της επιχείρησης, υπηρεσίες σχετικά με την προεξόφληση και την είσπραξη απαιτήσεων κατά των πελατών της. Οι πλέον σημαντικότερες υπηρεσίες που προσφέρει μία εταιρεία factoring είναι η λογιστική παρακολούθηση, η αξιολόγηση των πελατών της επιχείρησης καθώς και η κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου και η είσπραξη των απαιτήσεων.

Σκοποί του Factoring

Χρηματοδοτικός

Ο προμηθευτής ενημερώνει τον πράκτορα σχετικά με τις εκκρεμείς απαιτήσεις του από τη διάθεση αγαθών ή υπηρεσιών και ο πράκτορας εξοφλεί αμέσως σύνολο ή μέρος των απαιτήσεων, αφού αφαιρέσει το ποσοστό που αντιστοιχεί στον προεξοφλητικό τόκο. Έτσι, η επιχείρηση αποκτά ρευστότητα και δυνατότητα μεγαλύτερης οικονομικής κίνησης.

Διαχειριστικός

Ο πράκτορας αναλαμβάνει τη διαχείριση των οικονομικών συναλλαγών, όπως την είσπραξη οφειλών, την όχληση των οφειλετών ενδεχομένως και τη δικαστική επιδίωξη της είσπραξης των οφειλών απαλλάσσοντας έτσι τον προμηθευτή από τις εν λόγω ενέργειες.

Εξασφαλιστικός

Στη σύμβαση που υπάρχει ο πράκτορας πιστώνει το λογαριασμό του πελάτη ακόμη και αν δεν έχει εισπράξει από τον οφειλέτη ακόμη και με τον κίνδυνο να μην εισπράξει την απαίτηση. Επιπλέον, αν ο πράκτορας δεν καταφέρει να εισπράξει τις απαιτήσεις από τον οφειλέτη, ο πράκτορας δεν έχει καμία αξίωση κατά του προμηθευτή.

Επιχειρήσεις που Χρησιμοποιούν το Factoring:

- Μεγάλες επιχειρήσεις
- Επιχειρήσεις που εξάγουν συνεχώς στο εξωτερικό

- Εισαγωγικές επιχειρήσεις που πωλούν στην εγχώρια αγορά
- Επιχειρήσεις οι οποίες για να εισπράξουν απαιτήσεις σε Ελλάδα και εξωτερικό έχουν αρκετές δαπάνες, λόγω κυρίως αφερέγγυων πελατών
- Επιχειρήσεις που αναζητούν κεφάλαια κίνησης
- Από εταιρείες που επιθυμούν λογιστική παρακολούθηση και την εμποροπιστωτική πολιτική της επιχείρησης
- Εταιρείες που δε μπορούν να ανταποκριθούν παρά μόνο με βαρείς όρους προς τους προμηθευτές λόγω αυξημένης ζήτησης προϊόντων και υπηρεσιών

Νομικό Πλαίσιο

Η σύμβαση factoring επισυνάπτεται μεταξύ τραπεζών ή ανώνυμων εταιρειών ως πρακτόρων και επιχειρήσεων ή επιτηδευματιών ως προμηθευτών.

Μορφές Factoring

Πλήρες Factoring

Ο πράκτορας αγοράζει τα μεταβιβαζόμενα τιμολόγια που αντιστοιχούν στις πωλήσεις που έχει πραγματοποιήσει ο προμηθευτής και με τα οποία αποδεικνύει την πώληση των υπηρεσιών και των προϊόντων του προς τους πελάτες του. Οι υποχρεώσεις τις οποίες έχει ο πράκτορας έναντι του προμηθευτή είναι να προεξοφλεί την αξία των τιμολογίων, να προστατεύει τον προμηθευτή από αβέβαιες – ανασφαλείς απαιτήσεις, να αναλαμβάνει την είσπραξη των απαιτήσεων του προμηθευτή έναντι των πελατών του και να διαχειρίζεται τους επί πιστώσει λογαριασμούς και να δίνει τις απαραίτητες πληροφορίες στους managers της επιχείρησης. Επίσης, για να αναλάβει μία εταιρεία factoring μία επιχείρηση θα πρέπει να πληρεί ορισμένες προϋποθέσεις, οι οποίες διαφέρουν από χώρα σε χώρα ή ανάμεσα σε πράκτορες. Αυτές είναι ένα συγκεκριμένο ελάχιστο ύψος ετησίων πωλήσεων, στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι η επιχείρηση είναι κερδοφόρα και κατάλληλη σύνθεση του ίδιου κεφαλαίου της επιχείρησης του προμηθευτή.

Factoring Προεξόφλησης Τιμολογίων

Ο μόνος σκοπός του πράκτορα είναι η προεξόφληση των τιμολογίων. Οι προμηθευτές προεξοφλούνται συνήθως το 80% της αξίας των τιμολογίων και τα υπόλοιπα στο τέλος του κάθε μήνα για κάθε ομάδα τιμολογίων. Η πλήρης εξόφληση των απαιτήσεων έναντι του προμηθευτή πραγματοποιείται μόνο όταν ο προμηθευτής ελέγχει την είσπραξη των απαιτήσεων. Για την πραγματοποίηση αυτής της μορφής factoring θα πρέπει πρώτα να υπάρχει επιχείρηση που χρειάζεται κεφάλαια για ανάπτυξη, να γίνεται σωστή τήρηση του βιβλίου πελατείας αλλιώς το αναλαμβάνει ο πράκτορας, να υπάρχει αξιόλογη σύνθεση ιδίων κεφαλαίων καθώς και ενδείξεις για προοπτικές ανάπτυξης της επιχείρησης.

Factoring Χωρίς Χρηματοδότηση (Maturity Factoring)

Αυτό το είδος factoring ισοσταθμίζει τις διοικητικές δραστηριότητες των πωλήσεων, την είσπραξη τιμολογίων και την ασφάλιση πιστωτικού κινδύνου, χωρίς να προεξοφλείται νωρίτερα ο προμηθευτής. Ο προμηθευτής πληρώνεται από τον πράκτορα μετά από μία σταθερή περίοδο που εξαρτάται από τις προσδοκώμενες πληρωμές του μέσου όρου της πιστωτικής περιόδου και από την ημερομηνία μεταφοράς των χρεών του πράκτορα και την υποβολή αντιγράφου του τιμολογίου από τον προμηθευτή. Στη μορφή αυτή το κόστος του προμηθευτή κυμαίνεται στο 0,3-3% και το κόστος του πιστωτικού κινδύνου κυμαίνεται από 0,5-2% χωρίς να έχει συμπεριληφθεί στο κόστος προμήθειας.

Bulk Factoring

Στη μορφή αυτή ο προμηθευτής χρηματοδοτείται με το ύψος των εισπρακτέων λογαριασμών και ως εγγύηση έχει τα τιμολόγια, χωρίς όμως να εγγυάται η είσπραξη αυτών.

Εμπιστευτικό

Η μορφή αυτή factoring είναι σαν ενεχυροδανειστήριο. Στην περίπτωση αυτή ο πελάτης δε γνωρίζει τη συμφωνία μεταξύ του πράκτορα και του προμηθευτή παρά μόνο σε περίπτωση που δεν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του, αυτό γίνεται για να προστατευθεί ο πράκτορας από τους πελάτες που έχουν υψηλό ρίσκο. Για το λόγο αυτό οι πράκτορες αναλαμβάνουν αξιόπιστους πελάτες και

μεγάλους εκχωρητές. Στη μορφή αυτή ο εκχωρητής είναι υπεύθυνος για την είσπραξη των τιμολογίων και ο πράκτορας για τη διαχείριση. Ο εκχωρητής καλείται τώρα να πληρώσει την προμήθεια για την διαχείριση, καθώς και τους τόκους της. Ο πράκτορας χρηματοδοτεί τον εκχωρητή με το 90% της αξίας των απαιτήσεων παραδείγματος χάριν την αξία των τιμολογίων. Όταν ο εκχωρητής εισπράξει το 100% των απαιτήσεων το επιστρέφει στον πράκτορα μαζί με τα αντίγραφα των επιταγών και των τιμολογίων και τότε ο πράκτορας επιστρέφει και το υπόλοιπο 10%. Σε περίπτωση όμως που ο εκχωρητής δε μπορεί να ανταπεξέλθει στις υποχρεώσεις του, τότε ο πράκτορας κρατάει την προμήθεια μέχρι ο εκχωρητής να αποπληρώσει το ύψος των τιμολογίων.

Μη εμπιστευτικό

Στη μορφή αυτή η σύμβαση μεταξύ του factor και προμηθευτή γνωστοποιείται και συνήθως το όνομα του πράκτορα αναγράφεται στο τιμολόγιο.

Πρακτόρευση τριμερούς συνεργασίας

Στην περίπτωση αυτή συμμετέχουν ο προμηθευτής, η τράπεζα και ο πράκτορας. Ο προμηθευτής χρηματοδοτείται από την τράπεζα, σύμφωνα με τις απαιτήσεις που έχουν εκχωρηθεί στον πράκτορα, ο οποίος λόγω της κεφαλαιακής επάρκειας ζητά την στήριξη της τράπεζας και αναλαμβάνει να παρέχει ότι προβλέπεται. Η τράπεζα ενεχυρώνει τα τιμολόγια των εκχωρητών αλλά όχι στο 100% της αξίας τους και για να εξασφαλιστεί ανοίγει ένα αλληλόχρεο λογαριασμό που τους χρεώνει τα λεφτά όταν αυτή τα εισπράξει. Έτσι, η τράπεζα αδυνατώντας να ανταπεξέλθει, υπογράφει τριμερή σύμβαση κατά την οποία ο εκχωρητής χρηματοδοτείται από την τράπεζα και ο πράκτορας αναλαμβάνει τη λογιστική διαχείριση των τιμολογίων αλλά και όλα όσα έχει αναλάβει.

Διεθνής Πρακτόρευση

Κριτήριο για αυτή τη μορφή είναι για το αν ο εκχωρητής βρίσκεται στο εξωτερικό.

Πλεονεκτήματα

Βασικό πλεονέκτημα της πρακτόρευσης είναι η μεγάλη ευελιξία των υπηρεσιών που παρέχει και η ικανότητα προσαρμογής στις ανάγκες των πελατών της.

Μειονεκτήματα

Βασικό μειονέκτημα είναι ότι αν η πρακτόρευση γίνεται για λόγους ρευστότητας το κόστος είναι μεγαλύτερο από έναν απλό δανεισμό.

4.2.5 Κεφάλαια Επιχειρηματικών Συμμετοχών (Venture Capital)

Τα κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών ή καινοτόμα κεφάλαια ή κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου είναι μία μορφή επένδυσης σε μικρές επιχειρήσεις που μόλις συστήθηκαν ή σε επιχειρήσεις που βρίσκονται σε ώριμο στάδιο και είναι μεγαλύτερες. Στον τρόπο αυτό επένδυσης υπάρχουν οι venture capitalists (VC) είναι τα φυσικά ή νομικά άτομα που κάνουν τέτοιες επενδύσεις, το venture capital fund είναι το επενδυτικό κεφάλαιο, οι ετερόρρυθμοι εταίροι (limited partners) είναι τα άτομα ή οι οργανισμοί που χρηματοδοτούν τα VC funds και τέλος οι ομόρρυθμοι εταίροι (general partners) είναι οι VC που διαχειρίζονται τα VC funds και κάνουν τις επενδύσεις.

Οι εταιρείες που επιζητούν αυτή τη μορφή χρηματοδότησης είναι εκείνες που βρίσκονται σε μεγάλο κίνδυνο και δε μπορούν να χρηματοδοτηθούν με κάποια άλλη συνηθισμένη μέθοδο, όπως το δανεισμό από τράπεζα. Ο συνηθέστερος κανόνας με τον οποίο επιλέγονται οι εταιρείες που θα χρηματοδοτηθούν είναι ο ρυθμός με τον οποίο μπορούν να αναπτυχθούν, δηλαδή να αναπτύσσονται πιο γρήγορα από ότι οι συνηθισμένες εταιρείες για αυτό το λόγω επιλέγονται εταιρείες που ανήκουν στον κλάδο της τεχνολογίας. Συνήθως, οι VC επιλέγουν μία στις 200 προτάσεις που τους γίνονται για επενδύσεις και μόνο 1-2 στις 10 επενδύσεις του χαρτοφυλακίου τους είναι επιτυχημένες και καλύπτουν τις ζημιές από τις υπόλοιπες.

Η συνεισφορά των VC γίνεται είτε με αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας είτε ως μορφή δανείου.

Πλεονεκτήματα Venture Capital Έναντι Άλλων Πηγών Χρηματοδότησης

Τα κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών έχουν αρκετά πλεονεκτήματα σε σχέση με τις άλλες μορφές χρηματοδότησης όπως ότι το venture capitalist λαμβάνει μέρος στον κίνδυνο χρηματοδοτώντας με κεφάλαια την επιχείρηση για μελλοντική εξέλιξη, ενώ οι άλλες πηγές χρηματοδότης ζητούν εγγυήσεις προκειμένου να προβούν στην χρηματοδότηση. Επιπλέον, η εικόνα της επιχείρησης βελτιώνεται όταν συμμετέχει σε αυτήν το VC και η συμβολή τους είναι σημαντική για μία επιχείρηση αφού γνωρίζουν πως μπορεί να εισέλθει στο χρηματιστήριο και διαθέτουν γνώσεις και έχουν πείρα πάνω σε θέματα εξαγορών και συγχωνεύσεων. Τέλος, οι εταιρείες venture capital έχουν ένα ισχυρό κύκλο γνωριμιών όπου θα μπορούσαν να προσελκύσουν και νέους πελάτες, καθώς και με την πείρα που διαθέτουν συμβουλεύουν την επιχείρηση πάνω σε θέματα στρατηγικής, οργάνωσης και χρηματοοικονομικής διοίκησης.

Προμηθευτές Venture Capital

- «άγγελοι» (angel investors ή business angels)

Οι «άγγελοι» είναι συνήθως ιδιώτες που έχουν μία καλή οικονομική κατάσταση. Το μέγιστο ποσό που συνήθως μπορούν να χρηματοδοτήσουν μία επιχείρηση είναι 500.000€ και είναι οι πιο επιθυμητοί για μία τέτοια συμμετοχή, αφού οι γνώσεις τους πάνω στο αντικείμενο και η εμπειρία τους είναι ελάχιστη έως και μηδενική. Συνήθως, οι «angel» επενδυτές επενδύουν τα κεφάλαια τους λόγω κοινωνικών και συγγενικών σχέσεων αλλά και τύχης και συνήθως ενημερώνονται για την επένδυση μέσω μίας μη επίσημης συνομιλίας. Σαφώς τέτοιοι επενδυτές είναι δύσκολο να εντοπισθούν. Οι βασικές τους διαφορές με τις εταιρείες venture capital είναι ότι οι business angels όταν αναλαμβάνουν μία επένδυση σε μία επιχείρηση ενδιαφέρονται για τους ανθρώπους και όχι τόσο για τον ανταγωνισμό και το ρίσκο και διακρίνονται από μία ελευθερία κινήσεων και αποφάσεων. Επίσης, οι business angels επενδύουν ακόμη και χωρίς έρευνα συνήθως σε μικρές start ups επιχειρήσεις

τα δικά τους χρήματα σε αντίθεση με τις εταιρείες venture capital που κάνουν άπειρες έρευνες πριν επενδύσουν τα κεφάλαια που τους έχουν δώσει οι επενδυτές τους και βρίσκουν συνήθως μεσαίου επιπέδου επιχειρήσεις.

- Οικογένειες με μεγάλη περιουσία

Η κατηγορία αυτή είναι από τις παλαιότερες μορφές πηγής καινοτόμων κεφαλαίων, αλλά δεν είναι η κύρια πηγή κεφαλαίου. Τα ποσά τα οποία προέρχονται από επενδύσεις venture capital παρουσιάζονται με τη μορφή κεφαλαιακών κερδών, τα οποία παρουσιάζουν χαμηλή χρηματοδότηση έως και μηδενική.

- Θυγατρική ΕΚΕΣ Χρηματοπιστωτικών και Μεγάλων Μη Χρηματοπιστωτικών Εταιρειών

Υπάρχουν αρκετές τράπεζες και ασφαλιστικές εταιρείες, οι οποίες έχουν δημιουργήσει θυγατρικές ΕΚΕΣ (Εταιρείες Κεφαλαίων Επιχειρηματικών Συμμετοχών), όμως δεν έχουν τα επιθυμητά αποτελέσματα λόγω έλλειψης εμπειρίας των ατόμων που τις στελεχώνουν. Έτσι, έχει ως αποτέλεσμα να μην υπάρχει ανταγωνισμός.

- Ιδιωτικές Επενδυτικές Κοινοπραξίες (Private Partnerships & Corporations)

Είναι η πιο συνηθισμένη μορφή σε αυτόν τον τομέα της χρηματοδότησης. Οι κοινοπραξίες αυτές αποτελούνται από ομόρρυθμους εταίρους (general partners), οι οποίοι διοικούν την κοινοπραξία και επενδύουν το 1% των επενδύμενων κεφαλαίων, λαμβάνουν ως εισφορά ένα μέρος των μακροπρόθεσμων κεφαλαιακών κερδών και ένα μέρος με βάση το ποσοστό του επενδυτικού τους κεφαλαίου για τη διαχείριση. Επίσης, οι κοινοπραξίες αποτελούνται και από τους ετερόρρυθμους εταίρους (limited partners), οι οποίοι είναι διάφορα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και ιδιώτες που τις χρηματοδοτούν. Οι κοινοπραξίες αυτές έχουν συνήθως διάρκεια ζωής 10 χρόνια

4.2.6 Επιχειρηματικοί Επενδυτές (Business Angels)

Με τον όρο επιχειρηματικοί επενδυτές εννοούμε τους ιδιώτες που επενδύουν κεφάλαια συνήθως στο αρχικό στάδιο μίας εταιρείας, διαθέτοντας στην

επιχείρηση τον απαραίτητο χρόνο, τεχνογνωσία, εμπειρία, πείρα. Οι ιδιώτες αυτοί είναι καταρτισμένα άτομα με μεγάλη εμπειρία σε θέματα διοίκησης. Συνήθως τα άτομα αυτά είναι σύμβουλοι επιχειρηματικού σχεδιασμού (μέτοχοι, ιδιοκτήτες ή επιχειρήσεων, διευθυντικά στελέχη), αλλά μπορεί να είναι και πρώην σύμβουλοι επιχειρήσεων. Γενικά οι επιχειρηματικοί άγγελοι είναι μία μορφή εσόδων για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις τον τελευταίο καιρό.

Είδη Επιχειρηματικών Αγγέλων

Υπάρχουν τέσσερις κατηγορίες επιχειρηματικών αγγέλων

- Guardian Angels

Είναι συνήθως επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται στον ίδιο κλάδο με τον οποίον κάνουν την επένδυση. Επιλέγουν συνήθως στον 'τομέα' τους επιχειρήσεις, διότι μπορούν να τους παρέχουν την εμπειρία και τις γνώσεις τους.

- Entrepreneur Angels

Είναι τα άτομα τα οποία διαθέτουν τις απαραίτητες γνώσεις για να βοηθήσουν τους επιχειρηματίες στα πρώτα τους βήματα. Σε αυτού του είδους επιχειρηματικών αγγέλων ο τομέας απασχόλησης τους από τον τομέα επένδυσης τους διαφέρει.

- Operational Angels

Είναι άτομα τα οποία εργάζονται ως υψηλόβαθμα στελέχη σε μεγάλες εταιρείες. Διαθέτουν γνώσεις και εμπειρία στον κλάδο που έχουν κάνει την επένδυση αλλά συνήθως μειονεκτούν από άποψη μεγάλης επιχειρηματικής εμπειρίας.

- Financial Angels

Είναι οι επενδυτές οι οποίοι έχουν ως μόνο τους στόχο το κέρδος.

Ο βαθμός, όμως, στον οποίο εμπλέκεται ένας επιχειρηματικός άγγελος στη λειτουργία και την επιχείρηση εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως από τον επιχειρηματία, τις γνώσεις και τις φιλοδοξίες του επενδυτή. Έτσι, ο βαθμός εμπλοκής του δεν εξαρτάται από τον ίδιο μόνο.

Ο επιχειρηματικός άγγελος προκειμένου να μειώσει τον επενδυτικό κίνδυνο δε χρηματοδοτεί στο κεφάλαιο εκκίνησης –δημιουργίας της επιχείρησης αλλά στα πρώτα της βήματα.

Τα Κριτήρια Για Να Επενδύσει Ένας Επιχειρηματικός Άγγελος

Ένας επιχειρηματικός άγγελος προκειμένου να επενδύσει θα πρέπει πρώτα να δει και να μελετήσει το επιχειρηματικό σχέδιο τόσο όσον αφορά το περιεχόμενό του αλλά και την παρουσίασή του. Επίσης, ο επιχειρηματικός άγγελος λαμβάνει υπόψη του τις γνώσεις που διαθέτει ο επιχειρηματίας στον τομέα τον οποίο δραστηριοποιείται καθώς και τις γνώσεις της ομάδας διαχείρισης. Ακόμη, ανάλογα με τις γνώσεις που υπάρχουν σχετικά με το προϊόν ή την υπηρεσία που διαθέτει η επιχείρηση καθώς και τις οικονομικές επιδόσεις. Τέλος, ανάλογα με τον κίνδυνο που καλείται να πάρει ο επιχειρηματικός άγγελος γίνεται και η επένδυση.

4.2.7 Χρηματιστηριακή Αγορά

Είναι μία εναλλακτική μορφή χρηματοδότησης για δυναμικές ή καινοτόμες μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Η είσοδος τους στο χρηματιστήριο τους εξασφαλίζει κεφάλαια για την ανάπτυξη της επιχείρησης, γεγονός, όμως, που είναι δύσκολο λόγω ότι τα κεφάλαια της επιχείρησης πρέπει να ξεπερνούν το 1.000.000€ και οι εταιρείες να μην έχουν εισαχθεί στην Κύρια ή Παράλληλη αγορά του Χρηματιστηρίου Αξιών (Αθηνών). Επίσης, για να εισαχθούν οι επιχειρήσεις πρέπει να γίνεται δημοσίευση των οικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης ως ανώνυμη για δύο συνεχόμενα έτη πριν κάνει την αίτηση εισαγωγής της. Οι οικονομικές αυτές καταστάσεις θα πρέπει να έχουν ελεγχθεί από Ορκωτό Ελεγκτή. Ακόμη, θα πρέπει η επιχείρηση να υπόκειται σε φορολογικό έλεγχο για όλες τις χρήσεις της. Στη συνέχεια θα πρέπει να διαθέτουν μετοχές της επιχείρησης στο κοινό τουλάχιστον 100.000 μετοχές αξίας μεγαλύτερης των ιδίων κεφαλαίων με δημόσια εγγραφή. Ακολουθεί δέσμευση των μετοχών, όπου δεσμεύεται η ονομαστική αξία που αντιστοιχεί στο 5% τουλάχιστον του μετοχικού κεφαλαίου πριν γίνει η αίτηση με δέσμευση ότι δε θα γίνει διάθεση των μετοχών του 80% για τον πρώτο χρόνο και για τον δεύτερο το 50% των μετοχών. Στη συνέχεια υποβάλλεται το επενδυτικό σχέδιο στο οποίο υπάρχει αναλυτική αναφορά των τεχνικών και χρηματοοικονομικών στοιχείων, των στοιχείων της αγοράς με βάση

τη στρατηγική καθώς και των μέσων που θα χρησιμοποιήσει για την επίτευξη των στόχων. Τέλος, ακολουθεί ενημερωτικό δελτίο πριν την έναρξη της δημόσιας εγγραφής όπου υπάρχουν πληροφορίες για τους οικονομικούς στόχους της επιχείρησης και η Ανάδοχος Έκδοσης που παρακολουθεί και ενημερώνει το κοινό σχετικά με την ομαλή πορεία του επενδυτικού σχεδίου.

4.2.8 Θερμοκοιτίδες Επιχειρήσεων (Business Incubators)

Η μορφή αυτή χρηματοδότησης αναφέρεται σε νέο ιδρυόμενες, καινοτόμες και επιχειρήσεις που έχουν προοπτικές εξέλιξης προσφέροντας τους χώρο, εξοπλισμό, πελάτες, προμηθευτές, στελέχωση της επιχείρησης και ως αντάλλαγμα λαμβάνει ένα ποσοστό του μετοχικού κεφαλαίου ή/και από την νέο ιδρυόμενη επιχείρηση. Ο στόχος της θερμοκοιτίδας είναι να ιδρύσει και να αναπτύξει μία επιχείρηση προκειμένου να προχωρήσει με μία μεγαλύτερη χρηματοδότηση μέσω των Ventures Capitals για να αναπτυχθεί και να εδραιωθεί η επιχείρηση σε ένα μεγάλο μέρος της αγοράς. Η διάρκεια αυτής της χρηματοδότησης κυμαίνεται από 6 έως 18 μήνες. Στην Ελλάδα μέσω της κρατικής –ευρωπαϊκής χρηματοδότησης του προγράμματος «Ελευθώ» έχει αρχίσει να εφαρμόζεται αυτή η μορφή χρηματοδότησης με τη διεθνή του έννοια.

Στην Ελλάδα παρόλο που ακολουθούν το διεθνές μοντέλο δρουν σε αυτό διαφορετικά, όσον αφορά τον τρόπο και το ύψος της χρηματοδότησης.

Τα κριτήρια επιλογής για αυτή τη μορφή χρηματοδότησης είναι:

- Τα προσόντα των ατόμων που διοικούν την επιχείρηση
- Ότι αφορά το επιχειρηματικό προϊόν ή υπηρεσία
- Διάφορα επενδυτικά –χρηματοοικονομικά κριτήρια, όπως οι ανάγκες και ο βαθμός χρηματοδότησης.

4.2.9 Ταμείο Εγγυοδοτήσεων (E.T.E.AN.)

Το E.T.E.AN. σημαίνει Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης και είναι ένας νέος χρηματοδοτικός φορέας με μετοχικό κεφάλαιο 1,7 δις ευρώ από τα οποία το 1,5 δις ευρώ είναι ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου και σχεδόν 213 εκατομμύρια ευρώ μετρητά. Η E.T.E.AN. Α.Ε. είναι διάδοχος της

Τ.Ε.Μ.Π.Μ.Ε. Α.Ε. και θα δράσει συμπληρωματικά στη χρηματοπιστωτική αγορά υπό τις καθοδηγήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που επιθυμεί να μη γίνουν άλλες επιχορηγήσεις αλλά και προώθηση των ανακυκλωμένων χρηματοοικονομικών προϊόντων. Έχουν ως στόχο να διευκολύνουν την επιχειρηματικότητα στις επιχειρήσεις τις μικρομεσαίες κυρίως και να διευκολύνουν την εισαγωγή καινοτόμων χρηματοδοτικών προϊόντων για την εφαρμογή επενδυτικών σχεδίων. Η Ε.Τ.Ε.ΑΝ. Α.Ε. στηρίζει όλων των ειδών των επιχειρήσεων ανεξάρτητα σε ποιον τομέα βρίσκεται ή σε ποιο στάδιο ζωής. Όμως, έμφαση δίνεται στις εταιρείες με προϊόντα νέας ζήτησης του 21^{ου} αιώνα, που έχουν προοπτικές ανάπτυξης.

Η αποστολή, ο σκοπός και οι επιδιώξεις του Ε.Τ.Ε.ΑΝ. Α.Ε. σύμφωνα με τον ιδρυτικό νόμο είναι να παρέχει στις επιχειρήσεις ανεξαρτήτου μεγέθους εγγυήσεις και αντεγγυήσεις έναντι των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων ή εταιρειών CV. Ακόμη επενδύει και εκείνη ποσά, στα ποσά τα οποία διαχειρίζεται η εταιρεία με μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής, όπως ταμεία στήριξης ή ταμεία εγγυήσεων. Τέλος, συνεπενδύει ποσά στην επιχείρηση είτε για την ανάπτυξη του περιβάλλοντος είτε για την εξοικονόμηση ενέργειας μέσω εναλλακτικών πηγών ενέργειας.

4.2.10 ΤΕΠΙΧ

Εντός του ΕΤΕΑΝ Α.Ε. συστάθηκε με την υπ' αριθμ. 12017/1245/27-10-2010 (ΦΕΚ Β' 1697/27-10-2010) Κοινή Υπουργική Απόφαση μία νέα χωριστή λογιστικά χρηματοδοτική μονάδα το Ταμείο Επιχειρηματικότητας, το οποίο έχει ως στόχο την οικονομική βοήθεια νέων ή ήδη υπαρχουσών επιχειρήσεων καθώς και επιχειρήσεις που είναι υπό σύσταση αρκεί να έχουν προοπτικές να προσφέρουν οικονομικά οφέλη. Η συνολική δαπάνη του προγράμματος αυτού ανέρχεται στα 460 εκατομμύρια ευρώ συγχρηματοδοτούμενο από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και από εθνικούς πόρους μέσω των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα. Η μονάδα αυτή αποτελείται από δύο προκηρύξεις την Α' Προκήρυξη η οποία αφορά το Ταμείο Δανειοδοτήσεων και την Β' Προκήρυξη που αφορά το Ταμείο Εγγυοδοσίας.

Η Α' Προκήρυξη αναφέρεται στη χρηματοδότηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων μέσω των Ταμείων Δανειοδοτήσεων. Τα Ταμεία Δανειοδοτήσεων αποτελούνται από τους Ενδιάμεσους Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς (ΕΧΟ) που λειτουργούν ως Μέσα Χρηματοπιστωτικής Τεχνικής και από το Ταμείο Επιχειρηματικότητας. Τα δάνεια τα οποία θα παρέχουν συνολικά φθάνουν τα 900 εκατομμύρια ευρώ και θα υπάρχουν σε αυτά και πιο ευνοϊκούς όρους για την επιχείρηση. Επίσης, τα κεφάλαια τα οποία διατίθενται αναφέρονται σε συγκεκριμένες Δράσεις που χωρίζονται σε κατηγορίες ανάλογα με τον τομέα που χρηματοδοτούν.

Η κατηγορία Α Δράσης αναφέρεται στην Γενική Επιχειρηματικότητα και χρηματοδοτείται από τον Αναπτυξιακό Νόμο 3908/2011 ΦΕΚ Α 8/01.02.2011 και την Alpha Bank. Το ελάχιστο ύψος δανείου ανέρχεται σε € 30.000 και το μέγιστο ύψος δανείου ανέρχεται σε έως € 800.000 ανά επιχείρηση και το ποσό του δανείου θα αναγράφεται στη σύμβαση. Η διάρκεια του δανείου ορίζεται κατ' ελάχιστο σε πέντε (5) έτη και με μέγιστη διάρκεια δέκα (10) έτη, από την πρώτη εκταμίευση. Ειδικότερα, η Δράση συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και ειδικότερα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το Ελληνικό Δημόσιο. Το ποσό που αποτελεί το κεφάλαιο του Ταμείου Δανειοδοτήσεων, το οποίο χρηματοδοτεί τη Δράση «Γενική Επιχειρηματικότητα», ανέρχεται σε 300.000.000 ευρώ. Η ΕΤΕΑΝ ΑΕ, ως διαχειρίστρια του Ταμείου Επιχειρηματικότητας, θα καταβάλλει συνολικά ποσό 100.000.000 ευρώ και η Τράπεζα θα καταβάλλει ποσό 200.000.000 ευρώ.

Η κατηγορία Γ Δράσης αναφέρεται στην Επιχειρηματικότητα των Νέων και χρηματοδοτείται από την Εθνική Τράπεζα και το Ταμείο Επιχειρηματικότητας. Το ελάχιστο ύψος δανείου ανέρχεται σε € 30.000 και το μέγιστο ύψος δανείου ανέρχεται σε έως € 300.000 ανά επιχείρηση και το ποσό του δανείου θα αναγράφεται στη σύμβαση. Η διάρκεια του δανείου ορίζεται κατ' ελάχιστο σε πέντε (5) έτη και με μέγιστη διάρκεια δέκα (10) έτη, από την πρώτη εκταμίευση. Ειδικότερα, η Δράση συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και ειδικότερα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το Ελληνικό Δημόσιο. Το ποσό που αποτελεί το κεφάλαιο του Ταμείου Δανειοδοτήσεων, το οποίο χρηματοδοτεί τη Δράση «Επιχειρηματικότητα των

Νέων», ανέρχεται σε 90.000.000 ευρώ. Η ΕΤΕΑΝ ΑΕ, ως διαχειρίστρια του Ταμείου Επιχειρηματικότητας θα καταβάλλει συνολικά ποσό 30.000.000 ευρώ και η Τράπεζα θα καταβάλει ποσό 60.000.000 ευρώ.

Η κατηγορία Δ Δράσης αναφέρεται στην Εξωστρέφεια των επιχειρήσεων και χρηματοδοτείται από το Ταμείο Επιχειρηματικότητας και από την Eurobank και διάρκεια του δανείου είναι ίδια με τα παραπάνω. Η κατηγορία Ε Δράσης αναφέρεται στον θεματικό τουρισμό, την αφαλάτωση, τη διαχείριση απορριμμάτων, τις πράσινες υποδομές, τις πράσινες εφαρμογές, το ΑΠΕ. Η Δράση εφαρμόζεται και χρηματοδοτείται από την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος. Ειδικότερα, η Δράση συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και ειδικότερα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το Ελληνικό Δημόσιο. Το ποσό που αποτελεί το κεφάλαιο του Ταμείου Δανειοδοτήσεων, το οποίο χρηματοδοτεί τη Δράση «Θεματικός Τουρισμός, Αφαλάτωση, Διαχείριση Απορριμμάτων, Πράσινες Υποδομές, Πράσινες Εφαρμογές, ΑΠΕ» ανέρχεται σε 150.000.000 ευρώ. Η ΕΤΕΑΝ ΑΕ, ως διαχειρίστρια του Ταμείου Επιχειρηματικότητας θα καταβάλλει συνολικά ποσό 50.000.000 ευρώ και η Τράπεζα θα καταβάλει ποσό 100.000.000 ευρώ.

Η κατηγορία ΣΤ Δράσης αναφέρεται στην Καινοτόμα Επιχειρηματικότητα, την εφοδιαστική Αλυσίδα, τα Τρόφιμα και τα Ποτά. Η Δράση συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και ειδικότερα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το Ελληνικό Δημόσιο. Το ποσό που αποτελεί το κεφάλαιο του Ταμείου Δανειοδοτήσεων, το οποίο χρηματοδοτεί τη Δράση «Καινοτόμα Επιχειρηματικότητα, Εφοδιαστική Αλυσίδα, Τρόφιμα, Ποτά» ανέρχεται σε 150.000.000 ευρώ. Η ΕΤΕΑΝ ΑΕ, ως διαχειρίστρια του Ταμείου Επιχειρηματικότητας θα καταβάλλει συνολικά ποσό 50.000.000 ευρώ και την Τράπεζα Πειραιώς θα καταβάλει ποσό 100.000.000 ευρώ.

Στη Β' Προκήρυξη οι Ενδιάμεσοι Χρηματοπιστωτικοί Οργανισμοί θα λειτουργούν ως Μέσα Χρηματοοικονομικής Τεχνικής για την έκδοση εγγυημένων δανείων από το ΤΕΠΙΧ σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις στο ποσό που φθάνει

συνολικά τα 450 εκατομμύρια ευρώ. Τα ποσά των δανείων αυτών θα διατεθούν για την ανάπτυξη ή και την δημιουργία εμπορικού κύκλου σε μία επιχείρηση.⁴³

4.2.11 Οι 11 Δράσεις Μέσω του Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕΠ)

Αυτόν τον καιρό προκειμένου να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της ρευστότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων το Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων χρησιμοποιώντας διάφορους ευρωπαϊκούς και εθνικούς πόρους επιχειρεί μέχρι στιγμής μέσω 11 δράσεων.

Δανειοδότηση μέσω προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕΠ)

1. Στις Μικρομεσαίες επιχειρήσεις θα διατεθούν 1,44 δις. ευρώ ως το 2015

Διαμέσου των Ελληνικών Τραπεζών θα διατεθούν δάνεια σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις ύψους 1,44 δις. ευρώ, τα οποία έχουν εκταμιευτεί από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων έπειτα από συμφωνία της με την κυβέρνηση. Οι συνεργαζόμενες τράπεζες οι οποίες έχουν ξεκινήσει την εκταμίευση των δανείων είναι η Εθνική, η Πειραιώς, η Παγκρήτια, η Alpha και η Eurobank.

2. Για τη διευκόλυνση του εξωτερικού εμπορίου θα διατίθενται κάθε χρόνο 1,5 δις. ευρώ με τη μορφή ανακυκλωμένων εγγυήσεων.

Έπειτα από πρόταση του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και διαπραγματεύσεις με την κυβέρνηση, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων για τη χρηματοδότηση του εξωτερικού εμπορίου παρέχει προγράμματα εγγυήσεων προς τις ελληνικές τράπεζες.

Οι εγγυήσεις θα έχουν ύψος 500 εκατ. ευρώ για τη χρηματοδότηση των ελληνικών εξαγωγών και εισαγωγών και θα παρέχονται μόνο από τις τράπεζες με

⁴³ <http://www.etean.com.gr/> ,

<http://www.antagonistikotita.gr/tepix-dan/> ,20/11/2012

τις οποίες η ΕΤΕπ έχει υπογράψει συμφωνία στις 12 Ιουνίου στην Αθήνα. Στη συμφωνία αναφέρεται ότι πρέπει να υπάρχουν τρεις ελληνικές και τρεις ξένες τράπεζες, δηλαδή από ελληνικής πλευράς είναι η Εθνική, η Πειραιώς και η Eurobank και οι ξένες HSBC, Commerzbank, Citi.

Το χρηματοδοτικό αυτό εργαλείο θα μπορεί να καλύψει συναλλαγές 1,5 δις. ευρώ λόγω του ότι θα υπάρχουν ανακυκλούμενα κεφάλαια. Ο συνδυαστικός κρίκος μεταξύ των ελληνικών τραπεζών, των ελληνικών επιχειρήσεων και των τριών διεθνών πιστωτικών ιδρυμάτων είναι η ΕΤΕπ .

3. Διατίθενται 550 εκατ. ευρώ μέσω του Εθνικού Ταμείου Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης (ΕΤΕΑΝ) για κεφάλαια κίνησης και χρηματοδότηση επενδύσεων.

Η «ΤΕΠΙΧ- Επιχειρηματική Επανεκκίνηση» είναι η νέα δράση του ΕΤΕΑΝ, όπου οι επιχειρήσεις μπορούν να υποβάλλουν αίτηση στη συνεργαζόμενη τράπεζα της. Στόχος της δράσης είναι η προώθηση της επιχειρηματικότητας, η χορήγηση δανείων με ευνοϊκούς όρους για να ενισχυθούν οι επενδύσεις και η διευκόλυνση πρόσβασης των επιχειρήσεων στη χρηματοδότηση.

Η χορήγηση δανείου θα είναι με ιδιαίτερα χαμηλό επιτόκιο, με μείωση έως και 50% του ισχύοντος επιτοκίου τραπεζικού δανεισμού της επιχείρησης, λόγω της δράσης αυτής. Τα δάνεια θα παρέχονται με ευνοϊκούς όρους και θα αφορούν δάνεια επιχειρηματικής ανάπτυξης ειδικού σκοπού (κεφάλαια κίνησης) και σε δάνεια που χρηματοδοτούν επενδυτικά σχέδια επιχειρήσεων, τα οποία υπάχθηκαν στον Ν.3299/2004, εντάχθηκαν σε άλλα προγράμματα κρατικής ενίσχυσης και δεν εντάχθηκαν σε προγράμματα κρατικής ενίσχυσης και δεν έχουν υλοποιηθεί.

4. Το ποσό των 315 εκατ. ευρώ με ευνοϊκά δάνεια για εξωστρέφεια, καινοτομία, τουρισμό, νεανική και πράσινη επιχειρηματικότητα.

Οι δράσεις του Ταμείου Επιχειρηματικότητας αφορούν συγκεκριμένες κατηγορίες όπως :

- Γενική επιχειρηματικότητα
- Επιχειρηματικότητα των νέων

- Εξωστρέφεια
 - Θεματικός τουρισμός, αφαλάτωση, διαχείριση απορριμμάτων, πράσινες υποδομές, πράσινες εφαρμογές, ΑΠΕ
 - Καινοτόμα επιχειρηματικότητα, εφοδιαστική αλυσίδα, τρόφιμα, ποτά.
5. Άτοκα και χαμηλότοκα δάνεια ύψους 80 εκατ. ευρώ για την ενίσχυση νησιωτικών και τουριστικών επιχειρήσεων.
6. Δάνεια ύψους 150 εκατ. ευρώ μέσω του Ταμείου Εγγυοδοσίας.
- Ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων μέσω της παροχής εγγυήσεων για επενδύσεις και κεφάλαια κίνησης με τη βοήθεια του Ταμείου Εγγυοδοσίας.
7. Για την έκδοση εγγυητικών επιστολών διατίθενται 45 εκατ. ευρώ.

ΔΑΝΕΙΟΔΟΤΗΣΗ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ JEREMIE

8. Για την ενίσχυση νέων και νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων διατίθενται 50 εκατ. ευρώ μέσω venture capital στους τομείς Πληροφορικής και Επικοινωνιών.
9. Διατίθενται σε πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις μέσω του προγράμματος «Ευνοϊκά Δάνεια Επιμερισμού Ρίσκου» 48 εκατ. ευρώ για δάνεια.
10. Διατίθενται επίσης, 58 εκατ. ευρώ για δάνεια για την ενίσχυση των μεσαίων επιχειρήσεων μέσω του προγράμματος «Ευνοϊκά Δάνεια Επιμερισμού Ρίσκου».
11. Μέσω του προγράμματος «Συγχρηματοδότηση Επιχειρηματικών Δανείων» διατίθενται 117 εκατ. ευρώ για κεφάλαια κίνησης και επενδύσεις στον κλάδο της Πληροφορικής.⁴⁴

⁴⁴ http://www.mindev.gov.gr/?page_id=11239, 20/09/2013

4.2.12 JEREMIE

Το Ταμείο Κεφαλαίου JEREMIE σημαίνει «Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises –Κοινοί ευρωπαϊκοί πόροι για τις πολύ μικρές ως μεσαίες επιχειρήσεις ». Η JEREMIE είναι μία πρωτοβουλία που έχει αναπτυχθεί μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων και παρέχεται στα κράτη –μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω των εθνικών και περιφερειακών Διαχειριστικών Αρχών του κάθε κράτους –μέλους αντίστοιχα. Η πρωτοβουλία αυτή δίνει την ευκαιρία να χρησιμοποιηθεί ένα μέρος των ενισχύσεων που προέρχονται από τα διαρθρωτικά ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διαμέσου του Ταμείου Χαρτοφυλακίου που λειτουργεί ως κεντρικός φορέας διοχέτευσης των πόρων για την χρηματοδότηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων μέσω ιδίων κεφαλαίων, δανείων ή εγγυήσεων.

Η πρώτη μέρα υποβολής ήταν στις 01/09/2008 και η τελευταία μέρα υποβολής είναι 31/12/2013 με συνολική δημόσια δαπάνη 100.000.000,00 €. Το ποσό του δανείου ανά επιχείρηση είναι 100.000,00 €. Τα δάνεια αυτά επιδοτούν νέες και νεοϊδρυόμενες μικρές ή πολύ μικρές επιχειρήσεις, οι οποίες απασχολούν έως 50 άτομα και λειτουργούν λιγότερο από 36 μήνες και σκοπεύουν να επεκτείνουν και να αναπτύξουν την επιχείρηση.

Ο κύριος σκοπός του JEREMIE είναι η οικονομική ενίσχυση των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων διαμέσου των Διαρθρωτικών Ταμείων χρησιμοποιώντας μέσα τα οποία θα της επιστρέψουν την ενίσχυση αυτή, ώστε να υπάρχει μία συνεχής ανατροφοδότησης των πόρων που διατίθενται στις επιχειρήσεις. Τα μέσα αυτά μπορεί να είναι τα δάνεια τα οποία χορηγούνται μέσω των τραπεζών, εγγυήσεις, συμμετοχές σε επιχειρηματικά κεφάλαια αλλά σίγουρα όχι με τη μορφή επιχορηγήσεων. Το γεγονός αυτό παρουσιάζει αρκετά θετικά, διότι σε χρηματοοικονομικό επίπεδο προστίθενται και ιδιωτικά κεφάλαια στα κονδύλια που έχουν δεσμευθεί από τα Διαρθρωτικά Ταμεία. Επίσης, σκοπός του προγράμματος αυτού είναι η απόκτηση παγίων κεφαλαίων και κεφάλαια κίνησης επέκτασης δραστηριότητας. Έτσι, εκτός των άλλων το JEREMIE βοηθάει στην ομαλή μετάβαση των επιχειρήσεων σε βιώσιμα μέτρα πολιτικής, ώστε να ανταπεξέλθει έπειτα στην αγορά η κάθε επιχείρηση είτε από μόνη της είτε με τη βοήθεια

διαφόρων χρηματοδοτήσεων, αφού μετά το 2013 οι επιχορηγήσεις που λαμβάνονται από την ΕΕ θα μειωθούν.

Το πρόγραμμα JEREMIE είναι μία πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων (ΕΤαΕ) και υλοποιείται μέσω του Ταμείου Χαρτοφυλακίου. Οι κύριες δραστηριότητες του Ταμείου Χαρτοφυλακίου είναι το να έρχεται σε επαφή και να συνεργάζεται με τις εθνικές ή περιφερειακές αρχές, να προσελκύει κοινοπραξίες επενδυτών, να συνθέτει τις προδιαγραφές για τα Επιχειρησιακά Σχέδια και να επιλέγει τους ενδιάμεσους οργανισμούς, να ελέγχει και να υποβάλλει αναφορές σχετικά με τις επενδύσεις, να επιλέγει τους κατάλληλους ενδιάμεσους οργανισμούς για τη χορήγηση των ενισχύσεων στις υποψήφιες επιχειρήσεις.

Τα χρηματοδοτικά εργαλεία που προωθούνται μέσω του προγράμματος JEREMIE είναι:

- **Funded Risk Sharing**

Το εργαλείο αυτό σχετίζεται με την χορήγηση δανείων από τους επιλεγμένους ενδιάμεσους, συνήθως είναι οι Τράπεζες και το ύψος του δανειζόμενου ποσού είναι 100.000,00€, σε πολύ μικρές ή μικρές επιχειρήσεις. Οι ενδιάμεσοι διαθέτουν το ίδιο ποσό με τη δημόσια δαπάνη, ώστε να κατανεμηθεί ο ενδεχόμενος κίνδυνος και στις δύο πλευρές και να ελαχιστοποιήσουν τις απαραίτητες εξασφαλίσεις για τη χορήγηση του δανείου καθώς και του επιτοκίου αυτού.

- **Microfinance**

Το εργαλείο αυτό σχετίζεται με τη χορήγηση μικροπιστώσεων από τους επιλεγμένους ενδιάμεσους, συνήθως είναι οι Τράπεζες και το ύψος του δανειζόμενου ποσού είναι 25.000,00€. Το ποσό το οποίο διαθέτει η δημόσια δαπάνη είναι το ίδιο, ώστε να κατανεμηθεί ο ενδεχόμενος κίνδυνος και στις δύο πλευρές και να ελαχιστοποιήσουν τις απαραίτητες εξασφαλίσεις για τη χορήγηση της μικροπίστωσης καθώς και της μείωσης του επιτοκίου αυτής.

- **Equity Risk Capital Financing**

Το εργαλείο αυτό σχετίζεται με τη χορήγηση κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών. Στοχεύει στη δημιουργία εργαλείων για επένδυση σε νεοϊδρυόμενες επιχειρήσεις με καινοτόμα τεχνολογικά στοιχεία καθώς και την ανεύρεση

ιδιωτικών κεφαλαίων ακόμα και από το εξωτερικό, ώστε το νέο ανθρώπινο δυναμικό να επεκταθεί και σε νέες καινοτόμες αγορές.

Τα επιδιωκόμενα οφέλη από την εφαρμογή του προγράμματος JEREMIE είναι η δημιουργία κατάλληλων προϋποθέσεων, ώστε να εισαχθούν νέες, ευέλικτες επενδυτικές πρωτοβουλίες. Δημιουργεί προοπτικές για την βελτίωση και ανάπτυξη της ελληνικής καινοτομικής επιχειρηματικότητας και την κατάλληλη αξιοποίηση του επιστημονικού δυναμικού της χώρας. Ακόμη παρέχει βιωσιμότητα στην επιχείρηση σε σχέση με τις επιχορηγήσεις καθώς και ευελιξία για το πώς θα διαθέσει το δανειζόμενο ποσό της.

Οι κύριοι λόγοι για τους οποίους επέλεξε η Ελλάδα να εφαρμόσει την πρωτοβουλία του JEREMIE είναι ότι οι πόροι του θα είναι εμφανείς στη χώρα ακόμα και μετά την παρέλευση του ΕΣΠΑ. Επιπλέον, βοηθάει σημαντικά στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Έτσι, η Ελλάδα μέσω της πρωτοβουλίας αυτής μπορεί να επενδύσει στην καινοτομία.⁴⁵

Τα απαραίτητα δικαιολογητικά τα οποία χρειάζονται για τη JEREMIE είναι:

1. Αίτηση δανείου.
2. Νομιμοποιητικά έγγραφα της επιχείρησης.
3. Για βιβλία **B** Κατηγορίας
 - Ε1 και Ε3 των ετών από έναρξης λειτουργίας, Ε9 των φορέων (έτους 2005 και τυχόν μεταγενέστερων μεταβολών).
 - Περιοδικές δηλώσεις ΦΠΑ προηγούμενου και τρέχοντος έτους (όπου είναι διαθέσιμες).

Για βιβλία **Γ** κατηγορίας (επιπλέον των ανωτέρω):

⁴⁵ <http://epixeirein.gr/2011/05/23/jeremie/>, 20/03/2013

- Οικονομικές καταστάσεις προηγούμενων ετών (εφόσον υφίστανται).
 - Πρόσφατο ισοζύγιο και αντίστοιχο προηγούμενης χρήσης (εφόσον υφίστανται).
4. Βεβαίωση έναρξης εργασιών της οικείας Δ.Ο.Υ. (για τον έλεγχο της διάρκειας λειτουργίας).
5. Ασφαλιστική ενημερότητα σε ισχύ (κατά το χρόνο εκταμίευσης).
6. Ε7 τελευταίας κλεισμένης οικονομικής χρήσης ή Αναλυτικές Περιοδικές Δηλώσεις Ι.Κ.Α. ή θεωρημένη κατάσταση απασχολούμενων από την Επιθεώρηση Εργασίας για επιχειρήσεις που δεν διαθέτουν κλεισμένη οικονομική χρήση (έλεγχος αριθμού εργαζομένων) ή Βεβαίωση Ι.Κ.Α. περί μη απασχόλησης προσωπικού.
7. Προσφορές – προτιμολόγια για τις υπό χρηματοδότηση δαπάνες (τα οποία θα φέρουν ημερομηνία όχι μεταγενέστερη των 30 ημερών από την έγκριση του δανείου).
8. Υπεύθυνη Δήλωση περί προσκόμισης εξοφλημένων τιμολογίων (αφορά χρηματοδοτήσεις κεφαλαίου κίνησης) των χρηματοδοτούμενων δαπανών.
9. Περιγραφή του επιχειρηματικού σχεδίου της επιχείρησης (**Business Plan**)
10. Υπεύθυνη Δήλωση συμπληρωμένη και υπογεγραμμένη από την επιχείρηση, σχετική με τη συσσώρευση των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (Κανόνας De minimis).
11. Αποφάσεις εντάξεως της επιχειρήσεως σε καθεστώς κρατικών ενισχύσεων (καθεστώς de minimis).
12. Δήλωση ιδιότητος ΜΜΕ
13. Υπεύθυνη Δήλωση με την οποία η επιχείρηση δεσμεύεται ότι :
- όλα τα κατά ως άνω υποβληθέντα έγγραφα, παραστατικά και δηλούμενα στοιχεία είναι ακριβή και αληθή,

- ότι η επιχείρηση συμπεριλαμβανομένου του αιτούμενο δανείου δεν έχει υπερβεί το συνολικό όριο των Ευρώ 100.000 ανεξαρτήτως πιστωτικού ιδρύματος,
- δεν είναι προβληματικές επιχείρηση
- κατά την εκταμίευση του δανείου η επιχείρηση είναι Μικρή και Πολύ Μικρή
- ότι δεν έχει ενισχυθεί και εφόσον ενισχυθεί δεν θα επιχορηγηθεί για το ίδιο μέρος της επενδυτικής πρότασης από άλλο εθνικό ή κοινοτικό πρόγραμμα.

Οι τράπεζες οι οποίες ασχολούνται με το πρόγραμμα JEREMIE στην Ελλάδα είναι η Εθνική Τράπεζα και η Alpha Bank. Η εκδούσα αρχή είναι το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών και το Υπουργείο Ανάπτυξης.⁴⁶

⁴⁶ <http://epan2.antagonistikotita.gr/greek/prokResultsFull.asp?id=91>

http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/instruments/jeremie_el.cfm#1,
25/03/2013

Κεφάλαιο 5^ο: Οικονομική Κρίση

5.1 Εισαγωγή

Η οικονομία δεν είναι ποτέ σταθερή. Όλα τα σημαντικά μεγέθη της, όπως το επίπεδο του εισοδήματος, της απασχόλησης, της ανεργίας, των τιμών, των εξαγωγών κ.τ.λ. μεταβάλλονται διαχρονικά.

Αν παρατηρήσουμε τα στοιχεία μιας οικονομίας για μεγάλες χρονικές περιόδους, θα δούμε ότι η παραγωγή, το εισόδημα και η απασχόληση, δηλαδή γενικά η οικονομική δραστηριότητα άλλοτε αυξάνεται γρήγορα, άλλοτε αργά και άλλοτε μειώνεται. Οι μεταβολές αυτές ονομάζονται οικονομικές διακυμάνσεις ή οικονομικοί κύκλοι και παρουσιάζουν μια συστηματική κυκλικότητα. Βέβαια, παρότι οι οικονομικοί κύκλοι επαναλαμβάνονται, δεν είναι ίδιοι ως προς την ένταση και την διάρκεια τους.

Τον τελευταίο χρόνο, η παγκόσμια κοινότητα αντιμετωπίζει μια μεγάλης έντασης οικονομική κρίση, η οποία, αν και ξεκίνησε στις Ηνωμένες Πολιτείες με επίκεντρο τις τραπεζικές επισφάλειες και ειδικότερα την αδυναμία εξυπηρέτησης των στεγαστικών δανείων, σύντομα έλαβε διαστάσεις επιδημίας. Η χρηματοπιστωτική κρίση επεκτάθηκε ταχύτατα στις αναπτυγμένες χώρες και στη συνέχεια σε ολόκληρο τον κόσμο, με δραματικές επιπτώσεις στο τραπεζικό σύστημα και τις επιχειρήσεις. Σύμφωνα με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, η κρίση μεταφέρεται με σφοδρότητα στην πραγματική οικονομία, με αποτέλεσμα την ύφεση και την πτώση της απασχόλησης. Η αντίδραση των χωρών ήταν άμεση σ' ότι αφορά στη λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση της κρίσης. Τα μέτρα αυτά, αν και διέφεραν από χώρα σε χώρα, ωστόσο είχαν έναν κοινό στόχο, τη βελτίωση της ρευστότητας, την κινητοποίηση των επενδύσεων με σκοπό την αναθέρμανση της οικονομίας και τη συγκράτηση της απασχόλησης.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, το σχέδιο για την αντιμετώπιση της κρίσης, τη στήριξη και την ανάκαμψη της οικονομίας κατατέθηκε το Δεκέμβριο του 2008. Το σχέδιο αυτό αφορούσε την ανάπτυξη κοινών στρατηγικών σε συνδυασμό με την προώθηση των μακροπρόθεσμων στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στόχος είναι η τόνωση της αγοράς και η λήψη μέτρων για τη στήριξη των επιχειρήσεων και της απασχόλησης. Οι βασικοί άξονες για την αντιμετώπιση της κρίσης είναι η εισαγωγή ρευστότητας στην οικονομία ώστε να τονωθεί η ζήτηση και η προώθηση των επενδύσεων με μακροπρόθεσμο στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης, πάντα όμως λαμβάνοντας υπόψη τους περιορισμούς του Συμφώνου Σταθερότητας, το οποίο δίνει έμφαση στη δημοσιονομική πειθαρχία και τη νομισματική σταθερότητα.

Σε μια εποχή που η ελληνική κρίση έχει πυροδοτήσει μια κρίση εμπιστοσύνης σε ολόκληρη την ευρωζώνη, οι χώρες επιχειρούν να την περιορίσουν με αυστηρά μέτρα περιορισμού των ελλειμμάτων. Κανείς, ούτε οι καταναλωτές, ούτε οι επιχειρήσεις, ούτε οι εξειδικευμένοι διεθνείς αναλυτές μπορούν να προβλέψουν με βεβαιότητα τη διάρκεια της εγχώριας κρίσης. Η κρίση της ελληνικής οικονομίας συνδέεται εν μέρει με την κρίση της στρατηγικής του ευρώ.

Η συμβίωση χωρών με διαφορετικά επίπεδα ανάπτυξης κάτω από τη «στέγη» του ίδιου νομίσματος οδήγησε σε πολύ διαφορετικούς ρυθμούς μεγέθυνσης και κερδοφορίας. Με αποτέλεσμα τα ελλείμματα μίας χώρας να είναι τα πλεονάσματα της άλλης.

5.2 Οι φάσεις του οικονομικού κύκλου

Οι οικονομικές διακυμάνσεις ορίζονται ως οι διαδοχικές αυξομειώσεις της οικονομικής δραστηριότητας μέσα σε μια οικονομία. Λέγονται αλλιώς και κυκλικές διακυμάνσεις ή οικονομικοί κύκλοι. Οι Άγγλοι αποδίδουν το φαινόμενο με τον όρο «business cycles», ακριβώς για να τονίσουν την ιδιαίτερη βαρύτητα των επενδύσεων στην εξέλιξη του οικονομικού κύκλου. Πιο αναλυτικά:

α) Η φάση της ύφεσης

Η φάση της ύφεσης χαρακτηρίζεται από εκτεταμένη ανεργία, έλλειψη επενδύσεων και ανεπαρκή ζήτηση καταναλωτικών αγαθών. Αυτό σημαίνει ότι οι επιχειρήσεις που παράγουν τόσο καταναλωτικά όσο και κεφαλαιουχικά αγαθά

έχουν αχρησιμοποίητη ή πλεονάζουσα παραγωγική δυναμικότητα. Η παραγωγή και το εισόδημα βρίσκονται στο χαμηλότερο επίπεδό τους. Οι τιμές, αν δε μειώνονται, τουλάχιστον δεν αυξάνονται ή αυξάνονται ελάχιστα και τα κέρδη των επιχειρήσεων είναι χαμηλά. Μάλιστα, πολλές επιχειρήσεις μπορεί να έχουν ζημιές αντί για κέρδη. Το γενικό επιχειρηματικό κλίμα δεν είναι ευνοϊκό για την ανάληψη επενδύσεων και επικρατεί απαισιόδοξο μέλλον.

β) Η φάση της ανόδου ή άνθησης

Η φάση της ύφεσης θα τελειώσει κάποτε. Ανεξάρτητα από την αιτία που την ανακόπτει, κατά την φάση της άνθησης παρατηρούμε αύξηση της παραγωγής, του εισοδήματος και της απασχόλησης. Η αύξηση της παραγωγής είναι εύκολη, γιατί υπάρχει πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα και γενικά υποαπασχολούμενοι παραγωγικοί συντελεστές. Καθώς αυξάνεται η συνολική ζήτηση και η παραγωγή, αυξάνονται και τα κέρδη και αυτό δημιουργεί ευνοϊκό κλίμα για επενδύσεις. Στην αρχή η αύξηση της παραγωγής δε συνοδεύεται από την αύξηση των τιμών, γιατί, υπάρχουν αχρησιμοποίητοι ή αργούντες παραγωγικοί συντελεστές. Καθώς όμως αυξάνεται η συνολική ζήτηση και αυξάνεται η απασχόληση των παραγωγικών συντελεστών αρχίζουν να εμφανίζονται και οι πρώτες αυξήσεις των τιμών.

γ) Η φάση της κρίσης

Η τάση για αύξηση των τιμών είναι πιο έντονη, καθώς η οικονομία πλησιάζει το επίπεδο της πλήρους απασχόλησης. Αρχίζουν τώρα να εμφανίζονται στενότητες, δηλαδή ελλείψεις, αρχικά σε ορισμένες κατηγορίες εξειδικευμένης εργασίας και αργότερα σε εργατικό δυναμικό γενικά. Η αύξηση της παραγωγής γίνεται δυσκολότερη, το κόστος αυξάνεται και η αύξηση των τιμών γενικεύεται. Η οικονομία βρίσκεται στην κορυφή του κύκλου, δηλαδή στο τελευταίο στάδιο της ανοδικής της πορείας.

Σε αυτό το στάδιο η οικονομία είναι πιο ευαίσθητη και περισσότερο ευάλωτη στους διάφορους παράγοντες που μπορούν να ανακόψουν την ανοδική πορεία της. Αν αυτό συμβεί, τότε επέρχεται κρίση, η οικονομία έχει ξεπεράσει το ανώτατο σημείο και εισέρχεται στην φάση της καθόδου.

δ) Η φάση της καθόδου

Τα φαινόμενα που παρατηρούνται στη φάση της καθόδου είναι τα αντίθετα απ' αυτά που συναντάμε στην ανοδική πορεία της οικονομίας: μείωση της κατανάλωσης, στασιμότητα ή μείωση των επενδύσεων, μείωση του εισοδήματος και της απασχόλησης.

Οι κύκλοι διαφέρουν τόσο ως προς τη διάρκειά τους όσο και ως προς την έκταση των φαινομένων που παρατηρούνται. Έτσι άλλες φορές η φάση της καθόδου τελειώνει γρήγορα, οπότε η οικονομία ξαναρχίζει την ανοδική πορεία σχετικά ανώδυνα, και άλλες φορές οδηγεί σε παρατεταμένη ύφεση με όλα τα συμπτώματα που περιγράφηκαν πιο πάνω⁴⁷.

5.3 Η Μαρξιστική Θεωρία των Κρίσεων

Ο Κάρλος Μάρξ (1818-1883) είναι ο θεμελιωτής του επιστημονικού σοσιαλισμού. Το Τρίτομο έργο του «Το Κεφάλαιο» αποτελεί μεγάλη συμβολή στην ανάλυση της πολιτικής Οικονομίας και περιέχει την οξύτερη κριτική του καπιταλισμού.

Σύμφωνα με τον Μαρξ, οι κρίσεις χαρακτηρίζονται από μια «πληθώρα κεφαλαίου» δηλαδή μια υπερπαραγωγή κεφαλαίου. Υπερπαραγωγή κεφαλαίου σημαίνει υπερπαραγωγή μέσων παραγωγής που μπορούν να λειτουργήσουν σαν κεφάλαιο. Η λειτουργία του κεφαλαίου προϋποθέτει την εξασφάλιση ενός ποσοστού κέρδους, το οποίο ανταποκρίνεται σε ότι απαιτεί η υγιής, ομαλή ανάπτυξη του κεφαλαιοκρατικού προτσές παραγωγής. Το κέρδος – ο Μαρξ το χαρακτηρίζει ως «το συνηθισμένο ποσοστό κέρδους»- δεν πρέπει να το θεωρούμε σαν ένα νούμερο συγκεκριμένο, ούτε μεγαλύτερο ούτε μικρότερο. Από τη στιγμή που το ποσοστό του κέρδους πέφτει κάτω από το συνηθισμένο του επίπεδο, αρχίζει από την πλευρά των κεφαλαιοκρατών ο περιορισμός των επιχειρήσεων. Επομένως,

⁴⁷ Λιανός Θ., Παπαβασιλείου Α., Χατζηανδρέου Α., 2005, *Αρχές Οικονομικής Θεωρίας*, Εκδόσεις Οργανισμός Διδακτικών Βιβλίων, Αθήνα, σελ.164-165.

δεν υπάρχει κερδοφορία και κατά συνέπεια την εμφάνιση της υποκατανάλωσης, δηλαδή την ελαττωμένη κατανάλωση προϊόντων συγκριτικά με την παραγωγή τους⁴⁸.

5.4 Αίτια της οικονομικής κρίσης

Οι οικονομολόγοι ανέπτυξαν διάφορες θεωρίες στην προσπάθειά τους να κατανοήσουν και να ερμηνεύσουν τα αίτια που προκαλούν την εμφάνιση των οικονομικών διακυμάνσεων. Άλλες θεωρίες εντοπίζουν τη γενεσιουργό αιτία σε εξωτερικούς παράγοντες, όπως οι εφευρέσεις με τεχνολογικές και οικονομικές εφαρμογές ή οι πόλεμοι και άλλα πολιτικά και τυχαία συμβάντα. Ορισμένες θεωρίες τονίζουν παράγοντες που προέρχονται μέσα από το ίδιο το οικονομικό σύστημα. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν οι θεωρίες που θεωρούν τον κύκλο καθαρά νομισματικό φαινόμενο, δηλαδή αποτέλεσμα της κακής διαχείρισης της προσφοράς χρήματος από τις νομισματικές αρχές, όπως επίσης και οι θεωρίες της υποκατανάλωσης ή υπερεπένδυσης.

Η πρόσφατη οικονομική κρίση δεν ήταν ένα ανεξάρτητο και απρόσμενο φαινόμενο. Τα αίτια, η φύση και τα χαρακτηριστικά της συνδέονται με την όλη ιστορία της μεταπολεμικής διαδικασίας συσσώρευσης του κεφαλαίου στον ανεπτυγμένο καπιταλισμό και συγκεκριμένα τη «χρυσή εποχή» της συσσώρευσης του κεφαλαίου, την κρίση της δεκαετίας του 1970, τον τρόπο με τον οποίο «λύθηκε» ή αντιμετωπίστηκε η κρίση αυτή, την εμπειρία της «νεοφιλελεύθερης» περιόδου και ιδίως της τελευταίας της φάσης, όταν και εντάθηκε το φαινόμενο της χρηματοπιστωτικοποίησης της καπιταλιστικής οικονομίας (Υπουργείο Οικονομικών, 2010).

Τα αίτια της κρίσης πρέπει να αναζητηθούν αφενός στα χρόνια των διαρθρωτικών προβλημάτων και στις πολιτικές που εφαρμόστηκαν αλλά και στη διεθνή συγκυρία της χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης που τα ανέδειξε με εντονότερο και οξύτερο τρόπο. Κυρίαρχο χαρακτηριστικό της οικονομίας μας

⁴⁸http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CE%B1%CF%81%CE%BB_%CE%9C%CE%B1%CF%81%CE%BE, 02/09/2013.

είναι η ύπαρξη διαρθρωτικών προβλημάτων πολύ πριν την εμφάνιση της χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης, τα οποία διογκώθηκαν τα τελευταία χρόνια με την εμμονή στην άσκηση πολιτικών στη κατεύθυνση των αυτορρυθμιζόμενων αγορών.

Η κρίση στη χώρα μας αναμένεται να έχει μεγαλύτερο βάθος και διάρκεια από ότι σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ακριβώς γιατί η δομή και τα διαρθρωτικά της προβλήματα όχι μόνο είναι διαφορετικά, αλλά διατηρούνται και καθημερινά γίνονται μεγαλύτερα και οξύτερα, αντί να αμβλύνονται, κάτω και από τις συνθήκες της διεθνούς κρίσης.

Η παραγωγική βάση της Ελληνικής Οικονομίας είναι ισχνή καθώς στηρίχθηκε, σε αντίθεση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, σε τομείς όπως ο τουρισμός, η ναυτιλία και η οικοδομή, κλάδοι που πλήττονται πρώτοι και με ιδιαίτερη ένταση από την κρίση. Ακόμη, οι Τράπεζες, οι οποίες λειτούργησαν με πρωτόγνωρους ρυθμούς πιστωτικής επέκτασης, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό, με την επέκταση τους στα Βαλκάνια και τη Νοτιοανατολική Ευρώπη, μαζί με άλλες μεγάλες ελληνικές επιχειρήσεις, είναι εκτεθειμένες στην διεθνή κρίση με την ανάληψη υψηλών κινδύνων, καθώς η κρίση αυτή πλήττει με ιδιαίτερη σφοδρότητα τις χώρες αυτές.

Σύμφωνα με την INE-ΓΣΕΕ,2008, η σημερινή κρίση ξεκίνησε από την ταυτόχρονη συνύπαρξη των υψηλών τιμών στα ακίνητα σε περιοχές των ΗΠΑ που διευκόλυνε την υπέρ-κατανάλωση, με αποτέλεσμα την υπέρ-θέρμανση της οικονομίας και την αύξηση του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών, όπως πολλές φορές συμβαίνει σε παρόμοιες κρίσεις, όπως επίσης και η ραγδαία εξάπλωση στεγαστικών δανείων, από 9% των συνολικών στεγαστικών το 2003 σε 24% το 2007, δηλαδή μια αχαλίνωτη πιστωτική επέκταση σε νοικοκυριά που υπό κανονικές συνθήκες δεν θα έπρεπε να έχουν δανειοδοτηθεί. Οι τράπεζες παρείχαν δάνεια με μόνη εγγύηση την αναμενόμενη αύξηση στην τιμή της κατοικίας, ενώ διευκόλυναν τα νοικοκυριά με ελκυστικά χαμηλά επιτόκια στα πρώτα χρόνια, τα οποία όμως θα αναπροσαρμοζόταν στη συνέχεια. Πολλές φορές οι τράπεζες αναλάμβαναν να πληρώσουν το δάνειο του νοικοκυριού από άλλη τράπεζα, επειδή το νοικοκυριό είχε πρόβλημα αποπληρωμής.

Επιπρόσθετα, η μεταφορά του ρίσκου από τους ισολογισμούς των τραπεζών στο κοινό και τους επενδυτές μέσω τιτλοποιήσεων. Πολλοί αγνοούσαν το ύψος του κινδύνου και υπήρξαν επιρρεπείς στις τότε υψηλές αποδόσεις. Η μεταφορά αυτή του ρίσκου επέτρεπε στις τράπεζες να δανείζουν άφοβα σε μη φερέγγυους δανειολήπτες και στη συνέχεια να αποκτούν ρευστότητα για επιπλέον δανειοδοτήσεις, χωρίς να χρειάζεται να βρουν νέους καταθέτες.

Πέραν τούτου, οι αιτίες της ελληνικής δημοσιονομικής κρίσης έχουν να κάνουν με την πολιτική της χώρας. Δηλαδή, με την δραστική μείωση των φορολογικών εσόδων που ακολούθησαν οι ελληνικές κυβερνήσεις για πάνω από μια δεκαετία πριν την κρίση.

Επίσης, θα πρέπει να γίνει αναφορά και στη νεοφιλελεύθερη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που απέκλειε τη στήριξη των δημόσιων οικονομικών της Ευρωζώνης με απευθείας δανεισμό από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, αλλά υποχρέωνε τις κυβερνήσεις να αντλούν δάνεια μόνο από τις εμπορικές τράπεζες και γενικότερα τις χρηματοπιστωτικές αγορές, με αποτέλεσμα την εκτίναξη των επιτοκίων δανεισμού στη συγκυρία της κρίσης. Όταν οι χρηματαγορές απέσυραν την εμπιστοσύνη τους προς την ελληνική οικονομία, τα επιτόκια δανεισμού του Δημοσίου εκτινάχθηκαν σε δυσβάσταχτα ύψη. Τον Φεβρουάριο 2010 αποφασίστηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή η διαμόρφωση ενός πακέτου δανειακής στήριξης του ελληνικού Δημοσίου με την εμπλοκή του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ), υπό τον όρο ότι η χώρα θα ακολουθούσε ένα αυστηρό πρόγραμμα περιστολής των δημόσιων δαπανών. Η κυβέρνηση προσανατολίστηκε στον περιορισμό των μισθιακών δαπανών του δημοσίου και στην περιστολή του κοινωνικού κράτους, με παράλληλη αύξηση των εσόδων κυρίως από έμμεσους φόρους (αύξηση ΦΠΑ). Άφησε αμετάβλητες τις συνθήκες αναφορικά με άλλες πηγές εσόδων ή δαπανών. Στις 23 Απριλίου 2010 η ελληνική κυβέρνηση ζήτησε την ενεργοποίηση του μηχανισμού δανειακής στήριξης εκ μέρους της ΕΕ και του ΔΝΤ, εγκαινιάζοντας παράλληλα πολιτικές «συρρίκνωσης του κράτους» αναφορικά με το ασφαλιστικό σύστημα, τις συντάξεις, την τοπική αυτοδιοίκηση.

Ακόμα, δεν πρέπει να παραλειφτεί ως αίτιο η ίδια η ύπαρξη του ευρώ. Πριν την κρίση, διευκόλυνε τη μεταφορά πόρων προς τις χώρες που αναπτύσσονταν

ταχύτερα. Οι κεφαλαιακές αυτές εισροές ισοσκελίζουν το ισοζύγιο πληρωμών της χώρας, δηλαδή επέτρεπαν πριν την κρίση στην Ελλάδα και άλλες χώρες της λεγόμενης «ευρωπαϊκής περιφέρειας» να διατηρούν ένα σημαντικό έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών. Με το ξέσπασμα της κρίσης η δυνατότητα αυτή ξανεμίσθηκε, καθώς συρρικνώθηκαν οι κεφαλαιακές εισροές.

Τέλος, στο διάστημα 1996-2008 η Ελλάδα σημείωσε υψηλή πραγματική αύξηση του ΑΕΠ κατά 61,0%, η Ισπανία κατά 56,0% και η Ιρλανδία κατά 124,1%, σε αντίθεση με τις περισσότερο αναπτυγμένες ευρωπαϊκές χώρες. Το αντίστοιχο ποσοστό για την Γερμανία ήταν 19,5%, την Ιταλία 17,8% και για τη Γαλλία 30,8%. Οι χώρες που σημείωσαν υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης κατά βάση κατέληξαν με σημαντικά ελλείμματα στις τρέχουσες συναλλαγές.

5.5 Επιπτώσεις στην κοινωνική και οικονομική ζωή

Η μείωση ή και η απουσία του εισοδήματος, εξαιτίας της οικονομικής κρίσης, προκαλεί απώλειες στην ευημερία και οδηγεί μεγάλα τμήματα του πληθυσμού στην φτώχεια.

Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης διαφοροποιούνται όχι μόνο μεταξύ των χωρών, όπου οι χώρες χαμηλής και μέσης ανάπτυξης πλήττονται σε μεγαλύτερο βαθμό από τις αναπτυγμένες χώρες, αλλά και στο εσωτερικό των χωρών, έτσι ώστε οι χειρόνακτες εργάτες και τα άτομα με χαμηλή εκπαίδευση να υφίστανται τις πλέον δυσμενείς επιπτώσεις σε σχέση με τα άτομα υψηλής εκπαίδευσης της μεσαίας και ανώτερης τάξης.

Με άλλα λόγια, η οικονομική κρίση εμφανίζει και το φαινόμενο την ανεργίας. Το ήμισυ σχεδόν του εργατικού δυναμικού βρίσκονται σε κίνδυνο απώλειας της εργασίας τους και συνεπώς σε κατάσταση εργασιακής ανασφάλειας.

Η ανεργία έχει τρεις βασικές οικονομικές συνέπειες. Πρώτον, αποτελεί απώλεια παραγωγικών δυνάμεων, δηλαδή της εργασίας των ανέργων, η οποία θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί στην παραγωγική διαδικασία. Δεύτερον, σημαίνει απώλεια εισοδήματος για τον άνεργο και την οικογένειά του και τρίτον, επιβαρύνει

τον κρατικό προϋπολογισμό, λόγω της παροχής των επιδομάτων ανεργίας προς τους ανέργους.

Φυσικά, οι συνέπειες της ανεργίας είναι ευρύτερες, γιατί η κατάσταση της ανεργίας μπορεί να είναι εξαιρετικά επώδυνες για τον άνεργο και την οικογένειά του αφού, εκτός από την έλλειψη εισοδήματος, μειώνει την κοινωνική του θέση, δημιουργεί προβλήματα αυτοσεβασμού, οικογενειακών τριβών. Δημιουργεί ανισότητες στο εσωτερικό των χωρών, καθώς και ανισοτιμία στις συνθήκες κοινωνικής προστασίας και υγείας. Με άλλα λόγια, πέρα από τις οικονομικές συνέπειες, η ανεργία δημιουργεί σοβαρά κοινωνικά προβλήματα.

5.6 Το χρέος ως μοχλός αναδιάρθρωσης

Οι παράγοντες των αγορών φαίνεται να θεωρούν ότι η μείωση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων στην περίπτωση της Ελλάδας δεν αρκεί για να αντιμετωπισθεί το πρόβλημα του χρέους. Έτσι, ακόμα και μία σχετική «επιτυχία» του προγράμματος λιτότητας μπορεί να αφήσει το δημόσιο χρέος στα επίπεδα του 130-140% του ΑΕΠ. Αυτό σημαίνει ότι οι τιμές των κρατικών ομολόγων δεν αναμένεται να ανέλθουν σημαντικά το επόμενο διάστημα, γεγονός που συνεπάγεται ότι η Ελλάδα θα παλεύει με τη χρεοκοπία για πολύ καιρό ακόμα, ιδιαίτερα όσο οι αγορές ερμηνεύουν το πρόβλημα της ελληνικής οικονομίας ως πρόβλημα «αξιοπιστίας» και όχι ρευστότητας. Έτσι, η λιτότητα που εφαρμόζεται στην Ελλάδα μπορεί να επιτύχει μόνο τον ένα από τους δύο στόχους της να συντρίψει τις δυνάμεις της εργασίας αλλά να αφήσει το κρατικό χρέος σε υψηλά επίπεδα. Στην περίπτωση αυτή μία μελλοντική αναδιάρθρωση δεν θα πρέπει να αποκλειστεί.

Το δημόσιο χρέος των τριών ευρωπαϊκών οικονομιών που βρίσκονται στη δυσμενέστερη δημοσιοοικονομική θέση (Ελλάδα, Πορτογαλία και Ισπανία) παρότι σε απόλυτους όρους είναι μεγάλο (περίπου 400 δισεκατομμύρια €), ως ποσοστό ανέρχεται μόλις στο 14% του συνόλου των ανάλογων τραπεζικών απαιτήσεων. Έτσι, υπολογίζεται ότι ακόμα και μία μείωσή του κατά 50% δεν θα μειώσει παρά μόνο κατά 10% το χρέος ως ποσοστό του ιδίων τραπεζικών κεφαλαίων. Μείωση δηλαδή που είναι «αντιμετωπίσιμη» από το ευρωπαϊκό τραπεζικό σύστημα.

5.7 Η περίπτωση της Ελλάδας

Για πρώτη φορά η Ελλάδα βρίσκεται στη δίνη μιας διεθνούς οικονομικής κρίσης. Τα τελευταία χρόνια διανύουμε μια δύσκολη εποχή.

Αναδρομικά, θα μπορούσαμε να αναφέρουμε ότι από την 1 Ιανουαρίου 2002 η Ελλάδα, και οι άλλες έντεκα τότε χώρες της ευρωζώνης απέκτησαν κοινό νόμισμα, το ευρώ. Η ένταξης της Ελλάδας στη ζώνη του ευρώ έγινε το 2001 μετά την επιτυχή πορεία σύγκλισης των δημοσιονομικών μεγεθών και την ικανοποίηση κατά τη διάρκεια του 2000 των (τεσσάρων από τα πέντε) κριτηρίων της συνθήκης του Μάαστριχτ (πληθωρισμός, έλλειμμα γενικής κυβέρνησης, δημόσιο χρέος, μηχανισμός συναλλαγματικών ισοτιμιών, μακροπρόθεσμο επιτόκιο δανεισμού).

Το 2004 οι Ολυμπιακοί Αγώνες θα διεξάγονταν στην γενέτειρά τους και αυτό συνεπαγόταν την δημιουργία υποδομών, οι οποίες σχετίζονταν με την αύξηση του ρυθμού του ακαθάριστου προϊόντος, αλλά και στην ευκολία πρόσβασης σε πιστώσεις για καταναλωτικές δαπάνες. Ωστόσο η Ελλάδα από το 2001 έως και το 2005 βρέθηκε να παραβιάζει το κριτήριο για έλλειμμα κάτω από 3% του Συμφώνου Σταθερότητας (το οποίο έχει σκοπό να διασφαλίζει ότι τα κράτη μετά την ένταξη στην ευρωζώνη και την ικανοποίηση των κριτηρίων του Μάαστριχτ, συνεχίζουν να τα τηρούν)⁴⁹.

Από τα τέλη του 2009 και αρχές 2010, εξαιτίας συνδυασμού διεθνών (οικονομική κρίση) και τοπικών (ανεξέλεγκτες δαπάνες κατά την περίοδο μέχρι τις εκλογές του 2009) παραγόντων η ελληνική οικονομία αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα, καθώς έχει το δεύτερο μεγαλύτερο ετήσιο έλλειμμα κρατικού προϋπολογισμού και το δεύτερο μεγαλύτερο δημόσιο χρέος στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

⁴⁹http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%BA%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B7_%CF%87%CF%81%CE%AD%CE%BF%CF%85%CF%82_2010-2013, 2/09/2013.

5.7.1 Η κρίσιμη περίοδος

Το 2009, το πραγματικό ετήσιο δημοσιονομικό έλλειμμα της τάξης του 15% σήμαινε ότι μέσα σε ένα χρόνο το δημόσιο χρέος αυξήθηκε από περίπου 110% σε πάνω από 125% ως ποσοστό του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος. Αυτό συνέβη εξαιτίας της τότε ύφεσης που υπήρχε από το 2008, λόγω της διεθνούς οικονομικής κρίσης, αλλά και άλλων παραγόντων, όπου υπήρχε στασιμότητα του ΑΕΠ. Ως εκ τούτου το ετήσιο έλλειμμα απλά προστίθετο στο χρέος. Ο παρανομαστής (το ΑΕΠ) ήταν πλέον στάσιμος. Η τότε κυβέρνηση προσπάθησε να αποκρύψει τα δυσάρεστα αυτά δεδομένα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τις διεθνείς χρηματαγορές. Η προσπάθεια αυτή ήταν ωστόσο μάταιη αφού υπήρχαν δημοσιευμένοι κι άλλοι δείκτες, όπως το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου, που απεικόνιζαν ξεκάθαρα την έκταση του προβλήματος.

Έχοντας διαμορφωθεί ένα δυσάρεστο κλίμα στο εξωτερικό για την ελληνική οικονομία ο πρωθυπουργός Κωνσταντίνος Καραμανλής, που κυβερνούσε με μία μικρή πλειοψηφία 152 βουλευτών, εξαγγέλλει πρόωρες εκλογές για τις 4 Οκτωβρίου 2009. Για την απόφασή του αυτή κατηγορήθηκε από τους αντιπάλους του, πως με τις εκλογές είχε σκοπό να αποδράσει από την πολύ δύσκολη κατάσταση που διαμορφωνόταν. Τις εκλογές κέρδισε το ΠΑΣΟΚ με υποσχέσεις για αυξήσεις μισθών στα όρια του πληθωρισμού συνοδευμένες από την δήλωση «λεφτά υπάρχουν».

Παρόλα αυτά, η κυβέρνηση απέφυγε να προχωρήσει άμεσα σε λήψη μέτρων δημοσιονομικής εξυγίανσης, με σκοπό να καθησυχάσει τις αγορές. Στο επόμενο διάστημα, προχώρησε στην εφαρμογή των προεκλογικών της υποσχέσεων, όπως η καταβολή του επιδόματος αλληλεγγύης σε κοινωνικές ομάδες με χαμηλό εισόδημα. Συνεπώς σ' ένα βαθμό στις προεκλογικές υποσχέσεις της κυβέρνησης, ήταν και ο προϋπολογισμός για το 2010, που κατατέθηκε στη βουλή στις 20 Νοεμβρίου 2009, ο οποίος περιλάμβανε αυξήσεις, στα όρια του πληθωρισμού, σε χαμηλούς μισθούς και συντάξεις. Ο προϋπολογισμός περιείχε επίσης μέτρα μείωσης δαπανών με περιστολή κρατικής σπατάλης και περικοπές σε λειτουργικές δαπάνες ενώ υπολόγιζε αύξηση εσόδων, κυρίως μέσω της αντιμετώπισης της φοροδιαφυγής.

Από τα μέσα Ιανουαρίου του 2010 ξεκίνησε μία συνεχής άνοδος των spreads, που αναφερόταν συχνά στον τύπο ως ράλι ή κούρσα των spreads. Στις 21 Ιανουαρίου του 2010 το spread των 10ετών ομολόγων ξεπέρασε τις 300 μονάδες και στη συνέχεια ακολούθησε έντονα αυξητική πορεία ξεπερνώντας ακόμα και τις 1000 μονάδες τον Απρίλιο του 2010.

5.7.2 Χρηματοδότηση από τον Μηχανισμό Στήριξης

Στις 3 Μαΐου 2010, η Ελλάδα ζητήθηκε €80δισ από τις υπόλοιπες 15 χώρες του Ευρώ και €30δισ από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ). Την αίτηση συνόδευαν 3 συνημμένα μνημόνια:

1. "Μνημόνιο Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής" (ΜΟΧΠ),
2. "Τεχνικό Μνημόνιο Συνεννόησης" (ΤΜΣ) και
3. "Μνημόνιο Συνεννόησης στις Συγκεκριμένες Προϋποθέσεις Οικονομικής Πολιτικής" (ΣΠΟΠ).

Αυτές τις συμφωνίες τις υπέγραψαν ο Υπουργός Οικονομικών Γιώργος Παπακωνσταντίνου και ο Πρόεδρος της Τράπεζας της Ελλάδος Γεώργιος Προβόπουλος. Στις 8 Μαΐου 2010 εγκρίθηκε "Σύμβαση Δανειακής Διευκόλυνσης" ("Loan Facility Agreement") με τις χώρες του Ευρώ και "Διακανονισμός Χρηματοδότησης Αμέσου Ετοιμότητας" ("Stand-by Agreement") με το ΔΝΤ. Το σύνολο αυτών των συμφωνιών ονομάζεται συχνά για συντομία "Μνημόνιο".

Στη συνέχεια σχηματίστηκε ομάδα εκπροσώπων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΕ), της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ), γνωστή και ως "Τρόικα", η οποία ανά τρίμηνο αξιολογεί την πρόοδο του προγράμματος εφαρμογής των όρων του "Μνημονίου" (ΜΟΧΠ και ΣΠΟΠ) και αποφασίζει για την εκταμίευση της αντίστοιχης δόσης του δανείου.

5.7.3 Πρώτο πακέτο οικονομικών μέτρων

Για να λάβει η Ελλάδα τα πακέτα χρηματοδότησης θα έπρεπε να πάρει κάποια μέτρα. Στα τέλη του Ιανουαρίου του 2010, ο πρωθυπουργός της χώρας, ο οποίος παρευρισκόταν στο Νταβός της Ελβετίας για το ετήσιο Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ, δέχτηκε έντονες πιέσεις από τους ξένους ηγέτες για άμεση λήψη μέτρων. Κατά την επιστροφή του, στις 9 Φεβρουαρίου η κυβέρνηση ανακοίνωσε μέτρα για τον δημόσιο τομέα που περιλάμβαναν πάγωμα μισθών, περικοπές επιδομάτων 10%, περικοπές υπερωριών και οδοιοπορικών. Η ανακοίνωση προκάλεσε αντιδράσεις και μία πανελλαδική απεργία της ΑΔΕΔΥ στις 10 Φεβρουαρίου

5.7.4 Δεύτερο πακέτο οικονομικών μέτρων

Στο επόμενο διάστημα άρχισε να αναφέρεται έντονα το ενδεχόμενο της χρεοκοπίας. Για την αποφυγή του ενδεχομένου η κυβέρνηση έλαβε στις 3 Μαρτίου νέα σκληρά μέτρα. Τα οικονομικά μέτρα που λήφθηκαν ήταν:

- Μείωση 30% στα δώρα Χριστουγέννων, Πάσχα, αδείας
- Μείωση 12% σε όλα τα επιδόματα του Δημοσίου
- Μείωση 7% στις αποδοχές υπαλλήλων ΔΕΚΟ, ΟΤΑ, ΝΠΙΔ
- Αύξηση ΦΠΑ από 4,5 στο 5%, από 9 στο 10%, από 19 στο 21%
- Αύξηση 15% στον φόρο της βενζίνης
- Επιβολή επιπλέον 10% έως 30% στους (ήδη υπάρχοντες) φόρους εισαγωγής επί της αξίας των περισσότερων εισαγόμενων αυτοκινήτων.
- Επαναφορά τεκμηρίων διαβίωσης σε όλα ανεξαιρέτως τα αυτοκίνητα, ακόμα και στα μικρότερου κυβισμού.
- Επέκταση των τεκμηρίων διαβίωσης σε όλα ανεξαιρέτως τα ακίνητα, ακόμα και στα μικρότερα.

Τα μέτρα αυτά προκάλεσαν αντιδράσεις και έγιναν μεγάλες απεργίες και πορείες στις 5 και 11 Μαρτίου.

5.7.5 Μνημόνιο και τρίτο πακέτο οικονομικών μέτρων

Η Ελλάδα δεν κατάφερε να βελτιώσει την θέση της στις διεθνείς αγορές παρά την λήψη των μέτρων, με αποτέλεσμα ενάμιση μήνα μετά να προσφύγει στην βοήθεια του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, που συγκρότησαν από κοινού μηχανισμό βοήθειας για την Ελλάδα. Στις 23 Απριλίου ανακοινώθηκε η προσφυγή στον μηχανισμό στήριξης από τον πρωθυπουργό. Η Ελλάδα προχώρησε σε υπογραφή μνημονίου με το ΔΝΤ και την ΕΕ, για τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν, προκειμένου να ενεργοποιηθεί ο μηχανισμός στήριξης. Τα μέτρα ανακοινώθηκαν από τον πρωθυπουργό την Κυριακή 2 Μαΐου και προέβλεπαν:

- Αντικατάσταση του 13ου και 14ου μισθού των δημοσίων υπαλλήλων με επίδομα 500 Ευρώ σε όλους όσους έχουν αποδοχές μέχρι 3.000 Ευρώ και πλήρης κατάργησή των δύο μισθών για μεγαλύτερες αποδοχές
- Αντικατάσταση 13ης και 14ης σύνταξης με επίδομα 800 Ευρώ για συντάξεις ως 2500 Ευρώ.
- Περαιτέρω περικοπή επιδομάτων 8% στα επιδόματα των δημοσίων υπαλλήλων και 3% στους υπαλλήλους των ΔΕΚΟ όπου δεν υπάρχουν επιδόματα.
- Αύξηση του υψηλού συντελεστή ΦΠΑ από 21% σε 23%, του μεσαίου από 10% σε 11% (από 1η Ιουλίου 2010) και από 11% σε 13% (από 1η Ιανουαρίου 2011) και αντίστοιχα του χαμηλού στο 6,5% (από 1η Ιανουαρίου 2011).
- Αύξηση στον ειδικό φόρο κατανάλωσης σε καύσιμα, τσιγάρα και ποτά κατά 10%
- Αύξηση στις αντικειμενικές τιμές ακινήτων
- Πρόσθεση ενός επιπλέον 10% στους φόρους εισαγωγής επί της αξίας των περισσότερων εισαγόμενων αυτοκινήτων.

Επιπρόσθετα, το νομοσχέδιο προέβλεπε αλλαγές στα εργασιακά με αύξηση του ορίου απολύσεων και μείωση του κατώτατου μισθού. Στο ασφαλιστικό προέβλεπε

αύξηση στα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης των γυναικών στον δημόσιο τομέα στα 65 χρόνια έως το τέλος του 2013 με έναρξη το 2011.

Την ανακοίνωση των μέτρων αυτών ακολούθησε πανελλαδική απεργία και διαδήλωση στις 5 Μαΐου, στην οποία υπήρξε άγρια καταστολή από τις δυνάμεις τάξης και σημειώθηκαν σοβαρότατα επεισόδια. Το μνημόνιο υπερψηφίστηκε επί της αρχής από τη βουλή την επόμενη μέρα, στις 6 Μαΐου. Υπέρ ψήφισαν 172 βουλευτές, από τον χώρο του ΠΑΣΟΚ και του ΛΑΟΣ, αλλά και η Ντόρα Μπακογιάννη από τον χώρο της ΝΔ (η οποία όμως καταψήφισε τα μέτρα που αφορούσαν περικοπές και μειώσεις στην ψηφοφορία κατ' άρθρο και υπερψήφισε το πακέτο επί της αρχής και επί των διαρθρωτικών αλλαγών).

Επαναδιαπραγμάτευση τον Μάρτιο του 2011

Στις 12 Μαρτίου 2011 υπήρξε συμφωνία για μείωση του ποσοστού δανεισμού κατά 1 ποσοστιαία μονάδα και επιμήκυνση του χρόνου απόσβεσης στα 7.5 χρόνια.

5.7.6 Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015

Στις 29 Ιουνίου 2011 ψηφίστηκε από τη Βουλή των Ελλήνων το "Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015".

Πορεία προς το μεσοπρόθεσμο

Στο επόμενο διάστημα που ακολούθησε, η κυβέρνηση προανήγγειλε μέτρα που προκάλεσαν αντιδράσεις επαγγελματικών κλάδων, κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού και του φθινοπώρου. Σημαντικότερες περιπτώσεις ήταν οι αντιδράσεις των ιδιοκτητών φορτηγών για το άνοιγμα του επαγγέλματός τους, των ναυτεργατών για την κατάργηση του καμποτάζ, των υπαλλήλων των ΜΜΜ, για περικοπές στους μισθούς τους και των υπαλλήλων αρχαιολογικών χώρων για περικοπές θέσεων εργασίας.

Από το καλοκαίρι κιόλας άρχισαν να φαίνονται οι συνέπειες των μέτρων. Η ανεργία και ο πληθωρισμός άρχισαν να εκτινάσσονται ενώ οι μικροεπιχειρήσεις έβλεπαν τον τζίρο τους συνεχώς να μειώνεται με αποτέλεσμα να οδηγούνται όλο και περισσότερες στο κλείσιμο αυτών.

Στις 9 Δεκεμβρίου 2010 η κυβέρνηση κατέθεσε στη βουλή το πολυνομοσχέδιο για τα εργασιακά και τις ΔΕΚΟ. Το νομοσχέδιο περιλάμβανε ρυθμίσεις για υπέρσχυση των επιχειρησιακών συμβάσεων έναντι των κλαδικών. Θεσπίστηκε η δοκιμαστική περίοδος εργασίας με διάρκεια 12 μηνών, στο διάστημα των οποίων η σύμβαση μπορεί να καταγγελθεί χωρίς προειδοποίηση και χωρίς αποζημίωση απόλυσης. Επίσης το νομοσχέδιο έθετε πλαφόν τα 4.000 Ευρώ, στις μκτές αποδοχές των εργαζομένων στις ΔΕΚΟ και μείωση 10% σε αμοιβές που ξεπερνούν τα 1.800 Ευρώ. Το πολυνομοσχέδιο υπερψηφίστηκε στις 15 Δεκεμβρίου από τους βουλευτές του κυβερνώντος κόμματος. Στο του 2010, το χρέος άγγιζε το 142,8% του ΑΕΠ και το έλλειμμα το 10,5%. Παράλληλα η οικονομία συρρικνώθηκε 4,5%.

Το 2011 η δυσaréσκεια στην κοινωνία από την μεγάλη οικονομική ύφεση ήταν έντονη και οδήγησε τους πολίτες στην δημιουργία κινήματων που δεν είχαν να κάνουν με πολιτικά κόμματα όπως το κίνημα «δεν πληρώνω» με τα μέλη του να αρνούνται να πληρώσουν στα διόδια το υψηλό αντίτιμο και το κίνημα «των αγανακτισμένων» το οποίο δημιουργήθηκε μέσα από σελίδες κοινωνικής δικτύωσης. Οι πολίτες που συμμετείχαν διοργάνωναν ογκώδεις διαδηλώσεις σχεδόν καθημερινά στις πλατείες των μεγαλύτερων πόλεων της Ελλάδας.

5.7.7 Πακέτο μέτρων

Το μεσοπρόθεσμο προβλέπει μία σειρά από μέτρα για τον περιορισμό των δαπανών και αύξησης των εσόδων. Περιορίζονται μισθολογικές και λειτουργικές δαπάνες και προστίθενται νέα φορολογικά μέτρα. Ιδρύεται οργανισμός Αποκρατικοποιήσεων (Ταμείο Δημόσιας Περιουσίας) με σκοπό την αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας. Στόχος είναι έσοδα 50 δις από αποκρατικοποιήσεις.

Στα φορολογικά μέτρα του μεσοπρόθεσμου περιλαμβάνονταν τα εξής:

- Αλλαγή φορολογικής κλίμακας με επιβάρυνση σε όλους όσους δηλώνουν εισόδημα πάνω από 8.000 Ευρώ
- Έκτατη εισφορά για όλους όσους έχουν εισόδημα πάνω από 12.000 Ευρώ
- Μετάβαση σε ανώτερη κλίμακα ΦΠΑ προϊόντων και υπηρεσιών εστίασης.

- Επιβολή κλιμακωτής αντικειμενικής δαπάνης κατοικίας
- Επιβολή ετήσιου τέλους για τους ελεύθερους επαγγελματίες και τους επιτηδευματίες
- Επιβολή ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης για την καταπολέμηση της ανεργίας ύψους 2%
- Επιβολή Ειδικής Εισφοράς Συνταξιούχων Επικουρικής Ασφάλισης που θα παρακρατείται μηνιαία:
- Αύξηση του ποσοστού παρακράτησης ΛΑΦΚΑ σε όλες τις συντάξεις άνω των 1450 ευρώ, από 4% έως 10% που ίσχυε μέχρι τότε, σε 6% έως 14%.

Στα εργασιακά υπήρξαν επίσης σημαντικές αλλαγές

- Θεσπίζεται μέτρο εργασιακής εφεδρείας για οργανισμούς που καταργούνται.
- Όσοι προσλαμβάνονται χωρίς επαγγελματική εμπειρία θα αμείβονται με μισθό χαμηλότερο κατά 20% από το όριο της Εθνικής Συλλογικής Σύμβασης
- η διάρκεια των συμβάσεων ορισμένου χρόνου πηγαίνει από τα 2 στα 3 χρόνια

5.7.8 Αποκλίσεις από τους στόχους και νέα μέτρα

Μέσα στον Ιούλιο υπήρξε σύνοδος κορυφής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα χρέους της Ελλάδας αλλά και να βρεθούν τρόποι θωράκισης του ευρώ απέναντι σε κερδοσκοπικές επιθέσεις. Η σύνοδος κορυφής κατέληξε την 21η Ιουλίου σε συμφωνία νέας δανειοδότησης της Ελλάδας. Η συμφωνία περιλάμβανε νέο δάνειο για την χώρα ύψους 158 δις Ευρώ. Από αυτά τα 109 δις θα προέλθουν από την ΕΕ και το ΔΝΤ (49 δις από αυτά είναι το υπόλοιπο από το πρώτο πακέτο διάσωσης), 37 δις από τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα, ενώ άλλα 12 δις θα προέλθουν από την επαναγορά ομολόγων. Ακόμη προβλέπεται η επιμήκυνση από 15 έως και 30 χρόνια των ομολόγων που λήγουν από το άμεσο διάστημα έως το 2020. Μετά την ανακοίνωση της συμφωνίας οι οίκοι αξιολόγησης Fitch και Moody's υποβάθμισαν την Ελλάδα σε καθεστώς περιορισμένης χρεοκοπίας.

Ωστόσο, παρουσιάστηκαν προβλήματα μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έδειξαν απροθυμία να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα χωρίς εγγυήσεις. Η κυβέρνηση προχώρησε σε διμερή συμφωνία με την Φινλανδία παρέχοντάς της εγγυήσεις για να συμμετάσχει στο δεύτερο δάνειο της Ελλάδας. Η συμφωνία μεταξύ των δύο χωρών προκάλεσε άμεσα αντιδράσεις άλλων χωρών της Ευρωζώνης, όπως η Αυστρία, η Ολλανδία και η Σλοβακία που απαίτησαν αντίστοιχες συμφωνίες, άλλα και της Γερμανίας που παρενέβη για να θέσει άκυρη τη συμφωνία Ελλάδας-Φινλανδίας.

Στο τέλος Αυγούστου ανακοινώθηκε πως η οικονομία της Ελλάδας βρισκόταν εκτός στόχων, καθώς δεν υπήρχαν έσοδα αλλά αύξηση των δαπανών. Η κατάσταση αυτή, οδήγησε την κυβέρνηση να ανακοινώσει μία σειρά έκτατων συμπληρωματικών μέτρων, απειλούμενη από την τρόικα για την μη καταβολή της έκτης δόσης του δανείου του πρώτου πακέτου διάσωσης.

Στα μέτρα που ανακοινώθηκαν περιλαμβάνονται τα εξής:

- Διεύρυνση του μέτρου της εργασιακής εφεδρείας και σε οργανισμούς που δεν καταργούνται
- Νέος έκτακτος φόρος στις κατοικίες που θα καταβάλλεται μέσω του λογαριασμού της ΔΕΗ
- Περικοπή συντάξεων και μεγάλες περικοπές στο εφάπαξ
- Νέες περικοπές μισθών στο δημόσιο και εφαρμογή ενιαίου μισθολογίου
- Μείωση του αφορολόγητου ορίου από τις 8.000€ στις 5.000€
- Άνοιγμα όλων των κλειστών επαγγελμάτων.

5.7.9 Η πορεία προς το δεύτερο μνημόνιο

Η Ευρωπαϊκή Ένωση σύγκλεισε έκτακτη σύνοδο κορυφής στις 23 Οκτωβρίου με στόχο την κατάρτιση ενός οριστικού σχεδίου αντιμετώπισης της κρίσης χρέους στην Ευρωζώνη. Η σύνοδος κατέληξε σε συμφωνία που ανακοινώθηκε τα ξημερώματα της 27ης Οκτωβρίου και απέβλεπε σε «κούρεμα» κατά 50% του ελληνικού χρέους και πρόσθετο πακέτο βοήθειας προς την Ελλάδα ύψους 130 δις €. Με βάση την συμφωνία οι ιδιώτες θα αποδεχτούν σε

εθελοντική βάση, μείωση της αξίας των ελληνικών ομολόγων που διαθέτουν κατά 50%. Η συμφωνία θα συνοδεύεται από πρόγραμμα δημοσιονομικής προσαρμογής με διάρκεια μέχρι το 2021 και δημιουργία μηχανισμού μόνιμης εποπτείας της Ελλάδας για την συνεχή παρακολούθηση της εφαρμογής των μεταρρυθμίσεων. Παράλληλα αποφασίστηκε η ανακεφαλαιοποίηση των ελληνικών τραπεζών με ποσό ύψους 30 δις € και αύξηση κατά ένα τρις € των κεφαλαίων του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.

5.7.10 Νέα μέτρα

Τα νέα μέτρα που συνοδεύουν το μνημόνιο εγκρίθηκαν από την Κυβέρνηση στις 10 Φεβρουαρίου 2012 και περιλαμβάνουν τα εξής:

- Μείωση κατά 22% του κατώτατου μισθού σε όλα τα κλιμάκια του βασικού μισθού (από 751€ σε 586€) και 32% στους νεοεισερχόμενους μέχρι 25 ετών.
- Κατάργηση 150.000 θέσεων εργασίας από το δημόσιο τομέα έως το 2015, εκ των οποίων 15.000 μέσα στο 2012.
- Ατομικές ή επιχειρησιακές συμβάσεις εργασίας αντί για τις κλαδικές. Άρση μονιμότητας σε ΔΕΚΟ και υπό κρατικό έλεγχο τράπεζες.
- Περικοπές συντάξεων, επιδομάτων, δαπανών υγείας, άμυνας, λειτουργιών του Κράτους και εκλογών.
- Κατάργηση των Οργανισμών Εργατικής Κατοικίας και Εστίας.
- Αύξηση αντικειμενικών αξιών και ενοποίηση φόρων στα ακίνητα.
- Πλήρες άνοιγμα 20 κλειστών επαγγελμάτων.
- Αύξηση των εισιτηρίων στις Αστικές Συγκοινωνίες και στον ΟΣΕ κατά 25%.
- Κλείσιμο 200 εφοριών, κατάργηση φοροαπαλλαγών και χαμηλού ΦΠΑ στα νησιά.

Ψήφιση

Το δεύτερο Μνημόνιο συζητήθηκε στη Βουλή στις 12 Φεβρουαρίου 2012 («Έγκριση των Σχεδίων Συμβάσεων Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης μεταξύ του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Ε.Τ.Χ.Σ.), της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Τράπεζας της Ελλάδος, του Σχεδίου του Μνημονίου Συνεννόησης μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Τράπεζας της Ελλάδος και άλλες επείγουσες διατάξεις για τη μείωση του δημοσίου χρέους και τη διάσωση της εθνικής οικονομίας») και ψηφίστηκε στις 13 Φεβρουαρίου.

Στις 9 Μαρτίου ολοκληρώθηκε με επιτυχία το PSI. Η συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα έφτασε το 95,7%. Για τα υπόλοιπα ομόλογα ύψους 8,5 δις δόθηκε παράταση μέχρι τις 20 Απριλίου.

5.7.11 Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016

Οι διαπραγματεύσεις διαρκείας της κυβέρνησης με την τρόικα κατέληξαν στην κατάρτιση του μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής 2013-2016. Το πολυνομοσχέδιο κατατέθηκε στη βουλή στις 5 Νοεμβρίου, σε ένα άρθρο 216 σελίδων, με τη διαδικασία του κατεπείγοντος. Προέβλεπε μέτρα ύψους 18,9 δις Ευρώ, από τα οποία τα 9,4 δις αφορούν το έτος 2013. [120][121]Υπερψηφίστηκε στις 7 Νοεμβρίου με 153 ψήφους από τις κοινοβουλευτικές ομάδες της ΝΔ και του ΠΑΣΟΚ, στις οποίες υπήρξαν και βουλευτές που διαφοροποιήθηκαν.

Στο πακέτο μέτρων περιλαμβάνονταν μεταξύ άλλων:

- Αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης κατά 2 έτη, από 1-1-2013
- Μείωση στις συντάξεις από 5 έως και 15%, από τα 1.000 ευρώ και άνω
- Μειώσεις στο εφάπαξ έως 83%
- Κατάργηση της καθολικότητας της Εθνικής Γενικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας

- Κατάργηση των Δώρων Χριστουγέννων και Πάσχα, όπως και των επιδομάτων αδείας για τους δημοσίους υπαλλήλους και συνταξιούχους
- Μείωση χρόνου προειδοποίησης για απολύσεις σε 4 αντί 6 μήνες
- Περικοπές στα ειδικά μισθολόγια
- Ένταξη στο ενιαίο μισθολόγιο των εργαζομένων στις ΔΕΚΟ
- Εφαρμογή διαθεσιμότητας ενός έτους, με μειωμένο μισθό σε μόνιμους υπαλλήλους του δημοσίου, οι θέσεις των οποίων καταργούνται.
- Κατάργηση των πολυάριθμων οικογενειακών επιδομάτων και αντικατάστασής τους από το ενιαίο επίδομα στήριξης τέκνων.
- Αύξηση φόρου στο υγραέριο κίνησης κατά 23 λεπτά.
- Εισαγωγή έκτακτης εισφοράς στα φωτοβολταϊκά.
- Αντίτιμο 25 ευρώ για εισαγωγή σε νοσοκομείο⁵⁰.

5.8 Η οικονομική κρίση στην Ευρώπη

Η οικονομική κρίση στην Ευρώπη δεν υποχωρεί, απλώς «εισέρχεται σε μία διαφορετική φάση».

Πέρα από την Ελλάδα και άλλες ευρωπαϊκές χώρες έρχονται αντιμέτωπες με τον όρο οικονομική κρίση. Και στην Πορτογαλία λοιπόν, ξέσπασε κρίση και οι ηγέτες της χώρας χρειάστηκαν μόλις επτά ημέρες για να την θέσουν υπό έλεγχο και να ηρεμήσουν τις χρηματοπιστωτικές αγορές, βοηθώντας την χώρα στις νέες μεταρρυθμίσεις⁵¹.

⁵⁰http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%BACF%81%CE%AF%CF%83%CE%B7_%CF%87%CF%81%CE%AD%CE%BF%CF%85%CF%82_2010-2013_03/09/2013.

⁵¹http://www.dimokratianews.gr/content/17299/%CE%B7-%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%BA%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B7-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B5%CF%85%CF%81%CF%8E%CF%80%CE%B7-%CE%B4%CE%B5%CE%BD-%CF%85%CF%80%CE%BF%CF%87%CF%89%CF%81%CE%B5%CE%AF-%C2%AB%CE%B1%CF%80%CE%BB%CF%8E%CF%82-%CE%B5%CE%B9%CF%83%CE%AD%CF%81%CF%87%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%B9-%CF%83%CE%B5-%CE%BC%CE%B9%CE%B1-%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CF%86%CE%BF%CF%81%CE%B5%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CF%86%CE%AC%CF%83%CE%B7%CF%82%BB_03/09/2013.

Εν τω μεταξύ, και άλλες χώρες εντάσσονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως η Κροατία και η απόφαση να ξεκινήσει ενταξιακές συνομιλίες με τη Σερβία, καθώς και η έγκριση του αιτήματος της Λετονίας να ενταχθεί στην ευρωζώνη. Τέλος, οι τελευταίοι δείκτες διαχείρισης αγορών, οι οποίοι μετρούν τις προοπτικές για τις ιδιωτικές εταιρείες, ήταν οι πιο καλοί από τον Μάρτιο του 2012. Η Ευρώπη θα έπρεπε να βγει από την ύφεση το δεύτερο εξάμηνο του τρέχοντος έτους.

Αυτά τα σημάδια είναι ενθαρρυντικά, αλλά δεν παρέχουν καμία πραγματική απόδειξη ότι η κρίση υποχωρεί, παρά μόνο ότι απλώς εισέρχεται σε μια διαφορετική φάση. Τους επόμενους 12 μήνες θα υπάρχουν πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές προκλήσεις της αγοράς, που θα θέσουν και πάλι σε δοκιμασία τις ευρωπαϊκές δεξιότητες διαχείρισης.

Αρχικά, οποιαδήποτε ανάκαμψη συμβεί, θα λάβει χώρα εν μέσω κατακερματισμένων πιστωτικών συνθηκών. Οι ιταλικές, πορτογαλικές και ισπανικές εταιρείες, που δεν έχουν την επαρκή χρηματοδότηση, βρίσκονται διαρκώς σε μειονεκτική θέση με τις ανταγωνιστικές εταιρείες στην Αυστρία και τη Γερμανία.

Εντούτοις, η Ευρώπη δεν μπορεί να σταματήσει την ταλαιπωρία των μελών της όσον αφορά την καταπολέμηση της κρίσης. Στο άμεσο μέλλον, θα υπάρχει ένα ψυχρό πολιτικό κλίμα για όσους υποστηρίζουν τις φιλόδοξες πρωτοβουλίες ενσωμάτωσης, όπως τη συγκέντρωση του χρέους ή την τραπεζική ένωση, συμπεριλαμβανομένης της κοινής ασφάλισης των καταθέσεων.

Αυτό που χρειάζεται η Ευρώπη είναι ένα ισχυρό πνεύμα συλλογικής προσπάθειας για να υιοθετήσει τον νέο γύρο χρηματοδοτικής στήριξης στις χώρες που έλαβαν βοήθεια. Για παράδειγμα, τα τριετή σχέδια διάσωσης για την Ιρλανδία και την Πορτογαλία, που θα ολοκληρωθούν τον ερχόμενο Δεκέμβριο και τον Ιούνιο του 2014, αντίστοιχα. Οι ηγέτες της Ευρώπης ήλπιζαν να περατωθούν εγκαίρως, σε μια επίδειξη άψογης διαχείρισης κρίσεων. Αλλά η προσπάθεια της

Ιρλανδίας να βγει από την ύφεση δείχνει ότι μια ομαλή επιστροφή στις ιδιωτικές αγορές κεφαλαίων δεν είναι εγγυημένη.

Όσο για την Πορτογαλία, η κυβερνητική κρίση εξέθεσε τα όρια της πολιτικής και δημόσιας ανοχής για λιτότητα. Το ενδεχόμενο εξόδου από το πακέτο διάσωσης είναι απίθανο χωρίς περισσότερη βοήθεια, επειδή το δημόσιο χρέος αυξάνεται προς 130 τοις εκατό του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος, η ουσιαστική οικονομική ανάπτυξη δεν είναι στον ορίζοντα και σχεδόν το ένα πέμπτο των εργαζομένων είναι άνεργοι. Εν τω μεταξύ, λίγοι ειδικοί πιστεύουν ότι η Ελλάδα μπορεί να αποφύγει άλλη μια αναδιάρθρωση χρέους. Από την πρώτη ελληνική διάσωση τον Μάιο του 2010, οι πολιτικές συνθήκες στις πιστώτριες χώρες γίνονται όλο και πιο εχθρικές προς τις χώρες οφειλέτες.

Μέσα σε αυτή την δύσκολη στιγμή της Ευρώπης, υπάρχουν και σημάδια εξέλιξης, καθώς ο δείκτης οικονομικής εμπιστοσύνης συνέχισε να βελτιώνεται τον Σεπτέμβριο για πέμπτο διαδοχικό μήνα και έχει φθάσει στο υψηλότερο επίπεδο των δύο τελευταίων ετών. Ο δείκτης βρίσκεται στις 96,9 μονάδες, καταγράφει δηλαδή άνοδο κατά 1,6 μονάδα σε σχέση με τον Αύγουστο. Στο σύνολο της ΕΕ, ο δείκτης οικονομικής εμπιστοσύνης αυξήθηκε κατά 2,4 μονάδες και έφθασε στις 100,6 μονάδες. Η αύξηση αυτή της αισιοδοξίας είναι αξιοσημείωτη σε όλους τους τομείς και ιδιαίτερα σ' αυτούς των κατασκευών (+4,4 μονάδες) και του λιανικού εμπορίου (+3,6 μονάδες), όπως μετέδωσε το Αθηναϊκό Πρακτορείο.

Η εμπιστοσύνη βελτιώθηκε στις τέσσερις κύριες οικονομίες της ευρωζώνης: ο δείκτης αυξήθηκε κατά 2,5 μονάδες στην Ισπανία και την Ιταλία, κατά 1,6 μονάδα στη Γαλλία και κατά 0,3 μονάδα στη Γερμανία. Η κατάσταση αντίθετα επιδεινώθηκε στην Ολλανδία, όπου ο δείκτης οπισθοχώρησε κατά 0,9 μονάδα⁵².

⁵² <http://www.real.gr/DefaultArthro.aspx?page=arthro&id=264469&catID=90>, 03/09/2013.

5.9 Τα αποτελέσματα της οικονομικής κρίσης

Η οικονομική κρίση πλήττει τόσο το ίδιο το κράτος όσο και τον ίδιο τον πολίτη. Η οικονομική κρίση είναι εκείνη που εμφανίζει την αβέβαιη εργασία, την όλο και αυξανόμενη ανεργία, και τελικά φτώχεια που οδηγούν στον κοινωνικό αποκλεισμό όλο και περισσότερων ομάδων πράγμα που αποτελεί πηγή για διάφορες ψυχικές διαταραχές. Η ανεργία σχετίζεται επίσης με αύξηση της ημερήσιας κατανάλωσης αλκοόλ, αύξηση στις αυτοκτονίες, στην ενδοοικογενειακή βία και την έντονη εγκληματικότητα. Ειδικότερα η φτώχεια σχετίζεται με την εμφάνιση ασθενειών καθώς τα άτομα αναγκάζονται να διαβιώνουν σε υποβαθμισμένο περιβάλλον, να τρέφονται ανεπαρκώς και να εργάζονται σε επικίνδυνα και ανθυγιεινά περιβάλλοντα.

Όσον αφορά το ίδιο το κράτος, τα αποτελέσματα της οικονομικής κρίσης ήταν ορατά ήδη από το 2008. Κατά το 2008, οι καθαρές συνολικές επενδύσεις υποχώρησαν στο 8% περίπου του ΑΕΠ, δηλαδή κατά 4,5 εκατοστιαίες μονάδες έναντι του 2007. Αυτό σηματοδοτεί αφενός τη συρρίκνωση των εισοδημάτων και αφετέρου την αναβολή της υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων του ιδιωτικού τομέα ενόψει της μείωσης της ζήτησης που χαρακτηρίζει την οικονομική κρίση. Επιπλέον, οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην πρόσβαση δανεισμού και κατά συνέπεια την κάμψη των επενδύσεών τους.

Κατά την πρώτη περίοδο της κρίσης, μέχρι τα μέσα του 2009, όταν οξυνόταν η κρίση των τραπεζών, όλες οι κυβερνήσεις των αναπτυγμένων καπιταλιστικών χωρών χρηματοδότησαν τη διάσωση του χρηματοπιστωτικού συστήματος, με αποτέλεσμα τη μεγάλη διόγκωση του δημοσιονομικού ελλείμματος και του δημόσιου χρέους. Στην Ελλάδα διατέθηκαν συνολικά 28 δις ευρώ για την άμεση στήριξη του τραπεζικού συστήματος και για εγγυήσεις. Με άλλη διατύπωση, λόγω της κρίσης ένα μέρος του ιδιωτικού χρέους μετατράπηκε σε δημόσιο.

5.10 Αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης

Η αντιμετώπιση της κρίσης δεν είναι εύκολη υπόθεση. Είναι βέβαιο ότι τα μέτρα για την αντιμετώπισή τους θα κριθούν για την αποτελεσματικότητά και

αποδοτικότητά τους και θα διδάσκονται ως ορθό ή ατυχές παράδειγμα στα πανεπιστήμια για πολλά χρόνια. Σήμερα, στο μέσον αυτής, μπορούμε να διαγνώσουμε ότι η κρίση απαιτεί την υιοθέτηση του κατάλληλου μείγματος νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής και το συντονισμό σε διεθνές επίπεδο. Το κρίσιμο ερώτημα, σε συνθήκες ελεύθερης οικονομίας της αγοράς, είναι πως εκείνοι που ευθύνονται για την κρίση θα πληρώσουν, χωρίς να υπάρξουν αδικαιολόγητες απώλειες στο παραγόμενο προϊόν (ΑΕΠ).

Η νομισματική πολιτική αντέδρασε με δύο τρόπους: χαλαρώνοντας τη στάση της μειώνοντας τα επιτόκια και παρέχοντας ρευστότητα στο σύστημα. Παράλληλα, διατέθηκαν αφειδώς δισεκατομμύρια ευρώ, στερλίνες, γιέν και δολάρια από τις κεντρικές τράπεζες για την παροχή ρευστότητας στην διατραπεζική αγορά καθώς οι εμπορικές τράπεζες ήταν απρόθυμες να δανείσουν η μια στην άλλη, καθώς δεν υπήρχε εμπιστοσύνη μεταξύ των τραπεζών. Τα μεγαλύτερα χρηματιστήρια του πλανήτη γνώρισαν δραματικές απώλειες το 2008, κοντά ή και άνω του 50%.

Όμως, παρά τις παρεμβάσεις των νομισματικών αρχών η πορεία προς την ομαλότητα στις αγορές χρήματος και κεφαλαίου ήταν αργή και εύθραυστη. Ήταν φανερό, ότι η παρέμβαση των κυβερνήσεων μέσω της δημοσιονομικής πολιτικής ήταν απαραίτητη. Διεθνείς οργανισμοί όπως ο ΟΟΣΑ και το ΔΝΤ συνέστησαν την στήριξη της οικονομίας μέσω υιοθέτησης «δημοσιονομικών πακέτων» ώστε η οικονομική πολιτική να δράσει αντικυκλικά στηρίζοντας την οικονομική δραστηριότητα. Τέτοια δημοσιονομικά πακέτα υιοθετήθηκαν από οικονομίες όπως των ΗΠΑ, της ΕΕ, της Ιαπωνία, του Ηνωμένο Βασίλειο, ακόμη και της Κίνας, συνδυασμένου ύψους τρισεκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ. Τα «δημοσιονομικά πακέτα» περιλαμβάνουν, εκτός από μέτρα διασφάλισης της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος, μέτρα όπως η μείωση της φορολογίας ή η ενίσχυση των δημοσίων δαπανών για την τόνωση της εσωτερικής ζήτησης.

Έχει διαπιστωθεί ότι τα μέτρα του μνημονίου, του μεσοπρόθεσμου, της δανειακής σύμβασης και της Συνόδου Κορυφής δεν είναι αποτελεσματικά, με επίδραση και στον προϋπολογισμό.

Η μείωση των μισθών, των συντάξεων και των κοινωνικών παροχών (παιδεία, υγεία, κοινωνική πρόνοια, κοινωνική ασφάλιση, ασφάλεια, δικαιοσύνη κ.α.) καθώς και αύξηση της άμεσης φορολογίας (ακόμα και με έκτακτες εισφορές),

προκαλούν αρνητικές επιδράσεις στο βιοτικό επίπεδο του λαού και μειώνουν την καταναλωτική δύναμη των πολιτών και επομένως τα έσοδα του κράτους από έμμεσους φόρους ακόμα και με την αύξηση του Φ.Π.Α.

Μία θετική αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης αποτελούν η απαίτηση των πολεμικών και κατοχικών αποζημιώσεων, καθώς επίσης και ο χαμηλότοκος δανεισμός. Οι επενδύσεις από την άλλη, από κράτη εκτός Ε.Ε., όπως Ρωσία, Κίνα, Ινδία κ.α. θα αναπτέρωναν την οικονομία. Ακόμη, αν περιορίζονταν οι εισαγωγές και οι δαπάνες και αυξάνονταν οι εξαγωγές, θα είχε σαν αποτέλεσμα την αύξηση της εγχώριας παραγωγής, θα αξιοποιούνταν οι πλουτοπαραγωγικές πηγές και το συγκριτικό πλεονέκτημα της χώρας (ορυκτός πλούτος, ενέργεια, τουρισμός, ναυτιλία, γεωργία, αλιεία, διατροφή, εμπόριο, επικοινωνία, υφαντουργία, πολιτισμός, ηλεκτρονική επικοινωνία, περιβάλλον, κατασκευές, έρευνα, καινοτομία, προσφορά υπηρεσιών κ.α).

Όσον αφορά την αντιμετώπιση της κρίσης στις ίδιες τις επιχειρήσεις, αυτή θα μπορούσε να γίνει μέσω επενδύσεων και άλλων ευρωπαϊκών πόρων, όπως τα προγράμματα του ΕΣΠΑ. Ο επαναπαρτισμός των καταθέσεων του εξωτερικού θα μπορούσε να τονώσει την αγορά, καθώς τα ταμεία των τραπεζών θα είχαν και πάλι ρευστό. Το τραπεζικό σύστημα θα μπορούσε να εκδίδει και πάλι δάνεια.

Για να αντιμετωπιστεί όμως η οικονομική κρίση, δεν θα πρέπει να ξεχαστεί και η αναμόρφωση του πολιτικού συστήματος (σύνταγμα, αξιοκρατικές εκλογές με επαρκή προετοιμασία, κοινοβούλιο, κ.α.), όπως επίσης και η δημόσια διοίκηση (γραφειοκρατία, μηχανογράφηση κλπ.).

5.11 Η λύση στην οικονομική κρίση

Η αποπληρωμή του χρέους προϋποθέτει αρχικά τη μείωση του ελλείμματος. Το μέρος του ελλείμματος που δεν περιλαμβάνει τις πληρωμές των τόκων ονομάζεται πρωτογενές έλλειμμα. Μηδενικό πρωτογενές έλλειμμα σημαίνει ότι η κυβέρνηση δεν προσθέτει καινούργιο χρέος σ' αυτό που της κληρονόμησαν παλαιότερες κυβερνήσεις. Πρωτογενές έλλειμμα με θετικό πρόσημο σημαίνει ότι η κυβέρνηση

δημιουργεί νέο χρέος. Το 2009, το πρωτογενές έλλειμμα της Ελλάδας ανήλθε στο 8,5%.

Είναι σαφές ότι με πρωτογενές έλλειμμα αυτού του μεγέθους η αποπληρωμή του χρέους είναι αδύνατη. Το χρέος μπορεί να αποπληρωθεί μόνο αν η κυβέρνηση παύσει να δημιουργεί πρωτογενές χρέος, δηλαδή δεν δημιουργεί νέο χρέος κάθε χρόνο.

Η κυβέρνηση πρέπει να δημιουργήσει πρωτογενές πλεόνασμα. Αν το πρωτογενές πλεόνασμα υπερβεί τις πληρωμές των τόκων του χρέους, το συνολικό έλλειμμα θα έχει αρνητικό πρόσημο και το χρέος θα μειωθεί. Αν το πρωτογενές πλεόνασμα ισούται με τις πληρωμές των τόκων του χρέους, το έλλειμμα μηδενίζεται και το χρέος θα παραμένει σταθερό. Παρόλο που για τη μείωση του χρέους απαιτείται αρνητικό έλλειμμα.

Επιθυμητά αποτελέσματα μπορούν να επιτευχθούν ακόμη και με μηδενικό ή ελάχιστα θετικό έλλειμμα. Αν το ΑΕΠ της Ελλάδας διπλασιαζόταν ξαφνικά χωρίς καμία αλλαγή στο δημόσιο χρέος, η Ελλάδα θα αντιμετώπιζε πολύ μικρότερο πρόβλημα χρέους. Η Ελλάδα μπορεί να επιτύχει και να διατηρήσει υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης του ΑΕΠ, εφόσον αυξήσει την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας της. Η αύξηση της ανταγωνιστικότητας έχει ιδιαίτερα αυξημένη σημασία λόγω του μεγάλου εξωτερικού χρέους της Ελλάδας. Μία χώρα μπορεί να αποπληρώσει το εξωτερικό της χρέος πραγματοποιώντας περισσότερες εξαγωγές από εισαγωγές. Δεδομένου ότι η Ελλάδα εισάγει αυτή τη στιγμή σε μεγαλύτερο βαθμό από ότι εξάγει απαιτείται μεγάλη αύξηση της ανταγωνιστικότητας ώστε οι εξαγωγές να υπερκεράσουν τις εισαγωγές.

Το τρέχον πρόβλημα της Ελλάδας είναι ο συνδυασμός υψηλού χρέους, μεγάλου ελλείμματος και χαμηλής ανταγωνιστικότητας. Ο συνδυασμός αυτών των παραγόντων ευθύνεται για το γεγονός ότι η Ελλάδα μπορεί να δανειστεί μόνο με πολύ υψηλά επιτόκια στις χρηματοπιστωτικές αγορές.

Η πολυπόθητη "λύση" για τον κάθε Έλληνα είναι πλέον κάτι διαφορετικό. Άλλοι θέλουν να επανεπιβεβαιωθεί η μονιμότητα τους στο Δημόσιο, άλλοι να μην πληρώνουμε τόσους φόρους. Η αντίδραση της κοινής γνώμης είναι σπασμωδική,

καθώς η ενημέρωση της είναι ελλιπής και βασίζεται σε μισές αλήθειες και ολόκληρα ψέματα. Τα ΜΜΕ είτε είναι φιλοκυβερνητικά είτε λαϊκίζονται και υπεραπλουστεύουν την κατάσταση.

Το σίγουρο είναι ότι πάνω από το 50% του Ελληνικού δημοσίου χρέους δεν θα αποπληρωθεί ποτέ. Και αυτό γιατί και αν ακόμη καταφέρναμε να έχουμε πλεονασματικούς προϋπολογισμούς, το πλεόνασμα αυτών δεν θα μπορούσε ποτέ να καλύψει τον αυτοτροφοδοτούμενο ρυθμό αύξησης του Χρέους λόγω των υψηλών επιτοκίων που μας δανείζει η Τρόικα. Η λογική της Ε.Ε. και της Γερμανίας δεν είναι να πάρει πίσω τα δανεικά, αλλά να μην χάσει άλλα. Όταν ο Ελληνικός προϋπολογισμός θα έχει ισοσκελιστεί η ΕΚΤ και οι εταίροι μας θα επωμιστούν όσο χρέος θα έχει μείνει απλήρωτο ως τότε αφού στο μεσοδιάστημα θα έχουμε πουλήσει από δημόσια περιουσία οτιδήποτε μπορεί να πουληθεί⁵³.

⁵³http://el.wikibooks.org/wiki/%CE%9F%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%BA%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B7_%CE%91%CE%B9%CF%84%CE%AF%CE%B5%CF%82_%CE%BA%CE%B1%CE%B9_%CE%B1%CF%80%CE%BF%CF%84%CE%B5%CE%BB%CE%AD%CF%83%CE%B%CE%B1%CF%84%CE%B1, 03/09/2013.

Κεφάλαιο 6^ο: Έρευνα

6.1: Είδη έρευνας

Εφόσον επιλεγεί από τον ερευνητή η ερευνητική προσέγγιση που θα ακολουθήσει, έπειτα πρέπει να επιλέξει τον τύπο της έρευνας.

6.1.1 Ποσοτική έρευνα

Η ποσοτική έρευνα είναι αυτή που χρησιμοποιούνται στατιστικά μοντέλα για να αναλυθούν τα αποτελέσματα της. Η ποσοτική έρευνα γίνεται κυρίως με το ερωτηματολόγιο. Το ερωτηματολόγιο είναι ένα ειδικό έντυπο που περιλαμβάνει συνήθως τυποποιημένες ερωτήσεις για τη συλλογή συγκεκριμένων στοιχείων. Αποτελεί την πιο δημοφιλή μέθοδο συλλογής πρωτόγεννων στοιχείων. Βέβαια, η χρήση του ερωτηματολογίου είναι συνυφασμένη με τη διενέργεια δημοσκοπήσεων. Εν τούτοις, ερωτηματολόγια χρησιμοποιούνται και σε πειραματικές μελέτες, αλλά και έρευνες. Η σύνταξη του ερωτηματολογίου είναι ένας από του σημαντικότερους παράγοντες που επηρεάζουν την ποιότητα των στοιχείων που θα συλλέγουν.

6.1.2 Ποιοτική έρευνα

Η ποιοτική έρευνα αποτελείται από την σε βάθος συνέντευξη, την ομάδα εστίασης ενδιαφέροντος, τις συγκαλυμμένες τεχνικές και την παρατήρηση. Η χρήση αυτών παρουσιάζει αλματώδη αύξηση την τελευταία δεκαετία, τόσο στις ΗΠΑ, όσο και στην Ευρώπη.

6.1.3 Σε βάθος συνέντευξη

Σύμφωνα με την μέθοδο αυτή, ο ερευνητής πραγματοποιεί μια «πρόσωπο με πρόσωπο» συνέντευξη με τον ερωτούμενο, η οποία συνήθως διαρκεί 30-45 λεπτά. Ο ερευνητής δεν έχει μια σειρά προκαθορισμένων ερωτήσεων που πρέπει να απαντήσει ο ερωτώμενος, όπως συμβαίνει με τη

χρήση του ερωτηματολογίου. Αντίθετα έχει την ευχέρεια να δημιουργήσει ερωτήσεις, να ζητήσει διευκρινίσεις για συγκεκριμένες απαντήσεις και γενικώς να προσπαθήσει να συλλέξει τις καλύτερες, κατά το δυνατόν πληροφορίες.

6.1.4 Ομάδα εστίασης ενδιαφέροντος (focus group)

Στην μέθοδο αυτή ένας μικρός αριθμός ατόμων συνήθως 8 – 12, συγκεντρώνονται σε κάποιο χώρο, για να μιλήσουν για το θέμα, που ενδιαφέρει τον ερευνητή. Ο χώρος αυτός είναι ειδικά διαμορφωμένος με την ύπαρξη μονόδρομου καθρέπτη, για να είναι δυνατή η παρακολούθηση της συζήτησης από τον ερευνητή, καθώς και όλων των απαραίτητων οπτιακουστικών μέσων. Η συζήτηση κατευθύνεται από τον συντονιστή και διαρκεί συνήθως από μια έως τρεις ώρες.

6.1.5 Συγκεκριμενισμένες τεχνικές

Οι συγκεκριμενισμένες τεχνικές έχουν τη βάση τους στη θεωρία ότι η περιγραφή αντικειμένων απαιτεί ερμηνεία και η ερμηνεία που δίνεται από τον ερωτώμενο εκφράζει τη στάση του, τις αξίες του και τα πιστεύω του. Όσο πιο αφηρημένο είναι το αντικείμενο που πρέπει να περιγράψει τόσο πιο αναγκασμένος είναι να αποκαλύψει τον εσωτερικό του κόσμο ώστε να κάνει την περιγραφή.

6.1.6 Παρατήρηση

Αυτή η μέθοδος είναι η παρατήρηση και καταγραφή της συμπεριφοράς δίχως λεκτική επικοινωνία. Οι πληροφορίες που μπορούν να συγκεντρωθούν

είναι απεριόριστες. Πρέπει να σχεδιάζεται και να εκτελείται συστηματικά και προγραμματισμένα.

6.2 Τι είναι δείγμα

Το δείγμα ορίζεται από τους Mc Daniel, C & Gates, R ως το αριθμητικό δεδομένο, βάση του οποίου ο ερευνητής επιλέγει με τυχαίο ή όχι τρόπο το μέγεθος των ερωτώμενων το οποίο πρόκειται να έχει η έρευνα την οποία θα διεξάγει. Ουσιαστικά το δείγμα βοηθά τον ερευνητή-τρια να βάλει σε συγκεκριμένες ασφαλιστικές δικλίδες την έρευνα, να έχει μια σαφή εικόνα της γνώμης της ομάδας που επέλεξε να ερευνήσει και σε γενικές γραμμές να μπορεί να αποδείξει αριθμητικά ότι όντως οι ερωτώμενοι είναι ικανοποιητικού αριθμού οπότε και οι απαντήσεις όντως επιβεβαίωσαν και τα ερευνητικά μας ερωτήματα και τις υποθέσεις μας

6.2.1 Δείγμα/Συμμετέχοντες

Η ακόλουθη έρευνα δόθηκε και συμπληρώθηκε από το Επιμελητήριο της Κορίνθου. Μοιράστηκαν συνολικά 15 ερωτηματολόγια, από τα οποία συμπληρώθηκαν τα 10 από τους εργαζόμενους του Επιμελητηρίου. Επίσης, το ερωτηματολόγιο που δόθηκε, βρίσκεται στο παράρτημα της εργασίας αυτής.

Το Επιμελητήριο Κορινθίας ιδρύθηκε το έτος 1935 με το από 14-6-35 διάταγμα που έχει δημοσιευθεί στο ΦΕΚ/277/Α/22.6.35. Είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου που τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εμπορίου και λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου 2081/92. Είναι συμβουλευτικό όργανο της πολιτείας και των μελών του και έχει σκοπό την προώθηση της αναπτυξιακής δραστηριότητας στην περιφέρειά του, καθώς και την ανάπτυξη της βιομηχανίας, της βιοτεχνίας, του εμπορίου και των υπηρεσιών στα πλαίσια των συμφερόντων της Εθνικής Οικονομίας

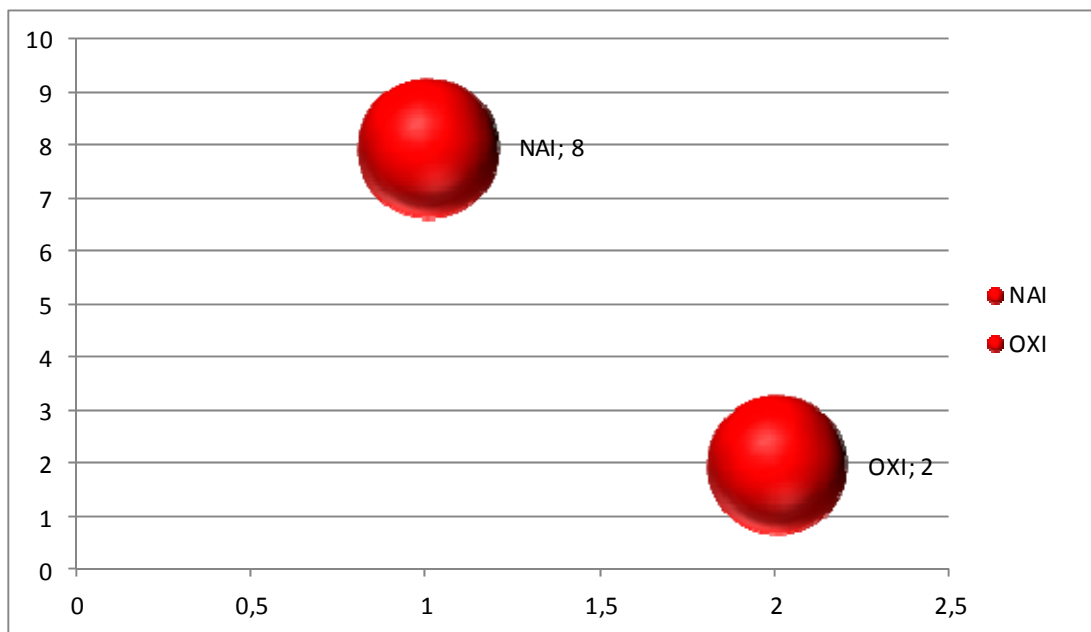
Σκοπός του Επιμελητηρίου προς τα μέλη του είναι:

- Να γνωμοδοτεί και να υποβάλλει μελέτες και υπομνήματα για κάθε θέμα που απασχολεί το εμπόριο και τη μεταποίηση,
- Να ενημερώνει τα μέλη του για θέματα που τα απασχολούν και τα βοηθά για τη διεκπεραίωση διαφόρων διοικητικών υποθέσεων.
- Να συμμετέχει με εκπροσώπους του σε επιτροπές γενικού και ειδικού ενδιαφέροντος με τελικό σκοπό την προστασία των συμφερόντων των παραγωγικών τάξεων της περιφέρειάς του.
- Να συμβάλλει στην ανάπτυξη των εμπορικών δεσμών της χώρας μας με τις ξένες χώρες δια της συμμετοχής του σε οργανωμένες κατά καιρούς εμπορικές αποστολές στο εξωτερικό.
- Να εκδίδει καταστάσεις των μελών του κατά κλάδο δραστηριότητας και ενημερώνει κάθε ενδιαφερόμενο για συνεργασία μαζί τους.
- Να παρέχει πληροφορίες για ζητήσεις ελληνικών προϊόντων από ξένους οίκους καθώς και για προσφορές ξένων οίκων για προώθηση των προϊόντων τους στη χώρα μας.
- Να γνωστοποιεί στους ενδιαφερόμενους τους προκηρησσόμενους στην Ελλάδα δημόσιους μειοδοτικούς διαγωνισμούς.
- Να παρέχει πληροφορίες για τις διεθνείς εκθέσεις του εσωτερικού και του εξωτερικού.
- Να παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες εισαγωγών και εξαγωγών.
- Να εκδίδει πιστοποιητικά προελεύσεως των εξαγομένων ειδών.
- Να τηρεί Ειδικό Μητρώο για τους εξαγωγείς.
- Να συμμετέχει στην διαδικασία για την κατανομή των ειδών που τελούν υπό περιορισμό.
- Να επικυρώνει τις υπογραφές των μελών του.
- Να ενεργεί πραγματογνωμοσύνες.
- Να τηρεί βιβλίο καταχώρησης των διακριτικών τίτλων των μελών του.
- Να διαθέτει αρχείο των τευχών Α και Β της Εφημερίδας της Κυβέρνησης από του έτους 1948.

- Να οργανώνει διαλέξεις, συνέδρια και επιμορφωτικά σεμινάρια για επιχειρηματικά στελέχη της περιφέρειάς του.
- Να χορηγεί άδειες στους Εμπορικούς Αντιπροσώπους Εισαγωγής-Εξαγωγής, στους μεσίτες Αστικών Συμβάσεων, στους Ασφαλιστικούς Πράκτορες, στους Μεσίτες Ασφαλίσεων, στους Ασφαλιστικούς Συμβούλους και στους Συντονιστές Ασφαλιστικών Συμβούλων.
- Να χορηγεί πιστοποιητικά περί της επωνυμίας και της επαγγελματικής απασχόλησης των μελών του.
- Να χορηγεί βεβαιώσεις προς τα μέλη του για θεώρηση βιβλίων και στοιχείων από τις ΔΟΥ.
- Να χορηγεί κωδικούς αριθμούς σημάνσεως κοσμημάτων σε βιοτεχνίες αργυροχρυσοχόιας.
- Να χορηγεί βεβαιώσεις σε βιοτεχνίες συνεργείων αυτοκινήτων, μοτοποδηλάτων, βουλκανιζατέρ κ.λ.π για τη λήψη άδειας ασκήσεως επαγγέλματος από το Υπουργείο Συγκοινωνιών.
- Να θεωρεί τα καταστατικά των εταιρειών για τη νόμιμη χρήση της επωνυμίας και του διακριτικού τους τίτλου.
- Να χορηγεί οικονομικές ενισχύσεις σε ιδρύματα και οργανώσεις κοινωνικού χαρακτήρα της περιοχής του.
- Να επιχορηγεί πρωτοβουλίες που συμβάλλουν στην οικονομική ανάπτυξη της περιοχής του.
- Να απομένει βραβεία για διακεκριμένες επιχειρηματικές δραστηριότητες.⁵⁴

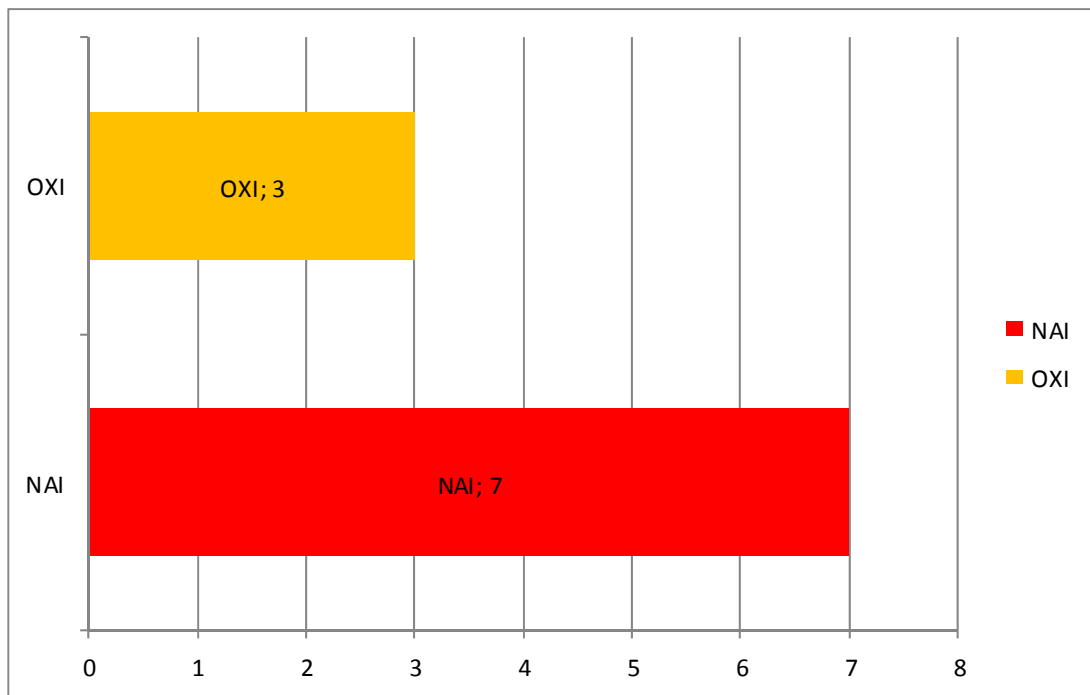
⁵⁴ <http://www.korinthiacc.gr/korinthos/articles/article.jsp?categoryid=11&context=103&globalid=9223&articleid=2524>, 16/04/2014.

6.3 Στατιστική Ανάλυση

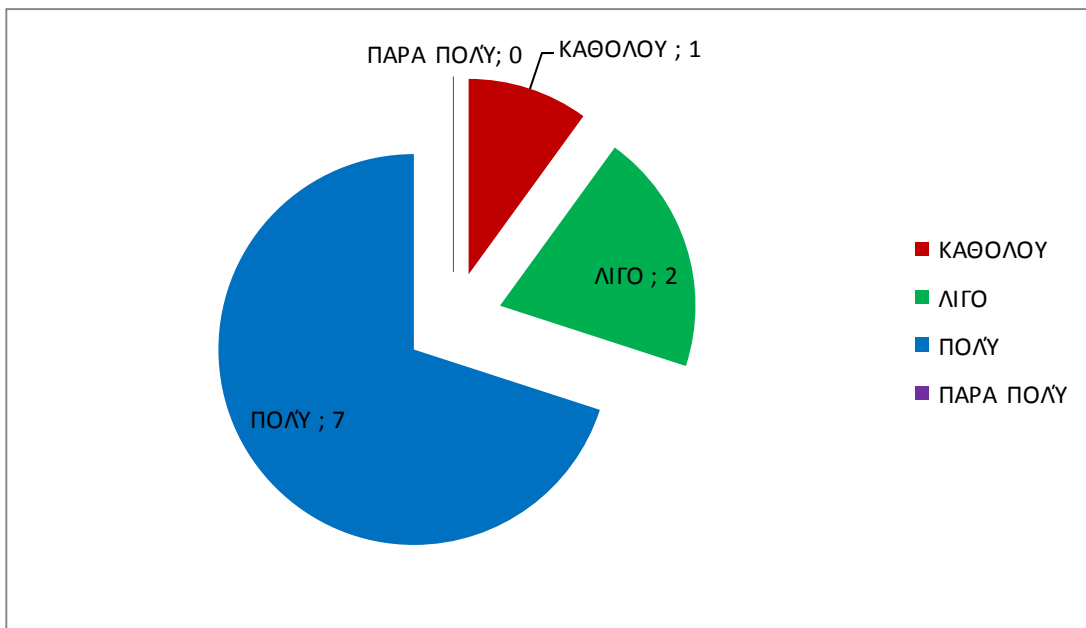
Πίνακας 1. Πιστεύετε ότι οι επιχειρηματίες της Ελλάδας διακατέχονται από το πνεύμα της επιχειρηματικότητας;

Στο παραπάνω γράφημα, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα σε σχέση με το αν οι επιχειρηματίες της Ελλάδας διακατέχονται από το πνεύμα της επιχειρηματικότητας. Η πλειοψηφία με ποσοστό 80% απάντησε θετικά ενώ το 20% αρνητικά.

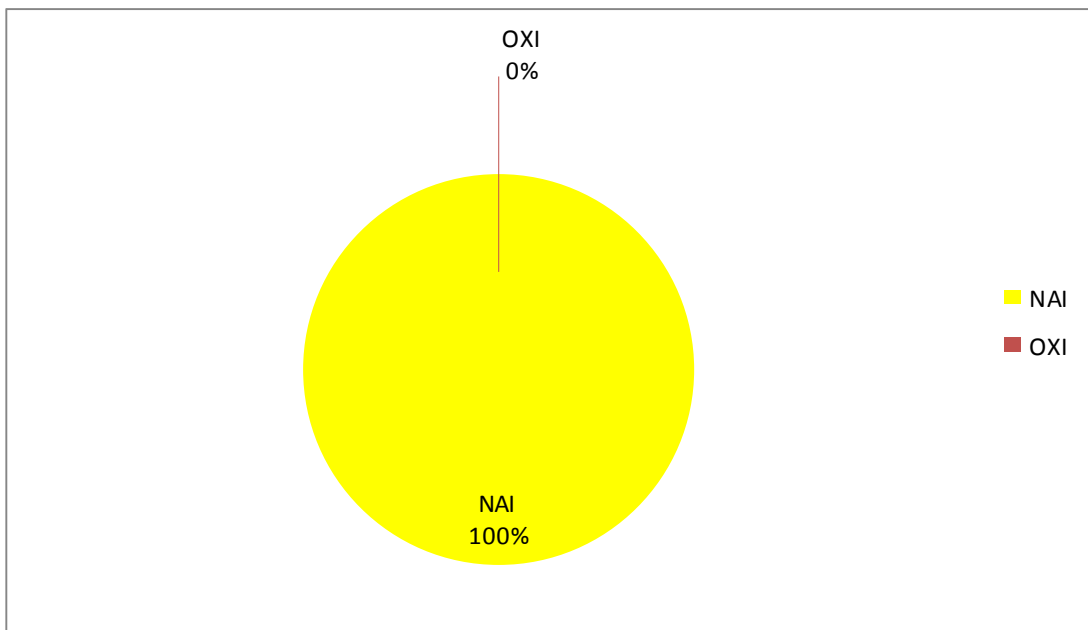
Πίνακας 2. Οι υπάρχουσες και οι νεοεισαχθείσες επιχειρήσεις συμμετέχουν στα διάφορα προγράμματα που προκηρύσσονται;

Στο ερώτημα, αν οι υπάρχουσες και οι νεοεισαχθείσες επιχειρήσεις συμμετέχουν στα διάφορα προγράμματα που προκηρύσσονται, το μεγαλύτερο ποσοστό της τάξεως 70% απάντησε ότι συμμετέχουν, ενώ το 30% ότι δεν λαμβάνουν μέρος.

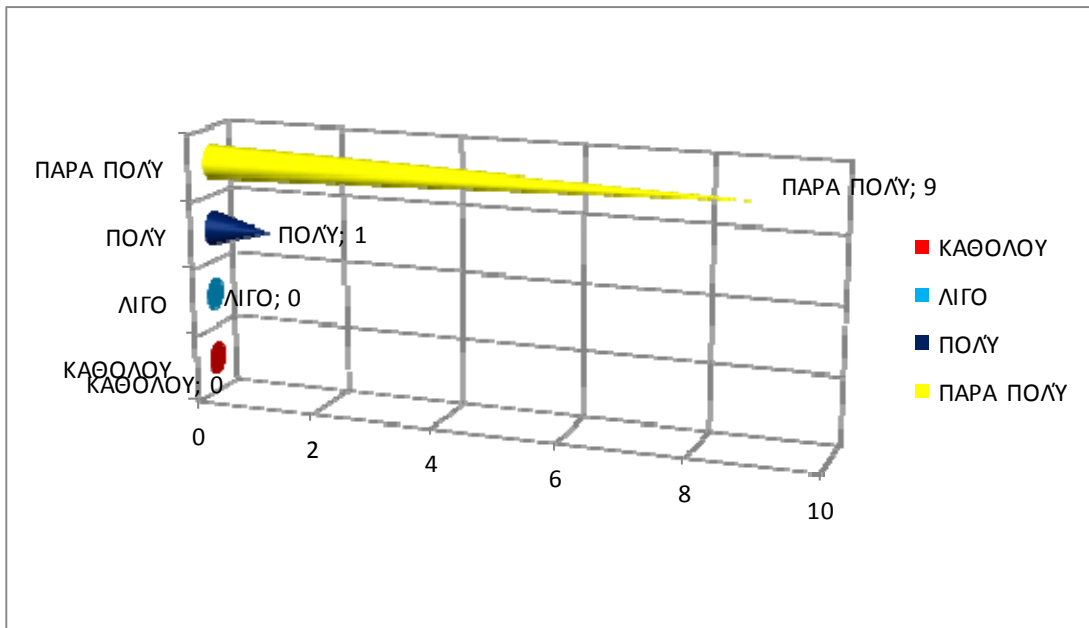
Πίνακας 3. Οι επιχειρήσεις τηρούν τα project ή τα οργανογράμματά τους για την ομαλή λειτουργία τους;

Η τήρηση των project ή των οργανογραμμάτων για την ομαλή λειτουργία των επιχειρήσεων έχει συμβάλει πολύ σύμφωνα με το 70%, λίγο σύμφωνα με το 20%, καθόλου σύμφωνα με το 10% και κανείς δεν απάντησε πάρα πολύ. Επομένως, κυμαίνεται σε μέτρια ποσοστά ο βαθμός συμβολής των project ή των οργανογραμμάτων σύμφωνα με τις απόψεις.

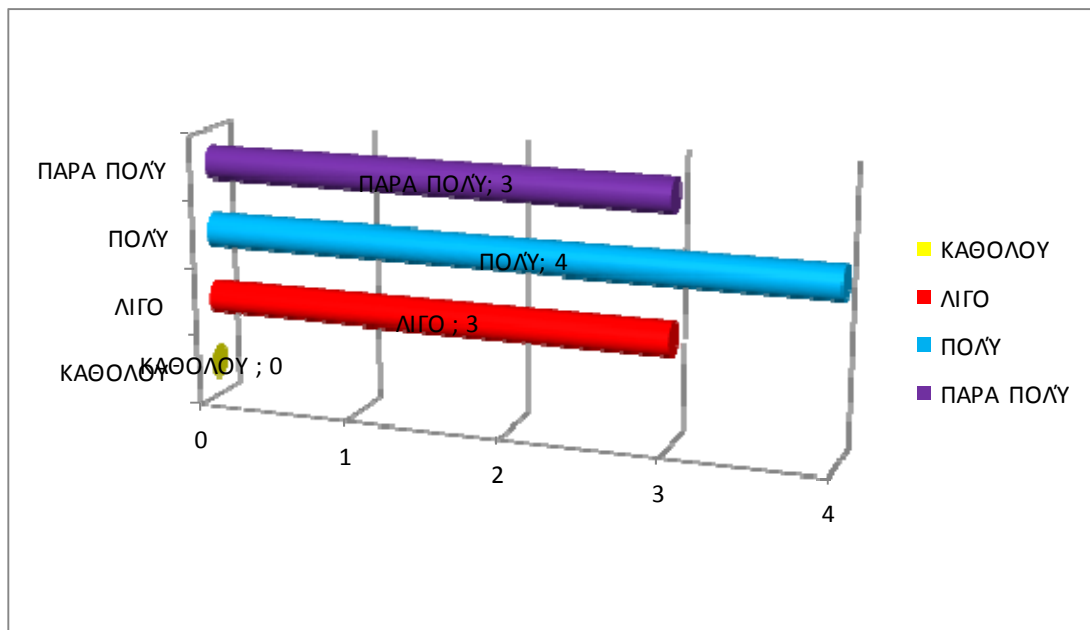
Πίνακας 4. Πιστεύετε ότι ένας πραγματικός ηγέτης θα πρέπει να μελετά τις αλλαγές σε παγκόσμιο επίπεδο και να προσπαθεί να προσαρμόζεται σε αυτές;

Η συντριπτική πλειοψηφία με ποσοστό 100% απάντησε θετικά στο γεγονός ότι ένας πραγματικός ηγέτης θα πρέπει να μελετά τις αλλαγές σε παγκόσμιο επίπεδο και να προσπαθεί να προσαρμόζεται σε αυτές, ενώ κανείς δεν έδωσε αντίθετη άποψη.

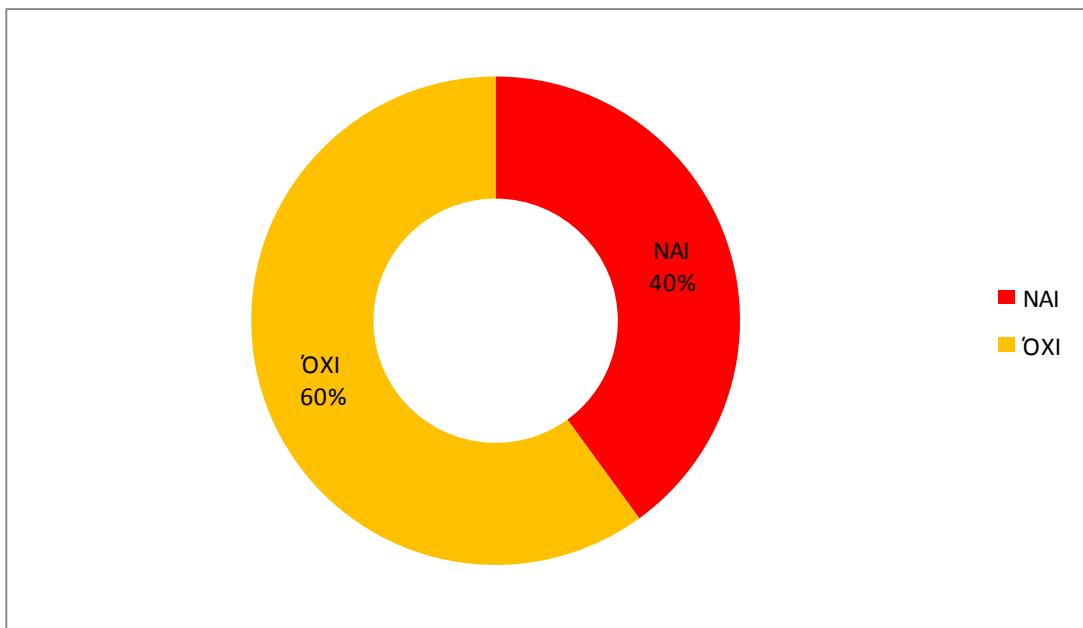
Πίνακας 5. Ένας επιχειρηματίας θα πρέπει να δίνει ιδιαίτερη προσοχή στη συγκριτική προτυποποίηση(benchmarking) για να επιτύχει το καλύτερο δυνατό για την επιχείρησή του;

Το 90% απάντησε ότι ένας επιχειρηματίας θα πρέπει να δίνει ιδιαίτερη προσοχή στη συγκριτική προτυποποίηση (benchmarking) για να επιτύχει το καλύτερο δυνατό για την επιχείρησή του, μόλις το 10% είπε ότι πρέπει να δίνει πολύ προσοχή, ενώ κανείς δεν απάντησε λίγο ή καθόλου.

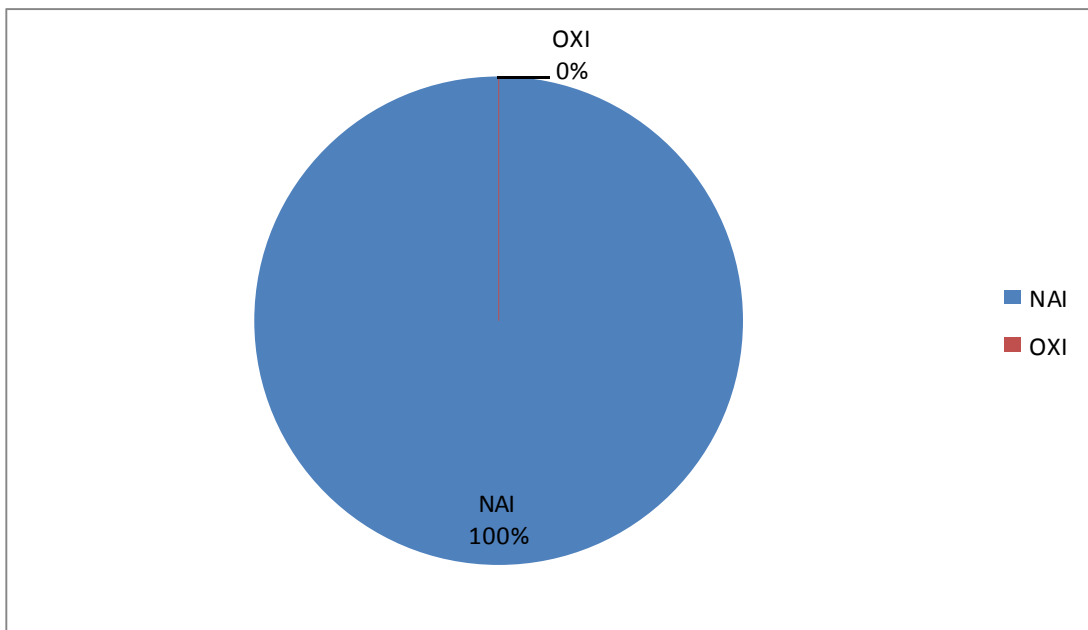
Πίνακας 6. Οι πρακτικές της επιχειρησιακής ανταγωνιστικότητας και επιχειρηματικότητας (ΕΠΑΝ) βοήθησαν τις διάφορες περιοχές της Ελλάδας να αναπτυχθούν;

Σύμφωνα με τους ερωτηθέντες, το 40% απάντησε ότι οι πρακτικές της επιχειρησιακής ανταγωνιστικότητας και επιχειρηματικότητας (ΕΠΑΝ) βοήθησαν τις διάφορες περιοχές της Ελλάδας να αναπτυχθούν, ενώ το υπόλοιπο 60% μοιράστηκε στο πάρα πολύ και λίγο ότι βοηθήθηκαν οι διάφορες περιοχές. Κανείς δεν απάντησε καθόλου.

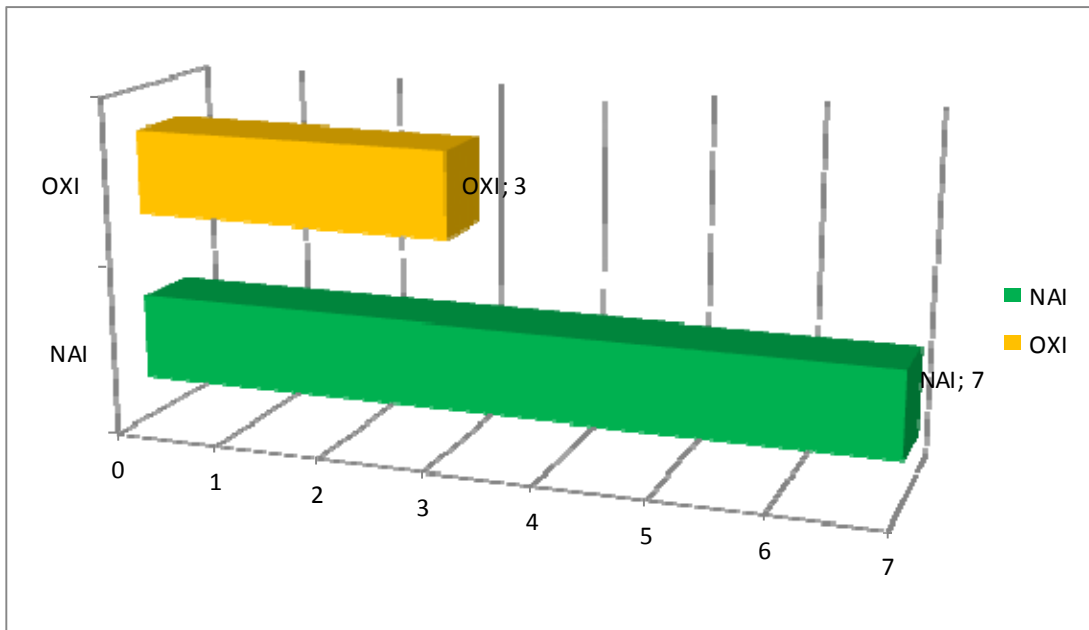
Πίνακας 7. Οι επιχειρήσεις που λαμβάνουν μέρος στα προγράμματα του ΕΣΠΑ διστάζουν την συμμετοχή τους σε αυτά;

Στο ερώτημα, αν οι επιχειρήσεις που λαμβάνουν μέρος στα προγράμματα του ΕΣΠΑ διστάζουν την συμμετοχή τους σε αυτά, το 60% απάντησε όχι, ενώ το 40% απάντησε θετικά στον δισταγμό.

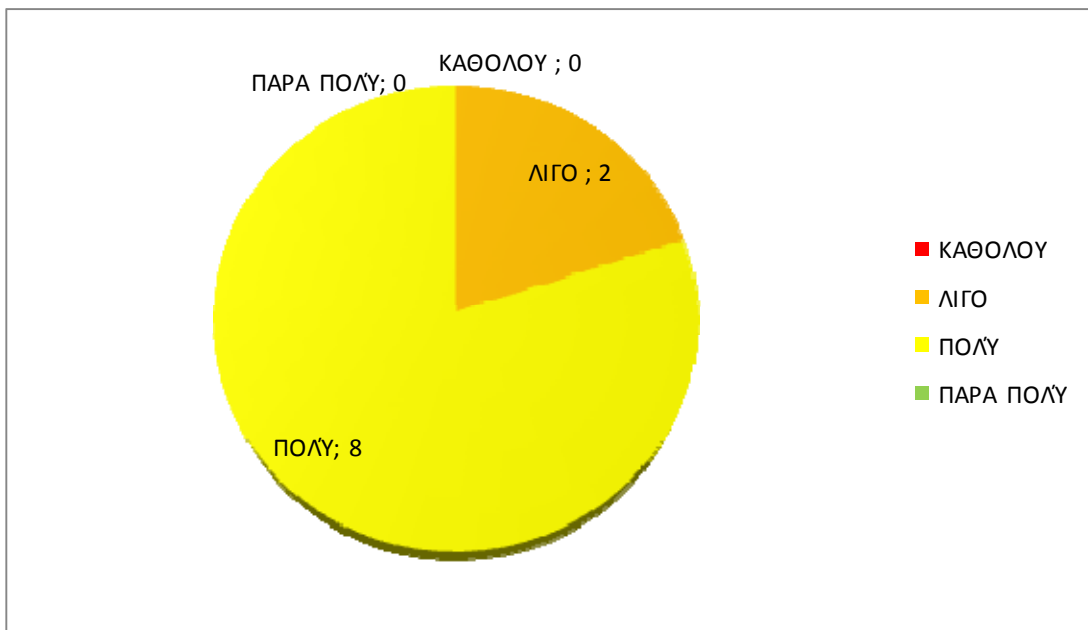
Πίνακας 8. Πιστεύετε ότι τα προγράμματα του ΕΣΠΑ σε συνεργασία με τον ΟΑΕΔ βοήθησαν την γυναικεία επιχειρηματικότητα να αναπτυχθεί;

Μία ομόφωνη θετική απάντηση με ποσοστό 100% δόθηκε στο ερώτημα, αν τα προγράμματα του ΕΣΠΑ σε συνεργασία με τον ΟΑΕΔ βοήθησαν την γυναικεία επιχειρηματικότητα να αναπτυχθεί.

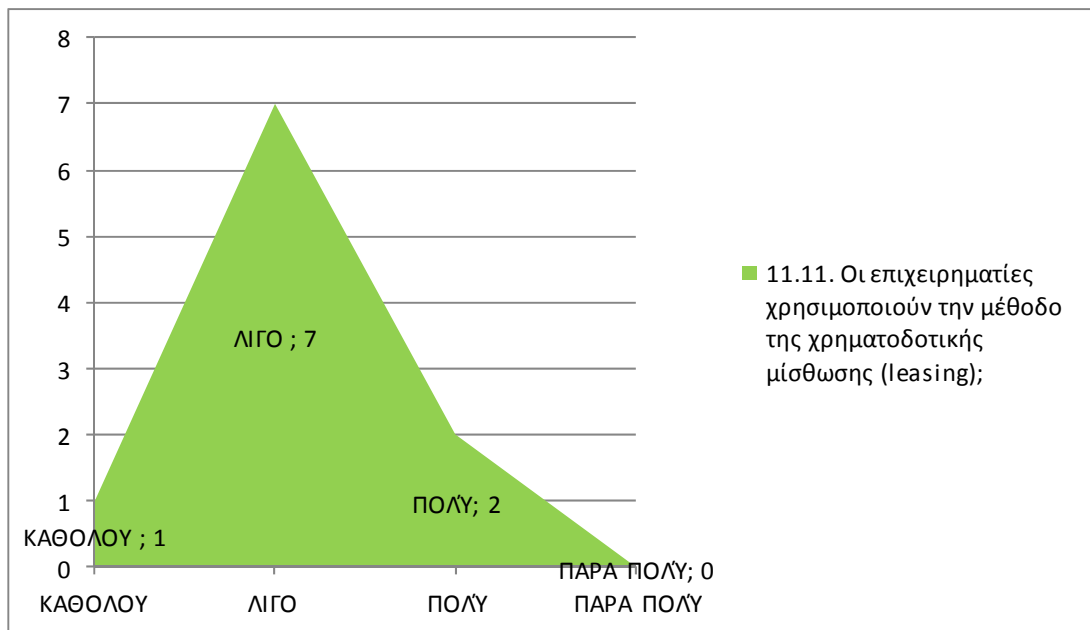
Πίνακας 9. Πιστεύετε ότι τα προγράμματα του ΕΣΠΑ τα οποία αφορούν τους νέους βοήθησαν στο να επενδύσουν παίρνοντας ρίσκο σε νέα ανοίγματα;

Στο ερώτημα που αφορά τους νέους για το αν τα προγράμματα του ΕΣΠΑ τους βοήθησαν να επενδύσουν παίρνοντας ρίσκο σε νέα ανοίγματα, το 70% απάντησε θετικά, ενώ το υπόλοιπο 30% διαφώνησε.

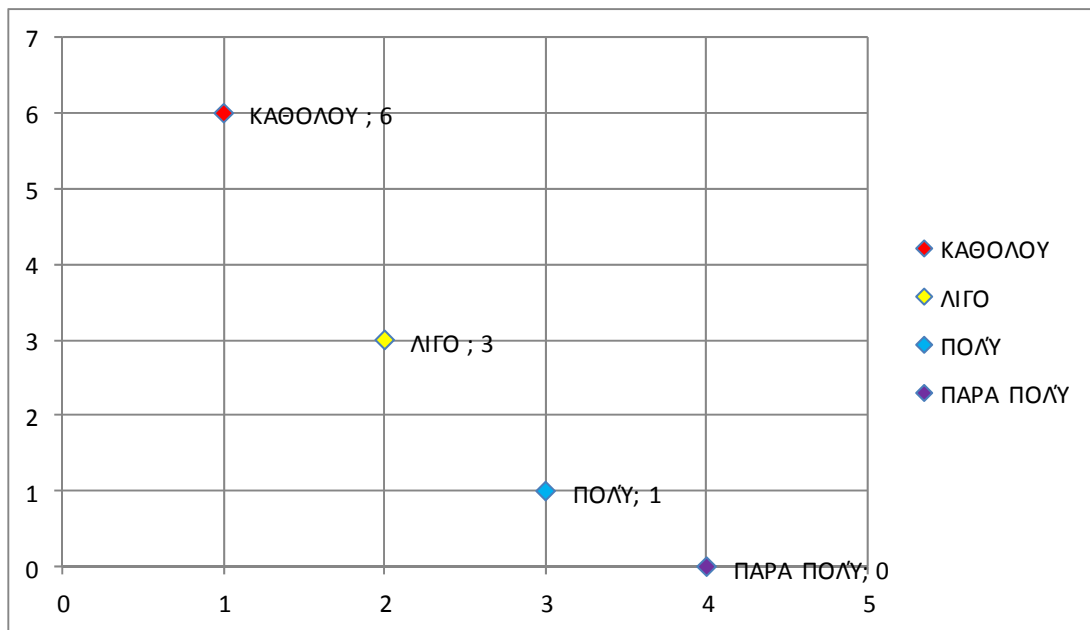
Πίνακας 10. Εν μέσω της οικονομικής κρίσης, πιστεύετε ότι οι επιχειρηματίες ρισκάρουν σε νέες επενδύσεις δια μέσου των προγραμμάτων και των χρηματοδοτήσεων που τους διατίθενται;

Σύμφωνα με την πλειοψηφία, η οποία καλύπτει το 80% πιστεύει ότι εν μέσω της οικονομικής κρίσης, οι επιχειρηματίες ρισκάρουν πολύ σε νέες επενδύσεις διαμέσου των προγραμμάτων και των χρηματοδοτήσεων που τους διατίθενται. Το 20% πιστεύει ότι οι επιχειρηματίες ρισκάρουν λίγο, ενώ κανείς από τους ερωτηθέντες απάντησε πάρα πολύ ή καθόλου.

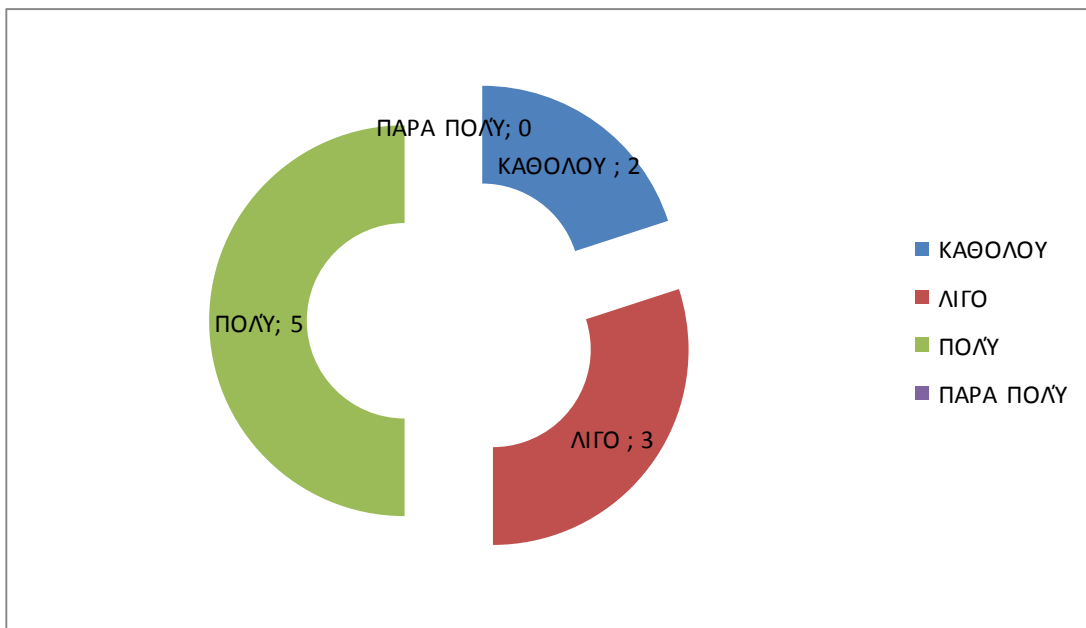
Πίνακας 11. Οι επιχειρηματίες χρησιμοποιούν τη μέθοδο της χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing);

Το 70% αναφέρει ότι οι επιχειρηματίες χρησιμοποιούν λίγο την μέθοδο της χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing), το 20% ότι γίνεται πολύ χρήση, ενώ το 10% πιστεύει ότι οι επιχειρηματίες δεν χρησιμοποιούν καθόλου το leasing και κανείς δεν απάντησε ότι γίνεται πάρα πολύ χρήση.

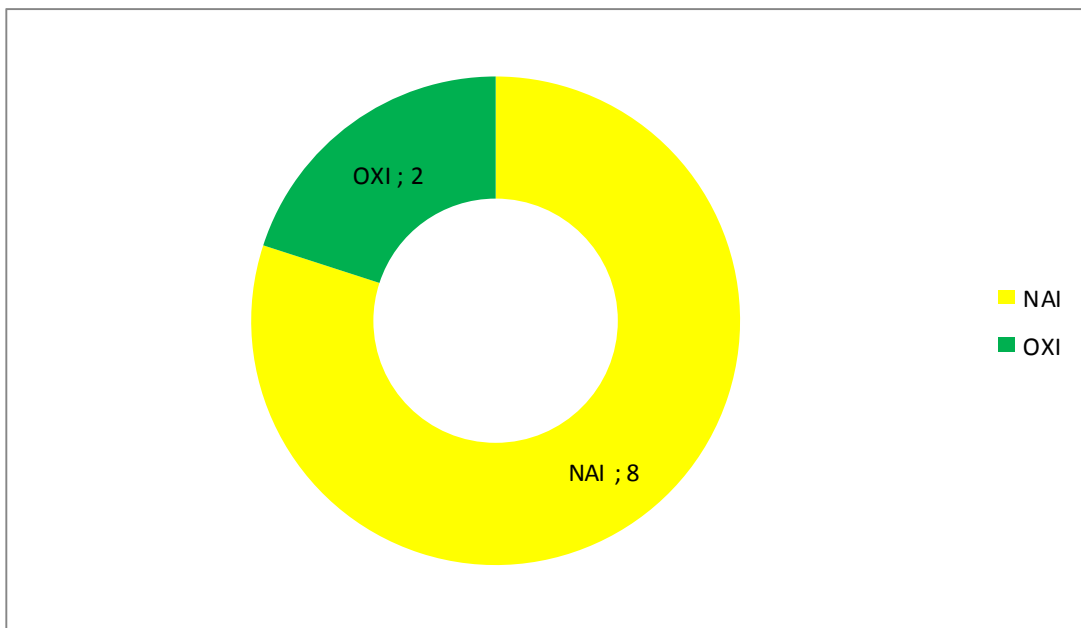
Πίνακας 12. Οι επιχειρηματίες κατατρέχουν στο χρηματιστήριο για άμεση εύρεση χρηματοδότησης;

Στο παραπάνω ερώτημα καταγράφηκαν οι απόψεις των ερωτηθέντων σε σχέση με το αν οι επιχειρηματίες κατατρέχουν στο χρηματιστήριο για άμεση εύρεση χρηματοδότησης και το 60% επέλεξε την επιλογή καθόλου, το 30% απάντησε λίγο, ενώ μόλις το 10% υποστήριξε πολύ. Κανείς δεν απάντησε πάρα πολύ.

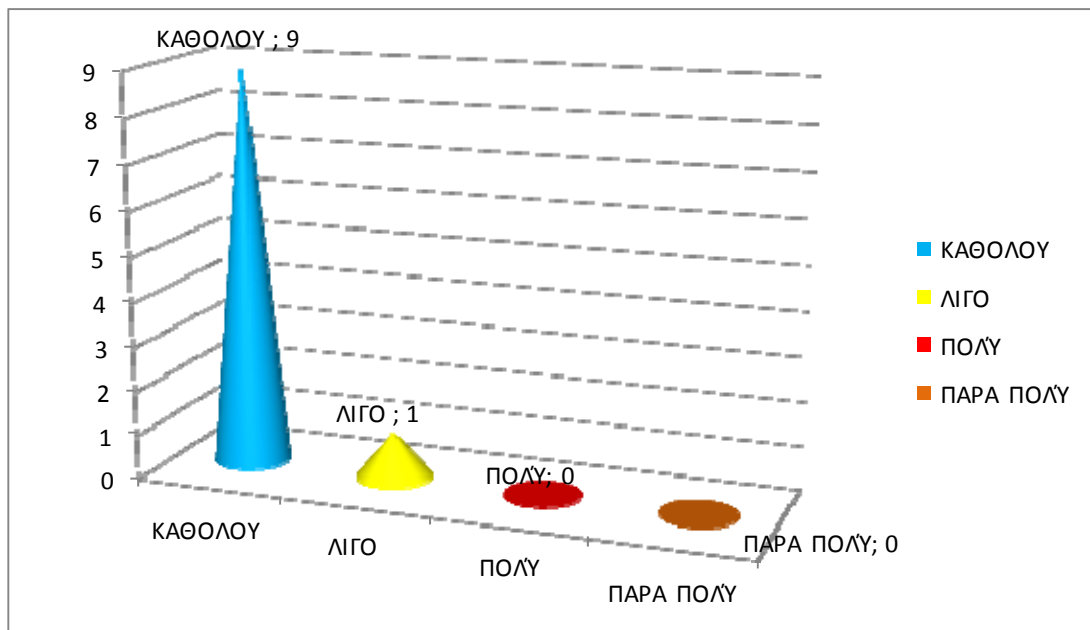
Πίνακας 13. Το πρόγραμμα JEREMIE, με το οποίο ασχολούνται οι τράπεζες Εθνική Τράπεζα και η Alpha Bank, βοήθησε τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις να ενισχυθούν οικονομικά;

Στο παραπάνω αναλυτικό γράφημα, παρουσιάζονται οι απόψεις σχετικά με το αν το πρόγραμμα Jeremie, με το οποίο ασχολούνται οι τράπεζες Εθνική Τράπεζα και η Alpha Bank, βοήθησε τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις να ενισχυθούν οικονομικά και το 50% από το πλήθος των ερωτηθέντων έκρινε ότι βοηθήθηκαν πολύ οι επιχειρήσεις, το 30% έχει την άποψη ότι ενισχύθηκαν λίγο, ενώ το υπόλοιπο 20% είπε ότι δεν βοηθήθηκαν καθόλου. Κανείς δεν επέλεξε την επιλογή πάρα πολύ.

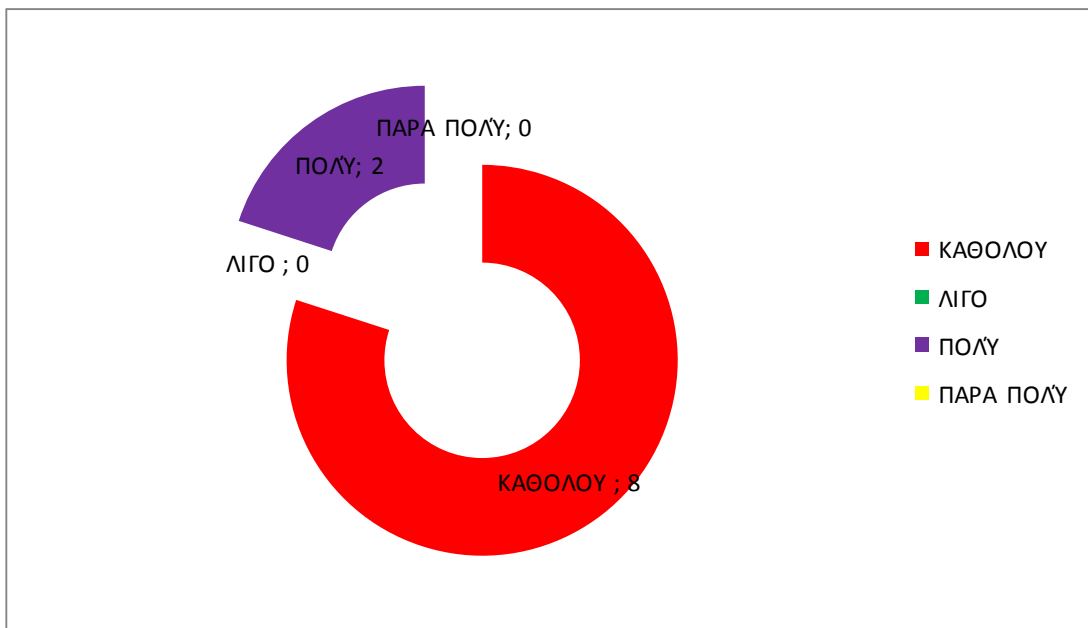
Πίνακας 14. Πιστεύετε ότι στη φάση της κρίσης, η αύξηση της παραγωγής γίνεται δυσκολότερη;

Στο παραπάνω ερώτημα, το 80% συμφώνησε στην άποψη ότι η αύξηση της παραγωγής γίνεται δυσκολότερη εν μέσω κρίσης, όμως το 20% είχε αντίθετη άποψη.

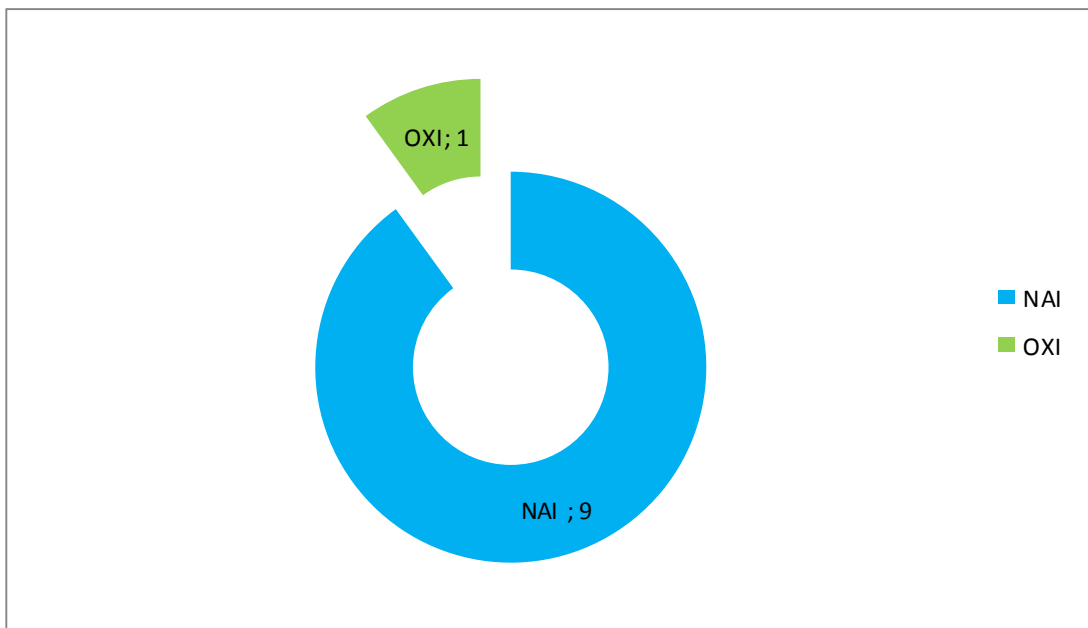
Πίνακας 15. Τα πακέτα μέτρων που έλαβε η Ελλάδα βοήθησαν να μειωθεί το χρέος της;

Μία συντριπτική πλειοψηφία με ποσοστό 90% στην επιλογή καθόλου είχε και το ερώτημα, αν τα πακέτα μέτρων που έλαβε η Ελλάδα, την βοήθησαν να μειώσει το χρέος της, μόλις το 10% έκρινε ότι την βοήθησε λίγο, ενώ από μηδενικά ποσοστά είχαν οι επιλογές πολύ και πάρα πολύ.

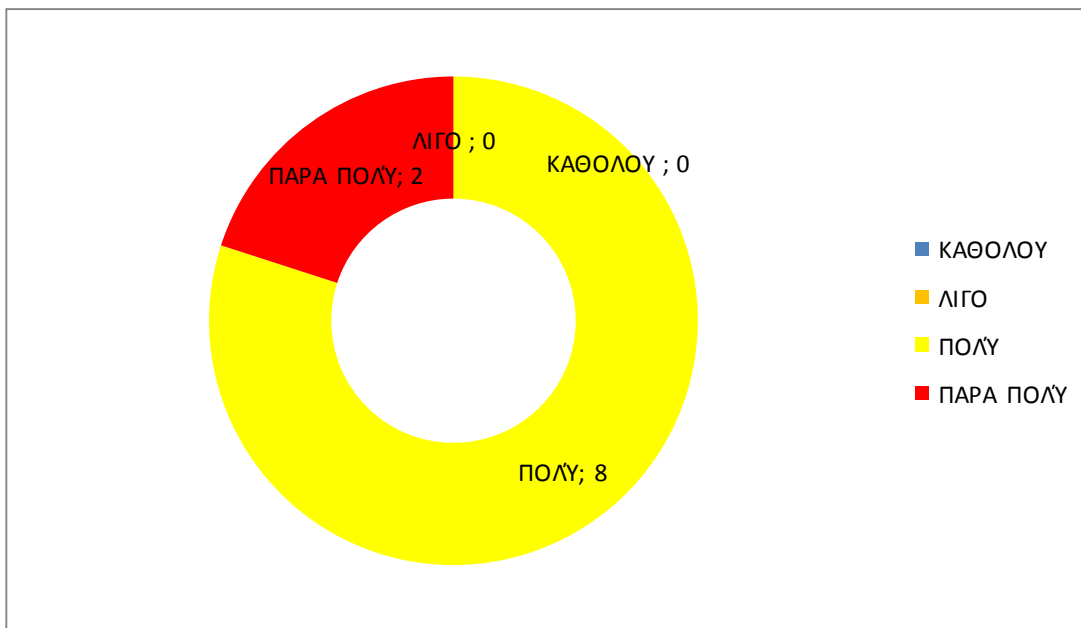
Πίνακας 16. Η οικονομική κρίση γενικά που επικρατεί στην Ευρώπη, την έχει κάνει να παίρνει σωστές αποφάσεις ως προς την αντιμετώπιση της κρίσης αυτής;

Ένα ακόμη υψηλό ποσοστό της τάξεως του 80% στην απάντηση καθόλου είχε και το ερώτημα που αναφέρει αν η οικονομική κρίση γενικά που επικρατεί στην Ευρώπη, την έκανε να παίρνει σωστές αποφάσεις ως προς την αντιμετώπιση της κρίσης αυτής. Παράλληλα, το 20% απάντησε πολύ, ενώ αντίθετα μηδενικά ήταν για άλλη μία φορά οι επιλογές λίγο και πάρα πολύ.

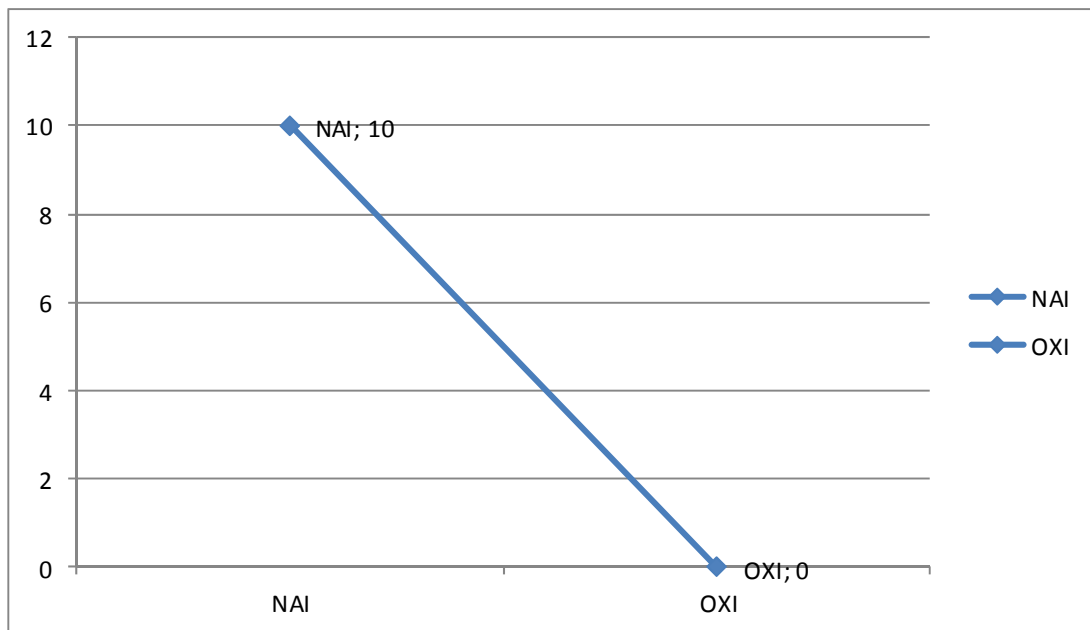
Πίνακας 17. Πιστεύετε ότι τα αποτελέσματα της κρίσης έφεραν αρκετές μικρές επιχειρήσεις στα όρια της χρεοκοπίας;

Στο παραπάνω γράφημα, παρουσιάζεται το ερώτημα αν τα αποτελέσματα της κρίσης έφεραν αρκετές μικρές επιχειρήσεις στα όρια της χρεοκοπίας. Η πλειοψηφία με ποσοστό 90% απάντησε θετικά ενώ το 10% αρνητικά.

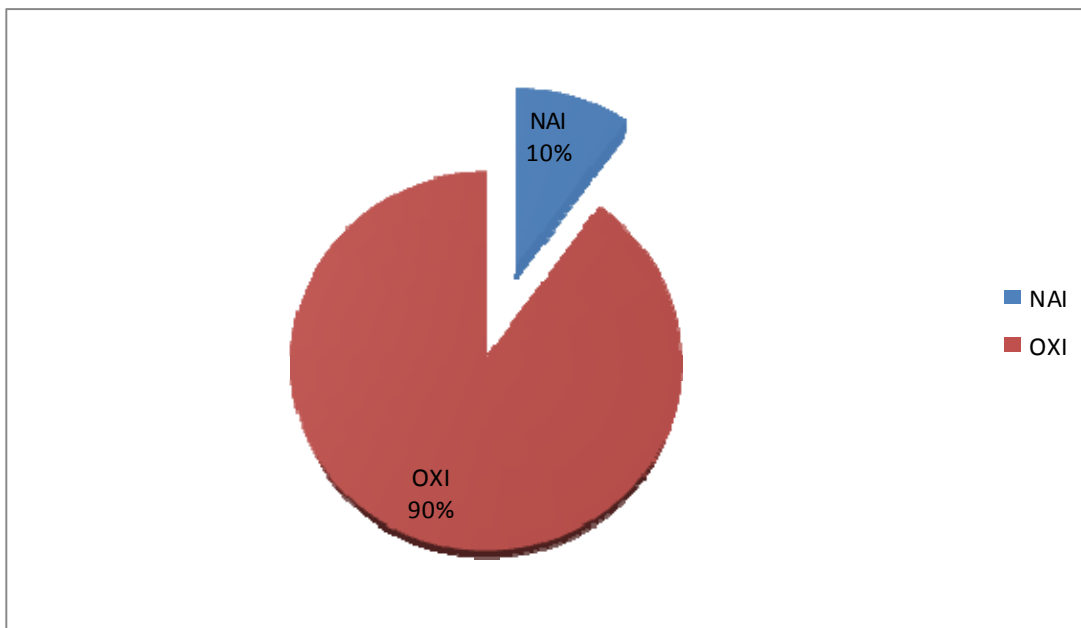
Πίνακας 18. Αν αυξάνονται οι εξαγωγές, πιστεύετε ότι θα αυξανόταν η εγχώρια παραγωγή;

Το 80% από το πλήθος των ερωτηθέντων κρίνει ότι αν αυξάνονταν οι εξαγωγές, τότε θα αυξανόταν πολύ η εγχώρια παραγωγή, επιπλέον, το 20% πιστεύει ότι θα αυξανόταν πάρα πολύ. Κανείς δεν είχε αντίθετη άποψη και να επιλέξει λίγο ή καθόλου.

Πίνακας 19. Πιστεύετε ότι για να αντιμετωπισθεί η κρίση στη χώρα μας, μία καλή λύση θα ήταν ο επαναπαρτισμός των καταθέσεων του εξωτερικού, ώστε οι τράπεζες να μπορούν να εκδίδουν και πάλι δάνεια;

Μία ομόφωνη θετική απάντηση δόθηκε στο ερώτημα για να αντιμετωπισθεί η κρίση στη χώρα μας, μία καλή λύση θα ήταν ο επαναπαρτισμός των καταθέσεων του εξωτερικού, ώστε οι τράπεζες να μπορούν να εκδίδουν και πάλι δάνεια.

Πίνακας 20. Το τρέχον πρόβλημα της Ελλάδας είναι ο συνδυασμός υψηλού χρέους, μεγάλου ελλείμματος και χαμηλής ανταγωνιστικότητας. Πιστεύετε ότι η χώρα μας θα μπορέσει να αναπληρώσει όλο το χρέος της;

Εδώ, το 90% του δείγματος απάντησε αρνητικά στο ερώτημα αν η χώρα μας θα μπορέσει να αποπληρώσει όλο το χρέος της. Αντίθετα, μόλις το 10% απάντησε θετικά.

Συμπεράσματα από την έρευνα

Με την ολοκλήρωση της παρούσας έρευνας που πραγματοποιήθηκε στο Επιμελητήριο της Κορίνθου, καταλήξαμε σε κάποια συμπεράσματα σε σχέση με το υπό εξέταση θέμα. Βασιζόμενοι στα μεγαλύτερα ποσοστά των δοσμένων απαντήσεων, είδαμε ότι οι επιχειρηματίες διακατέχονται από το πνεύμα της επιχειρηματικότητας και συμμετέχουν στα διάφορα προγράμματα που προκηρύσσονται, ώστε να βοηθηθούν και να αναπτυχθούν.

Περισσότεροι είναι οι επιχειρηματίες, οι οποίοι χρησιμοποιούν τα οργανογράμματα και τηρούν τα project για την ομαλή λειτουργία των επιχειρήσεών τους. Παράλληλα, ένας πραγματικός ηγέτης θα πρέπει να μελετά το

εξωτερικό και το εσωτερικό περιβάλλον της επιχείρησής του, δηλαδή την πολιτική/νομική διάσταση, την οικονομική, κοινωνική και παγκόσμια διάσταση, καθώς επίσης και τους πόρους που έχει, την αλυσίδα αξίας, την συγκριτική προτυποποίηση και το outsourcing.

Επίσης, οι επιχειρηματίες με την υλοποίηση του ΕΠΑΝ βοήθησαν διάφορες περιοχές της Ελλάδας να αναπτυχθούν σημαντικά. Ο κύριος στόχος αυτού του αναπτυξιακού προγράμματος ΕΠΑΝ είναι η βελτίωση της ευγενούς άμιλλας καθώς και της εξωστρέφειας του παραγωγικού συστήματος και των επιχειρήσεων, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην καινοτομία.

Άλλο ένα χρήσιμο πρόγραμμα, το οποίο βοήθησε των επιχειρηματικό κόσμο αλλά και τους εργαζόμενους και τους εν δυνάμει ήταν το ΕΣΠΑ. Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (2007-2013) δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της νέας στρατηγικής προσέγγισης για την Πολιτική Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης δημιουργώντας θέσεις εργασίας για νέους, ευκαιρίες για ανάπτυξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας και καινοτομίας, καθώς επίσης και ενίσχυση των υπαρχουσών επιχειρήσεων.

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με την άνωθι έρευνα, την χρηματοδοτική μίσθωση (leasing) την χρησιμοποιούν λίγοι για την απόκτηση παγίων περιουσιακών στοιχείων για μια επιχείρηση και δεν ρισκάρουν να μπουν στο χρηματιστήριο για γρήγορα κέρδη. Όμως, το πρόγραμμα Jeremie, με το οποίο ασχολούνται οι τράπεζες Εθνική Τράπεζα και η Alpha Bank, φαίνεται να χρησιμοποιείται από τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ώστε να ενισχυθούν οικονομικά.

Όσων αφορά στα ερωτήματα σχετικά με την οικονομική κρίση που επικρατεί στην χώρα μας, οι απαντήσεις συμβάδιζαν στο ότι άλλες επιχειρήσεις δυσκολεύονται να παράγουν και άλλες καταλήγουν στην χρεοκοπία. Τα πακέτα μέτρων που πήρε η Ελλάδα δεν την βοήθησαν να αναδυθεί με αποτέλεσμα να βυθίζεται περισσότερο στην οικονομική κρίση και μόνο εάν αυξάνονταν οι εξαγωγές θα ανθίσει και πάλι η εγχώρια παραγωγή.

6.3.1 Συμπεράσματα από την έρευνα

Με την ολοκλήρωση της παρούσας έρευνας που πραγματοποιήθηκε στο Επιμελητήριο της Κορίνθου, καταλήξαμε σε κάποια συμπεράσματα σε σχέση με το υπό εξέταση θέμα. Βασιζόμενοι στα μεγαλύτερα ποσοστά των δοσμένων απαντήσεων, είδαμε ότι οι επιχειρηματίες διακατέχονται από το πνεύμα της επιχειρηματικότητας και συμμετέχουν στα διάφορα προγράμματα που προκηρύσσονται, ώστε να βοηθηθούν και να αναπτυχθούν.

Περισσότεροι είναι οι επιχειρηματίες, οι οποίοι χρησιμοποιούν τα οργανογράμματα και τηρούν τα project για την ομαλή λειτουργία των επιχειρήσεών τους. Παράλληλα, ένας πραγματικός ηγέτης θα πρέπει να μελετά το εξωτερικό και το εσωτερικό περιβάλλον της επιχείρησής του, δηλαδή την πολιτική/νομική διάσταση, την οικονομική, κοινωνική και παγκόσμια διάσταση, καθώς επίσης και τους πόρους που έχει, την αλυσίδα αξίας, την συγκριτική προτυποποίηση και το outsourcing.

Επίσης, οι επιχειρηματίες με την υλοποίηση του ΕΠΑΝ βοήθησαν διάφορες περιοχές της Ελλάδας να αναπτυχθούν σημαντικά. Ο κύριος στόχος αυτού του αναπτυξιακού προγράμματος ΕΠΑΝ είναι η βελτίωση της ευγενούς άμιλλας καθώς και της εξωστρέφειας του παραγωγικού συστήματος και των επιχειρήσεων, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην καινοτομία.

Άλλο ένα χρήσιμο πρόγραμμα, το οποίο βοήθησε τον επιχειρηματικό κόσμο αλλά και τους εργαζόμενους και τους εν δυνάμει ήταν το ΕΣΠΑ. Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (2007-2013) δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της νέας στρατηγικής προσέγγισης για την Πολιτική Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης δημιουργώντας θέσεις εργασίας για νέους, ευκαιρίες για ανάπτυξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας και καινοτομίας, καθώς επίσης και ενίσχυση των υπαρχουσών επιχειρήσεων.

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με την άνωθεν έρευνα, την χρηματοδοτική μίσθωση (leasing) την χρησιμοποιούν λίγοι για την απόκτηση παγίων περιουσιακών στοιχείων για μια επιχείρηση και δεν ρισκάρουν να μουν στο χρηματιστήριο για γρήγορα κέρδη. Όμως, το πρόγραμμα Jeremie, με το οποίο ασχολούνται οι τράπεζες Εθνική Τράπεζα και η Alpha Bank, φαίνεται να

χρησιμοποιείται από τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ώστε να ενισχυθούν οικονομικά.

Όσων αφορά στα ερωτήματα σχετικά με την οικονομική κρίση που επικρατεί στην χώρα μας, οι απαντήσεις συμβάδιζαν στο ότι άλλες επιχειρήσεις δυσκολεύονται να παράγουν και άλλες καταλήγουν στην χρεοκοπία. Τα πακέτα μέτρων που πήρε η Ελλάδα δεν την βοήθησαν να αναδυθεί με αποτέλεσμα να βυθίζεται περισσότερο στην οικονομική κρίση και μόνο εάν αυξάνονταν οι εξαγωγές θα ανθίσει και πάλι η εγχώρια παραγωγή.

Επίλογος - Προτάσεις

Η υπόψη εργασία ασχολήθηκε με μία σειρά από θέματα που σχετίζονται με το θέμα της επιχειρηματικότητας σε Ελλάδα και Ευρώπη. Παρουσιάστηκε συνοπτικά το φαινόμενο της επιχειρηματικότητας, των τρόπων χρηματοδότησης μίας επιχείρησης, της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, το είδος των επιχειρήσεων που αυτές υιοθετούν καθώς, επίσης και τα χαρακτηριστικά των σύγχρονων επιχειρηματιών-ηγετών. Επιπλέον, η παρούσα μελέτη ασχολήθηκε, ανέλυσε και παρουσίασε τις καλές πρακτικές που έλαβαν χώρα σε Ελλάδα και Ευρώπη με τη βοήθεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μέσα από την προβολή παραδειγμάτων επιχειρήσεων που έδρασαν και δρουν σε όλη την Ευρώπη, προβάλλοντας την καινοτομία και προάγοντας την ευγενή άμιλλα μεταξύ των επιχειρήσεων. Στόχος της μελέτης είναι η παρουσίαση της επιχειρηματικότητας των χρηματοδοτήσεων και η καλλιέργεια πρακτικών ιδεών στους υποψήφιους επιχειρηματίες ή στους ήδη υπάρχοντες σε κάποιο κλάδο.

Η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας αποτελεί ένα σκοπό μείζονος σημασίας, τόσο για την Ελλάδα, όσο και για ολόκληρη την Ευρώπη. Παρά το γεγονός ότι μία σειρά από αλλαγές έχει οδηγήσει ολόκληρη την Ευρωζώνη συμπεριλαμβανομένου και της Ελλάδας στη φάση της ύφεσης με αποτέλεσμα αυτό να έχει οδηγήσει στη σημερινή εποχή σε έναν επιτακτικό. Ο σκοπός αυτός είναι η ανάπτυξη μέσω μίας σειράς επενδύσεων στηρίζοντας την επιχειρηματικότητα των νέων, των γυναικών, κπλ.

Αρκετοί είναι οι λόγοι για τους οποίους η Ελλάδα βρίσκεται σε μειονεκτική θέση έναντι των Ευρωπαϊκών κρατών σε θέματα λειτουργίας κρατικού μηχανισμού, πολυνομίας, μικροοικονομικής σταθερότητας, τεχνολογικής ετοιμότητας και καινοτομίας. Οι λόγοι για το δυσμενές αυτό οικονομικό περιβάλλον οφείλεται σε μία παγκόσμια δυσμενή οικονομική κατάσταση, στην αδυναμία της χώρας να ακολουθήσει και να προσαρμοστεί στις διεθνείς εξελίξεις. Γεγονός το οποίο δεν έχει επηρεάσει την Ελλάδα αλλά και άλλες χώρες, όπως την Ισπανία, την Ιταλία, την Πορτογαλία, την Ιρλανδία. Καθοριστικό ρόλο για την οικονομική κατάσταση της χώρας έχει διαδραματίσει η ελληνική πραγματικότητα, όπως η αδυναμία ενός επιχειρηματία να βρει τρόπους χρηματοδότησης, είτε για να

δημιουργήσει μία δική του επιχείρηση, είτε για να επεκτείνει την υπάρχουσα. Επιπλέον, ένας ακόμη παράγοντας που επηρεάζει σημαντικά την ελληνική πραγματικότητα είναι το θεσμικό πλαίσιο που επικρατεί γύρω από τα διάφορα επιδοτούμενα προγράμματα όπως το ΕΣΠΑ.

Καθοριστικός ρόλος για την ανάπτυξη αλλά και για την ισορροπία του ισοζυγίου εισαγωγών-εξαγωγών είναι η δημιουργία νέων και βιώσιμων μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Αυτό μπορούν να το επιτύχουν με το:

1. Να ξεπεραστεί το βασικό πρόβλημα του θεσμικού πλαισίου, ώστε η Ελλάδα να πάψει να υστερεί έναντι της υπόλοιπης Ευρώπης. Όπως, με τα επιδοτούμενα προγράμματα του ΕΣΠΑ των οποίων το θεσμικό πλαίσιο γίνεται πολύ γρήγορα με αποτέλεσμα να μην προβλέπονται ορισμένοι παράγοντες και πολλά άτομα ενώ έχουν κληρωθεί για να λάβουν μέρος στα προγράμματα να μη μπορούν, εμποδίζοντας έτσι την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας.
2. Να υπάρξει μία συλλογική προσπάθεια και από το κράτος αλλά και από τις τράπεζες ώστε να δίνονται πιο εύκολα οι χρηματοδοτήσεις και όχι με τόση γραφειοκρατία και τόσες προϋποθέσεις, ώστε να βοηθούν τους επιχειρηματίες στα αρχικά τους στάδια, χωρίς να αποθαρρύνουν τους υποψήφιους επιχειρηματίες. Έτσι, με τα κατάλληλα προγράμματα θα μπορέσουν να χρηματοδοτηθούν οι επιχειρήσεις.

Αναμφίβολα, θα πρέπει να γίνει μία συλλογική προσπάθεια, ώστε να βελτιωθεί η επιχειρηματικότητα σε Ελλάδα αλλά και σε Ευρώπη. Οι επιχειρηματίες από τη μεριά τους με την κατάλληλη γνώση και θέληση αλλά και το κράτος και οι τράπεζες να διευκολύνουν την προσπάθεια των επιχειρηματιών.

Βιβλιογραφία

➤ Ελληνική Βιβλιογραφία

1. Δρ Ευάγγελου Φ. Θεοδωράτου, 1999, *Οργάνωση & Διοίκηση Επιχειρήσεων* I, Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα.
2. Δρ Ευάγγελου Φ. Θεοδωράτου, 2004, *Διοίκηση & Οργανωτική Συμπεριφορά*, Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα.
3. Βασίλης Μ. Παπαδάκης, 2007, *Στρατηγική των Επιχειρήσεων: Ελληνική και Διεθνής εμπειρία*, Εκδόσεις Ε. Μπένου, Αθήνα.
4. Θ. Γεωργακοπούλου, Θ. Λιανού, Θ. Μπένου, Γ. Τσεκούρα, Μ. Χατζηπροκοπίου, Γ. Χρήστου, 2007, *Εισαγωγή στην Πολιτική Οικονομία*, Εκδόσεις Γ. Μπένου, Αθήνα.
5. Θεοδώρου Α. Γεωργακοπούλου, 2005, *Εισαγωγή στην Δημόσια Οικονομική*, Εκδόσεις Ευγ. Μπένου, Αθήνα.
6. Ιωάννης Κ. Χρηστίδης, 2006, *Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις*, Εκδόσεις ΔΚ, Πάτρα.
7. Λιανός Θ., Παπαβασιλείου Α., Χατζηανδρέου Α., 2005, *Αρχές Οικονομικής Θεωρίας*, Εκδόσεις Οργανισμός Διδακτικών Βιβλίων, Αθήνα.
8. Ιωαννίδης Σ., Τσακανίκας Α., Χατζηχρήστου Σ., *Η Επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα 2009 – 2010 – Αναζητώντας Διέξοδο από την Κρίση*. Ινστιτούτο Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών (Ι.Ο.Β.Ε.), 2010.
9. Ι.Ο.Β.Ε., 2005, *Το Δημοσιονομικό Πρόβλημα στην Ελλάδα σήμερα*, Μελέτη.
10. Ι.Ο.Β.Ε., 2010, *Αποτελέσματα ερευνών οικονομικής συγκυρίας*, Μελέτη.
11. Ελληνικό Λεξικό Τεγόπουλος- Φυτράκης

➤ Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

1. David B. Audretsch, 2002, *Entrepreneurship: A survey of the Literature*, European Commission.
2. Timmons J.A. & Spinelli S., 2007, *New venture Creation: Entrepreneurship for the 21st century*, McGraw Hill, International Edition.
3. Herber R.F. & Link A.N., 1989, *In search of the meaning of Entrepreneurship*, Small Business Economics.
4. Scholtens B., 1999, *Analytical Issues in External Financing Alternatives for SBA*, Small Business Economics.
5. Gompers P., 1995, *Optimal investment, monitoring and the stages of venture capital*, Journal of Finance.
6. Mason C.M. & Harrison R.T., 1995, *Informal Venture Capital and the Financing of Small & Medium Enterprises*, The Journal of SEAAZ.
7. Sorheim R., 2003, *The pre-investment behavior of business angels: a social capital approach*, Journal of Entrepreneurial Finance.
8. Binks M. & Ennew C., 1996, *Financing Small Firms*, Macmillan Business.
9. Busenitz L.W., Feat J.O., Moesel D.D., 2005, *Signaling in Venture Capitalist*.
10. Lindstrom G. & Olofsson C., 2001, *Early Stages Financing of NTBs': an Analysis of Contributions from Support Actors*, Venture Capital.
11. Storey D.J., Tether B.S., 1998, *New Technology – based firms in the European Union: an introduction*, Research Policy.
12. Mair J & Lanuza M.I., 2006, *Social Entrepreneurship Research: a Source of Explanation Prediction and Delight*, I.E.S.E. Business School Working Paper.

➤ Διαδίκτυο

1. <http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship>
2. <http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CF%80%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%B7%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1>
3. <http://www.keko.gr/el/Pages/page2.aspx>
4. <http://news.in.gr/economy/article/?aid=1231273316>
5. http://liverichlr.blogspot.gr/2010/08/blog-post_10.html
6. http://sigxroniekfrasi.blogspot.gr/2011/01/blog-post_24.html
7. <http://www.antagonistikotita.gr/greek/programme.asp>
8. <http://www.antagonistikotita.gr/greek/works1.asp>
9. http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/best-practices/european-enterprise-awards/2012/index_en.htm
10. http://ec.europa.eu/economy_finance/index_en.htm
11. http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/small-business-act/index_en.htm
12. <http://www.espa.gr/el/Pages/staticWhatIsESPA.aspx>
13. <http://www.oaed.gr/index.php?lang=el>
14. <http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/promoting-entrepreneurship/women/>
15. http://en.wikipedia.org/wiki/Women_in_the_workforce
16. <http://www.agelioforos.gr/default.asp?pid=7&ct=8&artid=165975>
17. <http://www.proson.gr/arthro/%CF%84%CE%B1-%CE%B1%CF%80%CE%BF%CF%84%CE%B5%CE%BB%CE%AD%CF%83%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CF%80%CF%81%CE%BF%CE%B3%CF%81%CE%AC%CE%BC%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%BF%CF%82->

[%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%84%CE%B1%CE%B3%CE%AE-%CE%B5%CE%B9%CF%83%CF%8C%CE%B4%CE%BF%CF%85-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B1%CE%B3%CE%BF%CF%81%CE%AC-%CE%B5%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1%CF%82-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CE%AC%CE%BD%CE%B5%CF%81%CE%B3%CE%BF%CF%85%CF%82-%CE%BD%CE%AD%CE%BF%CF%85%CF%82-%CE%AD%CF%89%CF%82](#)

18. <http://www.ethnos.gr/entheta.asp?catid=23318&subid=2&pubid=63820941>
19. ¹<http://www.proson.gr/arthro/%CE%BE%CE%B5%CE%BA%CE%B9%CE%BD%CE%AC-%CF%84%CE%BF-%CF%80%CF%81%CF%8C%CE%B3%CF%81%CE%B1%CE%BC%CE%BC%CE%B1-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%BF%CE%B1%CE%B5%CE%B4-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CF%80%CF%81%CF%8C%CF%83%CE%BB%CE%B7%CF%88%CE%B7-2200-%CE%B1%CE%BD%CE%AD%CF%81%CE%B3%CF%89%CE%BD-%CF%80%CF%84%CF%85%CF%87%CE%B9%CE%BF%CF%8D%CF%87%CF%89%CE%BD-%CE%B5%CF%89%CF%82-35-%CE%B5%CF%84%CF%8E%CE%BD>
20. <http://www.etean.com.gr/>
21. <http://www.antagonistikotita.gr/tepix-dan/>
22. http://www.mindev.gov.gr/?page_id=11239
23. <http://epixeirein.gr/2011/05/23/jeremie/>
24. <http://epan2.antagonistikotita.gr/greek/prokResultsFull.asp?id=91>
25. http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/instruments/jeremie_el.cfm#1
26. http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CE%B1%CF%81%CE%BB_%CE%9C%CE%B1%CF%81%CE%BE

27. http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%BA%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B7_%CF%87%CF%81%CE%AD%CE%BF%CF%85%CF%82_2010-2013
28. http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%BA%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B7_%CF%87%CF%81%CE%AD%CE%BF%CF%85%CF%82_2010-2013
29. <http://www.dimokratianews.gr/content/17299/%CE%B7-%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%BA%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B7-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B5%CF%85%CF%81%CF%8E%CF%80%CE%B7-%CE%B4%CE%B5%CE%BD-%CF%85%CF%80%CE%BF%CF%87%CF%89%CF%81%CE%B5%CE%AF-%C2%AB%CE%B1%CF%80%CE%BB%CF%8E%CF%82-%CE%B5%CE%B9%CF%83%CE%AD%CF%81%CF%87%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%B9-%CF%83%CE%B5-%CE%BC%CE%B9%CE%B1-%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CF%86%CE%BF%CF%81%CE%B5%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CF%86%CE%AC%CF%83%CE%B7%C2%BB>
30. <http://www.real.gr/DefaultArthro.aspx?page=arthro&id=264469&catID=90>
31. http://el.wikibooks.org/wiki/%CE%9F%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%BA%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B7_%CE%91%CE%B9%CF%84%CE%AF%CE%B5%CF%82_%CE%BA%CE%B1%CE%B9_%CE%B1%CF%80%CE%BF%CF%84%CE%B5%CE%BB%CE%AD%CF%83%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1
32. <http://www.korinthiacc.gr/korinthos/articles/article.jsp?categoryid=11&context=103&globalid=9223&articleid=2524>

Παράρτημα 1

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ:

1. Πιστεύετε ότι η επιχειρηματίες της Ελλάδας διακατέχονται από το πνεύμα της επιχειρηματικότητας; (ΝΑΙ-ΟΧΙ)
2. Οι υπάρχουσες και οι νεοεισαχθείσες επιχειρήσεις συμμετέχουν στα διάφορα προγράμματα που προκηρύσσονται; (ΝΑΙ-ΟΧΙ)
3. Οι επιχειρήσεις τηρούν τα project ή τα οργανογράμματά τους για την ομαλή λειτουργία τους; (ΚΑΘΟΛΟΥ-ΛΙΓΟ-ΠΟΛΥ-ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ)
4. Πιστεύετε ότι ένας πραγματικός ηγέτης θα πρέπει να μελετά τις αλλαγές σε παγκόσμιο επίπεδο και να προσπαθεί να προσαρμόζεται σε αυτές; (ΝΑΙ-ΟΧΙ)
5. Ένας επιχειρηματίας θα πρέπει να δίνει ιδιαίτερη προσοχή στη συγκριτική προτυποποίηση (benchmarking) για να επιτύχει το καλύτερο δυνατό για την επιχείρησή του; (ΚΑΘΟΛΟΥ-ΛΙΓΟ-ΠΟΛΥ-ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ)
6. Οι πρακτικές της επιχειρησιακής ανταγωνιστικότητας και επιχειρηματικότητας (ΕΠΑΝ) βοήθησαν τις διάφορες περιοχές της Ελλάδας να αναπτυχθούν; (ΚΑΘΟΛΟΥ-ΛΙΓΟ-ΠΟΛΥ-ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ)
7. Οι επιχειρήσεις που λαμβάνουν μέρος στα προγράμματα του ΕΣΠΑ διστάζουν την συμμετοχή τους σε αυτά; (ΝΑΙ-ΟΧΙ)
8. Πιστεύετε ότι τα προγράμματα του ΕΣΠΑ σε συνεργασία με τον ΟΑΕΔ βοήθησαν την γυναικεία επιχειρηματικότητα να αναπτυχθεί; (ΝΑΙ-ΟΧΙ)
9. Πιστεύετε ότι τα προγράμματα του ΕΣΠΑ τα οποία αφορούν τους νέους βοήθησαν στο να επενδύσουν παίρνοντας ρίσκο σε νέα ανοίγματα; (ΝΑΙ-ΟΧΙ)
10. Εν μέσω της οικονομικής κρίσης, πιστεύετε ότι οι επιχειρηματίες ρισκάρουν σε νέες επενδύσεις δια μέσου των προγραμμάτων και των χρηματοδοτήσεων που τους διατίθενται; (ΚΑΘΟΛΟΥ-ΛΙΓΟ-ΠΟΛΥ-ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ)
11. Οι επιχειρηματίες χρησιμοποιούν την μέθοδο της χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing); (ΚΑΘΟΛΟΥ-ΛΙΓΟ-ΠΟΛΥ-ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ)
12. Οι επιχειρηματίες κατατρέχουν στο χρηματιστήριο για άμεση εύρεση χρηματοδότησης; (ΚΑΘΟΛΟΥ-ΛΙΓΟ-ΠΟΛΥ-ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ)

13. Το πρόγραμμα JEREMIE, με το οποίο ασχολούνται οι τράπεζες Εθνική Τράπεζα και η Alpha Bank, βοήθησε τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις να ενισχυθούν οικονομικά; (ΚΑΘΟΛΟΥ-ΛΙΓΟ-ΠΟΛΥ-ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ)
14. Πιστεύετε ότι στην φάση της κρίσης, η αύξηση της παραγωγής γίνεται δυσκολότερη; (ΝΑΙ-ΟΧΙ)
15. Τα πακέτα μέτρων που έλαβε η Ελλάδα βοήθησαν να μειωθεί το χρέος της; (ΚΑΘΟΛΟΥ-ΛΙΓΟ-ΠΟΛΥ-ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ)
16. Η οικονομική κρίση γενικά που επικρατεί στην Ευρώπη, την έχει κάνει να παίρνει σωστές αποφάσεις ως προς την αντιμετώπιση της κρίσης αυτής; (ΚΑΘΟΛΟΥ-ΛΙΓΟ-ΠΟΛΥ-ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ)
17. Πιστεύετε ότι τα αποτελέσματα της κρίσης έφεραν αρκετές μικρές επιχειρήσεις στα όρια της χρεοκοπίας; (ΝΑΙ-ΟΧΙ)
18. Αν αυξάνονταν οι εξαγωγές, πιστεύετε ότι θα αυξανόταν η εγχώρια παραγωγή; (ΚΑΘΟΛΟΥ-ΛΙΓΟ-ΠΟΛΥ-ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ)
19. Πιστεύετε ότι για να αντιμετωπισθεί η κρίση στην χώρα μας, μία καλή λύση θα ήταν ο επαναπαρτισμός των καταθέσεων του εξωτερικού, ώστε οι τράπεζες να μπορούν να εκδίδουν και πάλι δάνεια; (ΝΑΙ-ΟΧΙ)
20. Το τρέχον πρόβλημα της Ελλάδας είναι ο συνδυασμός υψηλού χρέους, μεγάλου ελλείμματος και χαμηλής ανταγωνιστικότητας. Πιστεύετε ότι η χώρα μας θα μπορέσει να αποπληρώσει όλο το χρέος της; (ΝΑΙ-ΟΧΙ)